

СОВЕТ САБИНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
422060, Республика Татарстан, Сабинский
район, п.г.т. Богатые Сабы, ул. Г.Закирова,

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
САБА МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОН СОВЕТЫ
422060, Татарстан Республикасы, Саба
районы, Байлар Сабасы ш.т.п., Г.Закиров
урамы, 52 йорт

тел. (84362) 2-31-33, 2-31-44, факс (84362) 2-31-74, e-mail: saba@tatar.ru, www.saby.tatarstan.ru

№ 114 от 27.12.2021

На № _____ от _____

КАРАР

Татарстан Республикасы Саба муниципаль
районы Килдебэк авыл жирлегенең
Генераль планын раслау турында

Шәһәр төзелеше эшчәнлегә өлкәсендә гамәлдәге законнарны үтәү максатларында, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 24 статьясы, “Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясындагы 4 өлеше, “Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында” 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 15 статьясындагы 5 өлеше, Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Уставының 19 статьясы, “Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында” Татарстан Республикасы Законының 15 статьясы, Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының 2006 елның 21 октябрдәге 94 номерлы карары белән расланган Саба муниципаль районнда гавами тыңлаулар турындагы нигезләмә нигезендә, жирле үзидарә органнарының вәкаләтләре муниципаль районнарның жирле әһәмияттәге мәсьәләләре булуын һәм авыл жирлекләре территорияләрендә жирле үзидарә органнары тарафыннан хәл ителүен исәпкә алып, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының бәяләмәсен исәпкә алып һәм үткәрелгән ачык тыңлауларның нәтижәләре буенча, Саба муниципаль районы Советы **КАРАР БИРДЕ:**

1. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Килдебэк авыл жирлегенең Генераль планын расларга (кушымта итеп бирелә).

2. “Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Килдебэк авыл жирлегенең Генераль планын раслау турында” 2017 елның 12 апрелдәге 112 номерлы Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советы карарын үз көчен югалткан дип танырга.

3. Әлегә карарны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасының Хокукый мәгълүматлар турындагы <http://pravo.tatarstan.ru> рәсми порталында һәм Саба муниципаль районының <http://saby.tatarstan.ru> рәсми сайтында бастырып чыгарырга.

Саба муниципаль
районы Башлыгы

Р.Н. Минниханов

«Татарстан Республикасының пространство мәгълүматлары фонды»

Дәүләт бюджет учреждениесе

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
КИЛДЕБӘК АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНЕҢ
ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫ**

Территориаль планлаштыру турында нигезләмәләр

Казан 2021

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы
Килдебәк авыл җирлегенә
ГЕНЕРАЛЬ ПЛАН ПРОЕКТЫ СОСТАВЫ

№ т/б	Атамасы	бит/битләр номеры
1 Том Генераль план		
Текст материаллары		
1	Территориаль планлаштыру турында Нигезләмә	44
График материаллар		
2	Җирлекнең җирле әһәмияттәге объектларын планлаштырып урнаштыру картасы М1:10000	1/1
3	Җирлек составына керүче торак пунктларның чикләре (шул исәптән төзелә торган торак пунктларның чикләре) картасы М1:10000	2/1
4	Җирлекнең функциональ зоналары картасы М1:10000	3/1
Кушымта		
5	Торак пунктлар чикләре турында белешмәләр	24
2 Том Генераль планын нигезләү буенча материаллар		
Текст материаллары		
1	Аңлатма язуы	119
2	Әйләнә-тирә мохитне саклау. Аңлатма язуы	38
График материаллар		
3	Җирлек территориясен заманча файдалануның картасы М1:10000	1/1
4	Табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычы янаган территорияләр, гражданнар оборонасы чаралары картасы М1:10000	2/1
5	Инженерлык инфраструктурасы картасы М1:10000	3/1
6	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (гамәлдәге урыны) М1:10000	4/1
7	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (проект тәкъдире) М1:10000	5/1

ЭЧТӨЛӨК

К
Е
В
САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ КИЛДЕБЭК АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНЕЦ ГЕНЕРАЛЬ
ПЛАНЫ БУЕНЧА ФЕДЕРАЛЬ, РЕГИОНАЛЬ НЭМ ЖИРЛЕ ЭНЭМИЯТКЭ ИЯ
Ц

Г А
Б Р
У
М
Н
И
Т И
Б С
Т Е
М
Л
Б Е
А
Е
Ө
Н
Ы
Ц
К
О
Н
Д
Н
Б
Э
К
О
Н
Ы
А
Р
Ж
И
Р
П
А
М
Е
Т
Р
М

КЕРЕШ

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Килдебэк авыл жирлегенең генераль планы проекты «Татарстан Республикасы пространство мәгълүматлары фонды» ДБУ тарафыннан проектлауга йөкләмә нигезендә эшләнде.

Генераль планы эшләүгә заказчы - Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты.

Саба муниципаль районы Килдебэк авыл жирлегенең Генераль планы -шәһәр төзелеше стратегиясен, яшәү тирәлеген формалаштыру шартларын, жирлек территорияләренең үсеш юнәлешләрен һәм чикләрен, жирлек составындагы торак пунктларның чикләрен билгеләү һәм үзгәртүне, территорияләре функциональ зоналаштыру, инженерлык, транспорт һәм социаль инфраструктураларны үстерү, тарихи-мәдәни мирас объектларын һәм аеруча саклаулы табигать территорияләрен саклауга, экологик һәм санитар иминлеккә шәһәр төзелеше таләпләрен билгеләүче территориаль планлаштыру документы.

Генераль план аны гамәлгә ашыруның түбәндәге вакытлыча срокларына эшләнде:

Генераль планы гамәлгә ашыру буенча беренче чираттагы чаралар билгеләнгән беренче чират - 2025 елга кадәр.

Генераль планың барлык төп проект карарлары планлаштырылган хисап срогы - 2040 елга кадәр.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 23 статьясы нигезендә Килдебэк авыл жирлегенең генераль планы проектына түбәндәгеләр керә:

Текстлы материаллар - территориаль планлаштыруның максатлары һәм бурычларын, территориаль планлаштыру чаралары исемлеген һәм генераль планы гамәлгә ашыру этаплары буенча аларны үтәү эзлеклелеген үз эченә алган нигезләмә.

График материалларда территориаль планлаштыру карталары (схемалары) бар.

Территориаль планлаштыру тәкъдимнәрен нигезләү һәм аңлату максатларында эзерләнә торган проектны нигезләү материаллары авыл жирлегенең генераль планын раслау процессын килештерү һәм тәэмин итү өчен, текст һәм график материаллар составында эшләнгән.

Текст материаллары жирлек территориясенең торышын, аны комплекслы үстерү проблемаларын һәм юнәлешләрен анализлауны, территориаль һәм пространство-планлаштыру үсешен нигезләүне, территориаль планлаштыру чаралары исемлеген, аларны гамәлгә ашыру этапларын, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычының төп факторлары исемлеген үз эченә ала.

График материалларда жирлекнең генераль планы проектын нигезләү схемалары бар.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы (ФЗ-190), «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон (ФЗ-131) нигезендә жирлекнең жирле эһәмияттәге чаралары расланьрга тиеш.

Саба муниципаль районы Килдебэк авыл жирлегенең генераль планы проектын эшлэгәндә түбәндәге материаллар файдаланылды:

Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2013 елның 19 мартындагы 384-р номерлы күрсәтмәсе (2019 елның 29 гыйнварына үзгәрешләр белән) белән расланган, федераль әһәмияттәге автомобиль юллары федераль транспорты (тимер юл, һава, диңгез, эчке су, торба үткәргеч) өлкәсендә Россия Федерациясенен территорияль планлаштыру схемасы.

Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2016 елның 1 августындагы 1634-р номерлы күрсәтмәсе (2019 елның 26 мартына үзгәрешләр белән) белән расланган Россия Федерациясенен энергетика өлкәсендәге территорияль планлаштыру схемасы.

Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2012 елның 28 декабрдәге 2607-р күрсәтмәсе белән расланган Россия Федерациясенен сәламәтлек саклау өлкәсендә территорияль планлаштыру схемасы.

Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2013 елның 26 февралендәге 247-р күрсәтмәсе белән расланган Россия Федерациясенен югары һөнәри белем өлкәсендәге территорияль планлаштыру схемасы.

- Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2011 елның 21 февралендәге 134 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасын территорияль планлаштыру схемасы (Министрлар Кабинетының 2021 елның 13 августындагы 709 номерлы карары редакциясендә);

- Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының 2020 елның 3 ноябрдәге 28 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Саба муниципаль районын территорияль планлаштыру схемасы;

- Саба муниципаль районы Башкарма комитеты һәм аның составына керә торган Килдебәк авыл җирлеге биргән рәсми белешмәләр.

САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ КИЛДЕБӘК АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ ТУРЫНДА ГОМУМИ МӘГЪЛҮМАТ

Килдебәк авыл жирлеге чиге «Саба муниципаль районы» муниципаль берәмлегенә һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) нигезендә кабул ителде.

Килдебәк авыл жирлеге составына әлеге закон нигезендә Килдебәк (административ үзәк), Мәртен һәм Туктар авыллары керә.

Килдебәк авыл жирлеге Татарстан Республикасының төньяк-көнбатышында, Саба муниципаль районының көнчыгыш өлешендә урнашкан. Килдебәк авыл жирлеге «Байлар Сабасы шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге, Татарстан Республикасының Саба муниципаль районы Арташ, Мишә һәм Юлбат авыл жирлекләре белән чиктәш.

Килдебәк авыл жирлегенә гомуми мәйданы 5634,0743 га тәшкил итә, шул исәптән 185,5550 га торак пунктлар мәйданы, шулардан: Килдебәк авылы - 103,4061 га, Мәртен авылы - 36,2365 га, Туктар авылы - 45,9124 га (картографик материал буенча).

Жирлектә ике балалар бакчасы, урта гомуми белем бирү мәктәбе, фельдшер-акушерлык пункты, авыл мәдәният йорты, ике авыл клубы, китапханә, почта элементәсе бүлеге һәм сәүдә объектлары бар.

Килдебәк авыл жирлегенә Татарстан Республикасының башка жирлекләре һәм районнары белән транспорт элементәсе хәзерге вакытта региональ яисә муниципальара әһәмияттәге автомобиль юллары аша гамәлгә ашырыла: «Килдебәк - Туктар - Мәртен», «Килдебәк - Иске Икшермә», «Байлар Сабасы - Лесхоз» һәм жирле әһәмияттәге автомобиль юллары аша гамәлгә ашырыла.

САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ КИЛДЕБӘК АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНЕҢ ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫ БУЕНЧА ФЕДЕРАЛЬ, РЕГИОНАЛЬ ҺӘМ ЖИРЛЕ ӘҤӘМИЯТКӘ ИЯ ЧАРАЛАР ИСЕМЛЕГЕ

Гомуми оештыру чаралары

Килдебәк авыл жирлегенең үсеш юнәлешен билгеләгәндә Татарстан Республикасының, Саба муниципаль районының социаль-икътисадый үсеш программалары, төбәк һәм федераль тармак программалары исәпкә алынды.

2015елның 17 июнендәге 40-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән «2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясе» расланды. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2015 елның 25 сентябрәндәге 707 номерлы карары белән «2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясен гамәлгә ашыру чаралары планы» расланды. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2019 елның 20 июнендәге 503 номерлы карары белән 2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясен гамәлгә ашыру чаралары планына үзгәрешләр кертү расланды.

Казан агломерациясе составына керә торган Саба муниципаль районы расланган Стратегия кысаларында «Казан икътисадый зонасында калдыклар белән идарә итү» программасын гамәлгә ашыру территориясе булып тора.

Сәнәгать житештерүен үстерү чаралары

Килдебәк авыл жирлегенең генераль планында, беренче чиратта, сәнәгать житештерүенең перспектив үсеше майданнарын V класслы хәвәфлеләктәге, рекультивацияләнә торган территориядәге файдаланылмый торган теплицада оештыру каралган.

Агросәнәгать комплексын үстерү чаралары

Генераль планда беренче чиратта Килдебәк авылы янында урнашкан эшкә яраксыз теплица территориясен рекультивацияләү, аннары сәнәгать житештерүенең перспектив үсеше майданнарын V класслы куркынычтан югары оештырмау, шулай ук территория өлешендә махсус билгеләнештәге яшелләндерүне оештыру каралган.

3.2.1 нче таблица

**Килдебэк авыл жирлеге территориясендә
торак пунктлар чикләренә кертелә торган һәм төшереп калдырыла торган жир кишәрлекләре исемлеге**

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Исәп-хисап вақыты (2026-2040 еллар.)	
ЖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҖӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР									
1	Килдебэк ав.	Сәнәгать житештерүенә перспектив үсеш майданчыгы V класслы куркынычтан югары түгел, файдаланылмый торган теплица территориясендә, территориянең бер өлешен махсус билгеләнештәге яшелләндерүгә рекультивацияләү (0,3764 га)	Оештыру	га	1,3447	-	+	-	Килдебэк авыл жирлегенә Генераль планы

3.3.1 таблица

**Килдебэк авыл жирлеге территориясендә
торак пунктлар чикләренә кертелә торган һәм төшереп калдырыла торган жир кишәрлекләре исемлеге**

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Исәп-хисап вақыты (2026-2040 еллар.)	
ЖИРЛЕ ӘҖӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР (ЖИРЛЕК)									

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Исәп-хисап вақыты (2026-2040 еллар.)	
1	Килдебәк ав.	Гамәлгә яраксыз теплица	Территория өлешендә махсус билгеләнештәге яшелләндерүне оештырып, сәнәгать житештерүен перспективалы үстерү майданчыгы өчен территорияне рекультивацияләү	га	1,7211	-	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы

Урман комплексын үстерү чаралары

Урман һәм урман сәнәгате комплексын үстерү чаралары Килдебәк авыл жирлегенең генераль планы, Саба муниципаль районын территорияль планлаштыру схемасы һәм башка программалар белән хисап чорына кадәр чорга документлар белән каралмаган.

Торак инфраструктурасын үстерү чаралары

Килдебәк һәм Туктар авылларының заманча чигендә яңа торак төзелешен үстерү өчен буш территорияләр саны чикләнгән булу сәбәпле, Генераль планда яңа торак төзелеше өчен 5,32 га (даими халык өчен - 2,65 га, икенче торак төзүче халык өчен-2,67 га) территория каралган, шулардан:

- Килдебәк авылында - 0,49 га (торак пунктның заманча чиге эчендә) индивидуаль торак төзелеше өчен;
- Туктар авылында - индивидуаль торак төзелеше өчен 2,16 га (торак пунктның заманча чиге эчендә);
- Мәртен авылында - 2,67 га (торак пунктның заманча чиге эчендә) индивидуаль торак төзелеше өчен.

Генераль планын гамәлгә ашыруның беренче чиратына (2025 елга кадәр) жирлектә индивидуаль торак төзелеше өчен 2,36 гектар территория каралган, шулардан:

- 0,10 га - Килдебәк авылында индивидуаль торак төзелеше өчен, әлеге территорияләрдә торак фондының гомуми мәйданы якинча 0,12 мең кв.м тәшкил итәчәк (1 участок);
- 1,50 га - Туктар авылындагы индивидуаль торак төзелеше өчен, әлеге территорияләрдә торак фондының гомуми мәйданы якинча 1,80 мең кв.м (15 участок) тәшкил итәчәк;
- 0,76 га - Мәртен авылында индивидуаль торак төзелеше өчен, әлеге территорияләрдә торак фондының гомуми мәйданы якинча 0,96 мең кв.м (8 участок) тәшкил итәчәк.

Генераль планын (2026-2040 еллар) гамәлгә ашыруның исәп-хисап срогына жирлектә индивидуаль торак төзелеше өчен 2,96 га территория каралган, шулардан:

- 0,39 га - Килдебәк авылында индивидуаль торак төзелеше өчен, әлеге территорияләрдә торак фондының гомуми мәйданы якинча 0,48 мең кв.м (4 участок) тәшкил итәчәк;
- 0,66 га - Туктар авылындагы индивидуаль торак төзелеше өчен, әлеге территорияләрдә торак фондының гомуми мәйданы якинча 0,84 мең кв.м (7 участок) тәшкил итәчәк;
- 1,91 га - Мәртен авылында индивидуаль торак төзелеше өчен, әлеге территорияләрдә торак фондының гомуми мәйданы якинча 2,28 мең кв.м (19 участок) тәшкил итәчәк.

Территориядә торак инфраструктурасын үстерү чаралары исемлеге
торак пунктлар чикләренә кертелә торган һәм төшереп калдырыла торган жир кишәрлекләре исемлеге

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документның исеме)
					Гамәлдәге	Яңа (өстәмә)	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
ЖИРЛЕ ӘҤӘМИЯТТӨГЕ ЧАРАЛАР (ЖИРЛЕК)									
1	Килдебәк ав.	торак пунктының гамәлдәге чикләрендә торак фонды	яңа төзелеш	га	-	0,10	+	-	Килдебәк авыл жирлегенә Генераль планы
				мең кв.м	-	0,12			
2	Килдебәк ав.	торак пунктының гамәлдәге чикләрендә торак фонды	яңа төзелеш	га	-	0,39	-	+	Килдебәк авыл жирлегенә Генераль планы
				мең кв.м	-	0,48			
3	Мәртән авылы	торак пунктының гамәлдәге чикләрендә торак фонды	яңа төзелеш	га	-	0,76	+	-	Килдебәк авыл жирлегенә Генераль планы
				мең кв.м	-	0,96			
4	Мәртән авылы	торак пунктының гамәлдәге чикләрендә торак фонды	яңа төзелеш	га	-	1,91	-	+	Килдебәк авыл жирлегенә Генераль планы
				мең кв.м	-	2,28			
5	Туктар авылы	торак пунктының гамәлдәге чикләрендә торак фонды	яңа төзелеш	га	-	1,50	+	-	Килдебәк авыл жирлегенә Генераль планы
				мең кв.м	-	1,80			
6	Туктар авылы	торак пунктының гамәлдәге чикләрендә торак фонды	яңа төзелеш	га	-	0,66	-	+	Килдебәк авыл жирлегенә Генераль планы
				мең кв.м	-	0,84			

Халыкка хезмэт күрсәтү системасын үстерү чаралары

Генераль план белән, беренче чиратта Килдебәк авылында ижтимагый үзәк төзү каралган, аның составында көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре, жәмәгать туклануы предприятиеләре, полициянең участок пункты һәм банк бүлгегә урнаштыру планлаштырыла.

Мәгариф оешмалары

Генераль план белән, беренче чиратта, 142 укучыга кадәр куәтне арттырып, урта гомумбелем бирү мәктәбен реконструкцияләү, шулай ук әлегә мәктәп бинасында урнашкан 46 урынга кадәр балалар бакчасы куәтен арттыру каралган.

Балаларга өстәмә белем бирү оешмалары

Килдебәк авыл жирлегенә генераль планы белән эшләп килүче мәктәп һәм Килдебәк авыл мәдәният йорты базасында беренче чиратта 158 урынга һәм исәп-хисап чорына 12 урынга исәпләнгән балалар ижаты түгәрәкләре оештыру тәкъдим ителә.

Дәвалау-профилактика медицина оешмалары

Дәвалау-профилактика медицина оешмаларын урнаштыру Генераль план тарафыннан каралмаган, чөнки Килдебәк авылында һәм Туктар авылында гамәлдәге фельдшер-акушерлык пунктлары халыкның фараз ихтыяжларын тулысынча канәгатьләндерә.

Мәдәни - ял итү учреждениеләре

Гомуми сыйдырышлы 380 урынлы гамәлдәге мәдәният объектлары халыкның мәдәни-ял итү учреждениеләренә ихтыяжын тулысынча канәгатьләндерә.

Генераль план белән, беренче чиратта, Мәртән авылында тузу сәбәпле 50 урынлык авыл клубын жимерү, шулай ук 50 урынга исәпләнгән яңа авыл клубы төзү каралган.

Спорт учреждениеләре

Килдебәк авылы урта мәктәбендә урнашкан 700 кв.м майданлы гамәлдәге спорт залы халыкның спорт залларына булган ихтыяжын тулысынча канәгатьләндерә.

Яссы спорт корылмалары

2016-2021 елларга һәм 2030 елга кадәр план чорына Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының социаль-икътисадый үсеш стратегиясе белән спорт майданчыгы төзү планлаштырыла. Килдебәк авылында әлегә спорт майданчыгын урнаштыру Генераль план белән каралган.

Шулай ук генераль план белән беренче чиратта, 564 кв.м майданлы спорт майданчыгын Туктар авылына урнаштыру каралган.

Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре

Генераль план нигезендә, беренче чиратта, Килдебәк авылы проектлана торган ижтимагый үзәгә составында 4 эш урыны булган көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләрен урнаштыру каралган.

Жәмәгать туклануы предприятиеләре

Генераль план нигезендә, 42 утырту урыны булган жәмәгать туклануы предприятиеләрен Килдебәк авылында проектлана торган ижтимагый үзәк составында урнаштыру каралган.

Банк бүлекчәләре

Генераль план беренче чиратта Килдебәк авылында проектлана торган ижтимагый үзәк составында банк бүлеген урнаштыру каралган.

Сәүдә предприятиеләре

Генераль план беренче чиратта

53 кв.м. сәүдә мәйданы булган сәүдә предприятиеләре төзү каралган

Элементә бүлекләре

Генераль планда почта элементәсе бүлекчәләрен урнаштыру чаралары каралмаган, чөнки Килдебәк авылындагы почта элементәсенә гамәлдәге бүлеге халыкның фараз ихтыяжларын тулысынча канәгатьләндерә.

Жәмәгать бәдрәфләре

Генераль план нигезендә, беренче чиратта, Килдебәк авылы ижтимагый үзәге составында 1 прибор күләмендә ижтимагый жыештыру урыны урнаштыру каралган.

Полиция

Генераль план белән беренче чиратта Килдебәк авылында проектлана торган ижтимагый үзәк составында полиция участок пункты урнаштыру каралган.

Килдебәк авыл жирлегә халкына социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәтә күрсәтү объектларын үстерү чаралары исемлегә

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлегә	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәгә	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
ЖИРЛЕ (РАЙОН) ӨҺӘМИЯТТӨГӘ ЧАРАЛАР									
Мәгариф оешмалары									
1	Килдебәк ав.	Балалар бақчасы (мәктәп бинасында)	Житештерү куәтен арттырып реконструкция	урын	40	6	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы
2	Килдебәк ав.	Төп гомуми белем бирү мәктәбе	Житештерү куәтен арттырып реконструкция	урын	120	22	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы
Балаларга өстәмә белем бирү оешмалары									
1	Килдебәк ав.	Мәктәп, авыл мәдәният йорты каршындагы балалар ижаты түгәрәкләре	Оештыру	урыны	-	158	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы
						12		+	
ЖИРЛЕ ӨҺӘМИЯТТӨГӘ ЧАРАЛАР (ЖИРЛЕК)									
Мәдәният һәм ял итү учреждениеләре									
1	Мәртен авылы	Авыл клубы	Сүтү	урын	50	-	+		Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының 2016-2021 елларга РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН 2030 елның план чорына социаль-икътисадый үсеш стратегиясе
			Яңа төзелеш		-	50			
Яссы спорт корылмалары									

№ т/б	Жирлек составына керэ торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
1	Килдебәк ав.	Спорт майданчыгы	Яңа төзелеш	кв.м.	-	1500	+		Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының 2016-2021 елларга РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН 2030 елның план чорына социаль-икътисадый үсеш стратегиясе
2	Туктар авылы	Спорт майданчыгы	Яңа төзелеш	кв.м.	-	564	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы
Сәүдә предприятиеләре									
1	Килдебәк ав.	Сәүдә предприятиеләре	Яңа төзелеш	кв.м. сәүдә майданы	-	53	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы
Көн күреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре									
1	Килдебәк ав.	Проектлана торган ижтимагый үзәк составында көн күреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре	Оештыру	Эш урыннары	-	4	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы
Жәмәгать туклануы предприятиеләре									
1	Килдебәк ав.	Проектлана торган жәмәгать үзәге составында жәмәгать туклануы предприятиеләре	Оештыру	утырту урыннары	-	42	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы
Банк бүлекчәләре									
1	Килдебәк ав.	Банкның проектлана торган ижтимагый үзәк составындагы бүлеге	Оештыру	объект	-	1	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы
Жәмәгать хокук тәртибен саклау									

№ т/б	Жирлек составына керэ торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
1	Килдебәк ав.	Проектлана торган ижтимагый үзәк составында полициянең участок пункты	Оештыру	объект	-	1	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы
Жәмәгать бәдрәфләре									
1	Килдебәк ав.	Проектлана торган ижтимагый үзәк составында жәмәгать бәдрәфләре	Оештыру	прибор	-	1	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы
Ижтимагый-эшлекле билгеләнештәге объектлар									
1	Килдебәк ав.	Ижтимагый үзәк	Яңа төзелеш	объект	-	1	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы

1.1. Зиратларны үстерү чаралары

Генераль план тарафыннан беренче чиратка каралган:

– Су объектларының су саклау зонасында урнашуга бәйле рәвештә Туктар авылында 0,9966 га майданлы зиратның бер өлешен ябу (кадастр номерлары 16:35:090301:28, 16:35:090505:16, 16:35:090505:9) зиратның ябыла торган өлеше майданы 0,5327 га тәшкил итә;

– Су объектларының су саклау зонасында урнашуга бәйле рәвештә Мәртен авылында 2,2992 га майданлы зиратның бер өлешен ябу (кадастр номерлары 16:35:090501:33, 16:35:090501:34), зиратның ябыла торган өлеше майданы 1,2852 га тәшкил итәчәк.

Гамәлдәге зиратларның ирекле территорияләре халыкның традицион каберлекләргә булган фараз ихтыяжларын тулысынча тәэмин итә.

Килдебәк авыл жирлегенең генераль планы белән зиратларны тәртипкә китерү өчен жир төзелеше документларын территориянең функциональ кулланылышына яраклаштыру тәкъдим ителә, аерым алганда, «сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радио, телевидение, информатика, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен жирләр, оборона, куркынычсызлык һәм башка махсус билгеләнештәге жирләр» рөхсәт ителгән куллану төрен билгеләү белән 12.1.зират өчен жир кишәрлеге урнаштырыла. "Ритуаль эшчәнлек".

Килдебәк авыл жирлегендә зиратларны үстерү чаралары исемлеге

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Яңа (өстәмә)	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Исәп-хисап срогы (2026 - 2040 еллар)	
ЖИРЛЕ ӘҖӘМИЯТТӨГЕ ЧАРАЛАР (ЖИРЛЕК)									
1	Туктар авылы	Кадастр номерлары 16:35:090301:28, 16:35:090505:16, 16:35:090505:9 булган жир кишәрлекләре өлешендә һәм кадастр исәбенә куелмаган жирләр өлешендә зират	Су объектларының су саклау зонасында урнашуына бәйле рәвештә 0,5327 га майданлы зират территориясенә бер өлешен ябу	га	0,9966	-	+	-	Килдебәк авыл жирлегенә Генераль планы
2	Мәрген авылы янында	Кадастр номерлары 16:35:090501:33, 16:35:090501:34 булган жир кишәрлекләре өлешендә зират	Су объектларының су саклау зонасында урнашуга бәйле рәвештә 1,2852 га майданлы зират территориясенә бер өлешен ябу,	га	2,2992	-	+	-	Килдебәк авыл жирлегенә Генераль планы

1.2. Туристлык-рекреация территорияләрен үстерү чаралары

Саба муниципаль районын территорияль планлаштыру схемасы белән районда туристлык эшчәнлеген активлаштыру һәм үстерү максатыннан туристлык маршрутларын оештыру тәкъдим ителә, мондый маршрутларның берсе - Килдебәк авыл жирлегенә территориясә буйлап үтәчәк «Татар халкының динә һәм көнкүреш» экскурсия-дини һәм этнографик маршруты.

Генераль планда, беренче чиратта, жирлекнең төньяк-көнбатыш өлешендә урнашкан балык үрчетү буасы территориясенә якин жирдә массакуләм жир яны рекреациясенә төзекләндерелгән урынын оештыру, авыл жирлегенә көнбатыш өлешендә массакуләм су асты рекреациясенә төзекләндерелгән урынын оештыру, Килдебәк авылыннан көньяк-көнбатышка таба төзекләндерелгән массакуләм жир яны рекреациясен оештыру каралган.

Шулай ук генераль план нигезендә Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенә 2021 елның 15 июлендәге 2107/И номерлы хаты нигезендә кадастр номерлары 16:35 090505:19, 16:35:0906:5, 16:35:090408:88, 16:35:090408:88, 16:35:090408:24:16:35:090506:5 булган жир кишәрлекләрен "авыл хужалыгы билгеләнешендәге жир" категориясенән "аеруча саклана торган территорияләр һәм объектлар жирләре" категориясенә күчерү каралган, бу рекреация өчен файдалану, экотуризмны оештыру, шулай ук Килдебәк авылы янындагы яр буен төзекләндерү максатыннан эшләнә.

Су объектлары янында рекреацион зоналар булдыру максатында генераль план белән Килдебәк авыл жирлегенә территориясә буйлап ага торган Казкаш елгасының яр буе полосасын һәм аның янындагы территориясен төзекләндерү тәкъдим ителә.

Килдебәк авыл жирлегенә генераль планында рекреация территорияләрен үстерү шулай ук жирле халыкның ялы зонасы һәм килүчеләрнең ял мәйданчыклары буларак яшел утыртмалар системасын оештыру чараларын да күздә тотта.

Килдебәк авыл жирлегендә туристлык-рекреация территорияләрен үстерү чаралары исемлеге

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
ЖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҖӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР									
1	Килдебәк авыл жирлеге	«Татар халкының дине һәм көнкүреше» экскурсион-дини һәм этнографик маршруты	Маршрутны оештыру	-	-	-	+	+	Саба муниципаль районы СТП
ЖИРЛЕ ӘҖӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР (ЖИРЛЕК)									
1	Жирлекнең төньяк-көнбатыш өлеше, балык үрчетү буасы янында	Массакуләм жир яны рекреациясенә төзекләндерелгән урыны	Оештыру	-	-	-	+	-	Килдебәк авыл жирлегенә Генераль планы
2	Килдебәк авыл жирлеге	Казкаш елгасы	Ижтимагый рекреацион зоналар төзеп, яр буе полосасын һәм аңа яқын территорияне төзекләндерү	-	-	-	+	-	Килдебәк авыл жирлегенә Генераль планы
3	Килдебәк авыл жирлеге (Килдебәк авылы, Мәртән авылы, Туктар авылы)	Гомуми файдаланудагы яшелләндерү	яшел утыртмалар системасын оештыру	-	-	-	+	+	Килдебәк авыл жирлегенә Генераль планы

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
4	Килдебәк авыл жирлеге, авыл жирлегенә көнбатыш өлеше, кадастр номерлары 16:35:090505:19, 16:35:090406:5 булган жир кишәрлекләре	Су яны рекреациясенә төзекләндерелгән урыны	Оештыру, жир кишәрлекләрен «авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр» категориясеннән рекреация өчен, экотуризмны оештыру өчен файдалану максатында «махсус сакланылучы территорияләр һәм объектлар жирләре» категориясенә күчерү	га	-	2,6184	+	-	Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенә 2021 елның 15 июлендәге 2107/И номерлы хаты.
5	Кильдебәк авыл жирлеге, Килдебәк авылыннан көньяк-көнбатышка таба, кадастр номеры 16:35:090408:24 булган жир кишәрлеге	Су яны рекреациясенә төзекләндерелгән урыны	Оештыру, жир кишәрлекләрен «авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр» категориясеннән рекреация өчен, экотуризмны оештыру өчен файдалану максатында «махсус сакланылучы территорияләр һәм объектлар жирләре» категориясенә күчерү	га	-	0,0500	+	-	Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенә 2021 елның 15 июлендәге 2107/И номерлы хаты.

8.

9.

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
6	Кильдебәк авыл жирлеге, Килдебәк авылыннан көньяк-көнбатышка таба, кадастр номеры 16:35:090408:88 булган жир кишәрлеге	Су яны рекреациясенә төзекләндерелгән урыны	Рекреация өчен, экотуризмны оештыру өчен файдалану максатларында жир кишәрлекләрен «авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр» категориясеннән «махсус сакланылучы территорияләр һәм объектлар жирләре» категориясенә күчерү	га	0,5447	-	+	-	Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенә 2021 елның 15 июлендәге 2107/И номерлы хаты.
7	Килдебәк авыл жирлеге, Мәртәннән көньяк-көнбатышка таба, кадастр номеры 16:35:090506:5 булган жир кишәрлеге	Су яны рекреациясенә төзекләндерелгән урыны	Рекреация өчен, экотуризмны оештыру өчен файдалану максатларында жир кишәрлекләрен «авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр» категориясеннән «махсус сакланылучы территорияләр һәм объектлар жирләре» категориясенә күчерү	га	0,7109	-	+	-	Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенә 2021 елның 15 июлендәге 2107/И номерлы хаты.

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
8	Килдебәк авылы янында	Саба яр буе	Оештыру, төзекләндерү	объект	1	-	+	-	Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенең 2021 елның 15 июлендәге 2107/И номерлы хаты.

Транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү чаралары

Гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын үстерү

Федераль эһемияттәге автомобиль юлларын үстерү юнәлешләре Россия Федерациясенә федераль транспорт (тимер юл, һава, диңгез, эчке су транспорты) һәм федераль эһемияттәге автомобиль юллары өлкәсендә территорияль планлаштыру схемасында билгеләнде. Килдебәк авыл жирлеге территориясендә федераль эһемияттәге чаралар юк.

Региональ һәм жирле эһемияттәге автомобиль юлларын үстерү юнәлешләре Татарстан Республикасын территорияль планлаштыру схемасында һәм Саба муниципаль районын территорияль планлаштыру схемасы проектында билгеләнде, шуңа күрә Килдебәк авыл жирлегенә генераль планы белән аларда билгеләнгән барлык чаралар исәпкә алынды.

Килдебәк авыл жирлеге территориясендә генераль план белән беренче чиратта түбәндәгеләр каралган:

– 0,3 км озынлыктагы «пасикага якынлашу» жирле эһемияттәге автомобиль юлы төзү (асфальт-бетон өслек урнаштыру);

– 0,7 км озынлыктагы «Туктар авылының агросәнәгать комплексы объектларына якынлашу» жирле эһемияттәге автомобиль юлын төзү, капитал ремонтлау (асфальт-бетон өслек урнаштыру);

– 0,5 км озынлыктагы «Килдебәк авылы янындагы агросәнәгать комплексы объектларына якынлашу» жирле эһемияттәге автомобиль юлына капитал ремонт (асфальт-бетон өслек урнаштыру);

– 1,6 км озынлыктагы «КФХга таба килү жирле эһемияттәге автомобиль юлы төзү (асфальт-бетон өслек урнаштыру);

– 0,3 км озынлыктагы «МТПга килү» жирле эһемияттәге автомобиль юлын капитал ремонтлау (асфальт-бетон өслек урнаштыру);

– 0,1 км озынлыктагы «Килдебәк авылының Татарстан урамына килү» жирле эһемияттәге автомобиль юлын капитал ремонтлау (асфальт-бетон өслек урнаштыру);

– 0,2 км озынлыктагы «Мәртен» агрофирмасына килү» жирле эһемияттәге автомобиль юлын капитал ремонтлау (асфальт-бетон өслек урнаштыру).

Урам-юл челтәрен үстерү

Генераль план нигезендә Килдебәк авыл жирлегенә һәр торак пунктында урамнарны һәм юлларны капитал ремонтлау һәм төзү (асфальт-бетон өслек ясау) каралган. Торак пунктларның төп һәм ярдәмче урамнарының юл өлешенә торышы канәгатьләнерлек булмауны исәпкә алып, гамәлдәге урам-юл челтәрен реконструкцияләү күздә тотыла.

**Олы Нырты авыл жирлегенең
торак пунктлар чикләренә кертелә торган һәм төшереп калдырыла торган жир кишәрлекләре исемлеге**

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру срогы		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Яңа (өстәмә)	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026- 2040 еллар.)	
ЖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҤӘМИЯТТӨГЕ ЧАРАЛАР									
Гомуми файдаланудагы автомобиль юллары									
1	Килдебәк авыл жирлеге	"Умарталыкка килү"	Төзелеш (асфальт-бетон өслек ясау)	км	0,3	-	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы
2	Килдебәк авыл жирлеге	«Туктар авылы янындагы агросәнәгать комплексы объектларына якынлашу»	Төзелеш, капитал ремонт (асфальт-бетон өслек ясау)	км	0,7	-	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы
3	Килдебәк авыл жирлеге	«Килдебәк авылы янындагы агросәнәгать комплексы объектларына якынлашу»	Капиталь ремонт (асфальт-бетон өслек ясау)	км	0,5	-	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы
4	Килдебәк авыл жирлеге	«КФХ янына килү»	Төзелеш (асфальт-бетон өслек ясау)	км	1,6	-	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы
5	Килдебәк авыл жирлеге	"МТП янына килү"	Капиталь ремонт (асфальт-бетон өслек ясау)	км	0,3	-	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы
6	Килдебәк авыл жирлеге	«Килдебәк авылының Татарстан урамына килү»	Капиталь ремонт (асфальт-бетон өслек ясау)	км	0,1	-	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы
7	Килдебәк авыл жирлеге	"Мәртеп" агрофирмасына килү"	Капиталь ремонт (асфальт-бетон өслек ясау)	км	0,2	-	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы
ЖИРЛЕ ӘҤӘМИЯТТӨГЕ (ЖИРЛЕК) ЧАРАЛАРЫ									
Урам-юл челтәре									

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру срогы		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Яна (өстәмә)	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
1	Килдебәк ав.	Кооператив ур., Мельничная ур., Молодежная ур., Новая ур., Чулпан ур., Татарстан ур., Тукай ур., Набережная ур., Яңа урам һәм Мельничная урамнарын тоташтыручы тыкрык, Чулпан һәм Мельничная урамнарын тоташтыручы тыкрык, Чулпан һәм Кооператив урамнарын тоташтыручы тыкрык	Капиталь ремонт (асфальт-бетон өслек ясау)	км	6,45	-	+		Килдебәк авыл жирлегенә Генераль планы
		Мельничная ур., Молодежная ур., Новая ур., Татарстан ур., Октябрьская ур., Набережная ур., Школьная урамы, Мельничная һәм Кооператив урамнарын тоташтыручы тыкрык	Төзелеш (асфальт-бетон өслек ясау)	км	3,82	-	+		
2	Туктар авылы	Совет ур., К.Маркс ур., Мельничная ур.	Капиталь ремонт (асфальт-бетон өслек ясау)	км	0,99	-	+		Килдебәк авыл жирлегенә Генераль планы
		Мельничная ур., Заводская ур., Вайзуллин ур., К.Маркс урамы һәм Завод урамын тоташтыручы тыкрык, Совет урамы һәм Мельничная урамнарын	Төзелеш (асфальт-бетон өслек ясау)	км	1,88	-	+		

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру срогы		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Яна (өстәмә)	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
		тоташтыручы тыкрык, Совет һәм Вайзуллин урамнарын тоташтыручы юл..							
3	Мәртен авылы	Киров ур.	Капиталь ремонт, төзелеш (асфальт-бетон өслек ясау)	км	0,35	-	+		Килдебәк авыл жирлегенә Генераль планы
		Нагорная ур., Киров ур., Мирная ур.	Төзелеш (асфальт-бетон өслек ясау)	км	0,80	-	+		

Торак пунктларның чикләрен билгеләү буенча чаралар

Килдебәк авылы, Мәртән авылы һәм Туктар авылы торак пунктлары өчен, гамәлдәге чикләр буларак, кадастр кварталлары чикләрен исәпкә алып, Татарстан Республикасы буенча Дәүләт теркәве, кадастр һәм картография федераль хезмәтенең Татарстан Республикасы буенча идарәсе мәгълүматлары нигезендә торак пунктлар жирләре буйлап уздырылган чикләр кабул ителде.

Килдебәк авыл жирлегенең генераль планы белән Килдебәк, Мәртән һәм Туктар авыллары чикләрен үзгәртү каралган.

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башлыгының 2016 елның 30 гыйнварындагы 122/С номерлы хаты нигезендә, Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенең 2021 елның 15 июлендәге 2107/И номерлы хаты нигезендә, генераль план белән кадастр номерлары 16:35:090407:159, 16:35:090403:19, 16:35 090402:49 булган һәм кадастр исәбенә куелмаган жирләргә Килдебәк авылы чигенә кертү, кадастр номеры 16:35:090504:35 булган жир кишәрлеген Туктар авылы чигенә кертү, кадастр номеры 16:35:090506:12 булган жир кишәрлеген Мәртән авылы чигенә кертү каралган. Кадастр номерлары 16:35:090402:49, 16:35:090506:12, 16:35:090504:35 булган жир участкаларында капитал чышмалар урнашкан. Кадастр номеры 16:35:090403:19 булган жир кишәрлегендә, Килдебәк авылы халкы өчен мәдәни-массакуләм чаралар оештыру максатыннан, яр буен төзекләндерү буенча чаралар каралган.

Генераль план белән Туктар авылы чигенән 16:35:090301:28 кадастр номеры булган жир кишәрлеген һәм кадастр исәбенә куелмаган жирләргә төшереп калдыру каралган. Бу Татарстан Республикасы Жир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре министрлыгының 2017 елның 22 августындагы 1-29/11295 номерлы хаты нигезендә, әлеге территорияләрдә "торак пунктлар жирләре" категориясеннән "сәнәгать, энергетика, транспорт, элемент, радиотапшырулар, телевидение, мәгълүмат, космик эшчәнлек, оборона, иминлек һәм башка махсус билгеләнештәге жирләр" категориясенә күчерергә тәкъдим ителә торган зират урнашуга бәйле .

**Килдебәк авыл җирлеге составына керә торган
торак пунктлар чикләренә кертелә торган һәм төшереп калдырыла торган җир кишәрлекләре исемлеге**

№ т/б	Җир кишәрлегенә кадастр номеры	Җирләр категориясе	Рөхсәт ителгән файдалану төре		Кадастр буенча җир участогының мәйданы, га	Кертелә торган/төшереп калдырыла торган җир кишәрлегенә мәйданы, га	Планлаштырылган категория	Планлаштырылган рөхсәт ителгән файдалану*	Җир кишәрлекләрен кертү/ төшереп калдыру өчен Нигез
			рөхсәт ителгән файдалану	документ буенча					
Туктар авылы									
Төшереп калдырыла торган җир кишәрлекләре									
1. Торак пункт чикләренә төзәтмәләр кертү									
1	16:35:090301:28	Торак пунктлар җирләре	Оборона һәм иминлекне тәмин итү өчен билгеләнгән объектларны урнаштыру өчен	Зират буларак	0,9841	0,9841	Сәнәгать, энергетика, транспорт, элемент, радиотапшырулар, телевидение, информатика җирләре, космик эшчәнлекне тәмин итү өчен җирләр, оборона, куркынычсызлык җирләре һәм башка махсус билгеләнештәге җирләр	Ритуаль эшчәнлек	Татарстан Республикасы Җир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре министрлыгының 2017 елның 22 августындагы 1-29/11295 номерлы хаты
2	Кадастр исәбенә куелмаган җирләр	-	-	-	-	0,0152			
Барлығы төшереп калдыруга		-	-	-	-	0,9993			
Кертелә торган җир кишәрлекләре									
1. Саба муниципаль районы Килдебәк авыл җирлеге Башкарма комитеты мөрәҗәгатә буенча									
1	16:35:090504:35	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге җирләр	Су фонды объектларын урнаштыру өчен	скважина өчен	0,3599	0,3599	Торак пунктлар җирләре	Коммуналь хезмәт күрсәтү	Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Җитәкчесенә 2021 елның 15

№ т/б	Жир кишәрлегенен кадастр номеры	Жирләр категориясе	Рөхсәт ителгән файдалану төре		Кадастр буенча жир участогының майданы, га	Кертелә торган/төшереп калдырыла торган жир кишәрлегенен майданы, га	Планлаштырылган категория	Планлаштырылган рөхсәт ителгән файдалану*	Жир кишәрлекләрен кертү/ төшереп калдыру өчен Нигез
			рөхсәт ителгән файдалану	документ буенча					
									июлендәге 2107/И номерлы хаты.
Кертү буенча барлыгы		-	-	-	-	0,3599	-	-	-
Килдебәк ав.									
Кертелә торган жир кишәрлекләре									
1. Саба муниципаль районы Килдебәк авыл жирлеге Башкарма комитеты мөрәжәгатә буенча									
1	16:35:090407:159	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	-	Авыл хужалыгынан файдалану	1,7211	1,7211	Торак пунктлар жирләре	Житештерү эшчәнлеге	Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башлыгының 2020 елның 30 гыйнварындагы 122/С номерлы хаты, Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Битәкчесенен 2021 елның 15 июлендәге 2107/И номерлы хаты.
2	16:35:090403:19	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	Авыл хужалыгы файдалануы өчен	0,1868	0,1868	Торак пунктлар жирләре	Ял (рекреация)	Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма

№ т/б	Жир кишәрлегенен кадастр номеры	Жирләр категориясе	Рөхсәт ителгән файдалану төре		Кадастр буенча жир участогының майданы, га	Кертелә торган/төшереп калдырыла торган жир кишәрлегенен майданы, га	Планлаштырылган категория	Планлаштырылган рөхсәт ителгән файдалану*	Жир кишәрлекләрен кертү/ төшереп калдыру өчен Нигез
			рөхсәт ителгән файдалану	документ буенча					
									а комитеты Житәкчесенен 2021 елның 15 июлендәге 2107/И номерлы хаты.
3	16:35:090402:49	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Махсус билгеләнештәге башка объектлар астында	Каптаж өчен	1,0000	1,0000	Торак пунктлар жирләре	Коммуналь хезмәт күрсәтү	Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенен 2021 елның 15 июлендәге 2107/И номерлы хаты.
4	Кадастр исәбенә куелмаган жирләр (кадастр кварталының бер өлеше 16:35:090402)	-	-	-	0,1269	0,1269	Торак пунктлар жирләре	Коммуналь хезмәт күрсәтү	Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенен 2021 елның 15 июлендәге 2107/И номерлы хаты.
Кертү буенча барлыгы		-	-	-	-	3,0348	-	-	-
Мәртән авылы									
Кертелә торган жир кишәрлекләре									
1. Саба муниципаль районы Килдебәк авыл жирлегенә Башкарма комитеты мөрәжәгатенә буенча									

№ т/б	Жир кишәрлегенен кадастр номеры	Жирләр категориясе	Рөхсәт ителгән файдалану төре		Кадастр буенча жир участогының майданы, га	Кертелә торган/төшереп калдырыла торган жир кишәрлегенен майданы, га	Планлаштырылган категория	Планлаштырылган рөхсәт ителгән файдалану*	Жир кишәрлекләрен кертү/ төшереп калдыру өчен Нигез
			рөхсәт ителгән файдалану	документ буенча					
1	16:35:090506:12	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Махсус билгеләнештәге башка объектлар астында	Авыл хужалыгы файдалануы өчен	0,1810	0,1810	Торак пунктлар жирләре	Коммуналь хезмәт күрсәтү	Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенен 2021 елның 15 июлендәге 2107/И номерлы хаты.
Кертү буенча барлыгы		-	-	-	-	0,1810	-	-	-

* «Жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторын раслау турында» 2020 елның 10 ноябрәндәге П/0412 номерлы Дәүләт теркәве, кадастр һәм картография федераль хезмәте боерыгына (2021 елның 20 апреленә үзгәрешләр белән) туры килә.

3.10.2 таблица

**Олы Нырты авыл жирлеге составына керүче
торак пунктлар чикләренә кертелә торган һәм төшереп калдырыла торган жир кишәрлекләре исемлеге**

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Исәп-хисап срогы (2026 - 2040 еллар)	
ЖИРЛЕ ӘҖӘМИЯТТӨГЕ ЧАРАЛАР (ЖИРЛЕК)									

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Исәп-хисап срогы (2026 - 2040 еллар)	
1	Туктар авылы	торак пункт территориясе	торак пункт чикләреннән чыгару һәм жир кишәрлеген «торак пунктлар жирләре» категориясеннән «сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, мәгълүмат, космик эшчәнлек тээмин итү өчен жирләр, оборона жирләре, иминлек һәм башка махсус билгеләнештәге жирләр» категориясенә күчерү	га	0,9841	-	+	-	Татарстан Республикасы Жир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре министрлыгының 2017 елның 22 августындагы 1-29/11295 номерлы хаты
			кадастр исәбенә куелмаган торак пункт чикләреннән төшереп калдыру, «сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, мәгълүмат жирләре, космик эшчәнлек тээмин итү өчен жирләр, оборона жирләре, иминлек һәм башка махсус билгеләнештәге жирләр» категориясен билгеләп, кадастр исәбенә кую	га	0,0152	-	+	-	
2	Туктар авылы	торак пункт территориясе	Торак пункт чигенә кертү һәм жир кишәрлеген «авыл хужалыгы билгеләнешендәге жир» категориясеннән «торак пунктлар жирләре» категориясенә күчерү	га	0,3599	-	+	-	Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенә 2021 елның 15 июлендәге 2107/И номерлы хаты.

№ т/б	Жирлек составына керэ торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Исәп-хисап срогы (2026 - 2040 еллар)	
3	Килдебәк ав.	торак пункт территориясе	Торак пункт чигенә кертү һәм жир кишәрлеген «авыл хужалыгы билгеләнешендәге жир» категориясеннән «торак пунктлар жирләре» категориясенә күчерү	га	2,9079	-	+	-	Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башлыгының 2020 елның 30 гыйнварындагы 122/С номерлы хаты, Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Җитәкчесенә 2021 елның 15 июлендәге 2107/И номерлы хаты.
			Торак пункт чигенә кадастр исәбенә куелмаган жирләргә кертү, «торак пунктлар жирләре» категориясе белән кадастр исәбенә кую	га	0,1269	-	+	-	Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Җитәкчесенә 2021 елның 15 июлендәге 2107/И номерлы хаты.
4	Мәртен авылы	торак пункт территориясе	Торак пункт чигенә кертү һәм жир кишәрлеген «авыл хужалыгы билгеләнешендәге жир» категориясеннән «торак пунктлар жирләре» категориясенә күчерү	га	0,1810	-	+	-	Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Җитәкчесенә 2021 елның 15 июлендәге 2107/И номерлы хаты.

Әйләнә-тирә мохитне саклау буенча чаралар

3.11.1 таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Килдебәк авыл җирлеге территориясендә әйләнә-тирә мохитне саклау буенча чаралар исемлегенә

№ т/б	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
				Беренче чират	Исәп-хисап чоры	
1	«Юлбат» АХП» ЖЧЖенең мөгезле эре терлекләр фермасы Килдебәк торак пункты 550 баш.	СЗЗ урнаштыру, тирес саклагычны төзекләндерү, агып төшүче суларны чыгару схемасын эшләү	Исәп-хисап һәм табигый күзәтү нәтижеләре буенча СЗЗ күләме	+		Килдебәк авыл җирлеге Генераль планы, СЗЗ билгеләү турында карар
2	«Лукоз Саба» ЖЧЖенең Кәжә фермасы Килдебәк авылы, 4200 баш.	СЗЗ урнаштыру, тирес саклагычны төзекләндерү, агып төшүче суларны чыгару схемасын эшләү	Исәп-хисап һәм табигый күзәтү нәтижеләре буенча СЗЗ күләме	+		Килдебәк авыл җирлеге Генераль планы, СЗЗ билгеләү турында карар
3	«Урта Саба» ЖЧЖенең югары технологияле роботлаштырылган сөтчелек комплексы	СЗЗ билгеләү	Табигый күзәтүләргә исәпкә алып, СЗЗ күләме	+		Килдебәк авыл җирлеге Генераль планы, СЗЗ билгеләү турында карар
4	«Гатин Л.Р» КФХ Килдебәк торак пункты 50 баш	СЗЗ урнаштыру, тирес саклагычны төзекләндерү, агып төшүче суларны чыгару схемасын эшләү	Исәп-хисап һәм табигый күзәтү нәтижеләре буенча СЗЗ күләме	+		Килдебәк авыл җирлеге Генераль планы, СЗЗ билгеләү турында карар
5	«Юлбат» АХП» ЖЧЖенең мөгезле эре терлекләр фермасы Туктар тороак пункты 440 баш.	СЗЗ урнаштыру, тирес саклагычны төзекләндерү, агып төшүче суларны чыгару схемасын эшләү	Исәп-хисап һәм табигый күзәтү нәтижеләре буенча СЗЗ күләме	+		Килдебәк авыл җирлеге Генераль планы, СЗЗ билгеләү турында карар
6	«Каюмов И.Г.» КФХ Туктар т.п. 200 баш	СЗЗ урнаштыру, тирес саклагычны төзекләндерү, агып төшүче суларны чыгару схемасын эшләү	Исәп-хисап һәм табигый күзәтү нәтижеләре буенча СЗЗ күләме	+		Килдебәк авыл җирлеге Генераль планы, СЗЗ билгеләү турында карар
7	"Мәртән агрофирмасы» ЖЧЖенең мөгезле эре терлекләр фермасы 1100 баш	СЗЗ урнаштыру, тирес саклагычны төзекләндерү, агып төшүче суларны чыгару схемасын эшләү	Исәп-хисап һәм табигый күзәтү нәтижеләре буенча СЗЗ күләме	+		Килдебәк авыл җирлеге Генераль планы, СЗЗ билгеләү турында карар

№ т/б	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
				Беренче чират	Исәп-хисап чоры	
8	«Мәүлетов И.Г.» КФХ 50 баш	СЗЗ урнаштыру, тирес саклагычны төзекләндерү, агып төшүче суларны чыгару схемасын эшләү	Исәп-хисап һәм табигый күзәтү нәтижәләре буенча СЗЗ күләме	+		Килдебәк авыл жирлегенә Генераль планы, СЗЗ билгеләү турында карар
9	«Юлбат» АХП» ЖЧЖенең машина-трактор паркы	СЗЗ билгеләү	Исәп-хисап һәм табигый күзәтү нәтижәләре буенча СЗЗ күләме	+		Килдебәк авыл жирлегенә Генераль планы, СЗЗ билгеләү турында карар
10	Техник хезмәт күрсәтү станциясе	СЗЗ билгеләү	Исәп-хисап һәм табигый күзәтү нәтижәләре буенча СЗЗ күләме	+		Килдебәк авыл жирлегенә Генераль планы, СЗЗ билгеләү турында карар
11	Ягулык-майлау материаллары склады	СЗЗ билгеләү	Исәп-хисап һәм табигый күзәтү нәтижәләре буенча СЗЗ күләме	+		Килдебәк авыл жирлегенә Генераль планы, СЗЗ билгеләү турында карар
12	Туктар т.п. көньяк-көнбатыш өлешендәге зират	Су саклау зонасында урнашуга бәйләү рәвештә өлешчә ябылу (күмүлэргә юл куймау)	га	+		Килдебәк т.п. Генераль планы
13	Мәртен т.п. көньягындагы зират	Су саклау зонасында урнашуга бәйләү рәвештә өлешчә ябылу (күмүлэргә юл куймау)	га	+		Килдебәк т.п. Генераль планы
14	Су жыю скважиналары: «Мәртен агрофирмасы» ЖЧЖенең мөгезле эре терлекләр фермасы кишәрлегендә, Туктар т.п. «Юлбат АХП» ЖЧЖенең мөгезле эре терлекләр фермасы кишәрлегендә, Туктар т.п. 39 нчы скважинадан 307 м көньяк-көнбатышка таба, Мәртен т.п. көнбатышта планлаштырыла торган скважина.	3 пояс составында санитар саклау зоналарын билгеләү	Исәп-хисап нәтижәләре буенча ЗСО күләме	+		Килдебәк авыл жирлегенә Генераль планы, ЗСОның расланган проекты

№ т/ б	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
				Бере нче чират	Исәп- хисап чоры	
15	Жирлек ихтыяжлары өчен гомумтаралган файдалы казылмаларны чыгару урыннары	Табыш су саклау зонасы чикләрендә башкарылырга тиеш	га	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы

Инженерлык инфраструктурасын үстерү чаралары

3.12.1 таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Килдебәк авыл жирлегенә составына керүче торак пунктларны су белән тәмин итү системасын үстерү чаралары исемлегенә

№ т/б	Урнашу урыны	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлегенә	Куәте	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы
						Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
ЖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҖӘМИЯТТӘГӘ ЧАРАЛАР								
1	Мәртән авылы	Су алу (каптаж)	Яңа төзелеш	данә	1	+	-	Килдебәк авыл жирлегенә Генераль планы
2	Килдебәк авылы, Туктар авылы	Су жыю жайланмасы	Яңа төзелеш (скважиналарны халык ихтыяжлары нигезендә бораулау)	данә	2	+	+	Килдебәк авыл жирлегенә Генераль планы
3	Килдебәк авылы, Туктар авылы, Мәртән авылы	Су белән тәмин итү чөлтәрләре	Яңа төзелеш	км	-	+	+	Килдебәк авыл жирлегенә Генераль планы
4	Авыл жирлегенә территориясә	Су куллануны исәпкә алу нокталары	өештыру	данә	-	+	+	Килдебәк авыл жирлегенә Генераль планы

3.12.2 таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Килдебәк авыл жирлегенә составына керүче торак пунктларны су белән тәмин итү системасын үстерү чаралары исемлегенә

№ т/б	Урнашу урыны	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлегенә	Куәте	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы
						Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
ЖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҖӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР								
1	Авыл жирлегенә территориясене	Канализациянең автоном системасы	Яңа төзелеш	данә	-	+	+	Килдебәк авыл жирлегенә Генераль планы

3.12.3 таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Килдебәк авыл жирлегенә составына керүче торак пунктлар территорияләрен санитар чистарту чаралары исемлегенә

№ т/б	Урнашу урыны	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлегенә	Куәте	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы
						Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
ЖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҖӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР								
1	Авыл жирлегенә территориясене	территорияне планлы-даими санитар чистарту	Оештыру	данә	1	+	+	Килдебәк авыл жирлегенә Генераль планы
2	Килдебәк авылы, Мәртән авылы, Туктар авылы	Контейнерлар	Оештыру	данә	16	+	+	Килдебәк авыл жирлегенә Генераль планы

3.12.4 таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Килдебәк авыл җирлеге составына керүче торак пунктларны жылылык белән тәэмин итү чаралары исемлеге

№ т/б	Урнашу урыны	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы
						Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
ЖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҖӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР								
1	Килдебәк ав.	Жәмәгать үзәге өчен БМК	Яңа төзелеш	данә	1	+	-	Килдебәк авыл җирлегенең Генераль планы
2	Мәртән авылы	Авыл клубы өчен БМК	Яңа төзелеш	данә	1	+	-	Килдебәк авыл җирлегенең Генераль планы

3.12.5 таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Килдебәк авыл җирлеге составына керүче торак пунктларны газ белән тәэмин итү чаралары исемлеге

№ т/б	Урнашу урыны	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы
						Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
ЖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҖӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР								
1	Килдебәк авылы, Мәртән авылы, Туктар авылы	Газ белән тәэмин итү чөлтәрләре	Яңа төзелеш	км.	-	+	+	Килдебәк авыл җирлегенең Генераль планы

3.12.6 таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Килдебәк авыл җирлеге составына керүче торак пунктларны электр белән тәэмин итү чаралары исемлеге

№ т/б	Урнашу урыны	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы
						Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
ЖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҖӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР								
1	Килдебәк авылы, Мәргән авылы, Туктар авылы	ВЛ 10, 0,4 кВ	Реконструкция	км.	-	+	+	Килдебәк авыл җирлегенә Генераль планы
2	Килдебәк авылы, Мәргән авылы, Туктар авылы	ТП 10/0,4 кВ	Реконструкция	-	-	+	+	Килдебәк авыл җирлегенә Генераль планы
4	Килдебәк авылы, Мәргән авылы, Туктар авылы	ВЛ 10, 0,4 кВ	Яңа төзелеш	км	-	+	+	Килдебәк авыл җирлегенә Генераль планы

3.12.7 таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Килдебәк авыл җирлеге составына керүче торак пунктларның аз токлы чөлтәләре буенча чаралар исемлеге

№ т/б	Урнашу урыны	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы
						Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
ЖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҖӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР								
1	Килдебәк ав.	АТС	Житештерү куәтен арттырып реконструкция	данә	291	+	+	Килдебәк авыл җирлегенә Генераль планы
2	Мәргән авылы	Жөпселле-оптик элемент линиясе белән «Таттелеком» ГАЖ термо шкафы	Яңа төзелеш	данә	1	+		Килдебәк авыл җирлегенә Генераль планы

Гражданнар оборонасы, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары

3.13.1 таблица

№ т/б	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
				Беренче чират	Исәп-хисап чоры	
1	Кадастр номеры 16:35:090201:58 булган кишәрлек, Набережная һәм Тукай урамнары буенча участоклар	Локаль дренаж системасын төзү	Данә	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы
2	Торак пунктлар янындагы буалар	Пирсларны төзекләндерү	Данә	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы
3	Килдебәк авыл жирлеге	Сөйләм сирена жайланмаларын урнаштыру	Данә	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы

2. ФУНКЦИОНАЛЬ ЗОНАЛАР ПАРАМЕТРЛАРЫ

4.1 таблица

Килдебэк авыл жирлегенен генераль планы проектын да кулланыла торган функциональ зоналарның параметрлары

№ т/б	Функциональ зона исеме	Функциональ зонаның билгеләнешен тасвирлау	Функциональ зона параметрлары	Жир кишәрлекләрен функциональ зонада рөхсәт ителгән файдалану төрләренен кодлары	Урнаштыру өчен планлаштырыла торган объектлар
1	Шәхси торак йортлар салу зонасы	- йорт янындагы жир кишәрлекләре белән аерым торучы торак йортлар; -торак төзелешенә хезмәт күрсәтү өчен кирәкле, шулай ук гражданның яшәвенә бәйле капитал төзелеш объектлары	Төп төзелештәге катларның иң чик саны: 3 (мансардны да кертеп); Төзелеш коэффициенты: 0,2-0,3	2.1; 2.2; 2.3; 3.4.1; 3.5.1; 3.8.1; 3.10.1; 4.4; 5.1.3; 9.3; 11.1, 11.2; 11.3; 12.0.1; 12.0.2	Индивидуаль торак йортлар төзү
2	Күпфункциональ ижтимагый-эшлекле зона	- административ учреждениеләр; - көнкүреш хезмәтләре күрсәтүне тәмин итүче объектлар; - кунакханә хезмәт күрсәтү объектлары; - ветеринария хезмәтләре күрсәтүне тәмин итүче объектлар; -социаль хезмәт күрсәтү объектлары; - сәүдә объектлары, базарлар - жәмәгать туклануы объектлары; -эшкуарлык һәм эшлекле идарә объектлары; - банк һәм иминият хезмәтләре күрсәтүче учреждениеләр; - эчке хокук тәртибен тәмин итү өчен кирәкле объектлар;	Төп төзелештәге катларның иң чик саны: 5 (мансардны да кертеп); Төп төзелешнең иң чик биеклеге: 20 м; Төзелеш коэффициенты: 1	2.7; 3.1.2; 3.2.2; 3.2.3; 3.2.4; 3.3; 3.4.1; 3.4.2; 3.5.1; 3.5.2; 3.6.1; 3.7.1; 3.7.2; 3.8.1; 3.8.2; 3.9.2; 3.10.1; 4.1; 4.4; 4.5; 4.6; 4.7; 4.8.1; 5.1.1; 5.1.2; 5.1.3; 9.3; 11.1, 11.2; 11.3; 12.0.1; 12.0.2	-Сәүдә предприятиеләре, жәмәгать туклануы предприятиеләре, көнкүреш хезмәт күрсәтү предприятиеләре, банк бүлекчәсе, Килдебэк авылында проектлана торган ижтимагый үзәк составында полиция пункты;

№ т/б	Функциональ зона исеме	Функциональ зонаның билгеләнешен тасвирлау	Функциональ зона параметрлары	Жир кишәрлекләрен функциональ зонада рөхсәт ителгән файдалану төрләренең кодлары	Урнаштыру өчен планлаштырыла торган объектлар
3	Махсулаштырылган ижтимагый төзелеш зонасы	- медицина хезмәте күрсәтү объектлары; - дини файдаланудагы биналар һәм корымалар; - мәгариф һәм агарту объектлары; - мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү объектлары, мәгариф түгәрәкләре; - мәдәният объектлары, мәдәниял итү эшчәнлегә объектлары; күнел ачу чараларын оештыру өчен билгеләнгән объектлар; - спорт объектлары; - күргәзмә-ярминкә эшчәнлеген башкару өчен билгеләнгән объектлар;	Төп төзелештәге катларның иң чик саны: 5 (мансардны да кертеп); Төп төзелешнең иң чик биеклеге: 20 м; Төзелеш коэффициенты: 0,8	3.2.1; 3.2.2; 3.2.3; 3.2.4; 3.3; 3.4.1; 3.4.2; 3.4.3; 3.5.1; 3.5.2; 3.6.1; 3.7.1; 3.7.2; 3.8.1; 3.8.2; 3.9.2; 3.10.1; 4.1; 4.5; 4.6; 4.7; 5.1.2; 5.1.3; 11.1, 11.2; 11.3; 12.0.1; 12.0.2	- Килдебәк авылы мәктәбендә һәм авыл мәдәният йортында балалар ижаты түгәрәкләре; - Мишртен авылында авыл клубы; - Килдебәк авылында спорт майданчыгы; - Туктар авылында спорт майданчыгы.
4	Житештерү зонасы	- сәнәгать житештерү объектлары IV V класслы хәвефлелек; - санитар-саклау зонасы проектын эшлэгәндә һәм эшкәрткәндә, алдынгы технологик чигелешләрне куллану шартында, башка куркыныч класслардагы сәнәгать житештерү объектлары; - Файдалы казылмаларны чыгару объектлары	төзелеш төзелеш: 0,8 кадәр	1.15; 2.7.1; 3.1.1; 3.3; 3.9.1; 3.9.2; 3.9.3; 4.1; 4.4; 4.5; 4.6; 4.9; 4.9.1.1; 4.9.1.3; 4.9.1.4; 6.0; 6.2.1; 6.3; 6.3.1; 6.4; 6.5; 6.6; 6.7; 6.8; 6.9; 6.9.1; 6.11; 6.12; 7.3; 7.6; 11.1, 11.2; 11.3; 12.0.1; 12.0.2	Житештерүнең V класслы хәвефлелектәге перспективалы үсеш майданчыгы

№ т/б	Функциональ зона исеме	Функциональ зонаның билгеләнешен тасвирлау	Функциональ зона параметрлары	Жир кишәрлекләрен функциональ зонада рөхсәт ителгән файдалану төрлөрөнөң кодлары	Урнаштыру өчен планлаштырылган торган объектлар
5	Инженерлык инфраструктура сы зонасы	- электр, газ, жылылык объектлары, су белән тәэмин итү, ташландык суларны ағызу объектлары; - антенна-мачта корылмалары, элемтә объектлары; - гидротехник корылмалар;	Билгеләнми	2.7.1; 3.1.2; 3.9.1; 6.7; 11.1, 11.2; 11.3; 12.0.1; 12.0.2	-
6	Транспорт инфраструктура сы зонасы	- хезмәт автотранспортын саклау өчен даими яисә вакытлыча гаражлар, тукталышлар урнаштыру; - юл сервисы объектлары; - кешеләр яисә йөкләр ташу өчен кулланыла торган төрле юллар һәм корылмалар урнаштыру;	Билгеләнми	2.4; 2.7.1; 3.1.1; 3.9.1; 4.9.1.1; 4.9.1.2; 4.9.1.3; 4.9.1.4; 7.1.1; 7.1.2; 7.2.2; 7.2.3; 7.3; 7.4; 7.6; 11.1, 11.2; 11.3; 12.0.1; 12.0.2	-
7	Авыл хужалыгы жирләре зонасы	авыл хужалыгы культуралары житештерүгә бәйле авыл хужалыгы жирләрендә хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру; авыл хужалыгы терлекләрен көтү; - кыр юллары;	Билгеләнми	Билгеләнми	-

№ т/б	Функциональ зона исеме	Функциональ зонаның билгеләнешен тасвирлау	Функциональ зона параметрлары	Жир кишәрлекләрен функциональ зонада рөхсәт ителгән файдалану төрләренен кодлары	Урнаштыру өчен планлаштырылган торган объектлар
8	Авыл хужалыгы предприятиеләренен житештерү зонасы	-IV һәм V класслы хәвефлелектәге авыл хужалыгы житештерү объектлары; - санитар-яклау зонасы проектын житештергәндә һәм эшләгәндә алдынгы технологик карарларны файдалану шартларында авыл хужалыгы житештерү башка класслы хәвефлелектәге авыл хужалыгы житештерү объектлары; - авыл хужалыгы продукциясен беренчел һәм тирән эшкәртү өчен кулланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру; машина-транспорт һәм ремонт станцияләре, авыл хужалыгы техникасы өчен ангарлар һәм гаражлар, суэтем башнялары, трансформатор станцияләре һәм авыл хужалыгы алып бару өчен кулланыла торган башка техник жайланмалар урнаштыру;	Төзелеш коэффициенты: 0,8	1.3; 1.5; 1.8; 1.9; 1.10; 1.11; 1.12; 1.13; 1.14; 1.15; 1.17; 1.18; 2.7.1; 3.9.1; 3.10.1; 4.4; 4.6; 4.9.1.1; 4.9.1.3; 6.9; 6.9.1; 6.12; 11.1, 11.2; 11.3; 12.0.1; 12.0.2	
9	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге башка зоналар	- Шәхси ярдәмче хужалык алып бару; - Авыл хужалыгын фәнни яктан тәмин итү; - крестьян-фермер хужалыгын алып бару; - балык үрчетү; - саклык урман үсентеләре булдыру;	Төзелеш коэффициенты: 0,8	1.2; 1.3; 1.4; 1.5; 1.12; 1.13; 1.14; 1.16; 1.17; 1.19; 1.20; 3.9.1; 11.1, 11.2; 11.3; 12.0.1; 12.0.2	

№ т/б	Функциональ зона исеме	Функциональ зонаның билгеләнешен тасвирлау	Функциональ зона параметрлары	Жир кишәрлекләрен функциональ зонада рөхсәт ителгән файдалану төрләренен кодлары	Урнаштыру өчен планлаштырылган торган объектлар
10	Рекреация билгеләнешендәге зоналар	<p>-Спорт, физик культура, жәяүлеләр яки атта йөрү, ял һәм туризм, табигатьне күзәтү, пикник, аучылык, балыкчылык һәм башка эшчәнлек өчен урыннар булдыру</p> <p>-шәһәр урманнарын, скверларны, буаларны, күлләрне, сусаклагычларны, пляжларны булдыру һәм карау, шулай ук аларда ял урыннарын төзекләндерү;</p> <p>-курорт эшчәнлегә;</p> <p>-шифаханә эшчәнлегә.</p>		3.6.2; 3.9.1; 4.6; 4.7; 4.8.1; 5.1.3; 5.1.7; 5.2; 5.2.1; 5.3; 5.5; 9.1; 9.2; 9.2.1; 11.1, 11.2; 11.3; 12.0.1; 12.0.2	
11	Ял итү зонасы	<p>- ял итү һәм туризм, физкультура һәм спорт белән шөгьльләнү өчен файдаланыла торган һәм билгеләнгән территорияләр; - балаларны савыктыру учреждениеләре территориясе;</p> <p>- сәламәтләндерү-спорт лагерлары территориясе; - пляжлар.</p>		3.6.2; 3.9.1; 5.1.3; 5.2; 9.1; 11.1, 11.2; 11.3; 12.0.1; 12.0.2	-

№ т/б	Функциональ зона исеме	Функциональ зонаның билгеләнешен тасвирлау	Функциональ зона параметрлары	Жир кишәрлекләрен функциональ зонада рөхсәт ителгән файдалану төрләренең кодлары	Урнаштыру өчен планлаштырылган торган объектлар
12	Урманнар зонасы	- яклау урманнарын карау; -яклау урманнарында рөхсәт ителгән башка хужалык эшчәнлеге, тыюлыктарда табигать ресурсларыннан файдалану режимын үтәү, аеруча кыйммәтле булган жирләрнең үзенчәлекләрен саклау; - - агач һәм агач булмаган ресурсларны эзерләү, беренчел эшкәртү һәм чыгару эшчәнлеге; - урманнарны саклау һәм торгызу;	Билгеләнми	Билгеләнми	-
13	Зиратлар зонасы	күмү урыннарын урнаштыру	Билгеләнми	3.1.1; 3.9.1; 11.1, 11.2; 11.3; 12.0.1; 12.0.2; 12.1	-

№ т/б	Функциональ зона исеме	Функциональ зонаның билгеләнешен тасвирлау	Функциональ зона параметрлары	Жир кишәрлекләрен функциональ зонада рөхсәт ителгән файдалану төрләренең кодлары	Урнаштыру өчен планлаштырылган торган объектлар
14	Калдыкларны саклау һәм күмү зонасы	Житештерү һәм куллану калдыкларын, медицина калдыкларын, биологик калдыкларны, радиоактив калдыкларны, озон катламын жимерүче матдәләрне урнаштыру, саклау, күмү, туплау, эшкәртү, зарарсызландыру, зарарсызландыру, шулай ук калдыкларны урнаштыру, күмү, саклау объектларын урнаштыру объектларын урнаштыру, мондый калдыкларны (үлэт базларын, чүп яндыру һәм эшкәртү заводларын, көнкүреш чүп-чарын һәм калдыкларны күмү һәм сортларга аеру полигоннарын, аларны икенчел эшкәртү өчен әйберләрне жыю урыннарын урнаштыру		3.9.1; 4.9.1.3; 11.1, 11.2; 11.3; 12.0.1; 12.0.2; 12.2	
15	Махсус билгеләнештәге яшелләнделгән территорияләр зонасы	- торак пунктлардагы үзләре тишелеп чыга торган яшел үсентеләр; - гомуми файдаланудагы яшелләнделгән территорияләр; -урам-юл челтәре;	Билгеләнми	12.0.1; 12.0.2; 12.3	
16	Акваторияләр зонасы	- өске су объектлары;	Билгеләнми	Билгеләнми	-
17	Башка зоналар	-гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре; -урам-юл челтәре	Билгеләнми	12.0.1; 12.0.2; 12.3	-

**«Татарстан Республикасының пространство мәгълүматлары фонды»
Дәүләт бюджет учреждениесе**

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
КИЛДЕБӘК АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНЕҢ
ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫ**

**Генераль план проектын нигезләү материаллары
Аңлатма язуы**

Казан 2021

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы
Килдебәк авыл җирлегенә
ГЕНЕРАЛЬ ПЛАН ПРОЕКТЫ СОСТАВЫ

№ т/б	Атамасы	бит/битләр номеры
1 Том Генераль план		
Текст материаллары		
1	Территориаль планлаштыру турында Нигезләмә	44
График материаллар		
2	Җирлекнең җирле әһәмиятгәге объектларын планлаштырып урнаштыру картасы М1:10000	1/1
3	Җирлек составына керүче торак пунктларның чикләре (шул исәптән төзелә торган торак пунктларның чикләре) картасы М1:10000	2/1
4	Җирлекнең функциональ зоналары картасы М1:10000	3/1
Кушымта		
5	Торак пунктлар чикләре турында белешмәләр	24
2 Том Генераль планын нигезләү буенча материаллар		
Текст материаллары		
1	Аңлатма язуы	119
2	Әйләнә-тирә мохитне саклау. Аңлатма язуы	38
График материаллар		
3	Җирлек территориясен заманча файдалануның картасы М1:10000	1/1
4	Табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычы янаган территорияләр, гражданнар оборонасы чаралары картасы М1:10000	2/1
5	Инженерлык инфраструктурасы картасы М1:10000	3/1
6	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (гамәлдәге урыны) М1:10000	4/1
7	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (проект тәкъдире) М1:10000	5/1

ЭЧТӘЛЕК

1.	КЕРЕШ.....	56
2.	КИЛДЕБӘК АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫНЫҢ МАКСАТЛАРЫ ҺӘМ БУРЫЧЛАРЫ.....	58
3.	КИЛДЕБӘК АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНЕҢ ХӘЗЕРГЕ ТОРЫШЫ	60
1.	Икътисадый-географик урыны. Килдебәк авыл жирлегенең Саба муниципаль районы халкының таралу системасындагы урыны	60
2.	Жир фондына характеристика	61
3.	Демографик потенциал.....	63
4.	Житештеру территорияләре	64
5.	Агросәнәгать комплексы.....	64
6.	Урман комплексы.....	65
7.	Торак фонды	66
8.	Халыкка социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәт күрсәтү объектлары....	67
9.	Зиратлар.....	72
10.	Түристлык-рекреацион потенциал.	72
11.	Тарихи-мәдәни мирас.....	73
12.	Транспорт-коммуникация инфраструктурасы	73
13.	Инженерлык инфраструктурасы.....	77
14.	Территорияне инженер эзерләү	84
4.	2040 ЕЛГА КАДӘР КИЛДЕБӘК АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНЕҢ ҮСЕШ ЮНӘЛЕШЛӘРЕ. ТЕРРИТОРИАЛЬ ПЛАНЛАШТЫРУ БУЕНЧА ЧАРАЛАРНЫ НИГЕЗЛӘУ	86
1.	Халык саны фаразлары.....	86
2.	Икътисадый үсеш	87
3.	Сәнәгать житештерүен үстерү.....	87
4.	Агросәнәгать комплексын үстерү.....	87
5.	Урман комплексын үстерү.....	90
6.	Торак инфраструктурасын үстерү	90
7.	Халыкка социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларын үстерү	94
8.	Зиратларны үстерү	101
9.	Түристлык-рекреация территорияләрен үстерү	103
10.	Транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү	108
11.	Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Килдебәк авыл жирлегенең торак пунктлары чикләрен билгеләү	113
12.	Инженерлык инфраструктурасын үстерү чаралары.....	123
2.	Территориянең инженерлык эзерлеген үстерү буенча чаралар.....	141
3.	Табигий һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары, гражданнар оборонасы чаралары исемлеге	143
5.	ТЕХНИК-ИКЪТИСАДЫЙ КҮРСӘТКЕЧЛӘР.....	152
6.	ФАЙДАЛАНЫЛГАН ӘДӘБИЯТ ИСЕМЛЕГЕ	156
4.	КУШЫМТАЛАР	163

1. КЕРЕШ

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Килдебәк авыл жирлегенең генераль планы проекты «Татарстан Республикасы пространство мәгълүматлары фонды» ДБУ тарафыннан проектлауга йөкләмә нигезендә эшләнде.

Генераль планы эшләүгә заказчы - Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты.

Саба муниципаль районы Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы - шәһәр төзелеше стратегиясен, яшәү тирәлеген формалаштыру шартларын, жирлек территорияләренең үсеш юнәлешләрен һәм чикләрен, жирлек составындагы торак пунктларның чикләрен билгеләү һәм үзгәртүне, территорияләрне функциональ зоналаштыру, инженерлык, транспорт һәм социаль инфраструктураларны үстерү, тарихи-мәдәни мирас объектларын һәм аеруча саклаулы табигать территорияләрен саклауга, экологик һәм санитар иминлеккә шәһәр төзелеше таләпләрен билгеләүче территориаль планлаштыру документы.

Генераль план аны гамәлгә ашыруның түбәндәге вакытлыча срокларына эшләнде:

Генераль планы гамәлгә ашыру буенча беренче чираттагы чаралар билгеләнгән беренче чират - 2025 елга кадәр.

Генераль планын барлык төп проект карарлары планлаштырылган хисап срогы - 2040 елга кадәр.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 23 статьясы нигезендә Килдебәк авыл жирлегенең генераль планы проектына түбәндәгеләр керә:

Текстлы материаллар - территориаль планлаштыруның максатлары һәм бурычларын, территориаль планлаштыру чаралары исемлеген һәм генераль планы гамәлгә ашыру этаплары буенча аларны үтәү эзлеклелеген үз эченә алган нигезләмә.

График материалларда территориаль планлаштыру карталары (схемалары) бар.

Территориаль планлаштыру тәкъдимнәрен нигезләү һәм аңлату максатларында эзерләнә торган проектны нигезләү материаллары авыл жирлегенең генераль планын раслау процессын килештерү һәм тәмин итү өчен, текст һәм график материаллар составында эшләнгән.

Текст материаллары жирлек территориясенең торышын, аны комплекслы үстерү проблемаларын һәм юнәлешләрен анализлауны, территориаль һәм пространство-планлаштыру үсешен нигезләүне, территориаль планлаштыру чаралары исемлеген, аларны гамәлгә ашыру этапларын, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычының төп факторлары исемлеген үз эченә ала.

График материалларда жирлекнең генераль планы проектын нигезләү схемалары бар.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы (ФЗ-190), «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»

Федераль закон (ФЗ-131) нигезендә жирлекнең жирле әһәмияттәге чаралары расланьрга тиеш.

Саба муниципаль районы Килдебәк авыл жирлегенең генераль планы проектын эшлэгәндә түбәндәге материаллар файдаланылды:

Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2013 елның 19 мартындагы 384-р номерлы күрсәтмәсе (2019 елның 29 гыйнварына үзгәрешләр белән) белән расланган, федераль әһәмияттәге автомобиль юллары федераль транспорты (тимер юл, һава, диңгез, эчке су, торба үткәргеч) өлкәсендә Россия Федерациясенең территорияль планлаштыру схемасы.

Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2016 елның 1 августындагы 1634-р номерлы күрсәтмәсе (2019 елның 26 мартына үзгәрешләр белән) белән расланган Россия Федерациясенең энергетика өлкәсендәге территорияль планлаштыру схемасы.

Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2012 елның 28 декабрдәге 2607-р күрсәтмәсе белән расланган Россия Федерациясенең сәламәтлек саклау өлкәсендә территорияль планлаштыру схемасы.

Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2013 елның 26 февралдәге 247-р күрсәтмәсе белән расланган Россия Федерациясенең югары һөнәри белем өлкәсендәге территорияль планлаштыру схемасы.

- Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2011 елның 21 февралдәге 134 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасын территорияль планлаштыру схемасы (Министрлар Кабинетының 2021 елның 13 августындагы 709 номерлы карары редакциясендә);

- Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының 2020 елның 3 ноябрдәге 28 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Саба муниципаль районын территорияль планлаштыру схемасы;

- Саба муниципаль районы Башкарма комитеты һәм аның составына керә торган Килдебәк авыл жирлеге биргән рәсми белешмәләр.

2. КИЛДЕБӘК АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫНЫҢ МАКСАТЛАРЫ ҺӘМ БУРЫЧЛАРЫ

Жирлекнең Генераль планы - жирлекнең шәһәр төзелеше үсеше стратегиясен билгели торган территорияль планлаштыру документы.

Генераль план халыкның һәм дәүләт мәнфәгатьләрендә тормыш эшчәнлегә мохитен формалаштыру шартларын, жирлекләрен территорияләрен үстерү юнәлешләрен һәм чикләрен билгеләүче, территорияләрен зоналаштыру, инженерлык, транспорт һәм социаль инфраструктураларны үстерү, тарихи-мәдәни мирас объектларын һәм аеруча саклана торган табигать территорияләрен саклауга шәһәр төзелеше таләпләрен, экологик һәм санитария иминлеген билгеләүче төп шәһәр төзелеше документы булып тора.

Килдебәк авыл жирлегенә генераль планын эшләгәндә территорияль планлаштыруның төп максатлары түбәндәгеләр:

федераль законнар һәм Россия Федерациясе субъекты законнары нигезендә территорияне үстерүгә идарә итүнең нәтижәле инструментын булдыру;

авыл жирлегенә муниципаль берәмлек буларак бөтенлеген территорияль планлаштыру чаралары белән тәэмин итү;

инженерлык һәм транспорт инфраструктурасын үстерүне исәпкә алып, жирлекнең рекреацион һәм социаль-икътисадый потенциалын максимал ачуга туры килә торган территорияне планлаштыру оешмасы, территорияне функциональ яктан зоналарга бүлү һәм шәһәр төзелешен зоналаштыру өчен шартлар тудыру буенча рациональ карарлар эзерләү.

Генераль планының проект карарлары планлаштыру структурасын оештыру мәсьәләләрен комплекслы хәл итү ; жирлекнең территорияль, инфраструктура һәм социаль-икътисадый үсеше; территорияль зоналардан файдалануның хокукый режимын билгели торган жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләрен эшләү; инвестицион үсеш зоналарын билгеләү өчен нигез булып тора.

Күрсәтелгән максатларны гамәлгә ашыру территорияль планлаштыруның түбәндәге бурычларын хәл итү юлы белән гамәлгә ашырыла:

әлеге проблемаларны муниципаль мохит параметрларын, яшәп килгән тормыш тәэмин итү ресурсларын, шулай ук аерым кабул ителгән шәһәр төзелеше карарларын анализлау нигезендә хәл итүне тәэмин итә торган торак пунктлар территорияләренә шәһәр төзелеше үсеше проблемаларын ачыклау;

территорияне функциональ зоналаштыру (функциональ зоналарның планлаштырыла торган чикләрен чагылдыру);

шәһәр төзелешен зоналаштыру, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен эзерләү өчен территорияләренә гармонияле һәм тотрыклы үстерү өчен алшартлар тудыручы торак пунктларның оптималь функциональ-планлаштыру структурасын эшләү;

Килдебэк авыл жирлегенең шәһәр төзелеше, инфраструктура, табигый, социаль һәм рекреацион компонентларның үзара килештерелгән һәм балансланган динамикасын тәмин итә торган үсеш параметрлары системасын билгеләү;

әйләнә-тирә табигать мохитен саклап калган очракта, авыл жирлегенең инвестицион жәлеп итүчәнлеген тәмин итү буенча беренчел чаралар һәм гамәлләр исемлеген әзерләү;

капиталь төзелеш объектларын урнаштыру, сәнәгать, энергетика, транспорт һәм элементә жирләрәнең гамәлдәге һәм планлаштырыла торган чикләре.

3. КИЛДЕБӘК АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНЕҢ ХӘЗЕРГЕ ТОРЫШЫ

1. Икътисадый-географик урыны. Килдебәк авыл жирлегенен Саба муниципаль районы халкының таралу системасындагы урыны

Килдебәк авыл жирлеге чиге «Саба муниципаль районы» муниципаль берәмлегенен һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) нигезендә кабул ителде.

Килдебәк авыл жирлеге составына әлеге закон нигезендә Килдебәк (административ үзәк), Мәртен һәм Туктар авыллары керә.

Килдебәк авыл жирлеге Татарстан Республикасының төньяк-көнбатышында, Саба муниципаль районының көнчыгыш өлешендә урнашкан. Килдебәк авыл жирлеге «Байлар Сабасы шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге, Татарстан Республикасының Саба муниципаль районы Арташ, Мишә һәм Юлбат авыл жирлекләре белән чиктәш.

Килдебәк авыл жирлегенен гомуми мәйданы 5634,0743 га тәшкил итә, шул исәптән 185,5550 га торак пунктлар мәйданы, шулардан: Килдебәк авылы - 103,4061 га, Мәртен авылы - 36,2365 га, Туктар авылы - 45,9124 га (картографик материал буенча).

2015 елның 17 июнендәге 40-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән расланган 2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясе нигезендә Саба муниципаль районы Казан икътисадый зонасына керә. Казан икътисадый зонасының тармак структурасы химия сәнәгате (химия һәм нефть химиясе), электр энергетикасы, машина төзелеше (авиатөзелеш, судно төзелеше, электр жиһазлары житештерү), жиңел сәнәгать, агросәнәгать комплексы, яңа төзелеш һәм төзелеш материаллары житештерү тармаклары белән билгеләнә.

Жирлектә ике балалар бакчасы, урта гомуми белем бирү мәктәбе, фельдшер-акушерлык пункты, авыл мәдәният йорты, ике авыл клубы, китапханә, почта элементәсе бүлеге һәм сәүдә объектлары бар.

Килдебәк авыл жирлегенен Татарстан Республикасының башка жирлекләре һәм районнары белән транспорт элементәсе хәзерге вакытта региональ яисә муниципальара әһәмияттәге автомобиль юллары аша гамәлгә ашырыла: «Килдебәк - Туктар - Мәртен», «Килдебәк - Иске Икшермә», «Байлар Сабасы - Лесхоз» һәм жирле әһәмияттәге автомобиль юллары аша гамәлгә ашырыла.

Халыкны күчерү системасындагы роле

Килдебәк авыл жирлегенен территорияль оешмасы Саба муниципаль районының урнашу системасының бер өлеше булып тора, ул Татарстан Республикасының халыкны күчерү системасына керә һәм аның территориясен үстерүнең гомуми билгеләре белән дә, шәһәр төзелеше ситуацияләре белән дә характерлана.

Халыкны күчерү системасында төп система барлыкка китерүче фактор булып автомобиль юлы тора, аның буенча торақ пунктларның бер-берсе белән, Байлар Сабасы һәм Казан шәһәре район үзәге белән элемтәсе гамәлгә ашырыла. Килдебәк авыл жирлегендә элге автомобиль юллары булып төбәк яки муниципальара әһәмияттәге «Килдебәк - Туктар - Мәртен», «Килдебәк - Иске Икшермә», «Байлар Сабасы - Лесхоз» автомобиль юллары тора.

Елга челтәре икенче система барлыкка китерүче фактор булып тора, аның буенча тарихи үсеш нәтижәсендә жирлек, район һәм Татарстан Республикасының бөтен территориясен күчереп утырту системасы формалаша башлады. Килдебәк авыл жирлегендә елга челтәре Казкаш елгасы буйлап сузылган.

2019 ел башына Килдебәк авыл жирлегендә уртача тыгызлыгы 1 кв.км га 16,9 кеше тәшкил иткән.

Килдебәк авыл жирлеге территориясендә 951 кеше яшәгән халык өч торақ пункт территориясендә яши: Килдебәк авылы - жирлек үзәге, Мәртен авылы һәм Туктар авылы - гади торақ пунктлар.

Килдебәк авыл жирлегендә урнашу системасы ике рангтан тора.

Беренче рангны жирлекнең төп үзәге Килдебәк авылы били, анда административ функцияләр, мәгариф, мәдәният, спорт, сәламәтлек саклау, сәүдә предприятиеләре урнашкан.

Икенче рангны Мәртен авылы белән 51 кеше һәм Туктар авылы халкы 280 кеше тәшкил итә.

2. Жир фондына характеристика

Жир фондын категорияләр буенча бүлү

Теге яки бу территория чикләрендә урнашкан барлык жирләр аның жир ресурслары буларак карала, алар я хужалык әйләнешенә жәлеп ителгән, я анда файдаланылырга мөмкин.

Россия Федерациясе Жир кодексының 7 п.1 статьясы нигезендә Россия Федерациясендә максатчан билгеләнеш буенча жирләр түбәндәге категорияләргә бүленә:

авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр;

торақ пунктлар жирләре;

сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирләре, космик эшчәнлекне тәмин итү өчен жирләр, оборона, куркынычсызлык һәм башка махсус билгеләнештәге жирләр;

махсус сакланылучы территорияләренң һәм объектларның жирләре;

урман фонды жирләре;

су фонды жирләре;

запас жирләр.

Килдебәк авыл жирлегендә гомуми мәйданы 5634,0743 га тәшкил итә (картографик материал буенча).

Урман фонды жирләре 165,5800 гектар майданы били, бу авыл жирлегенен барлык майданының 2,9%ын тәшкил итә (картографик материал буенча).

Килдебәк авыл жирлегенә территориясенен башка категорияләре буенча мәгълүмат юк.

Жир фондын милек рәвешләре буенча бүлү

Татарстан Республикасында федераль жирләр булуы турындагы мәгълүматка караганда, шул исәптән, Килдебәк авыл жирлегенә территориясендә файдалануда яисә ФГУП һәм ФГУ арендауларында кадастр номеры 16:35:090501:2 булган жир кишәрлегенә федераль милектә, Мәртән авылы янында гомуми майданы 0,0019 га булган (шкаф пункты) булган бер жир кишәрлегенә урнашкан.

Урман кодексының 8 маддәсе нигезендә, урман фонды жирләре составындагы урман кишәрлекләре федераль милек булып тора. Килдебәк авыл жирлегенә территориясендә федераль милектәгә 165,5800 га урман жирләренен гомуми майданы бар.

Татарстан Республикасы Жир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре министрлыгы мәгълүматлары буенча, Килдебәк авыл жирлегенә территориясендә гомуми майданы 22,2793 га булган жиде жир кишәрлегенә бар.

3.2.1 нче таблица

Татарстан Республикасы милкендәгә Килдебәк авыл жирлегенә территориясендә урнашкан жир кишәрлекләре

№ т/б	Жир кишәрлегенен кадастр номеры	Жирләр категориясе	Жир кулланучының исеме	Рөхсәт ителгән файдалану	Жир участогының майданы, га
1	16:35:090505:20	Сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен жирләр, оборона, куркынычсызлык жирләре һәм башка махсус билгеләнештәгә жирләр	«Главтатдортранс» ДУ (Байлар Сабасы - Лесхоз)	Байлар Сабасы - Лесхоз автомобиль юлы	2,9630
2	16:35:000000:472		«Главтатдортранс» ДУ (Байлар Сабасы - Лесхоз)	Байлар Сабасы - Лесхоз автомобиль юлы	9,1284
3	16:35:090408:23		«Главтатдортранс» ДУ (Байлар Сабасы - Лесхоз)	Байлар Сабасы - Лесхоз автомобиль юлы	3,7511
4	16:35:090407:104		«Главтатдортранс» ДУ (Байлар Сабасы - Лесхоз)	Байлар Сабасы - Лесхоз автомобиль юлы	3,7238
5	16:35:090406:6	Авыл хужалыгы билгеләнешендәгә жирләр	-	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	1,1449
6	16:35:090401:31	Авыл хужалыгы билгеләнешендәгә жирләр	-	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	0,3159
7	16:35:090402:35	Авыл хужалыгы билгеләнешендәгә жирләр	-	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	1,2522
Барлығы		-	-	-	22,2793

Килдебәк авыл жирлегенә территориясендә башка төр һәм милек хокукларында жир кишәрлекләре барлыгы турында мәгълүмат юк.

3. Демографик потенциал

Демографик фактор территорияне хужалык ягыннан үзләштерү һәм жәмгыятьне икътисадый үстерү дәрәжәсенә иң зур йогынты ясый.

Килдебәк авыл жирлегенең башкарма комитеты биргән мәгълүматларга караганда, 2019 ел башына халык саны 951 кеше тәшкил иткән.

Килдебәк авыл жирлегенең демографик структурасы торак пунктлар киселешендә 3.3.1 нче таблицада күрсәтелгән.

3.3.1 таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Килдебәк авыл
жирлеге халкының демографик структурасы
2019 ел башына, кеше

№ т/б	Күрсәткечләр	Килдебәк ав.	Мәртен авылы	Туктар авылы	Барлығы Килдебәк авыл жирлеге буенча
1	Халык саны, барлыгы	620	51	280	951
Шул исәптән:					
1.1	Балалар яшендә:	127	17	51	195
1.1.1	1 яшькә кадәр	5	3	2	10
1.1.2	1-6 яшь	50	6	15	71
1.1.3	7-15 яшь	72	8	34	114
1.2	Эшкә сәләтле яшьтәге	332	38	135	505
1.2.1	16-17 яшь	14	1	4	19
1.2.2	18-54 яшьлек хатын-кызлар өчен	131	14	62	207
1.2.3	18-59 яшьлек ирләр өчен	187	23	69	279
1.3	Хезмәткә сәләтле яшьтән өлкәнрәк	163	27	72	262
1.3.1	55 яшьтән өлкәнрәк хатын-кызлар өчен	107	21	44	172
1.3.2	60 яшьтән өлкәнрәк ир-атлар өчен	56	6	28	90
2	Халыкның гомуми үсеше	-7	0	-5	-12
Шул исәптән:					
2.1	Табиғый	-3	0	-7	-10
2.1.1	Туды	3	0	0	3
2.1.2	Үлдә	6	0	7	13
2.2	Механик	-4	0	2	-2
2.2.1	Килде	5	0	3	8
2.2.2	Китте	9	0	1	10

Игътибар итәргә кирәк, Килдебәк авыл жирлегендә хезмәткә сәләтле яшьтәге халык саны (505 кеше) хезмәткә яраксыз яшьтәге халыкка (262 кеше) югарырак, бу, һичшиксез, уңай тенденция булып тора.

Шулай итеп, гамәлдәге торак пунктларның яшь структурасы хезмәткә сәләтле яшьтәге халыкның шактый өлеше, хезмәткә сәләтле яшьтән өлкәнрәк төркемнең шактый аз өлеше һәм хезмәткә сәләтле яшьтән кечерәк төркемнең дәрәжәсе белән характерлана.

Югарыда китерелгән мәгълүматлардан күренгәнчә, 2019 елның 1 гыйнварына жирлектә үлүчеләр саны туучылар саныннан артып китә. Шунның нәтижәсе буларак, халыкның табиғый артуы тискәре күрсәткечкә ия.

Халыкның миграция үсеше шулай ук тискәре әһәмияткә ия, китүчеләр саны Килдебәк авыл жирлегенә килүчеләр саныннан күбрәк.

Нәтижәдә, жирлектә халык саны кимүе күзәтелә.

4. Житештерү территорияләре

Килдебәк авыл жирлеге территориясендә сәнәгать житештерүе һәм коммуналь-склад хужалыгы объектлары юк.

Туктар авылы янында металл булмаган файдалы казылмаларның ике карьерасы урнашкан.

5. Агросәнәгать комплексы

Агросәнәгать комплексы азык-төлек продуктлары житештерү һәм халыкны тәмин итү, авыл хужалыгы өчен житештерү чаралары житештерү һәм авыл хужалыгына хезмәт күрсәтү белән шөгылләнүче макроикътисад тармаклары жыелмасыннан гыйбарәт.

Агросәнәгать комплексының мөһим тармаклары - үсемлекчелек һәм терлекчелек тармаклары.

Килдебәк авыл жирлегенә төп авыл хужалыгы белгечлеге терлекчелек һәм үсемлекчелек.

Үсемлекчелек культуралы үсемлекләренә билгеле бер төркемнәрен үстерү белән бәйлә ярдәмче хужалыкларга бүленә. Бөртекле хужалык, бәрәңге һәм яшелчәчелек, техник культуралар үстерү, азык житештерү (азык культуралары үстерү) һәм бакчачылык төп юнәлешләр булып тора.

Терлекчелекнең төп тармаклары - сөт һәм ит терлекчелеге.

Килдебәк авыл жирлеге территориясендә түбәндәгеләр эшли:

Килдебәк авылыннан көнбатышта урнашкан жиләк үстерү буенча «Зиннәтуллин И.А.» крестьян-фермер хужалыгы;

«Юлбат» АХП» ЖЧЖенең Килдебәк авылы янындагы 1420 башка исәпләнгән эре мөгезле терлек фермасы;

Туктар авылы янында урнашкан «Юлбат» АХП» ЖЧЖенең эре мөгезле терлекләр фермасы;

«Мәртән» агрофирмасы» ЖЧЖенең 1500 башка исәпләнгән эре мөгезле терлекләр фермасы;

Туктар авылыннан төньякта урнашкан 25 башка исәпләнгән эре мөгезле терлекләр үрчетү буенча «Гаязов» крестьян-фермер хужалыгы;

Туктар авылының көнчыгышында урнашкан эре мөгезле терлекләр үрчетү буенча «Мәүлетов И.Г.» крестьян-фермер хужалыгы;

Туктар авылы янындагы 210 башка исәпләнгән «Урта-Саба» ЖЧЖенең югары технологияле роботлаштырылган фермасы;

Килдебәк авылы янында урнашкан 50 башка исәпләнгән эре мөгезле терлекләр үрчетү буенча «Гатин Л.Р.» крестьян-фермер хужалыгы;

«Лукоз Саба» ЖЧЖенең 4200 башка исәпләнгән сарыклар һәм кәжәләр үрчетү фермасы, ул Килдебәк авылыннан көньяк-көнбатышка таба урнашкан;

Туктар авылыннан көнчыгышта урнашкан 200 башка исәпләнгән сарык һәм кәжә үрчетү буенча «Каюмов И.Г.» крестьян-фермер хужалыгы;
Мәртен авылы янында урнашкан «Шәрәфиев М.Р.» умарталыгы;
Мәртен авылы янында урнашкан «Сөнгатуллин Р.Р.» умарталыгы;
жирлекнең көньяк-көнбатыш өлешендә урнашкан «Рәхимова А.Р.» умарталыгы;
жирлекнең төньяк өлешендә урнашкан «Хасбиева А.Ф.» умарталыгы;
Килдебәк авылыннан төньяк-көнбатышка урнашкан «Мерзахметов Ф.Г.» умарталыгы;
Туктар авылыннан көньяк-көнчыгышка урнашкан «Каюмов И.Г.» умарталыгы;
Килдебәк авылыннан көньяк-көнчыгышка урнашкан «Латипов А.К.» умарталыгы;
жирлекнең төньяк өлешендә урнашкан «Хәмидуллин Б.И.» умарталыгы;
жирлекнең төньяк-көнбатыш өлешендә урнашкан «Юлбат» АХП» ЖЧЖ умарталыгы;
Туктар авылыннан көнчыгышта урнашкан умарталык;
Килдебәк авылы янындагы «Юлбат» АХП» ЖЧЖенең машина-трактор паркы;
Килдебәк авылы янындагы «Юлбат» АХП» ЖЧЖ ыңдыр табагы;
Килдебәк авылы янындагы ягулык-майлау материаллары склады;
“Кәримуллин А.Р.” балык үрчетү буасы Килдебәк авылында урнашкан.
Мәртен авылыннан көньяк-көнбатышта урнашкан «Салихов Р.Р.» балык үрчетү буасы;
Мәртен авылыннан көньяк-көнчыгышта урнашкан крестьян-фермер хужалыгының балык үрчетү буасы;
Туктар авылы янындагы «Фәхриев А.М.» КФХның балык үрчетү буасы;
жирлекнең төньяк-көнбатыш өлешендә урнашкан «Латипов Р.Х.» балык үрчетү буасы;
Мәртен авылы янында 2 силос чокыры.
Жирлек территориясендә шулай ук агросәнәгать комплексының кулланылмый торган объекты да бар: Килдебәк авылы янында теплица.

6. Урман комплексы

Россия Федерациясе Урман кодексы, шулай ук Россия Федерациясе Жир кодексы нигезендә урман фонды жирләренә урман белән капланган һәм капланмаган жирләренә кертәләр.

Россия Федерациясе Жир кодексы нигезендә урман фонды жирләренә урман жирләре (урман үсемлекләре белән капланган һәм капланмаган жирләр һәм аны торгызу өчен билгеләнгән жирләр - (алан һәм башкалар) һәм урман хужалыгын алып бару өчен билгеләнгән урман түгел жирләр (урман юллары, сазлыклар һәм башкалар) керә. Оборона жирләрендә һәм торак пунктлар жирләрендә урнашкан урманнардан, шулай ук урман фондына

көрмөгөн урман утыртмаларыннан тыш, барлык урманнар урман фондын барлыкка китерә.

Килдебәк авыл жирлегенең урман фонды 165,5800 гектар мәйданны били, бу авыл жирлегенең барлык мәйданының 2,9%ын тәшкит итә.

Килдебәк авыл жирлеге территориясендә Сабабаш кишәрлеге урманчылыгының “Саба урманчылыгы” ДКУ урманнары урнашкан.

Урман фонды урманнарыннан тыш, жирлек территориясендә шулай ук урман фондына керми торган гомуми мәйданы 389,8553 гектар булган урман жирләре һәм урман утыртмалары (агач-куаклык) да бар. Әлеге урман утыртмалары авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрдә, сәнәгать, энергетика, транспорт, элементә, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирләрендә, космик эшчәнлекне тәмин итү өчен жирләрдә, оборона жирләрендә, башка махсус билгеләнештәге жирләрдә урнашкан һәм жирләрне тискәре табигый, антропоген һәм техноген күренешләрдән яклауны тәмин итү өчен билгеләнгән.

Урман фондын максатчан билгеләнеше һәм яклау категорияләре буенча бүлү

Урман фонды жирләрендә урнашкан урманнар максатчан билгеләнеше буенча яклау, эксплуатацияләү һәм резерв урманнарына бүленә.

Жирлек территориясендә бары тик яклау урманнары гына тәкъдим ителгән.

Саклагыч урманнар, әйләнә-тирә мохитне саклау, су саклау, саклау, санитар-гигиена, сәламәтләндрү һәм башка файдалы функцияләрне саклау максатларында, аларны саклау урманнарының максатчан билгеләнеше һәм алар башкара торган файдалы функцияләр белән бер үк вакытта файдалану шарты белән бер үк вакытта урманнардан файдаланып үзләштерелергә тиеш.

Жирлек территориясендә саклагыч урманнар кыйммәтле урманнар һәм урман категорияләре белән тәкъдим ителгән, алар чүлле, ярымчүлле, урман-дала, урман-тундра, далаларда, тауларда урнашкан.

7. Торак фонды

2019 елның 1 гыйнварына Килдебәк авыл жирлегенең торак фонды гомуми мәйданы 28.25 мең кв.м тәшкит итә. Хәзерге вакытта Килдебәк авыл жирлегенең торак фонды шәхси төзелеш белән тәмин ителгән.

3.7.1 таблица

2019 ел башына Килдебәк авыл жирлегенең гамәлдәге торак фонды характеристикасы

№ т/б	Атамасы	Тәмин ителеш: кв.м/кеше.	Күпфатирлы (күпкатлы) торак фонды, мең кв.м.	Шәхси торак фонды, мең кв.м
1	Килдебәк ав.	30,6	-	18,97
2	Мәртген авылы	52,7	-	2,69
3	Туктар авылы	23,5	-	6,59
Барлығы жирлек буенча:		29,7	-	28,25

Халыкның торак белән тәмин ителеш күрсәткече (бер кешегә гомуми майданның квадрат метры) тормыш дәрәжәсен һәм сыйфатын характерлаучы күрсәткечләрнең берсе булып тора. Килдебәк авыл җирлегенә буенча 2019 ел башына торакның гомуми майданы 29,7 кв.м. туры килә.

Мәртән авыл җирлегендәге торак пунктларда торак белән тәмин ителешнең шундый югары күрсәткече «ТР БТИ» АЖ балансында торак пунктларның бөтен торак фонды, шул исәптән даими халык булмаган торак йортлар булуы белән бәйле. Әлеге торак пункттагы торак йортларның бер өлеше ташландык йортлар булып тора.

Соңгы 5 елда Килдебәк авыл җирлегендә 49 шәхси торак йорт файдалануга тапшырылган, 1 йортның уртача күләме 103 кв метрга тигез. Шунысын да билгеләп үтәргә кирәк, бары тик индивидуаль торак йортлар гына төзелә.

3.7.2 таблица

Файдалануга тапшырылган йортларның саны характеристикасы
5 ел эчендә

Еллар	Йортлар саны	Гомуми майдан, кв.м.	Йортларның типлары	
			Күпфатирлы, кв.м.	Индивидуаль, кв.м
2014	13	1324	-	1324
2015	6	415	-	415
2016	7	693	-	693
2017	10	1310	-	1310
2018	13	1313	-	1313

Искәрмә: таблица авыл җирлегенә башкарма комитеты бергән күрсәткечләр буенча төзелгән.

8. Халыкка социаль һәм мәдәни-көн күреш хезмәт күрсәтү объектлары

Гомуми белем бирү оешмалары

Хәзерге вакытта Килдебәк авыл җирлегендә ике балалар бакчасы бар: Килдебәк авылында мәктәп бинасында һәм Туктар авылында урнашкан 40 урынлык проект майданчыгы, авыл клубы бинасында урнашкан 24 урынлык проект сыйдырышлылыгы. Балалар бакчаларына йөрүче балалар саны 45 кеше тәшкил итә. Димәк, балалар бакчалары проект сыйдырышлылыгының 70% ына тулган. Мәктәпкәчә мәгариф оешмаларындагы урыннар белән халыкның тәмин ителеше норматив ихтыяжның 106%ын тәшкил итә.

Бүгенге көндә Килдебәк авыл җирлегендә Килдебәк авылында 120 укучыга исәпләнгән проект куәте урта гомуми белем бирү мәктәбе эшли, мәктәптә укучылар саны 138 кеше. Мәктәптәге урыннар белән халыкның тәмин ителеше норматив ихтыяжның 90%ын тәшкил итә.

Әйтергә кирәк, Байлар Сабасы бистәсеннән берничә укучы Килдебәк авылындагы урта гомуми белем бирү мәктәбенә йөри, алар өчен мәктәп автобусы алып килә.

Килдебэк авылы урта мәктәбе бинасында балалар бакчасы, фельдшер- акушерлык пункты урнашкан. Урта гомуми белем бирү мәктәбе яхшы хәлдә.

Балаларга өстәмә белем бирү оешмалары

Хәзерге вакытта жирлектә балаларга өстәмә белем бирү оешмалары юк.

Дәвалау-профилактика медицина оешмалары

Саба муниципаль районы халкына медицина хезмәте күрсәтү Байлар Сабасы шәһәр тибындагы поселогында урнашкан ашыгыч медицина ярдәме станциясе белән (4 автомобиль) район үзәк хастаханәсендә (157 ятак һәм сменага 285 кеше килә) һәм Шәмәрдән авылында урнашкан Шәмәрдән участок хастаханәсендә (24 ятак һәм сменага 150 кеше килә) ашыгыч медицина ярдәме күрсәтү станциясе (4 автомобиль) белән бергә гамәлгә ашырыла. Үзәк район хастаханәсенә стационарлары бөтен район халкына хезмәт күрсәткәнлектән, хастаханә оешмалары белән тәэмин ителешне Саба муниципаль районы халкы өчен дә исәпләп чыгарганнар. Район буенча сәламәтлек саклау объектлары белән тәэмин ителеш норманың 44% ын гына тәшкил итә. Больница ятаклары белән тәэмин ителешнең житәрлек дәрәжәдә булмавы ятак көннәре санын (койкада булу көннәре) кыскартуның гомумроссия тенденциясе белән бәйле һәм рольне көчәйтүгә һәм беренчел медицина-санитария ярдәменә сыйфатын күтәрүгә юнәлдерелгән структур үзгәртеп корулар үткәрелүгә бәйле рәвештә, ятакның эш көннәре санын арттыру белән бәйле.

Саба муниципаль районы халкына ашыгыч медицина ярдәме күрсәтү өчен Үзәк район хастаханәсе каршында ашыгыч медицина ярдәме станцияләре бар, аның карамагында 4 махсулаштырылган автомобиль һәм Шәмәрдән участок хастаханәсе каршында - 4 махсулаштырылган автомобиль бар. Ашыгыч медицина ярдәме станцияләре бөтен районга хезмәт күрсәтә.

Ашыгыч медицина ярдәме станциясе көче нормадан чыгып, 10 мең кешегә исәпләнгән 1 автомобиль нормасыннан чыгып, махсулаштырылган автомобильдә 15 минутлык зона чикләрендә исәпләнә. Килдебэк авыл жирлегә ашыгыч медицина ярдәме станциясенә хезмәт күрсәтү зонасы радиусында урнашкан.

Килдебэк авыл жирлегендә халыкка медицина хезмәте күрсәтүне ике фельдшер- акушерлык пункты гамәлгә ашыра: Килдебэк авылы урта мәктәбе бинасында һәм Туктар авылында сменага 18 килү көче булган урта мәктәп бинасында. Дәвалау-профилактика медицина оешмалары тарафыннан халыкның тәэмин ителеше норматив ихтыяжның 209%ын тәшкил итә.

Туктар авылындагы фельдшер- акушерлык пункты яхшы хәлдә.

Мәдәни - ял итү учреждениеләре

Килдебэк авыл жирлегендә мәдәният учреждениеләреннән Килдебэк авылында 230 урынлы авыл мәдәният йорты, Туктар авылында 100 урынлы авыл клубы, Мәртән авылында 50 урынлы авыл клубы эшли. Әлегә объектлар белән тәэмин ителеш норматив дәрәжәдән 127% тәшкил итә.

Хәзерге вакытта жирлектә Килдебәк авыл китапханәсе эшли, ул Килдебәк авылы мәдәният йорты бинасында урнашкан 10,0 мең данә китап фонды куәте белән эшли. Шулай ук Туктар авылы клубы бинасында урнашкан 6,0 мең данә китап фонды куәте булган Туктар авыл китапханәсе дә бар. Халыкны китапханәләр белән тәмин итү норматив ихтыяжның 225%ын тәшкил итә.

Килдебәк авылы мәдәният йорты һәм Туктар авылындагы авыл клубы бинасы яхшы хәлдә. Мәртән авылында авыл клубы бинасы авария хәлендә, жимерүне таләп итә.

Спорт учреждениеләре

Авыл жирлегенәң гомуми файдаланудагы спорт залларына ихтыяжы 333 кв.м. тәшкил итә. Килдебәк авыл жирлегендә Килдебәк авылы урта мәктәбәндә 700 кв.м майданлы спорт залы бар. Жирлек халкының спорт заллары белән тәмин ителешә 210% тәшкил итә.

Яссы спорт корылмалары

Килдебәк авыл жирлегендә яссы спорт корылмалары юк.

Сәүдә предприятиеләре

Килдебәк авыл жирлегенәң гамәлдәге кибетләренәң гомуми сәүдә майданы 265 кв.м тәшкил итә. Бөтен авыл жирлегә кибетләренәң сәүдә майданы норматив ихтыяжның 93 %ына туры килә.

Кредит-финанс учреждениеләре һәм элемтә предприятиеләре

Килдебәк авыл жирлегендә (Килдебәк авылы, авыл мәдәният йорты бинасында) элемтә бүлегә бар. Авыл жирлегә территориясендә банкларның бүлекләре юк.

Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре

Бүгенгә көндә Килдебәк авыл жирлегендә көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре юк.

Полиция

Жирлектә жәмәгать хокук тәртибен саклау объектлары юк.

Гыйбадәт билгеләнешендәге объектлар

Килдебәк авылында, Мәртән авылында һәм Туктар авылында мәчетләр урнашкан.

Административ-эшлекле билгеләнештәге объектлар

Килдебәк авылында Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Килдебәк авыл жирлегә башкарма комитеты (Авыл советы) урнашкан.

Килдебәк авыл жирлегенәң гамәлдәге халкына хезмәт күрсәтү объектларында ихтыяж халыкның гамәлдәге демографик структурасы нигезендә, шулай ук үз кагыйдәләре буенча тәкъдим ителгән нормативлар нигезендә «Шәһәр төзелешә. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү» ярдәмчә программасы «СНиП 2.07.01-89 (Россия Федерациясе <http://mobileonline.garant.ru/document?id=2205985&sub=0>) ясе

Төзелеш һәм торак-коммуналь хужалыгы министрлығының 2016 елның 30

декабрдәгә 1034/пр номерлы боерыгы нигезендә) (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән), Татарстан Республикасы шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативлары белән (Министрлар Кабинетының 2013 елның 27 декабрдәгә 1071 номерлы карары, Татарстан Республикасы Саба муниципаль районын шәһәр төзелешен проектлауның жирле нормативлары (раслаулар). Татарстан Республикасы Саба районы Советының 2015 елның 6 апрелдәгә 36/9 номерлы карары, Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Килдебәк авыл жирлеген шәһәр төзелешен проектлауның жирле нормативлары (раслаулар).

Хезмәт күрсәтү объектларының кирәкле куәтләрен исәпләү гамәлдәгә нормативлар нигезендә 3.8.1 нче таблицада бирелгән.

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Килдебәк авыл жирлегә халкын социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәт күрсәтү объектлары белән тәэмин итү

№ т/б	Атамасы	Үлчәү берәмлеге	Норма	Нормалар буенча барысы бергә кирәк	Башлангыч елга гамәлдәге хәл	Тәэмин ителеш, %
1	Мәктәпкәчә белем бирү оешмалары	урыны	1-6 яшьлек балалар 85%	60	64	106
2	Гомуми белем бирү оешмалары	урыны	7-17 яшьлек балалар 100%	133	120	90
3	Балаларга өстәмә белем бирү оешмалары	урыны	Мәктәп укучыларының 120% ы	160	юк	0
4	Хастаханәләр	ятаклар	1000 кешегә 13,47 ятак.	13	юк	0*
5	Дәвалау-профилактика медицина оешмалары	1 сменага кабул итү	1000 кешегә сменага 18,15 кабул итү	17	36	209
6	Ашыгыч ярдәм станцияләре	автомобиль	1 автомобиль 10 000 кешегә.	1	юк	0*
7	Даруханәләр	объект	6,2 мең кешегә 1 объект	1	юк	0
8	Гомуми файдаланудагы спорт заллары	Идән майданы кв.м	1000 кешегә 350 кв.м.	333	700	210
9	Яссы корылмалар	кв.м	1000 кешегә 1949,4 кв.м	1853	юк	0
10	Бассейннар	кв.м.	1000 кешегә 75 кв.м.	71	юк	0*
11	Клублар, мәдәният йортлары	урыны	300 урын	300	380	127
12	Китапханәләр	мең нөсхә	1000 кешегә 7,5 мең нөсхә.	7,1	16,0	225
13	Кибетләр	кв.м. сүздә майданы	1000 кешегә 300 кв.м.	285	265	93
14	Жәмәгать туклануы предприятиеләре	урыны	1000 кешегә 40 урын.	38	юк	0
15	Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре	эш урыны	1000 кешегә 4 эш урыны	4	юк	0
16	Элемтә бүлекләре	объект	0,5-6,0 мең кешегә 1 объект	1	1	100
17	Банк бүлекчәләре	объект	1000 кешегә 0,5 объект	1	юк	0
18	Полиция	объект	1 объект авыл жирлегенә	1	юк	0
19	Жәмәгать бәдрәфләре	прибор	1 прибор 1000 кешегә.	1	юк	0

* хастаханәләр, ашыгыч медицина ярдәме станцияләре һәм бассейннар район хезмәт күрсәтү дәрәжәсенә ия, тәэмин ителеш тулаем район халкына исәпләнә.

9. Зиратлар

Килдебәк авыл жирлегендә гомуми мәйданы 9,0120 га булган дүрт гамәлдәге зират бар:

- Килдебәк авылында кадастр номеры 16:35:090101:217 булган 4,2558 га мәйданлы зират мәйданы, кадастр номеры 16:35:090101:217 булган жир кишәрлеге өлеше (жир кишәрлекләре категориясе - «торак пунктлар жирләре») һәм кадастр исәбенә куелмаган жирләр. Зиратның тулылыгы - 85%. Зиратның ирекле территорияләре 0,64 га тәшкил итә;

- Мәртен авылы янында кадастр номеры 16:35:090501:33 булган жир кишәрлеге өлешендә, (жир кишәрлеге категориясе - «сәнәгать, энергетика, транспорт, элемент, радиотапшыру, телевидение, мәгълүматлаштыру, космик эшчәнлек тәмин итү өчен жирләр, оборона, иминлек һәм башка махсус билгеләнештәге жирләр») һәм кадастр номеры 16:35:090501:34 булган жир кишәрлеге өлешендә 2,2992 га мәйданлы зират (жир кишәрлеге категориясе - «авыл хужалыгы билгеләнешендәге жир»). Зиратның тулылыгы - 60 %. Зиратның ирекле территорияләре 0,92 га тәшкил итә;

- Туктар авылы янында кадастр номеры 16:35:090504:111 булган жир кишәрлеге өлешендә һәм кадастр номеры 16:35:090504:34 булган жир кишәрлегенә бер өлешендә (жирләренә ачыкланмаган категориясе белән) 1,4604 гектар мәйданлы зират (жир кишәрлеге категориясе - «авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр») Зиратның тулылыгы - 5%. Зиратның ирекле территорияләре 1,39 га тәшкил итә;

- Туктар авылында (жир кишәрлеге категориясе - «торак пунктлар жирләре»), кадастр номеры 16:35:090301:28 булган жир кишәрлеге өлешендә, кадастр номеры 16:35:090505:16 булган жир кишәрлеге өлешендә (жирләренә ачыкланмаган категорияләре белән) һәм кадастр номеры 16:35:090505:9 булган жир кишәрлеге өлешендә һәм кадастр исәбенә куелмаган жирләр өлешендә 0,9966 га мәйданлы зират. Зиратның тулылыгы - 95%. Зиратның ирекле территорияләре 0,05 га тәшкил итә.

Авыл жирлегендәге гамәлдәге зиратларның гомуми мәйданы 3,0 гектар тәшкил итә.

Килдебәк авыл жирлеге халкының зират территорияләренә ихтыяжы халыкның гамәлдәге демографик структурасы нигезендә, шулай ук СП 42.13330.2016 «СНиП 2.07.01-89 Шәһәр төзелеше» авыл жирлегенә кагыйдәләре жыелмасы нормативлары нигезендә исәпләнде. Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү» (1000 кешегә 0,24 га).

Шулай итеп, авыл жирлегенә традицион каберлекләргә ихтыяжы 0,23 гектар тәшкил итә. Авыл жирлеген традицион күмү зиратлары белән халыкның норматив ихтыяжынан 1314% тәшкил итә.

10. Туристлык-рекреацион потенциал.

Туристлык индустриясендә жәлеп ителгән объектларның һәм ресурсларның булуы һәм территорияль урнашуы Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы территорияль планлаштыру схемасы кысаларында бәяләнгән территориянең туристлык-рекреацион потенциалын формалаштыра.

Территорияның туристлык-рекреацион потенциалын бәяләүгә факторларның шактый өлеше йогынты ясый, шул исәптән жиргә салынган территорияләр, су объектлары булу, тирәлекне пычратуның эре чыганаclarы булмау, махсус сакланучы табигать территорияләре булу, тарихи-мәдәни объектлар булу.

Бүгенге көндә Килдебәк авыл жирлегендә туристик-рекреацион даирәненң структурасы һәм оешмалары юк. Жирлек территориясендә урнашкан туристлык-рекреацион юнәлешле объектлар хәзерге вакытта туристлык-рекреация максатлары өчен файдалануның һәм үсешненң түбән дәрәжәдә булуы белән характерлана.

Килдебәк авыл жирлегененң ял ресурслары урман фонды жирләре территорияләре, шулай ук авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр тарафыннан бирелгән, алар табигый-рекреацион үзлекләргә ия булган агач-куаклык, болын һәм көтүлекләр белән капланган.

Килдебәк авыл жирлегененң гидрографик челтәре жирлек территориясе буйлап агучы 14,2 км озынлыктагы Казкаш елгасыннан гыйбарәт. Жирлек территориясендә төзекләндерелгән рекреация территорияләре булган өч балык үрчетү буасы һәм төзекләндерелмәгән балык үрчетү буасы бар, ул жирлекненң төньяк-көнбатыш өлешендә урнашкан. Хәзерге вакытта елга һәм буалар жирле халыкның жәйге чорда коену, шулай ук кышкы һәм жәйге балык тоту өчен файдаланыла торган төп ял урыны булып тора. Шулай ук жирлек территориясендә төзекләндерелгән ике чишмә дә бар.

11. Тарихи-мәдәни мирас

Россия Федерациясе халыкларының "Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарих һәм мәдәният ядкарьләре) турында" 2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә (2002 елның 24 маенда Дәүләт Думасы тарафыннан кабул ителде, 2002 елның 14 июнендә Федерация Советы тарафыннан хупланды), Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларына (тарих һәм мәдәният ядкарьләренә) рәсем сәнгате, скульптуралар, декоратив-гамәли сәнгать объектлары, фән һәм техника объектлары һәм башка матди мәдәният предметлары белән бәйле күчемсез мөлкәт объектлары керә. Алар тарихи вакыйгалар нәтижәсендә тарих, археология, архитектура, шәһәр төзелеше, сәнгать, сәнгать, фән һәм техника, эстетика, этнология һәм социаль мәдәният объектлары, эпоцияләр һәм антропология чыганаclarы барлыкка килү һәм барлыкка килү турында мәгълүматлар барлыкка килә.

Килдебәк авыл жирлеге территориясендә Саба муниципаль районының ачыкланган мәдәни мирас объекты (археологик объект) – «Килдебәк урыны» (нәга кадәр IV-II мең. Б.э. к. II мең), Килдебәк авылыннан 0,1 км төньяк-көнчыгышта урнашкан.

12. Транспорт-коммуникация инфраструктурасы

Транспорт, башка инфраструктур тармаclar белән беррәттән, жәмгыятьненң тормыш эшчәнлегененң төп шартларын тәэмин итә, социаль һәм икътисадый максатларга ирешүдә мөһим инструмент булып тора.

Килдебәк авыл жирлегенең транспорт структурасы Саба муниципаль районының транспорт структурасының бер өлеше булып тора, ул үз чиратында Татарстан Республикасының транспорт челтәренә интеграцияләнгән һәм автомобиль транспорты белән тәкъдим ителгән.

Гомуми файдаланудагы автомобиль юллары

Милек формасы буенча Килдебәк авыл жирлегенең гамәлдәге автомобиль юллары региональ яисә муниципальара һәм жирле әһәмияттәге юллардан гыйбарәт.

Гомуми файдаланудагы региональ яисә муниципальара әһәмиятле автомобиль юллары түбәндәгеләр була:

«Килдебәк - Туктар - Мәртен» IV категорияле автомобиль юлы, жирлекнең көнбатыш һәм көньяк-көнбатыш өлеше буйлап Килдебәк авылыннан, Туктар авылыннан Мәртен авылына кадәр, асфальт-бетон өслекле 4,0 км озынлыктагы юл буйлап уза;

«Килдебәк - Иске Икшермә» IV категорияле автомобиль юлы, жирлекнең көнчыгыш өлешендә Килдебәк авылына кадәр, меридиональ юнәлештә асфальт-бетон өслекле 3,4 км озынлыктагы юлда уза;

III категориядәге «Байлар Сабасы - Лесхоз» автомобиль юлы, жирлекнең төньяк өлешеннән төньяк-көнчыгыштан көнбатышка таба, Киңлек юнәлештә 4,6 км озынлыктагы асфальт-бетон өслекле автомобиль юлы буйлап уза;

«Килдебәк авылына якынлашу» V категорияле автомобиль юлы Килдебәк авылына меридиональ юнәлештәге 0,1 км озынлыктагы асфальт-бетон өслекле автомобиль юлы килә.

Жирле әһәмияттәге автомобиль юллары түбәндәгеләр:

«Килдебәк авылына килү» категориясе булмаган автомобиль юлы Мәртен авылы янындагы умарталыкка меридиональ юнәлештә грунт өслекле 0,3 км озынлыкта килә;

«Туктар авылы янындагы агросәнәгать комплексы объектларына якынлашу» V категорияле автомобиль юлы Меридиональ һәм киңлек юнәлешендә Туктар авылы янындагы агросәнәгать комплексы объектларына якын килә, ул күчеш белән капланган 0,4 км озынлыктагы һәм грунт өслекле 0,3 км озынлыктагы юнәлештә;

«Килдебәк авылы янындагы агросәнәгать комплексы объектларына якынлашу» V категорияле автомобиль юлы Килдебәк авылы янындагы меридиональ һәм киңлек юнәлешендә 0,5 км озынлыктагы күчеш өслеге белән агросәнәгать комплексы объектларына якынлаша;

«КФХларга якынлашу» категориясе булмаган автомобиль юлы меридиональ юнәлештә 1,6 км озынлыктагы грунт өслекле крестьян-фермер хужалыгына якынлаша;

«МТП янына менү» V категорияле автомобиль юлы, Меридиональ һәм киңлек юнәлешендә Килдебәк авылы янындагы машина-трактор паркына күчә торган өслекле 0,3 км озынлыктагы юлда;

«Килдебәк авылының Татарстан урамына якынлашу» V категорияле автомобиль юлы, киңлеге һәм меридиональ юнәлештә 0,1 км озынлыктагы күчеш өслеге белән Килдебәк авылына якынлаша;

«Мәртен» агрофирмасына якынлашу» V категорияле автомобиль юлы Мәртен авылы янындагы «Мәртен» агрофирмасы объектларына, меридиональ юнәлештәге 0,2 км озынлыктагы күчеш өслеге белән якын килә.

Килдебәк авыл жирлегендә региональ яисә муниципальара һәм жирле әһәмияттәге автомобиль юллары исемлегенә һәм озынлыгы 3.12.1 нче таблицадә күрсәтелгән.

3.12.1 таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Килдебәк авыл жирлегендә чикләрендә автомобиль юллары исемлегенә

№ т/б	Юлларның исеме	Суүткәргеч (жирлек чикләрендә), км	шул исәптән		
			асфальт-бетон	күчмә	грунт
Региональ яисә муниципальара әһәмияттәге автомобиль юллары					
1	"Килдебәк - Туктар - Мәртен"	4,0	4,0	-	-
2	«Килдебәк - Иске Икшәрмә»	3,4	3,4	-	-
3	«Байлар Сабасы - Лесхоз»	4,6	4,6	-	-
4	"Килдебәк авылы янына килү"	0,1	0,1	-	-
	Барлығы	12,1	12,1	-	-
Жирле әһәмияттәге автомобиль юллары (торак пунктларның урам-юл чөлгәреннән тыш)					
1	"Умарталыкка килү"	0,3	-	-	0,3
2	«Туктар авылы янындагы агросәнәгат комплекс объектларына якынлашу»	0,7	-	0,4	0,3
3	«Килдебәк авылы янындагы агросәнәгат комплекс объектларына якынлашу»	0,5	-	0,5	-
4	«КФХ янына килү»	1,6	-	-	1,6
5	"МТП янына килү"	0,3	-	0,3	-
6	«Килдебәк авылының Татарстан урамына килү»	0,1	-	0,1	-
7	"Мәртен" агрофирмасына килү"	0,2	-	0,2	-
	Барлығы	3,7	-	1,5	2,2
	БАРЛЫГЫ	15,8	12,0	1,5	2,2

Ясалма корылмалар

Килдебәк авыл жирлегендә территориясендә ясалма корылмалар - Казкаш елгасы аша күпер кичүе һәм төбәк яки муниципальара әһәмияттәге «Байлар Сабасы - Лесхоз» автомобиль юлындагы инеш аша күпер кичүе бар. Казкаш елгасы аша күпер кичүе дә Килдебәк авылы янындагы балык үрчетү буасы янында урнашкан.

Торбаүткәргеч транспорт

Торбаүткәргеч транспорт - сыек, газ хәлендәге яки каты яримпродуктларның торбаүткәргеч буенча тапшыруны (перекачканы) гамәлгә ашыручы транспортның үзенчәлекле тар махсулаштырылган төре. Килдебәк авыл жирлегендә территориясендә магистраль газүткәргеч участогы уза.

Транспорт территорияләре

Килдебәк авыл жирлегә территориясендә, Килдебәк авылында автомобильләргә техник хезмәт күрсәтү станциясе урнашкан.

Торак пунктларның урам-юл челтәре

Торак пунктлар чикләрендә урнашкан автомобиль юллары төп урамга һәм торак төзелешендәге урамга бүленә. Төп урам торак территорияләренә ижтимагый үзәк белән элементәсен гамәлгә ашыра. Торак төзелештәге урам торак территорияләр эчендә төп урам белән элементә алып бара.

Килдебәк авыл жирлегенә административ үзәгә булып Килдебәк авылы тора. Кооператив һәм Яшьләр урамы торак пунктның төп урамнары булып тора. Яшьләр урамында торак пунктка керү гамәлгә ашырыла.

Урам-юл челтәренә житешсезлегә - төп һәм икенче дәрәжәдәге урамнарның юл өлешен каплауның канәгатьләнерлек булмаган торышы.

Торак пунктларның урам-юл челтәре турында мәгълүмат 3.12.2 таблицада бирелгән.

3.12.2 таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Килдебәк авыл жирлегә составына керүче торак пунктларның урам-юл челтәре торышына характеристика

№ т/б	Урамнарның исеме	Озынлыгы, км	Шул исәптән:		
			асфальт-бетон өслек, км	күчмә катлам, км	грунт катламы, км
1	Килдебәк ав.				
1.1	Кооператив ур.	1,04	-	1,04	-
1.2	Мельничная ур.	1,52	-	1,01	0,51
1.3	Молодежная ур.	0,34	-	0,19	0,15
1.4	Яңа ур.	1,03	-	0,95	0,08
1.5	Чулпан ур.	1,10	-	1,10	-
1.6	Татарстан ур.	0,81	-	0,39	0,42
1.7	Тукай ур.	0,21	-	0,21	-
1.8	Октябрьская ур.	0,97	-	-	0,97
1.9	Набережная ур.	0,77	-	0,54	0,23
1.10	Школьная ур.	0,90	-	-	0,90
1.11	Килдебәк	0,87	0,87	-	-
1.12	Яңа урам һәм Мельничная урамын тоташтыручы тыкрыклар	0,26	-	0,26	-
1.13	Мельничная һәм Чулпан урамнарын тоташтыручы тыкрыклар	0,38	-	0,38	-
1.14	Чулпан һәм Кооператив урамнарын тоташтыручы тыкрыклар	0,38	-	0,38	-
1.15	Мельничная урамы һәм Кооператив урамы тоташтыручы тыкрыклар	0,56	-	-	0,56
2	Туктар авылы				
2.1	Совет ур.	0,96	0,81	0,15	-

№ т/б	Урамнарның исеме	Озынлыгы, км	Шул исәптән:		
			асфальт-бетон өслек, км	күчмә катлам, км	грунт катламы, км
2.2	К. Маркс урамы	0,75	-	0,75	-
2.3	Мельничная ур.	0,31	-	0,09	0,22
2.4	Завод урамы	0,35	-	-	0,35
2.5	Вайзуллин ур.	0,38	-	-	0,38
2.6	К. Маркс һәм Завод урамын тоташтыручы тыкрык	0,20	-	-	0,20
2.7	Советская урамы һәм Мельничная урамы тоташтыручы тыкрык	0,10	-	-	0,10
2.8	Советская урамы һәм Вайзуллин урамы тоташтыручы юл	0,63	-	-	0,63
3	Мәртән авылы				
3.1	Нагорная ур.	1,18	0,88	-	0,30
3.2	Киров ур.	0,64	0,14	0,35	0,15
3.3	Мирная ур.	0,35	-	-	0,35
Барлығы жирлек буенча		16,99	2,70	7,79	6,50

Төп һәм ярдәмче урамнарның машиналар йөрү өлеше капламының канәгатьләнеллек булмавы урам-юл челтәренең житешсезлеге булып тора. Гамәлдәге транспорт каркасын анализлау хәл итүне таләп итә торган кайбер проблемаларны ачыклады. Килдебәк авыл жирлегенә халкының медицина оешмалары, мәдәният һәм сәнгать объектлары, мәгариф, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтүнең махсулаштырылган предприятиеләре хезмәтләренән файдалануын исәпкә алып, шәхси һәм ижтимагый транспорттан файдаланып, торак пунктлар чикләреннән һәм чикләреннән юллар сыйфатын яхшырту зарур.

13. Инженерлык инфраструктурасы

1. Су белән тәмин итү

Килдебәк авыл жирлеген су белән тәмин итүнең төп чыганагы - жир асты сулары. Халык су белән артезиан скважиналарыннан да, чишмәләрдән дә файдалана.

Килдебәк авыл жирлеген су белән тәмин итү системасы корылмалары турындагы гомуми мәгълүматлар 3.13.1.1.

3.13.1.1 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Килдебәк авыл жирлегендә су белән тәмин итү системасы корылмаларын характерлау

№ т/б	Жирлек составына керүче торак пунктларның исемнәре	Су белән тәмин итү чыганагы, берәмлек	Башнялар саны, берәмлекләр	Су алу куәте М³/тәүлек	Санитария саклау зонасының беренче поясы үлчәме, м.	Суүткәргеч челтәрләр озынлыгы, км/искергәнлек %
1	Килдебәк авыл жирлегенә	3	3	-	-	-
2	Килдебәк ав.	1	1	386,0	радиус - 50	9,988/40
3	Мәртән авылы	1	1	80,0	-	3,723/18
4	Туктар авылы	1	1	366,3	төньяк-көнчыгышта -	2,539/52

№ т/б	Жирлек составына керүче торак пунктларның исемнәре	Су белән тээмин итү чыганагы, берәмлек	Башнялар саны, берәмлекләр	Су алу куәте М ³ /тәүлек	Санитария саклау зонасының беренче поясы үлчәме, м.	Суүткәргеч челтәрләр озынлыгы, км/искергәнлек %
					10 м, көньяк-көнчыгышта - 30 м, көньяк-көнбатышта - 30 м, төньяк-көнбатышта - 30 м.	

Су алу скважиналар һәм Килдебәк авылы янындагы бер каптировкаланган чишмә белән тормышка ашырыла. 1 нче күтәртмә насос станциясе су кабул итү корылмалары белән берләштерелгән, скважиналар тамагы павильон белән капланган. Чистарткыч корылмалар, суны исәпкә алу төене юк, кулланучыларга башлангыч (табигый) су бирелә. Су белән тээмин итү чыганакларын санитар саклау зонасының беренче поясы су жыю скважиналарыннан 10-50м радиуста кабул ителде.

Химия составы буенча су гидрокарбонат магний-кальцийлы һәм «Шөһәр һәм авыл жирлекләре территорияләрен тотуга, су объектларына, эчә торган суга һәм эчә торган су белән тээмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак урыннарына, житештерү, ижтимагый биналарны эксплуатациялүгә, санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чараларны оештыруга һәм үткәргүгә санитар-эпидемиологик таләпләр» СанПиН 2.1.3684-21гә туры килә ;

Су белән тээмин итү системасы, хужалык-эчә торган һәм янгынга каршы ихтыяжларны канәгатьләндерүне исәпкә алып, түбән басым кабул итте. Су үткәргү челтәрләре 110 мм диаметрлы төрле материаллардан салынган, су жыю колонкалары һәм янғын гидрантлары белән жиһазландырылган. Туктар авылында суүткәргеч челтәрнең диаметры 63 мм тәшкил итә. Су башнясы торак пунктны су белән тээмин итүне жайга сала, челтәрдә кирәкле басым ясый, шулай ук 10 минутлык янгынга каршы запас саклый.

Жәйге чорда суүткәргеч торбаларның ерак участкаларында су житмәү күзәтелә, бу исә бакча янындагы кишәрлекләргә су тотуның шактый артуына бәйле. Әлеге торак пунктларның торак йортларының бер өлеше жәйге чорда гына дачалар сыйфатында файдаланыла. Су кытлыгын киметү судан файдалануга лимитны кертү юлы белән башкарыла.

2. Канализация

Килдебәк авыл жирлегендә үзәкләштерелгән су чыгару системасы юк. Халык септик яки чүп ташлау чокырларыннан файдалана, бу, гидроизоляциянең житәрлек дәрәжәдә булмавы сәбәпле, территориянең пычрануына китерә.

Жирлек территориясендә яңгыр сулары канализациясе юк. Яңгыр һәм кар суларын бүлеп чыгару жайга салынмаган һәм гамәлдәге рельефның түбән урыннарына жибәрелә.

3. Территорияне санитар чистарту

Өлеге бүлектә каты һәм сыек көнкүреш калдыкларын оештыру, жыю, алып ташлау, зарарсызландыру, шулай ук поселок территорияләрен жыештыру мәсьәләләре карала.

Атмосфера һавасын, су ресурсларын саклау, зарарлы йогынты чыганаclarын ачыклау, юкка чыгару, файдаланылмый торган сәнэгать калдыкларын зарарсызландыру мәсьәләләре «Өйләнә-тирә мохитне саклау» бүлегендә карала.

Гамәлдәге төзелеш каты коммуналь калдыкларны барлыкка китерү чыганагы булып тора. Аларны шартлы рәвештә 4 нче һәм 5 нче класслы куркыныч калдыкларга кертергә мөмкин.

Килдебәк авыл жирлеге территориясендә ККК жыю өчен контейнерлар юк. Авыл жирлегендәге торак пунктларда яшәүчеләр шәхси йорт жыентыкларыннан чүп-чар жыюны турыдан-туры чүп-чар транспортының кабул итү бункерына ташый (каты көнкүреш калдыкларын «капчыкка» жыю системасы).

Килдебәк авыл жирлегеннән коммуналь калдыклар Байлар Сабасы шәһәр тибындагы поселогына, аннары Арча муниципаль районындагы муниципальара полигонга чыгарыла. Чыгаруга шартнамә «Саба МПП ЖКХ» АЖ белән төзелде. Жирлек территориясендә чүплекләр юк.

Жирлек территориясендә биологик калдыкларны күмү урыны юк.

4. Жылылык белән тәэмин итү

Хәзерге вакытта йорт корылмаларын жылыту табигый газда түбән басым ясаучы 2 яки бер контурлы индивидуаль көнкүреш казаннарын жылылык белән тәэмин итүнең локаль чыганаclarыннан гамәлгә ашырыла.

Килдебәк авыл жирлегенәң ижтимагый һәм административ-эшлекле учреждениеләре үзләренәң жылылык чыганаclarын файдаланалар.

Авыл жирлегенәң ижтимагый һәм административ-эшлекле учреждениеләре 100 кВт га кадәр һәм аннан да кимрәк куәтле булмаган автономияле котельныйлардан файдалана. Котельныйлар һәм шәхси газ казаннары өчен ягулык булып табигый газ хезмәт итә.

3.13.4.1 нче таблица

Саба муниципаль районының Килдебәк авыл жирлеген жылылык белән тәэмин итү объектлары РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

№ т/б	Объект исеме	Жир кишәрлегенәң кадастр номеры яисә урнашу урынының координаталары	Эксплуатацияләүче оешма	Ягулыкның төп төре	Жылылык куәте, Гкал/сәг	Тузу процент ы (%)	Объектны фактта файдалану, %
1	ИТП	16:35:090408:83 (56.019115, 50.566598)	«Саба ТКХ МПП» АЖ	табигый газ	1,1094	18	100
2	Жылылык энергиясе чыганагы	16:35:090101:606	«Саба ТКХ МПП» АЖ	табигый газ	0,049	8	100
3	Жылылык энергиясе чыганагы	16:35:090301:247	«Саба ТКХ МПП» АЖ	табигый газ	0,025	2	100

4	ИТП	16:35:090301:216 (55.993464, 50.529754)	«Саба ТКХ МПП» АЖ	табигый газ	1,008	8	100
5	Жылылык энергиясе чыганагы	16:35:090201:43 (55.981611, 50.501652)	«Саба ТКХ МПП» АЖ	табигый газ	0,009	30	100

5. Газ белән тәмин итү

Хәзерге вакытта Килдебәк авыл жирлеген газ белән тәмин итү югары басымлы магистраль газүткәргечтән, бүлүче газүткәргечләр һәм автоматлаштырылган газ бүлү станциясе (АГРС) аша гамәлгә ашырыла.

3.13.5.1 нче таблица

Саба районының Килдебәк авыл жирлегенә хезмәт күрсәтүче газ бүлү станцияләренә характеристика

хезмәт күрсәтүче газ тарату станцияләренә характеристика

№ т/б	ГРС, АГРС атамасы	Басым, Р керү урынында, МПа		Басым, Р чыкканда, МПа		Йөкләнеш (бирелгән газ күләме), мең нм ³ /сәгать	
		проект	факт	проект	факт	проект	факт
1	Саба ЛПХсының АГРС-10	5,5	3,2	0,6	0,5	10	1,58

Табигый газ Килдебәк авыл жирлегенә авыл торак пунктларына югары басымлы авылара газүткәргечләр буенча югары басымлы АГРС-10 дән алып газ бүлү пунктларына кадәр (ГРП, ШРП) тапшырыла. Алга таба түбән басым чөлтәрләре буенча турыдан-туры кулланучыга.

3.13.5.2 нче таблица

Килдебәк авыл жирлегенә территориясендә урнашкан газ редуциясенә гамәлдәге пунктларына характеристикалар

№ т/б	Объект исеме	Житештерү, мең куб. м/сәг	Кергәндә газның басымы/чытуда газ басымы (ГРС, ГРП өчен)	Объектны фактта файдалану, %	Санитар-яклау зонасы күләме, м	Сак зонасы күләме, м
1	1 нче ШП (Килдебәк)	900	0,6/0,0028	100	10	10
2	2 нче ШП (Килдебәк)	300	0,6/0,0028	100	10	10
3	3нче ШП (Килдебәк)	-	0,6/0,0028	100	10	10
4	4нче ШП (Килдебәк)	600	0,6/0,0028	100	10	10
5	ШП (Туктар)	2150	0,6/0,0028	100	10	10
6	ШП (Мәртән)	300	0,6/0,0028	100	10	10

Авыл жирлегенә башлыгы биргән мәгълүматларга караганда, авыл жирлегенә территориясендә 4,4 км озынлыктагы югары басымлы газүткәргечләр уза. Урта

басымлы бүлүчө газүткөргөчлөренен озынлыгы 0,3 км тәшкил итә. Түбән басымлы бүлүчө газүткөргөчлөренен озынлыгы 14,3 км тәшкил итә.

Газ куллану характеристикалары 3.13.5.3 нче таблицада күрсәтелгән.

3.13.5.3 нче таблица

Килдебәк авыл жирлегендә газ куллану турында мәгълүмат

№ т/б	Газ кулланучылар	Газ чыгымы	
		(м³/ел)	(м³/сәг)
1	Халыкның коммуналь-көнкүреш ихтыяжлары	668000	2320
2	Жирле генераторлардан жылылык	-	-
3	Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләренен коммуналь-көнкүреш ихтыяжлары	-	-
4	Үзәкләштерелгән жылылык белән тәмин итү, кайнар су белән тәмин итү, торак-коммуналь секторның һәм ижтимагый төзелешнен вентиляциясе	-	-

6. Электр белән тәмин итү

Килдебәк авыл жирлеген электр белән тәмин итү 3.13.6.1 нче таблицада күрсәтелгән югары вольтлы подстанциядән гамәлгә ашырыла.

3.13.6.1 нче таблица

Электр подстанцияләре турында мәгълүмат

№ т/б	Электр челтәрләре подстанцияләренен урнашу урыны	Электр челтәрләре подстанцияләренен диспетчерлык номеры	Электр челтәрләре подстанциясенен көчәнеше, кВ	Трансформаторларның номиналь егәрлеге, МВА	Электр челтәрләре подстанцияләре туклану үзәкләренен егәрлекләре резервы, кВА
1	Байлар Сабасы ш.т.б., Вахитов урамы, 25 йорт	"Саба" ПС	110/10	20	3834,37

Килдебәк авыл жирлеге территориясендә 22 трансформатор подстанция урнашкан, 3.13.6.2 нче таблица

3.13.6.2 нче таблица

Килдебәк авыл жирлеге территориясендә урнашкан трансформатор подстанцияләре характеристикалары

№ т/б	Комплектлы трансформатор подстанциясенен диспетчерлык номеры	Киеренкелек, кВ	Комплект трансформатор подстанциясенен куәте, кВА	Комплект трансформатор подстанциясе куәте резервы, кВА
1	Килдебәк ав.			
1.1	СТП 98068	10/0,4	1x25	25
1.2	КТП 98071	10/0,4	1x160	70
1.3	КТП 98072	10/0,4	1x160	51
1.4	КТП98073	10/0,4	1x160	67
1.5	КТП 98074	10/0,4	1x400	380
1.6	КТП 98075	10/0,4	1x160	104
1.7	КТП 98076	10/0,4	1x160	83
1.8	КТП 98207	10/0,4	1x250	185
1.9	СТП 98375	10/0,4	1x25	25

1.10	КТП 98371	10/0,4	1x160	58
2	Мәртен авылы			
1.1	СТП 98396	10/0,4	1x25	24,8
1.2	КТП 98088	10,0,4	1x100	10
1.3	КТП 98367	10/0,4	1x63	63
1.4	СТП 98383	10/0,4	1x25	25
1.5	СТП 98388	10/0,4	1x25	25
1.6	СТП 98401	10/0,4	1x25	25
3	Туктар авылы			
3.1	КТП 98064	10/0,4	1x100	14
3.2	КТП 98065	10/0,4	1x160	42
3.3	СТП 98410	10/0,4	1x25	19
3.4	СТП 98412	10/0,4	1x25	25
3.5	СТП 98429	10/0,4	1x63	63
3.6	КТП 98328	10/0,4	-	-

Торак пунктларның комплектлы трансформатор подстанцияләрен электр белән тәэмин итү ВЛ-10 кВ ф 21,22 «Саба» һава линияләре белән башкарылган.

Тимер-бетон һәм ж/б өстәмэләр белән агач баганалар тибы. Физик халәте канәгатьләнәрлек. Терәкләрне алыштыру таләп ителми. Электр энергиясен тапшыруның барлык линияләре дә үзара резервлана.

Электр челтәрләрен схемалы хәл итүнең гамәлдәге тибы - божра һәм радиаль. Әлеге схемалар торак пунктларны һәм сәнәгать производстволарын тиешле дәрәжәдә электр белән тәэмин итә һәм көчле үзгәртеп корулар таләп итми.

Россия Энергетика министрлығының 2015 елның 23 июнендәге 380 номерлы боерыгы нигезендә, анда актив һәм реактив куәт нисбәте күрсәткечләрен исәпләү тәртибе расланган, кулланучыда әлеге косинусның әһәмиятен саклап калу буенча чаралар күрергә кирәк. Актив һәм реактив куәт арасындагы нисбәт үзгәргән очракта, 0,94 чикләрендә косинусны саклау чараларын карарга.

Подстанцияләрдә югары вольтлы жиһазларны саклау өчен төрле яклау һәм автоматика төрләре билгеләнгән: көч трансформаторларында: газ яклавы, дифференциаль токлы яклау, максималль токлы яклау, артык кыздырудан һәм арттырып жибәрүдән яклау, май дәрәжәсен төшерүдән яклау, көчәнеш бетүдән яклау.

7. Аз токлы челтәрләр

Хәзерге вакытта Килдебәк авыл жирлеген телефонлаштыру Килдебәк авылында урнашкан автоматлаштырылган телефон станциясеннән гамәлгә ашырыла.

3.13.7.1 нче таблица

Килдебәк авыл жирлегә территориясендә урнашкан автомат телефон станцияләренә характеристика

№ т/б	Исеме (тип)	Урнашу урыны	Эксплуатацияләүче оешма	Кулланыла торган сыешлык, номерлар саны	Проект сыешлыгы, номерлар саны	Мәгълүматлар тапшыру тизлеге, Гбит/с	Урнаштыру елы	Тузу проценты (%)
1	АТС-320	Килдебәк ав.	«Таттелеком» ХАЖ	179	192	8	2003 ел	30

Шулай ук авыл жирлеге территориясендә «Таттелеком» ГАЖнең база станциясе урнашкан.

3.13.7.2 нче таблица

Килдебәк авыл жирлеге территориясендә урнашкан база станцияләренең үзенчәлеге

№ т/б	Исеме (тип)	Урнашу урыны	Эксплуатацияләүче оешма	Кулланыла торган сыешлык, номерлар саны	Проект сыешлыгы, номерлар саны	Мәгълүматлар тапшыру тизлеге, Гбит/с	Төзелеш елы	Тузу проценты (%)
1	541 нче база станциясе	Килдебәк ав.	«Таттелеком» ХАЖ	-	-	1	2014 ел.	20

Элементә туры туклану зонасы белән шкаф системасы буенча оештырылган. Линия хужалыгы - кабель-һава, траншеяда һәм кабельле канализациядә һәм һава буенча терәкләрдә кабельләр белән башкарылган. Торак төзелешендә бер йорт биләмәсенә бер телефон кабул ителде

Телефон станцияләре Россиянең бөтен территориясе белән шәһәрара элементларне, шулай ук, БДБ илләрен дә кертеп, халыкара сөйләшүләренә тәмин итә. Шәһәрара элементә жепселле-оптик тапшыру линиясе белән оештырылган. Татарстан Республикасы буенча физик божра оештырылды, ул каналларны житәрлек күләмдә кулланьрга мөмкинлек бирә. Абонентлар өчен шәһәрара һәм халыкара элементнең 9 операторын сайлау мөмкинлеге бирелә.

«Таттелеком» ААЖнең тәкъдим ителгән мәгълүматларына караганда, аз токлы челтәрләренә алыштыру да, яңадан төзү дә планлаштырылмый. Элементә челтәрләренең характеристикалары 3.13.7.3 нче таблицادا күрсәтелгән.

**Килдебәк авыл жирлеге территориясендә урнашкан электр элементәсе
линияләренә характеристикалар**

№ т/б	Объект исеме	Эксплуатациял әүче оешма	Элемтә линия-кабель корылмасы төре	Элемтә линияләре типлары	Озынлыгы, км	Сак зонасы күләме, м	Төзелеш елы	Тузу проценты (%)
1	АТС-320 (Килдебәк)	«Таттелеком» ХАЖ	жир асты	бакыр кабель элемтә линиясе	33,841	2	2005	-
2	541 нче БС (Килдебәк)	«Таттелеком» ХАЖ	жир асты	жепселле-оптик элемтә линиясе	1,99	2	2012	-
3	Термо шкаф (Туктар)	«Таттелеком» ХАЖ	жир асты	жепселле-оптик элемтә линиясе	3,18	2	2013	-

14. Территорияне инженер әзерләү

3.14.1 Табигый шартларны анализлау һәм бәяләү

Килдебәк авыл жирлеге территориясенә климат характеристикасы Татарстан Республикасын территорияль планлаштыру схемасы белешмәләреннән файдаланып төзелгән. Явым-төшемнең еллык күләме уртача 544 мм тәшкил итә, елына чагыштырма дымлылык - 77%. Явым-төшемнең иң күп өлеше елның жылы вакытында, үсемлекләренң вегетация чорында ява, салкын чорда уртача 115 мм туры килә. Жилнең уртача тизлеге 4,2 м/сек тәшкил итә, аерым очрақларда тизлек 12-15 м/сек га житә, елына бер-ике тапкыр 20-25 м/сек га кадәр көчәю күзәтелә.

Эрозия әшчәнлеге

Казкаш елгалары һәм аның торақ пункт буйлап агып узучы кушылдыклары өчен тау битендәге эрозия вакытлы су агымнары рәвешендәге сызыкча эрозия хас, урыны белән шактый тирән, чокырларга әйләндерелгән, ишелү эрозия үсеш алган.

3.14.3 Сейсмик куркыныч

Карта нигезендә (В - сейсмик куркыныч дәрәжәсе, 5% ка тигез) СП 14.13330.2018 "сейсмик районнарда төзелеш. Килдебәк авыл жирлеге территориясе «СНиП II-7-81» актуаль редакциясе MSK-64 шкаласы буенча 6 балл жир тетрәүләренң интенсивлыгы булган зонага керә, Россия Федерациясе территориясен ОСР-2015 гомуми сейсмик районлаштыруның С (1%) картасы нигезендә, жир тетрәүләренң ешлыгы 7 баллга тигез зонага керә.

3.14.4 Су басу (су басу) ихтималы зоналары

Жирлек территориясе буйлап ага торган Казкаш елгасы язгы ташу чорында куркыныч тудырмый, кушылдыкларның бер өлеше фәкәт ташу һәм язгы ташу

чорында гына тулылана. Кадастр номеры 16:35:090201:58 булган участокның чикләрендә локаль су басу рәвешендәге грунт сулары күтәрелү белән билгеләнгән.

3.14.5 Мелиорацияләнә торган жирләр

Жирлек территориясенә күпчелек өлешен авыл хужалыгы жирләре били. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның 23 декабрендәге 3056-р номерлы күрсәтмәсе белән расланган «Авыл хужалыгы жирләренә аеруча кыйммәтле продуктив жирләре» исемлеге нигезендә Килдебәк авыл жирлегә территориясендә әлеге төр жирләр юк.

3.14.6 Табигый процессларның куркыныч категориясе

Яңа төзелеш өчен территорияне үзләштерүнең максатка ярашлы булуы алдан ук Татарстан Республикасы муниципаль районы жирлегә тарафыннан расланган Табигый процессларның куркынычлылык категориясен билгеләү юлы белән «куркыныч табигый йогынтылары Геофизикасының СНИП 22-01-95» 5.1 СП 115.13330 таблицасы нигезендә билгеләнә. Эрозиягә дучар булган территория якинча 1% тәшкит итә, жир тетрәү процессы «Куркыныч» категориясенә керә. Киләсе этапта табигый процессларның гомумиләштерелгән категориясен ранжлау ысулы белән ачыклау үткәрелә. Моның өчен һәр куркыныч категориясенә 3.14.1 нче таблица нигезендә тиешле ранг бирелә.

3.14.1 таблица

Табигый процессының куркыныч категориясе	Гадәттән тыш куркыныч (фажигале)	Бик куркыныч	Куркыныч	Үртача куркыныч
Ранг	4	3	2	1

Шулай итеп, тәкъдим ителгән ранглау нигезендә, Килдебәк авыл жирлегә территориясендә бара торган табигый процессларының гомумиләштерелгән куркынычының гомуми категориясенә уртача арифметик әһәмияте 1гә тигез булып чыга (3.14.2 таблица).

3.14.2 таблица

	Куркыныч табигый процесслар			
	Сейсмиклык	Су басу	Эрозия процесслары	Биоген грунтлар
Ранг	2	1	1	0

Капиталь төзелеш объектларын төзегәндә территориянең геологик шартларын бәяләү һәм уңайсыз кишәрлекләргә ачыклау максатында инженер-геологик тикшеренүләр үткәрү мәжбүри.

4. 2040 ЕЛГА КАДӘР КИЛДЕБӘК АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНЕҢ ҮСЕШ ЮНӘЛЕШЛӘРЕ. ТЕРРИТОРИАЛЬ ПЛАНЛАШТЫРУ БУЕНЧА ЧАРАЛАРНЫ НИГЕЗЛӘУ

1. Халык саны фаразлары

Демографик сәясәтне, шул исәптән республика муниципаль районнарына һәм республика әһәмиятендәге шәһәрләргә карата халык санын фаразлауны Татарстан Республикасы Икътисад министрлыгы билгели.

Саба муниципаль районының авыл жирлекләрендә халык санын фаразлау, Татарстан Республикасы Икътисад министрлыгы тарафыннан бирелгән район халкының гомуми санын фаразлауны исәпкә алып, үтәлде.

Килдебәк авыл жирлегенең халык саны фаразы генераль план кысаларында үтәлде. Килдебәк авыл жирлеге составындагы һәр торак пунктның халык санын фаразлау, 2013 елдан 2019 елга кадәр бөтен халык, төп яшь төркемнәре, балалар һәм яшүсмерләр саны динамикасы, шулай ук туган, вафат булган, килгән һәм киткән кешеләр саны турында мәгълүматлар нигезендә, Килдебәк авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан бирелгән мәгълүматлар нигезендә, экстраполяция ысулы белән башкарылган.

Шуны да билгеләп үтәргә кирәк, хәзерге вакытта Килдебәк авыл жирлеге читендә, шул исәптән Байлар Сабасы бистәсендә (икенче торак дип атала) яшәүче халык тарафыннан актив рәвештә торак йортлар төзү белән бәйле рәвештә, шулай ук икенче торак төзи торган халык санының фаразлары аерым үтәлде.

Демографик фаразга караганда, Килдебәк авыл жирлегенең генераль планын тормышка ашыруның беренче чиратына (2025г) халыкның саны 987 кеше тәшкил итәчәк, шул исәптән даими халык - 963 кеше һәм икенче торак төзүче халык - 24 кеше.

Килдебәк авыл жирлегенең халык саны генераль планын гамәлгә ашыруның исәп-хисап срогына (2040г) 1059 кеше тәшкил итә, шул исәптән даими халык - 978 кеше һәм икенче торак төзүче халык - 81 кеше.

4.1.1 таблица

Килдебәк авыл жирлегенең халык саны фаразы, кеше

№ т/б	Атамасы	2025 ел		2040 ел	
		Даими халык	Икенче торак төзүче халык	Даими халык	Икенче торак төзүче халык
1	Килдебәк ав.	633	-	648	-
2	Мәртен авылы	52	24	55	81
3	Туктар авылы	278	-	275	-
Барлығы жирлек буенча		963	24	978	81

3.1.2 таблица

Килдебәк авыл жирлегендә балалар һәм яшүсмерләрнең фаразланган саны, кеше

№ т/б	Атамасы	2025 ел			2040 ел		
		1-6 яшь	7-15 яшь	16-17 яшь.	1-6 яшь	7-15 яшь	16-17 яшь.
1	Килдебәк ав.	54	74	13	59	79	12
2	Мәртен авылы	18	10	1	19	18	3
3	Туктар авылы	5	31	3	4	28	2
Барлығы жирлек буенча		77	115	17	82	125	17

2. Икътисадый үсеш

Килдебәк авыл жирлегенең үсеш юнәлешен билгеләгәндә Татарстан Республикасының, Саба муниципаль районының социаль-икътисадый үсеш программалары, төбәк һәм федераль тармак программалары исәпкә алынды.

2015елның 17 июнендәге 40-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән «2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясе» расланды. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2015 елның 25 сентябрәндәге 707 номерлы карары белән «2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясен гамәлгә ашыру чаралары планы» расланды. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2019 елның 20 июнендәге 503 номерлы карары белән 2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясен гамәлгә ашыру чаралары планына үзгәрешләр кертү расланды.

Казан агломерациясе составына керә торган Саба муниципаль районы расланган Стратегия кысаларында «Казан икътисадый зонасында калдыклар белән идарә итү» программасын гамәлгә ашыру территориясе булып тора.

3. Сәнәгать житештерүен үстерү

Килдебәк авыл жирлегенең генераль планында, беренче чиратта, сәнәгать житештерүенең перспектив үсеше майданнарын V класслы хәвефлеләктәге, рекультивацияләнә торган территориядәге файдаланылмый торган теплицада оештыру каралган.

4. Агросәнәгать комплексын үстерү

Генераль планда беренче чиратта Кильдебяк авылы янында урнашкан эшкә яраксыз теплица территориясен рекультивацияләү, аннары сәнәгать житештерүенең перспектив үсеше майданнарын V класслы куркынычтан югары оештырмау, шулай ук территория өлешендә махсус билгеләнештәге яшелләндерүне оештыру каралган.

**Килдебэк авыл жирлеге территориясендә
торак пунктлар чикләренә кертелә торган һәм төшереп калдырыла торган жир кишәрлекләре исемлеге**

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Исәп-хисап вакыты (2026-2040 еллар.)	
ЖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҖӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР									
1	Килдебэк ав.	Сәнәгать житештерүенә перспектив үсеш майданчыгы V класслы куркынычтан югары түгел, файдаланылмый торган теплица территориясендә, территориянең бер өлешен махсус билгеләнештәге яшелләндерүгә рекультивацияләү (0,3764 га)	Оештыру	га	1,3447	-	+	-	Килдебэк авыл жирлегенә Генераль планы

**Килдебэк авыл жирлеге территориясендә
торак пунктлар чикләренә кертелә торган һәм төшереп калдырыла торган жир кишәрлекләре исемлеге**

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Исәп-хисап вакыты (2026-2040 еллар.)	
ЖИРЛЕ ӘҖӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР (ЖИРЛЕК)									

№ т/б	Жирлек составына керэ торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Исәп-хисап вақыты (2026-2040 еллар.)	
1	Килдебәк ав.	Гамәлгә яраксыз теплица	Территория өлешендә махсус билгеләнештәге яшелләндерүне оештырып, сәнәгать житештерүен перспективалы үстерү майданчыгы өчен территорияне рекультивацияләү	га	1,7211	-	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы

5. Урман комплексын үстерү

Урман һәм урман сәнәгате комплексын үстерү чаралары Килдебәк авыл жирлегенең генераль планы, Саба муниципаль районын территорияль планлаштыру схемасы һәм башка программалар белән хисап чорына кадәр чорга документлар белән каралмаган.

6. Торак инфраструктурасын үстерү

Торак зоналарын оештыру, гамәлдәге торак фондын реконструкцияләү һәм яңа торак төзелеше мәйданчыкларын урнаштыру буенча тәкъдимнәр эзерләү - генераль планының өстенлекле бурычларының берсе. Проект тәкъдимнәре шәһәр төзелеше анализы нәтижеләренә таяна: торак фондының техник халәте һәм төзелеш характеристикалары, торак төзелеше динамикасы һәм структурасы, территориянең экологик торышы.

Даими халык өчен яңа торак төзелеше күләмнән исәпләү халыкның фаразланган саны һәм фаразланган торак белән тәмин ителеш (кешегә торак мәйданының квадрат метры саны) нигезендә башкарылды.

2016-2021 елларга һәм 2030 елга кадәр план чорына Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының социаль-икътисадый үсеш стратегиясе нигезендә, 2021 елга гомуми торак мәйданы белән тәмин ителешнең исәп-хисап күрсәткече 28,2 кв.м/кеше, 2030 елга - 34,5 кв.м/кеше (база сценарие буенча) тәшкит итәргә тиеш. Генераль планының барлык төп проект карарлары беренче чиратта - 2025 елга кадәр һәм 2026 елдан алып 2040 елга кадәр исәпләнгән булу сәбәпле, бу датага торак белән тәмин ителешнең берничә зур исәп-хисап күрсәткече кабул ителде, беренче чиратта - 30,2 кв.м/кеше, исәп-хисап срогына - 39,8 кв.м/кеше.

Генераль планда исәпләүләр өчен бер индивидуаль йортның уртача мәйданы 120 кв.м, бер участокның мәйданы 0,10 га тәшкит итә.

Югарыда әйтелгәннәрдән чыгып, генераль планы гамәлгә ашыру чорында Килдебәк авылы өчен 5,70 гектар территория (57 участок) кирәк булчак, даими халык өчен яңа индивидуаль торак төзелеше өчен, Туктар авылында - 3,60 гектар территория (36 участок) кирәк булчак. Халыкның фаразланган саны аз арту, шулай ук Мәртән авылындагы бүгенге көндә торак белән тәмин ителеш югары булу сәбәпле, әлегә торак пункт өчен торак төзелешенә ихтыяж юк.

Килдебәк һәм Туктар авылларының заманча чигендә яңа торак төзелешен үстерү өчен буш территорияләр саны чикләнгән булу сәбәпле, Генераль планда яңа торак төзелеше өчен 5,32 га (даими халык өчен - 2,65 га, икенче торак төзүче халык өчен-2,67 га) территория каралган, шулардан:

Килдебәк авылында - 0,49 га (торак пунктның заманча чиге эчендә) индивидуаль торак төзелеше өчен;

Туктар авылында - индивидуаль торак төзелеше өчен 2,16 га (торак пунктның заманча чиге эчендә);

Мәртән авылында - 2,67 га (торак пунктның заманча чиге эчендә) индивидуаль торак төзелеше өчен.

Генераль планы гамәлгә ашыруның беренче чиратына (2025 елга кадәр) жирлектә индивидуаль торак төзелеше өчен 2,36 гектар территория каралган, шулардан:

0,10 га - Килдебэк авылында индивидуаль торак төзелеше өчен, әлеге территорияләрде торак фондының гомуми мәйданы яқынча 0,12 мең кв.м тәшкил итәчәк (1 участок);

1,50 га - Туктар авылындагы индивидуаль торак төзелеше өчен, әлеге территорияләрде торак фондының гомуми мәйданы яқынча 1,80 мең кв.м (15 участок) тәшкил итәчәк;

0,76 га - Мәртен авылында индивидуаль торак төзелеше өчен, әлеге территорияләрде торак фондының гомуми мәйданы яқынча 0,96 мең кв.м (8 участок) тәшкил итәчәк.

Генераль планы (2026-2040 еллар) гамәлгә ашыруның исәп-хисап срогына жирлектә индивидуаль торак төзелеше өчен 2,96 га территория каралган, шулардан:

0,39 га - Килдебэк авылында индивидуаль торак төзелеше өчен, әлеге территорияләрде торак фондының гомуми мәйданы яқынча 0,48 мең кв.м (4 участок) тәшкил итәчәк;

0,66 га - Туктар авылындагы индивидуаль торак төзелеше өчен, әлеге территорияләрде торак фондының гомуми мәйданы яқынча 0,84 мең кв.м (7 участок) тәшкил итәчәк;

1,91 га - Мәртен авылында индивидуаль торак төзелеше өчен, әлеге территорияләрде торак фондының гомуми мәйданы яқынча 2,28 мең кв.м (19 участок) тәшкил итәчәк.

Яна торак төзелеше һәм тузган торакны алыштыру төзүчеләр көче белән гамәлгә ашырылачак, шул исәптән, финанслауның төрле схемаларын кулланып (төзүчеләр акчалары, ипотека акчалары, шул исәптән социаль ипотека, төзүчеләрнең ташламалы категорияләренә субсидияләр, яшь белгечләрне авылда калдыру программалары һ.б.).

4.6.1 таблица

Килдебәк авыл жирлегә территориясендә торак инфраструктурасын үстерүнең фаразлау күләме

Төзелеш төре	Гамәлдәге хәл	Беренче чират (2025 елга кадәр)		Исәп-хисап срогы (2026 - 2040 еллар)	
	Торакның гомуми майданы, мең кв.м.	Торакның гомуми майданы, мең кв.м.	Билгеле бер чорга яңа торак төзелеше,, мең кв.м.	Торакның гомуми майданы, мең кв.м.	Билгеле бер чорга яңа торак төзелеше,, мең кв.м.
Килдебәк ав.					
- даими халык өчен	18,97	19,09	0,12	19,57	0,48
- икенче торак төзүче халык өчен	-	-	-	-	-
Килдебәк авылы.	18,97	19,09	0,12	19,57	0,48
Мәртән авылы					
- даими халык өчен	2,69	2,69	-	2,69	-
- икенче торак төзүче халык өчен	-	0,96	0,96	3,24	2,28
Барлыгы Мәртән авылы буенча	2,69	3,65	0,96	5,93	2,28
Туктар авылы					
- даими халык өчен	6,59	8,39	1,80	9,23	0,84
- икенче торак төзүче халык өчен	-	-	-	-	-
Барлыгы Туктар авылы буенча	6,59	8,39	1,80	9,23	0,84
Барлыгы жирлек буенча:	28,25	31,13	2,88	34,73	3,60

4.6.2 таблица

Территориядә торак инфраструктурасын үстерү чаралары исемлегә торак пунктлар цикләренә кертелә торган һәм төшереп калдырыла торган жир кишәрлекләре исемлегә

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлегә	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документның исеме)
					Гамәлдәге	Яңа (өстәмә)	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
ЖИРЛЕ ӨҖӘМИЯТТӨГӘ ЧАРАЛАР (ЖИРЛЕК)									
1	Килдебәк ав.	торак пунктының гамәлдәге цикләрендә торак фонды	яңа төзелеш	га	-	0,10	+	-	Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы
				мең кв.м	-	0,12			
2	Килдебәк ав.		яңа төзелеш	га	-	0,39	-	+	

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәу берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документның исеме)
					Гамәлдәге	Яңа (өстәмә)	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
		торак пунктының гамәлдәге чикләрендә торак фонды		мең кв.м	-	0,48			Килдебәк авыл жирлегенә Генераль планы
3	Мәртән авылы	торак пунктының гамәлдәге чикләрендә торак фонды	яңа төзелеш	га	-	0,76	+	-	Килдебәк авыл жирлегенә Генераль планы
				мең кв.м	-	0,96			
4	Мәртән авылы	торак пунктының гамәлдәге чикләрендә торак фонды	яңа төзелеш	га	-	1,91	-	+	Килдебәк авыл жирлегенә Генераль планы
				мең кв.м	-	2,28			
5	Туктар авылы	торак пунктының гамәлдәге чикләрендә торак фонды	яңа төзелеш	га	-	1,50	+	-	Килдебәк авыл жирлегенә Генераль планы
				мең кв.м	-	1,80			
6	Туктар авылы	торак пунктының гамәлдәге чикләрендә торак фонды	яңа төзелеш	га	-	0,66	-	+	Килдебәк авыл жирлегенә Генераль планы
				мең кв.м	-	0,84			

7. Халыкка социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларын үстерү

Килдебәк авыл жирлегенә генераль планының төп максатларының берсе булып, фаразланган характеристикаларны һәм социаль нормаларны исәпкә алып, халыкның хезмәт күрсәтү объектларына булган ихтыяжларын канәгатьләндерү, шулай ук хезмәт күрсәтү объектларыннан һәркем өчен тигез шартлар тәмин итү тора.

Килдебәк авыл жирлегендә хезмәт күрсәтү объектларын урнаштыру чаралары Саба муниципаль районын территорияль планлаштыру схемасы, 2016-2021 елларга һәм 2030 елга кадәр план чорына Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының социаль-икътисадый үсеш стратегиясе чараларын исәпкә алып билгеләнде.

Хезмәт күрсәтү объектларының кирәкле куәтләрен исәпләү гамәлдәге нормативлар нигезендә 4.7.1 нче таблицادا бирелгән.

Генераль план белән, беренче чиратта Килдебәк авылында ижтимагый үзәк төзү каралган, аның составында көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре, жәмәгать туклануы предприятиеләре, полициянең участок пункты һәм банк бүлгеге урнаштыру планлаштырыла.

Мәгариф оешмалары

Исәп-хисап буенча, балалар мәктәпкәчә оешмаларына һәм гомуми белем бирү мәктәпләренә ихтыяж 2025 елга халык өчен 65 һәм 132 урын тәшкит итәчәк, шул рәвешле 2040 елга - 70 һәм 142 урын.

Генераль планда, беренче чиратта, урта гомумбелем бирү мәктәбен 142 укучыга кадәр арттыру, шулай ук әлегә мәктәп бинасында урнашкан 46 урынга кадәр балалар бакчасы куәтен арттыру каралган.

Балаларга өстәмә белем бирү оешмалары

Килдебәк авыл жирлегендә балаларга өстәмә белем бирү оешмаларында халыкның норматив ихтыяжы, беренче чиратта, генераль планын гамәлгә ашыру өчен 158 урын тәшкит итәчәк, исәп-хисап срогына - 170 урын.

Килдебәк авыл жирлегенә генераль планы белән эшләп килүче мәктәп һәм Килдебәк авыл мәдәният йорты базасында беренче чиратта 158 урынга һәм исәп-хисап чорына 12 урынга исәпләнгән балалар ижаты түгәрәкләре оештыру тәкъдим ителә.

Дәвалау-профилактика медицина оешмалары

Дәвалау-профилактика медицина оешмаларын урнаштыру Генераль план тарафыннан каралмаган, чөнки Килдебәк авылында һәм Туктар авылында гамәлдәге фельдшер-акушерлык пунктлары халыкның фараз ихтыяжларын тулысынча канәгатьләндерә.

Мәдәни - ял итү учреждениеләре

Гомуми сыйдырышлы 380 урынлы гамәлдәге мәдәният объектлары халыкның мәдәни-ял итү учреждениеләренә ихтыяжын тулысынча канәгатьләндерә.

Генераль план белән, беренче чиратта, Мәртен авылында тузу сәбәпле 50 урынлык авыл клубын жимерү, шулай ук 50 урынга исәпләнгән яңа авыл клубы төзү каралган.

Спорт учреждениеләре

Килдебәк авыл жирлегенең гомуми файдаланудагы спорт залларында халыкның норматив ихтыяжы, беренче чиратта, генераль планны гамәлгә ашыру өчен 345 кв.м тәшкит итәчәк, исәп-хисап срогына - 371 кв.м.

Килдебәк авылы урта мәктәбендә урнашкан 700 кв.м мәйданлы гамәлдәге спорт залы халыкның спорт залларына булган ихтыяжын тулысынча канәгатьләндерә.

Яссы спорт корылмалары

Килдебәк авыл жирлегенең яссы спорт корылмаларында яшәүчеләрнең ихтыяжы, беренче чиратта, генераль планны тормышка ашыру өчен 1924 кв.м, исәп-хисап срогына - 2064 кв.м тәшкит итәчәк.

2016-2021 елларга һәм 2030 елга кадәр план чорына Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының социаль-икътисадый үсеш стратегиясе белән спорт мәйданчыгы төзү планлаштырыла. Килдебәк авылында әлеге спорт мәйданчыгын урнаштыру Генераль план белән каралган.

Шулай ук генераль план белән беренче чиратта, 564 кв.м мәйданлы спорт мәйданчыгын Туктар авылына урнаштыру каралган.

Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре

Генераль план нигезендә, беренче чиратта, Килдебәк авылы проектлана торган ижтимагый үзәге составында 4 эш урыны булган көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләрен урнаштыру каралган.

Жәмәгать туклануы предприятиеләре

Генераль план нигезендә, 42 утырту урыны булган жәмәгать туклануы предприятиеләрен Килдебәк авылында проектлана торган ижтимагый үзәк составында урнаштыру каралган.

Банк бүлекчәләре

Генераль план беренче чиратта Килдебәк авылында проектлана торган ижтимагый үзәк составында банк бүлеген урнаштыру каралган.

Сәүдә предприятиеләре

Генераль план беренче чиратта

53 кв.м. сәүдә мәйданы булган сәүдә предприятиеләре төзү каралган

Элемтә бүлекләре

Генераль планда почта элемтәсе бүлекчәләрен урнаштыру чаралары каралмаган, чөнки Килдебәк авылындагы почта элемтәсенең гамәлдәге бүлеге халыкның фараз ихтыяжларын тулысынча канәгатьләндерә.

Жәмәгать бәдрәфләре

Генераль план нигезендә, беренче чиратта, Килдебәк авылы ижтимагый үзәге составында 1 прибор күләмендә ижтимагый жыештыру урыны урнаштыру каралган.

Полиция

Генераль план белән беренче чиратта Килдебәк авылында проектлана торган ижтимагый үзәк составында полиция участок пункты урнаштыру каралган.

4.7.1 таблица

Килдебэк авыл жирлегенен социаль-мэдэни һәм коммуналь-көнкүреш хезмэт күрсәтү объектларының кирәкле куәтен исәпләү (халык өчен)

Атамасы	Үлчәү берәмлеге	Норма	Гамәлдәге хәл	Авыл жирлеге өчен ихтыяж		Гамәлдәге сакланучы	Кирәкле яңа төзелеш			Тәкъдим ителә торган яңа төзелеш/ 2040 елга объектларның куәтен арттыру	2040г белән тәэмин ителеш. (хезмэт күрсәтү объектларын төзү чараларын гамәлгә ашыруны ^{исәпкә алып}), %
				Беренче чират (2025 ел)	Исәп-хисап вақыты (2040 ел)		Беренче чират (2025елга кадәр)	Исәп-хисап срогы (2026 ел-2040 ел)	Барлығы 2040 елга		
Мәктәпкәчә белем бирү оешмалары	урыны	1-6 яшьлек балалар 85%	64	65	70	64	1	5	6	6	100
Гомуми белем бирү оешмалары	урыны	7-17 яшьлек балалар 100%	120	132	142	120	12	10	22	22	100
Балаларга өстәмә белем бирү оешмалары	урыны	Мәктәп укучыларының 120% ы	юк	158	170	0	158	12	170	170	100
Хастаханәләр	ятаklar	1000 кешегә 13,47 ятак	юк	13	14	0	13	1	14	0	02
Ашыгыч медицина ярдәме станцияләре	автомобиль	10000 кешегә 1 автомобиль	юк	1	1	0	1	0	1	0	02
Дәвалау-профилактика медицина оешмалары	бер сменага кабул итү саны	сменага 1000 кешегә 18,15 кабул итү	36	18	19	36	0	0	0	0	1891
Спорт заллары	Идән майданы кв.м	1000 кешегә 350 кв.м.	700	345	371	700	0	0	0	0	1891
Бассейннар	кв.м. үтә-күренмәле су	1000 кешегә 75 кв.м.	юк	74	79	0	74	5	79	0	02
Яссы спорт корылмалары	кв.м	1000 кешегә 1949,4 кв.м	юк	1924	2064	0	1924	140	2064	2064	100

Атамасы	Үлчәү берәмлеге	Норма	Гамәлдәге хәл	Авыл жирлегә өчен ихтыяж		Гамәлдәге сакланучы	Кирәкле яңа төзелеш			Тәкъдим ителә торган яңа төзелеш/ 2040 елга объектларның куәтен арттыру	2040г белән тәэмин ителеш. (хезмәт күрсәтү объектларын төзү чараларын гамәлгә ашыруны ^{исәпкә алып}), %
				Беренче чират (2025 ел)	Исәп-хисап вақыты (2040 ел)		Беренче чират (2025елга кадәр)	Исәп-хисап срогы (2026 ел-2040 ел)	Барлығы 2040 елга		
Клублар, мәдәният йортлары	урыны	300 урын	380	300	300	330	0	0	0	50	1271
Китапханәләр	мең нөсхә	1000 кешегә 7,5 мең нөсхә.	16,0	7,4	7,9	16,0	0	0	0	0	2021
Кибетләр	кв.м. сәүдә майданы	1000 кешегә 300 кв.м.	265	296	318	265	31	22	53	53	100
Жәмәгать туклануы предприятиеләре	урыны	1000 кешегә 40 урын.	юк	39	42	0	39	3	42	42	100
Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре	эш урыны	1000 кешегә 4 эш урыны	юк	4	4	0	4	0	4	4	100
Полиция	кеше.	1 объект авыл жирлегенә	юк	1	1	0	1	0	1	1	100
Банк бүлекләре, филиаллары	объект	1000 кешегә 0,5 объект.	юк	1	1	0	1	0	1	1	100
Элемтә бүлекләре	объект	0,5-6,0 мең кешегә 1 объект	1	1	1	1	0	0	0	0	100
Жәмәгать бәдрәфләре	прибор	1 прибор 1000 кешегә.	юк	1	1	0	1	0	1	1	100

¹ Тәэмин ителешнең беренче күрсәткече 100% тан артык, объектларның гамәлдәге егәрлеге исәп-хисап чорына ихтыяждан артып китүгә бәйле

² Хастаханәләр, СМП, бассейннарның район хезмәт күрсәтү дәрәжәсе булганлыктан, аларны муниципаль район үзәгендә урнаштыру күздә тотыла.

Тулаем район халкыннан

тәэмин ителеш исәпләнә;

³ 4.7.2. таблица мәгълүматлары буенча Килдебәк авыл жирлегендә хезмәт күрсәтү өлкәсен үстерү чаралары исемлеге.

4.7.2 нче таблица

Килдебэк авыл жирлеге халкына социаль һәм мәдәни-көнкуреш хезмәте күрсәтү объектларын үстерү чаралары исемлеге

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
ЖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҖӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР									
Мәгариф оешмалары									
1	Килдебэк ав.	Балалар бакчасы (мәктәп бинасында)	Житештерү куәтен арттырып реконструкция	урын	40	6	+		Килдебэк авыл жирлегенә Генераль планы
2	Килдебэк ав.	Төп гомуми белем бирү мәктәбе	Житештерү куәтен арттырып реконструкция	урын	120	22	+		Килдебэк авыл жирлегенә Генераль планы
Балаларга өстәмә белем бирү оешмалары									
1	Килдебэк ав.	Мәктәп, авыл мәдәният йорты каршындагы балалар ижаты түгәрәкләре	Оештыру	урыны	-	158	+		Килдебэк авыл жирлегенә Генераль планы
						12			
ЖИРЛЕ ӘҖӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР (ЖИРЛЕК)									
Мәдәният һәм ял итү учреждениеләре									
1	Мәртән авылы	Авыл клубы	Сүтү	урын	50	-	+		Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының 2016-2021 елларга РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН 2030 елның план чорына социаль-икътисадый үсеш стратегиясе
			Яңа төзелеш		-	50			

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
Яссы спорт корылмалары									
1	Килдебәк ав.	Спорт майданчыгы	Яңа төзелеш	кв.м.	-	1500	+		Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының 2016-2021 елларга РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН 2030 елның план чорына социаль-икътисадый үсеш стратегиясе
2	Туктар авылы	Спорт майданчыгы	Яңа төзелеш	кв.м.	-	564	+		Килдебәк авыл жирлегенәң Генераль планы
Сәүдә предприятиеләре									
1	Килдебәк ав.	Сәүдә предприятиеләре	Яңа төзелеш	кв.м. сәүдә майданы	-	53	+		Килдебәк авыл жирлегенәң Генераль планы
Көн күреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре									
1	Килдебәк ав.	Проектлана торган ижтимагый үзәк составында көн күреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре	Оештыру	Эш урыннары	-	4	+		Килдебәк авыл жирлегенәң Генераль планы
Жәмәгать туклануы предприятиеләре									
1	Килдебәк ав.	Проектлана торган жәмәгать үзәге составында жәмәгать туклануы предприятиеләре	Оештыру	утырту урыннары	-	42	+		Килдебәк авыл жирлегенәң Генераль планы
Банк бүлекчәләре									
1	Килдебәк ав.	Банкның проектлана торган ижтимагый үзәк составындагы бүлеге	Оештыру	объект	-	1	+		Килдебәк авыл жирлегенәң Генераль планы
Жәмәгать хокук тәртибен саклау									

№ т/б	Жирлек составына керэ торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
1	Килдебәк ав.	Проектлана торган ижтимагый үзәк составында полициянең участок пункты	Оештыру	объект	-	1	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы
Жәмәгать бәдрәфләре									
1	Килдебәк ав.	Проектлана торган ижтимагый үзәк составында жәмәгать бәдрәфләре	Оештыру	прибор	-	1	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы
Ижтимагый-эшлекле билгеләнештәге объектлар									
1	Килдебәк ав.	Ижтимагый үзәк	Яңа төзелеш	объект	-	1	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы

8. Зиратларны үстерү

1000 кешегә 0,24 гектар норматив норматив белән авыл жирлегендә яшәүчеләрнең 2040 елга традицион каберлекләргә ихтыяжы 0,25 гектар тәшкил итәчәк.

Генераль план тарафыннан беренче чиратка каралган:

Су объектларының су саклау зонасында урнашуга бәйле рәвештә Туктар авылында 0,9966 га мәйданлы зиратның бер өлешен ябу (кадастр номерлары 16:35:090301:28, 16:35:090505:16, 16:35:090505:9) зиратның ябыла торган өлеше мәйданы 0,5327 га тәшкил итә;

Су объектларының су саклау зонасында урнашуга бәйле рәвештә Мәртән авылында 2,2992 га мәйданлы зиратның бер өлешен ябу (кадастр номерлары 16:35:090501:33, 16:35:090501:34), зиратның ябыла торган өлеше мәйданы 1,2852 га тәшкил итәчәк.

Гамәлдәге зиратларның ирекле территорияләре халыкның традицион каберлекләргә булган фараз ихтыяжларын тулысынча тәэмин итә.

Килдебәк авыл жирлегенең генераль планы белән зиратларны тәртипкә китерү өчен жир төзелеше документларын территориянең функциональ кулланылышына яраклаштыру тәкъдим ителә, аерым алганда, «сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радио, телевидение, информатика, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен жирләр, оборона, куркынычсызлык һәм башка махсус билгеләнештәге жирләр» рөхсәт ителгән куллану төрен билгеләү белән 12.1.зират өчен жир кишәрлеге урнаштырыла. "Ритуаль эшчәнлек".

Килдебэк авыл жирлегендә зиратларны үстерү чаралары исемлеге

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Яңа (өстәмә)	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Исәп-хисап срогы (2026 - 2040 еллар)	
ЖИРЛЕ ӘҖӘМИЯТТӨГЕ ЧАРАЛАР (ЖИРЛЕК)									
1	Туктар авылы	Кадастр номерлары 16:35:090301:28, 16:35:090505:16, 16:35:090505:9 булган жир кишәрлекләре өлешендә һәм кадастр исәбенә куелмаган жирләр өлешендә зират	Су объектларының су саклау зонасында урнашуына бәйле рәвештә 0,5327 га майданлы зират территориясенә бер өлешен ябу	га	0,9966	-	+	-	Килдебэк авыл жирлегенә Генераль планы
2	Мәрген авылы янында	Кадастр номерлары 16:35:090501:33, 16:35:090501:34 булган жир кишәрлекләре өлешендә зират	Су объектларының су саклау зонасында урнашуга бәйле рәвештә 1,2852 га майданлы зират территориясенә бер өлешен ябу,	га	2,2992	-	+	-	Килдебэк авыл жирлегенә Генераль планы

9. Туристлык-рекреация территорияләрен үстерү

Саба муниципаль районын территорияль планлаштыру схемасы белән районда туристлык эшчәнлеген активлаштыру һәм үстерү максатыннан туристлык маршрутларын оештыру тәкъдим ителә, мондый маршрутларның берсе - Килдебәк авыл жирлегенә территориясә буйлап үтәчәк «Татар халкының динә һәм көнкүреш» экскурсия-дини һәм этнографик маршруты.

Генераль планда, беренчә чиратта, жирлекнең төньяк-көнбатыш өлешендә урнашкан балык үрчетү буасы территориясенә якин жирдә массакүләм жир яны рекреациясенә төзекләндерелгән урынын оештыру, авыл жирлегенә көнбатыш өлешендә массакүләм су асты рекреациясенә төзекләндерелгән урынын оештыру, Килдебәк авылыннан көньяк-көнбатышка таба төзекләндерелгән массакүләм жир яны рекреациясен оештыру каралган.

Шулай ук генераль план нигезендә Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенә 2021 елның 15 июлендәге 2107/И номерлы хаты нигезендә кадастр номерлары 16:35 090505:19, 16:35:0906:5, 16:35:090408:88, 16:35:090408:88, 16:35:090408:24:16:35:090506:5 булган жир кишәрлекләрен "авыл хужалыгы билгеләнешендәге жир" категориясенән "аеруча саклана торган территорияләр һәм объектлар жирләре" категориясенә күчерү каралган, бу рекреация өчен файдалану, экотуризмны оештыру, шулай ук Килдебәк авылы янындагы яр буен төзекләндерү максатыннан эшләнә.

Су объектлары янында рекреацион зоналар булдыру максатында генераль план белән Килдебәк авыл жирлегенә территориясә буйлап ага торган Казкаш елгасының яр буе полосасын һәм аның янындагы территориясен төзекләндерү тәкъдим ителә.

Килдебәк авыл жирлегенә генераль планында рекреация территорияләрен үстерү шулай ук жирле халыкның ялы зонасы һәм килүчеләрнең ял мәйданчыклары буларак яшел утыртмалар системасын оештыру чараларын да күздә тотта.

Кешеләр ялы өчен уңайлы мөмкинлекләр тудыру, авыл торак пунктның йөзен яхшырту өчен кирәкле яшел утыртмалар системасын оештыру чаралары комплексы ике төп этапны күздә тотта: гомуми файдаланудагы яшелләндерүне оештыру һәм чикләнгән файдалануны яшелләндерүне оештыру.

Гомуми файдаланудагы яшел утыртмаларны оештыру чаралары - административ һәм иҗтимагый биналар янындагы скверлар, көндәлек хезмәт күрсәтү үзәкләре булдыру, төп урамда бульвар төзү, урамнарны яшелләндерү, чәчәк түтәлләре һәм газоннар урнаштыру.

Файдалануы чикләнгән яшел утыртмаларны оештыру чаралары - мәгариф һәм тәрбия объектлары, социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары территорияләрен яшелләндерү (палисадниклар урнаштыру, жиләк-җимеш һәм декоратив агачлар утырту, куаклар утырту, чәчәклекләр урнаштыру).

4.9.1 таблица

Килдебэк авыл жирлегендә туристлык-рекреация территорияләрен үстерү чаралары исемлеге

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
ЖИРЛЕ (РАЙОН) ӨҖӘМИЯТТӨГЕ ЧАРАЛАР									
1	Килдебэк авыл жирлеге	«Татар халкының дине һәм көнкүреше» экскурсион-дини һәм этнографик маршруты	Маршрутны оештыру	-	-	-	+	+	Саба муниципаль районы СТП
ЖИРЛЕ ӨҖӘМИЯТТӨГЕ ЧАРАЛАР (ЖИРЛЕК)									
1	Жирлекнең төньяк-көнбатыш өлеше, балык үрчетү буасы янында	Массакуләм жир яны рекреациясенә төзекләндерелгән урыны	Оештыру	-	-	-	+	-	Килдебэк авыл жирлегенә Генераль планы
2	Килдебэк авыл жирлеге	Казкаш елгасы	Ижтимагый рекреацион зоналар төзеп, яр буе полосасын һәм аңа яқын территорияне төзекләндерү	-	-	-	+	-	Килдебэк авыл жирлегенә Генераль планы
3	Килдебэк авыл жирлеге (Килдебэк авылы, Мәртән авылы, Туктар авылы)	Гомуми файдаланудагы яшелләндерү	яшел утыртмалар системасын оештыру	-	-	-	+	+	Килдебэк авыл жирлегенә Генераль планы

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
4	Килдебәк авыл жирлеге, авыл жирлегенә көнбатыш өлеше, кадастр номерлары 16:35:090505:19, 16:35:090406:5 булган жир кишәрлекләре	Су яны рекреациясенә төзекләндерелгән урыны	Оештыру, жир кишәрлекләрен «авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр» категориясеннән рекреация өчен, экотуризмны оештыру өчен файдалану максатында «махсус сакланылучы территорияләр һәм объектлар жирләре» категориясенә күчерү	га	-	2,6184	+	-	Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенә 2021 елның 15 июлендәге 2107/И номерлы хаты.
5	Кильдебәк авыл жирлеге, Килдебәк авылыннан көньяк-көнбатышка таба, кадастр номеры 16:35:090408:24 булган жир кишәрлеге	Су яны рекреациясенә төзекләндерелгән урыны	Оештыру, жир кишәрлекләрен «авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр» категориясеннән рекреация өчен, экотуризмны оештыру өчен файдалану максатында «махсус сакланылучы территорияләр һәм объектлар жирләре» категориясенә күчерү	га	-	0,0500	+	-	Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенә 2021 елның 15 июлендәге 2107/И номерлы хаты.

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
6	Кильдебәк авыл жирлеге, Килдебәк авылыннан көньяк-көнбатышка таба, кадастр номеры 16:35:090408:88 булган жир кишәрлеге	Су яны рекреациясенә төзекләндерелгән урыны	Рекреация өчен, экотуризмны оештыру өчен файдалану максатларында жир кишәрлекләрен «авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр» категориясеннән «махсус сакланылучы территорияләр һәм объектлар жирләре» категориясенә күчерү	га	0,5447	-	+	-	Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенә 2021 елның 15 июлендәге 2107/И номерлы хаты.
7	Килдебәк авыл жирлеге, Мәртәннән көньяк-көнбатышка таба, кадастр номеры 16:35:090506:5 булган жир кишәрлеге	Су яны рекреациясенә төзекләндерелгән урыны	Рекреация өчен, экотуризмны оештыру өчен файдалану максатларында жир кишәрлекләрен «авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр» категориясеннән «махсус сакланылучы территорияләр һәм объектлар жирләре» категориясенә күчерү	га	0,7109	-	+	-	Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенә 2021 елның 15 июлендәге 2107/И номерлы хаты.

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
8	Килдебәк авылы янында	Саба яр буе	Оештыру, төзекләндерү	объект	1	-	+	-	Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенең 2021 елның 15 июлендәге 2107/И номерлы хаты.

10. Транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү

Килдебәк авыл жирлегенең Килдебәк авыл жирлеге Генераль планы составында «Транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү» бүлегенең төп максаты - халык ихтыяжлары нигезендә, жирлек икътисадының нәтижелелеген һәм конкуренциягә сәләтлелеген арттырып, таләп ителә торган техник халәтне, юл челтәренең үткәрү сәләтен, куркынычсызлыгын һәм тыгызлыгын тәмин итеп, автомобиль юлларын үстерү.

Татарстан Республикасы территориясенең транспорт каркасы йогынтысында Саба муниципаль районының планировка структурасы формалаша һәм шуңа күрә Килдебәк авыл жирлеге территориясенең планлаштыру структурасы барлыкка килә.

Гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын үстерү

Федераль әһәмияттәге автомобиль юлларын үстерү юнәлешләре Россия Федерациясенең федераль транспорт (тимер юл, һава, диңгез, эчке су транспорты) һәм федераль әһәмияттәге автомобиль юллары өлкәсендә территорияль планлаштыру схемасында билгеләнде. Килдебәк авыл жирлеге территориясендә федераль әһәмияттәге чаралар юк.

Региональ һәм жирле әһәмияттәге автомобиль юлларын үстерү юнәлешләре Татарстан Республикасын территорияль планлаштыру схемасында һәм Саба муниципаль районын территорияль планлаштыру схемасы проектында билгеләнде, шуңа күрә Килдебәк авыл жирлегенең генераль планы белән аларда билгеләнгән барлык чаралар исәпкә алынды.

Килдебәк авыл жирлеге территориясендә генераль план белән беренче чиратта түбәндәгеләр каралган:

0,3 км озынлыктагы «пасикага якынлашу» жирле әһәмияттәге автомобиль юлы төзү (асфальт-бетон өслек урнаштыру);

0,7 км озынлыктагы «Туктар авылының агросәнәгать комплексы объектларына якынлашу» жирле әһәмияттәге автомобиль юлын төзү, капитал ремонтлау (асфальт-бетон өслек урнаштыру);

0,5 км озынлыктагы «Килдебәк авылы янындагы агросәнәгать комплексы объектларына якынлашу» жирле әһәмияттәге автомобиль юлына капитал ремонт (асфальт-бетон өслек урнаштыру);

1,6 км озынлыктагы «КФХга таба килү жирле әһәмияттәге автомобиль юлы төзү (асфальт-бетон өслек урнаштыру);

0,3 км озынлыктагы «МТПга килү» жирле әһәмияттәге автомобиль юлын капитал ремонтлау (асфальт-бетон өслек урнаштыру);

0,1 км озынлыктагы «Килдебәк авылының Татарстан урамына килү» жирле әһәмияттәге автомобиль юлын капитал ремонтлау (асфальт-бетон өслек урнаштыру);

0,2 км озынлыктагы «Мәртен» агрофирмасына килү» жирле әһәмияттәге автомобиль юлын капитал ремонтлау (асфальт-бетон өслек урнаштыру).

Урам-юл челтәрен үстерү

Генераль план нигезендә Килдебәк авыл жирлегенең һәр торак пунктында урамнарны һәм юлларны капитал ремонтлау һәм төзү (асфальт-бетон өслек ясау)

каралган. Торак пунктларның төп һәм ярдәмче урамнарының юл өлешенең торышы канәгатьләнәрлек булмауны исәпкә алып, гамәлдәге урам-юл челтәрен реконструкцияләү күздә тотыла.

**Олы Нырты авыл жирлегенең
торак пунктлар чикләренә кертелә торган һәм төшереп калдырыла торган жир кишәрлекләре исемлеге**

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру срогы		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Яңа (өстәмә)	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026- 2040 еллар.)	
ЖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҖӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР									
Гомуми файдаланудагы автомобиль юллары									
1	Килдебәк авыл жирлеге	"Умарталыкка килү"	Төзелеш (асфальт-бетон өслек ясау)	км	0,3	-	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы
2	Килдебәк авыл жирлеге	«Туктар авылы янындагы агросәнәгать комплексы объектларына якынлашу»	Төзелеш, капитал ремонт (асфальт-бетон өслек ясау)	км	0,7	-	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы
3	Килдебәк авыл жирлеге	«Килдебәк авылы янындагы агросәнәгать комплексы объектларына якынлашу»	Капиталь ремонт (асфальт-бетон өслек ясау)	км	0,5	-	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы
4	Килдебәк авыл жирлеге	«КФХ янына килү»	Төзелеш (асфальт-бетон өслек ясау)	км	1,6	-	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы
5	Килдебәк авыл жирлеге	"МТП янына килү"	Капиталь ремонт (асфальт-бетон өслек ясау)	км	0,3	-	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы
6	Килдебәк авыл жирлеге	«Килдебәк авылының Татарстан урамына килү»	Капиталь ремонт (асфальт-бетон өслек ясау)	км	0,1	-	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы
7	Килдебәк авыл жирлеге	"Мәртен" агрофирмасына килү"	Капиталь ремонт (асфальт-бетон өслек ясау)	км	0,2	-	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы
ЖИРЛЕ ӘҖӘМИЯТТӘГЕ (ЖИРЛЕК) ЧАРАЛАРЫ									
Урам-юл челтәре									

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру срогы		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Яна (өстәмә)	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
1	Килдебәк ав.	Кооператив ур., Мельничная ур., Молодежная ур., Новая ур., Чулпан ур., Татарстан ур., Тукай ур., Набережная ур., Яңа урам һәм Мельничная урамнарын тоташтыручы тыкрык, Чулпан һәм Мельничная урамнарын тоташтыручы тыкрык, Чулпан һәм Кооператив урамнарын тоташтыручы тыкрык	Капиталь ремонт (асфальт-бетон өслек ясау)	км	6,45	-	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы
		Мельничная ур., Молодежная ур., Новая ур., Татарстан ур., Октябрьская ур., Набережная ур., Школьная урамы, Мельничная һәм Кооператив урамнарын тоташтыручы тыкрык	Төзелеш (асфальт-бетон өслек ясау)	км	3,82	-	+		
2	Туктар авылы	Совет ур., К.Маркс ур., Мельничная ур.	Капиталь ремонт (асфальт-бетон өслек ясау)	км	0,99	-	+		Килдебәк авыл жирлегенең Генераль планы
		Мельничная ур., Заводская ур., Вайзуллин ур., К.Маркс урамы һәм Завод урамын тоташтыручы тыкрык, Совет урамы һәм Мельничная урамнарын тоташтыручы тыкрык, Совет һәм	Төзелеш (асфальт-бетон өслек ясау)	км	1,88	-	+		

№ т/б	Жирлек составына керэ торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчөү берәмлеге	Куәте		Гамэлгэ ашыру срогы		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамэлдәге	Яна (өстәмә)	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
		Вайзуллин урамнарын тоташтыручы юл.							
3	Мәртен авылы	Киров ур.	Капиталь ремонт, төзелеш (асфальт-бетон өслек ясау)	км	0,35	-	+		Килдәбәк авыл жирлегенә Генераль планы
		Нагорная ур., Киров ур., Мирная ур.	Төзелеш (асфальт-бетон өслек ясау)	км	0,80	-	+		

11. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Килдебәк авыл жирлегенең торак пунктлары чикләрен билгеләү

Россия Федерациясе Жир кодексының 84 статьясындагы 1 өлешенң 1 пункты нигезендә торак пунктларның чикләрен билгеләү яисә үзгәртү тиешле муниципаль берәмлек чикләрендә урнашкан торак пунктларның чикләрен чагылдыра торган шәһәр округы, жирлекнең генераль планын раслау яисә үзгәртү була

"Жирләрне яисә жир кишәрлекләрен бер категориядән икенчесенә күчерү турында" 2004 елның 21 декабрендәге 172-ФЗ номерлы Федераль законның 8 статьясындагы 1 өлеше (алга таба - күчерү турындагы Закон) нигезендә торак пунктларның чикләрен билгеләү яисә үзгәртү, шулай ук жир кишәрлекләрен торак пунктлар чикләренә кертү йә жир кишәрлекләрен торак пунктлар чикләреннән төшереп калдыру мондый жирләр составындагы торак пунктлар жирләрен яисә жир кишәрлекләрен башка категориягә күчерү яисә мондый жирләр составындагы жирләрне торак пунктлар яки жир кишәрлекләрен башка категорияләрдән торак пунктлар жирләренә күчерү булып тора.

Шулай итеп, 2010 елның 16 июнендәге 14-4692-ГЕ номерлы Дәүләт теркәве, кадастр һәм картография федераль хезмәтенең хаты нигезендә, әгәр муниципаль берәмлекнең генераль планын раслау процедурасы бозылмаган булса, генераль планын раслау турындагы акт жирләрне яисә жир кишәрлекләрен күчерү турындагы акт булып тора.

Килдебәк авылы, Мәртен авылы һәм Туктар авылы торак пунктлары өчен, гамәлдәге чикләр буларак, кадастр кварталлары чикләрен исәпкә алып, Татарстан Республикасы буенча Дәүләт теркәве, кадастр һәм картография федераль хезмәтенең Татарстан Республикасы буенча идарәсе мәгълүматлары нигезендә торак пунктлар жирләре буйлап уздырылган чикләр кабул ителде.

Килдебәк авыл жирлегенең генераль планы белән Килдебәк, Мәртен һәм Туктар авыллары чикләрен үзгәртү каралган.

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башлыгының 2016 елның 30 гыйнварындагы 122/С номерлы хаты нигезендә, Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенең 2021 елның 15 июлендәге 2107/И номерлы хаты нигезендә, генераль план белән кадастр номерлары 16:35:090407:159, 16:35:090403:19, 16:35 090402:49 булган һәм кадастр исәбенә куелмаган жирләрне Килдебәк авылы чигенә кертү, кадастр номеры 16:35:090504:35 булган жир кишәрлеген Туктар авылы чигенә кертү, кадастр номеры 16:35:090506:12 булган жир кишәрлеген Мәртен авылы чигенә кертү каралган. Кадастр номерлары 16:35:090402:49, 16:35:090506:12, 16:35:090504:35 булган жир участкаларында капитал чышмәләр урнашкан. Кадастр номеры 16:35:090403:19 булган жир кишәрлегендә, Килдебәк авылы халкы өчен мәдәни-массакуләм чаралар оештыру максатыннан, яр буен төзекләндерү буенча чаралар каралган.

Генераль план белән Туктар авылы чигеннән 16:35:090301:28 кадастр номеры булган жир кишәрлеген һәм кадастр исәбенә куелмаган жирләрне төшереп калдыру каралган. Бу Татарстан Республикасы Жир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре министрлыгының 2017 елның 22 августындагы 1-29/11295 номерлы хаты

нигезендә, әлеге территорияләрдә "торак пунктлар жирләре" категориясеннән "сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, мәгълүмат, космик эшчәнлек, оборона, иминлек һәм башка махсус билгеләнештәге жирләр" категориясенә күчерергә тәкъдим ителә торган зират урнашуга бәйле .

**Килдебәк авыл җирлеге составына керә торган
торак пунктлар чикләренә кертелә торган һәм төшереп калдырыла торган җир кишәрлекләре исемлеге**

№ т/б	Җир кишәрлегенең кадастр номеры	Җирләр категориясе	Рөхсәт ителгән файдалану төре		Кадастр буенча җир участогының мәйданы, га	Кертелә торган/төшереп калдырыла торган җир кишәрлегенең мәйданы, га	Планлаштырылган категория	Планлаштырылган рөхсәт ителгән файдалану*	Җир кишәрлекләрен кертү/ төшереп калдыру өчен Нигез
			рөхсәт ителгән файдалану	документ буенча					
Туктар авылы									
Төшереп калдырыла торган җир кишәрлекләре									
1. Торак пункт чикләренә төзәтмәләр кертү									
1	16:35:090301:28	Торак пунктлар җирләре	Оборона һәм иминлекне тәмин итү өчен билгеләнгән объектларны урнаштыру өчен	Зират буларак	0,9841	0,9841	Сәнәгать, энергетика, транспорт, элемент, радиотапшырулар, телевидение, информатика җирләре, космик эшчәнлекне тәмин итү өчен җирләр, оборона, куркынычсызлык җирләре һәм башка махсус билгеләнештәге җирләр	Ритуаль эшчәнлек	Татарстан Республикасы Җир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре министрлыгының 2017 елның 22 августындагы 1-29/11295 номерлы хаты
2	Кадастр исәбенә куелмаган җирләр	-	-	-	-	0,0152			
Барлыгы төшереп калдыруга		-	-	-	-	0,9993			
Кертелә торган җир кишәрлекләре									
1. Саба муниципаль районы Килдебәк авыл җирлеге Башкарма комитеты мөрәҗәгатә буенча									
1	16:35:090504:35	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге җирләр	Су фонды объектларын урнаштыру өчен	скважина өчен	0,3599	0,3599	Торак пунктлар җирләре	Коммуналь хезмәт күрсәтү	Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Җитәкчесенең 2021 елның 15

№ т/б	Жир кишәрлегенен кадастр номеры	Жирләр категориясе	Рөхсәт ителгән файдалану төре		Кадастр буенча жир участогының майданы, га	Кертелә торган/төшереп калдырыла торган жир кишәрлегенен майданы, га	Планлаштырылган категория	Планлаштырылган рөхсәт ителгән файдалану*	Жир кишәрлекләрен кертү/ төшереп калдыру өчен Нигез
			рөхсәт ителгән файдалану	документ буенча					
									июлендәге 2107/И номерлы хаты.
Кертү буенча барлыгы		-	-	-	-	0,3599	-	-	-
Килдебәк ав.									
Кертелә торган жир кишәрлекләре									
1. Саба муниципаль районы Килдебәк авыл жирлеге Башкарма комитеты мөрәжәгатә буенча									
1	16:35:090407:159	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	-	Авыл хужалыгынан файдалану	1,7211	1,7211	Торак пунктлар жирләре	Житештерү эшчәнлеге	Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башлыгының 2020 елның 30 гыйнварындагы 122/С номерлы хаты, Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Битәкчесенен 2021 елның 15 июлендәге 2107/И номерлы хаты.
2	16:35:090403:19	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	Авыл хужалыгы файдалануы өчен	0,1868	0,1868	Торак пунктлар жирләре	Ял (рекреация)	Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма

№ т/б	Жир кишәрлегенен кадастр номеры	Жирләр категориясе	Рөхсәт ителгән файдалану төре		Кадастр буенча жир участогының майданы, га	Кертелә торган/төшереп калдырыла торган жир кишәрлегенен майданы, га	Планлаштырылган категория	Планлаштырылган рөхсәт ителгән файдалану*	Жир кишәрлекләрен кертү/ төшереп калдыру өчен Нигез
			рөхсәт ителгән файдалану	документ буенча					
									а комитеты Житәкчесенен 2021 елның 15 июлендәге 2107/И номерлы хаты.
3	16:35:090402:49	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Махсус билгеләнештәге башка объектлар астында	Каптаж өчен	1,0000	1,0000	Торак пунктлар жирләре	Коммуналь хезмәт күрсәтү	Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенен 2021 елның 15 июлендәге 2107/И номерлы хаты.
4	Кадастр исәбенә куелмаган жирләр (кадастр кварталының бер өлеше 16:35:090402)	-	-	-	0,1269	0,1269	Торак пунктлар жирләре	Коммуналь хезмәт күрсәтү	Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенен 2021 елның 15 июлендәге 2107/И номерлы хаты.
Кертү буенча барлыгы		-	-	-	-	3,0348	-	-	-
Мәртән авылы									
Кертелә торган жир кишәрлекләре									
1. Саба муниципаль районы Килдебәк авыл жирлегенә Башкарма комитеты мөрәжәгатенә буенча									

№ т/б	Жир кишәрлегенен кадастр номеры	Жирләр категориясе	Рөхсәт ителгән файдалану төре		Кадастр буенча жир участогының майданы, га	Кертелә торган/төшереп калдырыла торган жир кишәрлегенен майданы, га	Планлаштырылган категория	Планлаштырылган рөхсәт ителгән файдалану*	Жир кишәрлекләрен кертү/ төшереп калдыру өчен Нигез
			рөхсәт ителгән файдалану	документ буенча					
1	16:35:090506:12	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Махсус билгеләнештәге башка объектлар астында	Авыл хужалыгы файдалануы өчен	0,1810	0,1810	Торак пунктлар жирләре	Коммуналь хезмәт күрсәтү	Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенен 2021 елның 15 июлендәге 2107/И номерлы хаты.
Кертү буенча барлыгы		-	-	-	-	0,1810	-	-	-

* «Жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторын раслау турында» 2020 елның 10 ноябрәндәге П/0412 номерлы Дәүләт теркәве, кадастр һәм картография федераль хезмәте боерыгына (2021 елның 20 апреленә үзгәрешләр белән) туры килә.

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Килдебәк авыл жирлеген составына керүче торак пунктларның чикләрен билгеләү буенча тәкъдимнәр

№ т/б	Жирлек составына керүче торак пунктларның чикләрен билгеләү юнәлешләре	Килдебәк ав.	Мәртән авылы	Туктар авылы	Барлыгы жирлек буенча
1	Торак пункт территориясенә гамәлдәге чиге чикләрендәге жирләр	103,4061	36,2365	45,9124	185,5550
2	Торак пункт чикләреннән төшереп калдырырга тәкъдим ителә торган жирләр				
2.1	Кадастр исәбенә куелган торак пунктларның жирләре	-	-	0,9841	0,9841
2.2	Кадастр исәбенә куелган авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	-	-	-	-
2.3	Кадастр исәбенә куелган сәнәгать, энергетика, транспорт, элемент, радиотапшыру, телевидение, мәгълүмат жирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен жирләр, оборона жирләре, иминлек жирләре һәм башка махсус билгеләнештәге жирләр	-	-	-	-
2.4	Билгеләнмәгән жирләр категориясе белән кадастр исәбенә куелган жирләр	-	-	-	-
2.5	Кадастр исәбенә куелмаган жирләр	-	-	0,0152	0,0152
3	Торак пунктның проект чикләренә кергүгә тәкъдим ителә торган жирләр				
3.1	Кадастр исәбенә куелган торак пунктларның жирләре	-	-	-	-
3.2	Кадастр исәбенә куелган авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	2,9079	0,1810	0,3599	3,4488
3.3	Кадастр исәбенә куелган сәнәгать, энергетика, транспорт, элемент, радиотапшыру, телевидение, мәгълүмат жирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен жирләр, оборона жирләре, иминлек жирләре һәм башка махсус билгеләнештәге жирләр	-	-	-	-
3.4	Билгеләнмәгән жирләр категориясе белән кадастр исәбенә куелган жирләр	-	-	-	-
3.5	Кадастр исәбенә куелмаган жирләр	0,1269	-	-	-
4	Торак пунктларның проект чикләрен формалаштыру				
4.1	Торак пунктның проект чикләре чикләрендә жирләр	106,4409	36,4175	45,2730	188,1314
4.2	Торак пункт территориясенә гамәлдәге чиге чикләрендәге жирләр	103,4061	36,2365	45,9124	185,5550
4.3	Торак пункт территориясенә гамәлдәге чигеннән чыгарылуга тәкъдим ителә торган жирләр	-	-	0,9993	0,9993
4.4	Проект чикләренә кергүгә тәкъдим ителә торган һәм торак пунктлар жирләренә күчерүне таләп итә торган жирләр	3,0348	0,1810	0,3599	3,5757

**Олы Нырты авыл жирлеге составына керүче
торак пунктлар чикләренә кертелә торган һәм төшереп калдырыла торган жир кишәрлекләре исемлеге**

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Исәп-хисап срогы (2026 - 2040 еллар)	
ЖИРЛЕ ӨҺӘМИЯТТӨГЕ ЧАРАЛАР (ЖИРЛЕК)									
1	Туктар авылы	торак пункт территориясе	торак пункт чикләреннән чыгару һәм жир кишәрлеген «торак пунктлар жирләре» категориясеннән «сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, мәгълүмат, космик эшчәнлек тээмин итү өчен жирләр, оборона жирләре, иминлек һәм башка махсус билгеләнештәге жирләр» категориясенә күчерү	га	0,9841	-	+	-	Татарстан Республикасы Жир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре министрлыгының 2017 елның 22 августындагы 1-29/11295 номерлы хаты
			кадастр исәбенә куелмаган торак пункт чикләреннән төшереп калдыру, «сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, мәгълүмат жирләре, космик эшчәнлек тээмин итү өчен жирләр, оборона жирләре, иминлек һәм башка махсус билгеләнештәге жирләр» категориясен билгеләп, кадастр исәбенә кую	га	0,0152	-	+	-	

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Исәп-хисап срогы (2026 - 2040 еллар)	
2	Туктар авылы	торак пункт территориясе	Торак пункт чигенә кертү һәм жир кишәрлеген «авыл хужалыгы билгеләнешендәге жир» категориясеннән «торак пунктлар жирләре» категориясенә күчерү	га	0,3599	-	+	-	Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенәң 2021 елның 15 июлендәге 2107/И номерлы хаты.
3	Килдебәк ав.	торак пункт территориясе	Торак пункт чигенә кертү һәм жир кишәрлеген «авыл хужалыгы билгеләнешендәге жир» категориясеннән «торак пунктлар жирләре» категориясенә күчерү	га	2,9079	-	+	-	Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башлыгының 2020 елның 30 гыйнварындагы 122/С номерлы хаты, Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Битәкчесенәң 2021 елның 15 июлендәге 2107/И номерлы хаты.
			Торак пункт чигенә кадастр исәбенә куелмаган жирләргә кертү, «торак пунктлар жирләре» категориясе белән кадастр исәбенә кую	га	0,1269	-	+	-	Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенәң 2021 елның 15 июлендәге 2107/И номерлы хаты.

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Исәп-хисап срогы (2026 - 2040 еллар)	
4	Мәртен авылы	торак пункт территориясе	Торак пункт чигенә кертү һәм жир кишәрлеген «авыл хужалыгы билгеләнешендәге жир» категориясеннән «торак пунктлар жирләре» категориясенә күчерү	га	0,1810	-	+	-	Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенә 2021 елның 15 июлендәге 2107/И номерлы хаты.

12. Инженерлык инфраструктурасын үстерү чаралары

1. Су белән тәэмин итү

Исәп-хисап чыгымнары

Гомуми су куллану торак йортларда һәм жәмәгать биналарында хужалык-эчә торган ихтыяжларга су тотуны, тышкы янғын сүндерүгә, урамнарда һәм яшел үсентеләргә су тотуны үз эченә ала.

Халыкның хужалык-эчә торган ихтыяжлары өчен исәп-хисап чыгымнары, биналарны төзекләндерүнең дәрәжәсеннән, бер кешегә су куллану нормасыннан чыгып, су куллану коэффициентларының тәүлеклек һәм сәгать тигезсезлеге коэффициенты һәм 31.13330.2012 п.5.2 п.буенча исәпләнгән. Чагыштырмача су куллану жәмәгать биналарында хужалык-эчә торган һәм көнкүреш ихтыяжлары өчен су чыгымнарын үз эченә ала.

Су куллану нормалары 4.12.1.1 нче таблицада бирелгән.

4.12.1.1 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Килдебәк авыл жирлеген территориясендә су куллану нормалары

№ т/б	Торак йортларны төзекләндерү дәрәжәсе	q _{жл} /тәүлек
1	Эчке суүткәргеч, канализация, үзекләштерелгән кайнар су белән тәэмин итү белән жиһазландырылган биналар	250
2	Жирле су жылыткычлар белән дә шулай ук	190
3	Шулай ук ваннасыз	140
4	Су жыю колонкаларыннан су куллану белән бәйлә йортлар	40

Тышкы янғын сүндерүгә су тоту нормасы һәм торак пунктта бер үк вакытта янғыннар саны СП 31.13330.2012, шулай ук, халык санына һәм төзелешнең катлы булуына карап, П70.0010.09-90 объектларның эчке һәм тышкы янғын сүндерү системаларын проектлау буенча кулланма нигезендә кабул ителгән. 50 кешедән ким булган халык арасында янғын сүндерү каралмаган.

Урамнарда һәм яшел үсентеләргә су сибү нормасы 30.13330.2012 СП нигезендә кабул ителгән һәм 1 кешегә 70 л/тәүлек тәшкил итәчәк.

Гамәлдәге хәлгә исәпләүләр нәтижәләре, генераль планын гамәлгә ашыруның барлык срокларына 4.12.1.2 нче таблицада бирелгән.

4.12.1.2 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Килдебәк авылы халкы тарафыннан
су куллану исәп-хисабы, м³/тәүлек

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Торак йортларны төзекләндерү дәрәжәсе Халык саны Уртача тәүлеклек чыгым, м ³ /тәүлек				Су куллануның уртача тәүлеклек чыгымнары, Qср	Тәүлеккә суны иң күп су куллануның исәп-хисап чыгымнары, Qmax	Исәпкә алынмаган чыгымнар	Су сибү	Янгын сүндерү	Барлығы
		Эчке суүткәргеч, канализация, үзәкләштерелгән кайнар су белән тәэмин итү белән жиһазландырылган биналар	Жирле су жылыткычлар белән өйләр	Ванна сыз өйләр	Су жыю колонкаларынан су куллану белән бәйлә йортлар						
Гамәлдәге хәл											
1	Килдебәк ав.	-	-	<u>620</u> 86,80	-	<u>620</u> 86,80	104,16	13,02	43,40	54,0	214,58
2	Мәрген авылы	-	-	<u>51</u> 7,14	-	<u>51</u> 7,14	8,57	1,07	3,57	54,0	67,21
3	Туктар авылы	-	-	<u>280</u> 39,20	-	<u>280</u> 39,20	47,04	5,88	19,60	54,0	72,52
Генераль планын гамәлгә ашыруның беренче чираты (2025 ел).											
1	Килдебәк ав.	-	-	<u>633</u> 88,62	-	<u>633</u> 88,62	106,34	13,29	44,31	54,0	217,95
2	Мәрген авылы	-	-	<u>76</u> 10,64	-	<u>76</u> 10,64	12,77	1,60	5,32	54,0	73,68
3	Туктар авылы	-	-	<u>278</u> 38,92	-	<u>278</u> 38,92	46,70	5,84	19,46	54,0	72,00
Генераль планын гамәлгә ашыруның хисап срогы (2040 ел)											
1	Килдебәк ав.	-	-	<u>648</u> 90,72	-	<u>648</u> 90,72	108,86	13,61	45,36	54,0	221,83
2	Мәрген авылы	-	-	<u>136</u> 19,04	-	<u>136</u> 19,04	22,85	2,86	9,52	54,0	89,22
3	Туктар авылы	-	-	<u>275</u> 38,50	-	<u>275</u> 38,50	46,20	5,78	19,25	54,0	71,23

Проект тэкъдиме

Яна жир кишэрлеклэре бүлеп бирүгэ, торак биналарны төзеклэндерүне яхшыртуга, шулай ук халыкның санитар-гигиена шартларын яхшырту максатларында түбэндэге чаралар каралган:

Беренче чиратта (2025 елга кадэр) һәм исәп-хисап срогына (2040 елга кадэр):

1. Мэртен авылын үзэклэштерелгэн су белэн тээмин итү системасы белэн тээмин итү өчен су жыю (каптаж) төзү;

2. 4.12.1.2 нче таблицада китерелэ торган Килдебэк авыл жирлеге халкы тарафыннан су жыю (артезиан скважиналарын бораулау) өчен хужалык-эчэ торган су белэн тээмин итү чыганагын нигезлэүгэ (артезиан скважиналарын бораулауга) юнэлтелгэн эзлэнү-бэялэү эшлэре үткэрү, торак пунктларны торак төзелешенэ һәм халыкның артуына бэйле рэвештэ, үзэклэштерелгэн су белэн тээмин итү системасы белэн тээмин итү өчен;

3. торак төзелешенэ һәм халыкның артуына бэйле рэвештэ заманча технологиялэр нигезендэ заманча материаллардан торбалар кулланып, су белэн тээмин итүнең яңа челтэрлэрен төзү;

4. суүткэргеч челтэрлэрендэ авариялэр һәм агуланулар барлыкка килүне кисэтү һәм югалтулар күләмен киметү өчен, борау-көйлэү арматурасын һәм суүткэргеч челтэрлэрен үз вакытында алыштырырга кирэк. Ачу-ябу-жайга салу арматурасы авария хэлэндэге суүткэргеч участокларын локальлэштерү һәм авария-торгызу эшлэре башкарганда кулланучыларның аз санын өзү өчен кирэк;

5. су башняларын һәм артезиан скважиналарын исәпкэ алу приборлары белэн жиһазлау, диспетчерлаштыру системасын гамэлгэ кертү;

6. кулланучыларның суны рациональ тотуын тикшереп торуны көчэйтү һәм су белэн тээмин итү системасында суның сыйфатын мониторинглау системасын камиллэштерү.

Генераль план белэн искергэн һәм нэтижэсез технологиялэрне файдаланудан баш тартуға һәм заманча инновацион технологиялэр кертөп, иң яхшы файдалана алырлык технологиялэр принципларына күчүгэ юнэлдерелгэн оештыру чаралары тэкъдим ителэ.

1. Канализация.

Исәп-хисап чыгымнары

Торак пунктларны канализациялэү системасын проектлаганда, территориялэргэ су сибүгэ һәм яшел үсентелэргэ су тотуны исәпкэ алмыйча, торак һәм ижтимагый биналардан көнкүрөш суларын тәүлеклеклек уртача су белэн тээмин итүне исәплэп чыгарганда уртача тәүлеклеклек су куллануга тигез итеп кабул итэргэ кирэк

Су чыгуның чагыштырма нормалары 4.12.2.1 нче таблицада бирелгэн.

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Килдебэк авыл жирлеген территориясендә су чыгуның чагыштырмача нормалары

№ т/б	Торак йортларны төзекләндерү дәрәжәсе	q _{ж.л} /тәүлек
1	Эчке суүткәргеч, канализация, үзәкләштерелгән кайнар су белән тәэмин итү белән жиһазландырылган биналар	250
2	Жирле су жылыткычлар белән дә шулай ук	190
3	Шулай ук ваннасыз	140
4	Су жыю колонкаларыннан су куллану белән бәйле йортлар	25

Гамәлдәге хәлгә исәпләүләр нәтижеләре, генераль планны гамәлгә ашыруның барлык срокларына 4.12.2.2 нче таблицада бирелгән.

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Килдебәк авылы халкы тарафыннан
су агызу исәп-хисабы, м³/тәүлек

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Торак йортларны төзекләндерү дәрәжәсе Халык саны Уртача тәүлеклек чыгым, м ³ /тәүлек				Су куллануның уртача тәүлеклек чыгымнары, Qср	Тәүлеккә суны иң күп су куллануның исәп-хисап чыгымнары, Qmax	Исәпкә алынмаган чыгымнар	Барлығы
		Эчке суүткәргеч, канализация, үзәкләштерелгән кайнар су белән тәэмин итү белән жиһазландырылган биналар	Жирле су жылыткычлар белән өйләр	Ванна сыз өйләр	Су жыю колонкаларыннан су куллану белән бәйлә йортлар				
Гамәлдәге хәл									
1	Килдебәк ав.	-	-	<u>620</u> 86,80	-	<u>620</u> 86,80	104,16	4,34	108,50
2	Мәртән авылы	-	-	<u>51</u> 7,14	-	<u>51</u> 7,14	8,57	0,36	8,93
3	Туктар авылы	-	-	<u>280</u> 39,20	-	<u>280</u> 39,20	47,04	1,96	49,00
Генераль планын гамәлгә ашыруның беренче чираты (2025 ел).									
1	Килдебәк ав.	-	-	<u>633</u> 88,62	-	<u>633</u> 88,62	106,34	4,43	110,78
2	Мәртән авылы	-	-	<u>76</u> 10,64	-	<u>76</u> 10,64	12,77	0,53	13,30
3	Туктар авылы	-	-	<u>278</u> 38,92	-	<u>278</u> 38,92	46,70	1,95	48,65
Генераль планын гамәлгә ашыруның хисап срогы (2040 ел)									
1	Килдебәк ав.	-	-	<u>648</u> 90,72	-	<u>648</u> 90,72	108,86	4,54	113,40
2	Мәртән авылы	-	-	<u>136</u> 19,04	-	<u>136</u> 19,04	22,85	0,95	23,80
3	Туктар авылы	-	-	<u>275</u> 38,50	-	<u>275</u> 38,50	46,20	1,93	48,13

Проект тәкъдиме

Торак төзелеше өчен һәм «икенче торак» өчен яңа жир кишәрлекләре бүлөп бирүгә, торак биналарны төзекләндерүне яхшыртуга, шулай ук халыкның санитария-гигиена шартларын яхшырту максатларында түбәндәге чаралар каралган:

Беренче чиратта (2025 елга кадәр) һәм исәп-хисап срогына (2040 елга кадәр):

1. төзелеш тыгызлыгы түбән булу һәм рельефның катлаулылыгы аркасында йорт яны жир кишәрлекләре булган шәхси йортларда яшәүче авыл жирлегә халкы өчен канализациянең автоном системасын төзү.

Канализациянең автоном системасы агып төшүче суларны өйдән чыгарудан жыюны, аларны чистартыр өчен автоном корылмаларга илтүне, агып төшүче суларны муниципаль районда булган чистарту корылмаларына чыгаруны тәмин итәргә тиеш.

Автономияле чистарту корылмаларын йорт биләмәләре территориясендә яки берничә бина өчен аерым чистарту корылмалары итеп (кагыйдә буларак, социаль-көнкүреш хезмәт күрсәтү объектлары) урнаштыру тәкъдим ителә.

Агынты суларны, чистартылган агынтыларның сыйфатын гамәлдәге нормативларга туры китереп, завод житештерүенең төрле модификацияләрендә (житештерүчәнлегә 1 тән 20 м³/тәүлегенә кадәр) хужалык-көнкүреш юынтыларын биологик һәм тирән чистарту жайланмалары белән чистартырга тәкъдим ителә. Биологик чистарту жайланмаларында чистарту технологиясе, чистартылган суларны ультратавыш блокларын урнаштыруда зарарсызландыру белән, юынты суны дентрификацияләү һәм дефосфацияләү процессларын күздә тотарга тиеш

Чистартылган агып төшүче суларның туплау ешлыгы чистартылган агып төшүче суларны агызу режимнары һәм аларның алдагы кирәк-яракларга (су сибүгә яки янғын сүндерүгә) тотылуы арасындагы пикларны жайга салу өчен кирәк.

Чистартылган агып төшүче сулар санын торак пункт территориясендә урнашкан утар янындагы кишәрлекләргә яисә яшел үсентеләргә кабат су сибү, эре мөгезле терлекләр фермаларының житештерү ихтыяжларына күчерү исәбенә киметергә мөмкин, бу исә суның гомуми кулланылышын киметүгә китерәчәк.

Рециклинг технологияләрен үстерү һәм агып төшүче суларны кабат куллану су агымнарында һәм сулыкларда суның сыйфатын яхшыртуга, шулай ук елга һәм күлләр бассейннарында тулаем экологик торышны яхшыртуга, шулай ук су алу жайланмасын киметү һәм агып төшүче сулар белән пычраткыч матдәләр агызып чыгу исәбенә су ресурсларын экономияләүгә ярдәм итәчәк.

Канализациянең үзәкләштерелгән, шулай ук автоном системасын эшләгәндә үзәкнең ил һәм Россиягә керә торган чит ил жиһазлары номенклатурасын, шулай ук агып төшүче суларны чистарту буенча ИТС 10-2015 иң яхшы технологияләре буенча белешмәлекне исәпкә алырга кирәк. Технологияләрне дөрөс сайлау һәм рациональ файдалану локаль системаларның ышанычлы һәм нәтижәле эшен тәмин итәчәк.

Агросәнәгать комплексының гамәлдәге һәм тәкъдим ителә торган предприятиеләрендә терлекчелек агынтыларын агызу системасын төзүне торгызу һәм техник модернизацияләүне, шулай ук су агызу системасын төзүне күздә тотарга кирәк. Агросәнәгать комплексы предприятиеләренең агып төшүче суларын

чистартуның иң киң таралган ысуллары булып, алга таба зарарсызландыру юлы белән аэроб яки анаэран шартларында биохимик оксидлашуны күздә тоткан биологик ысуллар тора.

Проект белән тәкъдим ителә:

1. агросәнәгать комплексының житештерү объектларында су чыгу системаларын реконструкцияләү һәм төзү
2. терлекчелек агымнарын комплекслы утильләштерү һәм эшкәртү буенча заманча иң яхшы технологияләрне һәм техник чараларны гамәлгә кертү
3. чистарту корылмаларынан башка терлекчелек комплексларын файдалануга тапшыруга юл куймау.

Генераль план белән искергән һәм нәтижәсез технологияләрне файдаланудан баш тартуға һәм заманча инновацион технологияләр кертеп, иң яхшы файдалана алырлык технологияләр принципларына күчүгә юнәлдерелгән оештыру чаралары тәкъдим ителә.

Өске су агынтысын оештыру

Планлаштырылган территорияне төзекләндерү, аның гомуми һәм санитария шартларын яхшырту максатларында проектта өске агынтыны оештыру һәм су агызу челтәрләрен урнаштыру күздә тотыла.

Беренче чиратта, проект белән яңгыр канализацияләре челтәренең ачык челтәре тәкъдим ителә. Ул катлаулы һәм кыйммәтле корылмаларны таләп итми торган иң гади система булып тора.

Авыл жирлегенең бөтен территориясә, торақ пунктларда - ачык лотоклар (кюветлар) буенча юлның ике ягында башкарыла.

Канау һәм кювет кисеменең төре һәм зурлығы гидравлик исәпләү нигезендә билгеләнә. Аларның тирәнлеге 1,2 м дан артмаска тиеш. Кювет ярларының авышлыгы 1:1.5. Кюветлар буенча авышлыкны 0,003 (0.3%) дип билгелиләр.

Суүткәргеч улақларның нигез тирәнлеген, озынлыгын һәм урнашу урынын юллар проектлаганда аерым эш проекты итеп билгеләргә.

Юлдан тимер-бетон торбалар һәм улақлар буйлап кюветтан су агызырга кирәк. Аларның диаметрын, озынлыгын, авышлыгын эш проекты стадиясендә билгеләргә.

Су бассейнын саклауга һәм суның сыйфатына карата таләпләрнең югары булуын исәпкә алып, торақ пунктлар территориясеннән пычранган өске суларны чыгаруны, тиешле чистартылганнан соң, чистарту корылмалары аша су жыю җайланмалары аша башкарырга тәкъдим ителә.

Исәп-хисап срогына, территорияне төзекләндерү арткан очракта, проект тарафыннан ябык типтагы су агымы челтәре тәкъдим ителә. Ул иң камил һәм территорияләрне төзекләндерү таләпләренә җавап бирә. Җир асты суүткәргеч торбалар - коллекторлар челтәреннән тора, жир өсте суларын яңгыр сулары жыела торган коелар аша кабул итә һәм жыелган суларны су агымы челтәренә юнәлтә.

Яңгыр канализациясә челтәре (ябык тип) үтеп йөрү, түбә һәм майданнардан атмосфера суларын чыгару өчен билгеләнгән.

Торақ пунктларның авыл территорияләрендә урнашкан аеруча пычранган кишәрлекләрдән жир өсте сулары аларны сулыкларга ташлау алдыннан локаль

чистарту корылмаларында яисэ яңгыр канализациясе челтәрендә чистартылырга тиеш. Чистарту корылмаларына өске агынтының яңгырлар яуган, кар капламы эрегән һәм юл капламнары юылган чорда барлыкка килгән аеруча пычранган өлеше бирелергә тиеш

Яңгырның иң интенсив өлешенә һәм иң күп аккан суларга бәйле чыгымнар сулыкка чистартылмыйча гына агызыла.

Чистарту корылмалары алдында аккумуляцияләү савытын булдырырга кирәк. Шартлы рәвештә чиста яңгыр сулары су линиясе буенча чистартылган агынтылар белән бергә, техник шартлар нигезендә, су алгычларына ташлана.

Аккумуляцияләнган яңгыр суын 1-2 тәүлек дәвамында тоталар. Шул ук вакытта үлчәнгән матдәләр һәм ХПК микъдары 80-90% ка кими. Чистартылган суны тоту 1-2 тәүлек эчендә башкарыла.

Зур территорияләрдән (сәнәгать предприятиеләре, склад хужалыклары, автохужалыклар һ.б.) , шулай ук авыл территорияләрендә урнашкан аеруча пычранган кишәрлекләрдән чыккан (ягулык салу станцияләре, машина кую урыннары, зур автобус станцияләре һ.б.) өске агым сулары, аларны сулыкларга яки яңгыр канализациясе челтәренә ташлау алдыннан локаль яки куак чистарту корылмаларында чистартылырга тиеш.

Яңгыр канализациясе коллекторлары буенча чистарту корылмаларына шартлы-чиста сулар килә ала, аларны бистәдәге яңгыр канализациясе челтәренә ташларга рөхсәт ителә:

- шартлы-чиста житештерү сулары ;
- чистартуны таләп итми торган конденсацион жайланмалар һәм житештерү аппаратурасын суытудан;
- грунт (дренаж) сулары;
- локаль чистарту корылмаларында аларны чистартканнан соң, автомашиналар юудан су.

Әлеге суларның составы «Өске суларны агып төшүче сулар белән пычранудан саклау кагыйдәләре» таләпләрен канәгәтләндерергә һәм аларны чыгару Дәүләт санитария күзәтчелеге органнары тарафыннан расланьрга тиеш.

Бер һәм ике катлы төзелгән территорияләрдән яңгыр суларын агызу ачык суүткәргеч жайланмаларны (урам улаклары, юл кюветлары, суүткәргеч канаулар) куллану юлы белән, урамнар, юллар һәм тротуарлар белән кисешкән урында торбалар яки күперләр салу юлы белән проектлана. Улакларның авышлыгы 0,003 дән дә ким булырга тиеш түгел.

Яңгыр кабул итү коелары юлның озакка сузылган участокларында (күтәрелү) юллар улаклары буйлап, юл чатларында һәм жир өсте сулары кушылдыгы ягыннан жәяүле кичүләрдә, түбән урыннарда, түбән төшү урыннарында, өске сулар агыр урын булмаган ишегалды һәм парк территорияләре буйлап урнаша. Төп коллектор белән яңгыр суы жыелу урыннары тармаклар буенча берләшә.

Су үткәрү коллекторының диаметры эш проекты стадиясендә исәпләү белән билгеләнергә тиеш.

Су агу коллекторларын салуның нормаль тирәнлеге 2-3 м, чикле 5-6 м.

Яңгыр суларын чистартканнан соң ташлау су белән тээмин итү чыганаclarын санитар саклау зонасыннан читтә урнашкан су кабул итү жайланмаларына башкарылырга тиеш.

Су агып төшә торган торбаның ябык челтәре, ачык суүткәргеч тибын куллану төзекләндерү таләпләре ягыннан яраклы булмаган очракта, борт ташлары белән коймаланган юллар буенча төзелеш зонасында һәм аз гына авышлыklar булган территорияләрдә – 0,004 тән дә ким булмаган мәйданнарда, жәмәгать биналарының урнашу урыннарында күздә тотыла.

Су объектларына агып төшә торган агып төшүче суларны чистарту дәрәжәсе "Жир өсте суларын агып төшүче сулар белән пычранудан саклау кагыйдәләре"нең таләпләренә жавап бирергә тиеш. Техник максатларда әйләнештәге су белән тээмин итү өчен шартлы рәвештә чиста яңгыр суларын куллану, явым-төшемнәрне ашламалар һәм башка максатларда куллану мөмкинлеген ачыкларга кирәк.

Чистарту корылмалары төрләре һәм су агызу системалары схемасы эш проектлары стадиясендә эшләнәргә тиеш.

Биналар, корылмалар төзегәндә, асфальт юллар һәм тротуарлар салганда, спорт мәйданчыклары төзегәндә, ял зоналарында жир өсте суларын филтрлау күләме кими һәм территорияләрдән чыгарыла торган су күләме артачак.

Өске суларны бүлеп чыгару буенча барлык чараларны катгый уздыру таләп ителә.

Алга таба, өске агынты суны чыгару чараларының һәркайсы, территориянең инженер-геологик һәм гидрологик өйрәнелүен һәм проект чишелешләре вариантларын техник-икътисадый чагыштыруны исәпкә алып, мөстәкыйль проект рәвешендә эшләнәргә тиеш..

Авыл жирлеген тулысынча төзекләндерү өчен коммуналь-көнкүреш һәм жир өсте суларын агызу схемасы проектын эшләү тәкъдим ителә.

Су чыгару схемасы су агызу системасы буенча кабул ителгән карарлар нигезендә эшләнә һәм аларны сулыкка кабул итү, транспортлау, чистарту һәм чыгару яки алга таба авыл хужалыгында һәм сәнәгатьтә файдалану өчен тапшыру өчен инженерлык корылмалары комплексын сайлау һәм урнаштыру буенча конкрет техник һәм икътисадый нигезләнгән карар булып тора.

1. Территорияне санитар чистарту.

Елына 1 кешегә калдыклар жыю нормалары Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Каты коммуналь калдыклар жыелу нормативларын раслау турында» 2016 елның 12 декабрәндәге 922 номерлы карары нигезендә кабул ителә:

- каты коммуналь калдыклар - 0,27 т/ел - индивидуаль торак йортлар, 0,205 т/ел - күпфатирлы йортлар;

- эре габаритлы калдыклар - 0,079 т/ел - индивидуаль торак йортлар, 0,071 т/ел - күпфатирлы йортлар.

Авыл жирлеге территориясендә ККК күләме, исәп-хисап чорларына 4.12.3.1 нче таблицада китерелгән.

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Килдебәк авыл җирлеге территориясендә каты коммуналь
калдыклар күләме/ел

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Генераль план проектын эшләү гамәлгә ашырыла торган ел башына булган нигезләмә					Беренче чират					Исәп-хисап чоры				
		ККК	КГО	Барлығы халыктан	Барлгы юридик затлардан	Барлығы	ККК	КГО	Барлығы халыктан	Барлгы юридик затлардан	Барлығы	ККК	КГО	Барлығы халыктан	Барлгы юридик затлардан	Барлығы
1	Килдебәк ав.	147,56	46,50	194,06	9,70	203,76	186,92	54,69	241,61	12,08	253,69	203,12	59,43	262,56	13,13	275,68
2	Мәртен авылы	12,14	3,83	15,96	0,80	16,76	22,44	6,57	29,01	1,45	30,46	42,63	12,47	55,10	2,76	57,86
3	Туктар авылы	66,64	21,00	87,64	4,38	92,02	82,09	24,02	106,11	5,31	111,42	86,20	25,22	111,42	5,57	117,00
Барлығы жирлек буенча		226,34	71,33	297,66	14,88	312,55	291,46	85,28	376,73	18,84	395,57	331,96	97,13	429,08	21,45	450,54

Махсус техника (ә нәкъ менә транспорт һәм чүп ташу машиналары) саны төбәк операторы һәм территорияне санитар чистарту схемасы белән билгеләнә.

Контейнерларның кирәкле саны коммуналь калдыкларның уртача тәүлеклек жыелуын, аларны чыгару чорын (тәүлеклек) һәм контейнерның сыйдырышлылыгын исәпкә алып исәпләнә(1,1 м³) ("Территорияне санитар чистарту һәм торак урыннарын жыештыру" белешмәлеге (Мәскәү, 1990 ел). Контейнерлар саны 4.12.3.2 нче таблицада бирелгән.

4.12.3.2 нче таблица

Атамасы	Контейнерлар саны, данә	
	Беренче чират	Хисап срогы
Килдебәк ав.	9	10
Мәртен авылы	1	2
Туктар авылы	4	4
Авыл жирлегә буенча:	14	16

Шулай итеп, Иштуган авыл жирлегә территориясендә беренче чиратка һәм исәп-хисап срогына да ККК өчен контейнерлар саны 9 данә булырга тиеш. Шул ук вакытта контейнерларның 50%ын сортларга аерылырга тиешле ККК калдыклары өчен (икенчел чимал) куллану киңәш ителә. Куркыныч ККК (яктырту җайланмалары, терекөмеш булган электр лампалары, батарея һәм аккумуляторлар, (автомобильдән тыш) терекөмешле градусниклар, (куллану үзенчәлекләрен югалткан) махсус билгеләнгән контейнерларга салынырга һәм (кызгылт сары төстәге) әйләнә-тирә мохиткә зыян китермәскә тиеш.

Контейнер майданчыкларын урнаштыру урыннары, торак территорияләрдә КККны жыю, вакытлыча саклау буенча тәкъдимнәрне исәпкә алып, территорияне санитар чистарту схемасы белән ачыклык кертә, ("Торак урыннарын жыештыру һәм территорияне санитар чистарту" белешмәсе (Мәскәү, 1990 ел)).

Халыкның санитар-гигиена шартларын яхшырту һәм авыл жирлегә территориясенә экологик иминлеген тәэмин итү максатларында түбәндәге чаралар каралган:

1. авыл жирлегә территориясен планлы-даими санитар чистарту;
2. КККны аерым (дуаль) жыюны оештыру;
3. ККК жыю өчен су үткәрми торган контейнерлар урнаштыру белән каты өслекле махсус майданчыклар оештыру;
4. эре габаритлы калдыкларны жыю һәм саклау өчен калдыкларны жимерүгә комачаулаучы махсус каты өслекле майданчыклар оештыру;
5. Барлыкка килгән каты коммуналь калдыкларны Байлар Сабасы ш. т. п. чүп-чар төяү станциясе аша Арча муниципаль районында муниципальара полигонга күмү һәм утильләштерү (калдыклар белән, шул исәптән каты коммуналь калдыклар белән эш итү өлкәсендә территориаль схема нигезендә) Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2018 елның 13 мартындагы 149 номерлы карары белән, (Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының

2019 елның 14 маендагы 391 номерлы карарында күрсәтелгән үзгәрешләр белән);

6. көнкүреш шартларында кулланыла торган энергия саклаучы лампалар кабул итү буенча кабул итү пунктының оештыру һәм аларны агулы югары класслы калдыкларны утильләштерү урыннарына чыгару;

7. пыяла савытлар, пыялалар, макулатура, металл банкалар, металлолом, пластик һәм пластик шешәләр, кәгазь-мамык ботаклары, автомобиль шиналары кабул итү буенча кабул итү пунктының оештыру;

8. санитар-эпидемиологик һәм табигатьне саклау законнарының заманча таләпләре нигезендә кар жыю өчен махсус майданчыклар оештыру

9. табигатьне саклау һәм санитар-эпидемиологик законнар таләпләренә туры китереп, тирес (тизәк) туплануның вакытлы урыннарын төзекләндерү.

10. урам сметасын, изоляцияләүче катлам буларак куллану өчен, ККК полигонына алып ташлау.

Авыл жирлегә территориясендә терлекчелек предприятиеләре урнашуга, шулай ук терлекчелекне үстерүгә яңа майданчык урнаштыру планлаштырылуга бәйле рәвештә, терлекчелек калдыкларын утильләштерү мәсьәләсен хәл итү өлешендә, генераль план белән ике вариант хәл итү тәкъдим ителә:

1. Ябык типтагы тирес саклагычларны (лагун) файдалану һәм алга таба ашлама сыйфатында кырларга тирес чыгару (терлекчелек калдыкларын зарарсызландыру, дегельминтизацияләү буенча чаралар уздырганнан соң). Лагуналарны фермалар балансындагы жирләрдә урнаштырырга тәкъдим ителә.

2. Тизәк (пиролиз, биогаз) эшкәртү жайланмаларын куллану.

1. Жылылык белән тәэмин итү

Проект карары

Жылылыкның барлык чыганакалары өчен, шул исәптән индивидуаль төзелешне жылыту өчен ягулыкның төп төре табигый газны күздә тоту.

Ижтимагый-коммуналь һәм административ-эшлекле төзелеш өчен түбәндәге торак пунктларда блок-модульле котельныйлар (БМК) төзү тәкъдим ителә (4.12.4.1 нче таблица):

4.12.4.1 нче таблица

Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Беренче чират	Хисап срогы
Килдебәк ав.	Жәмәгать үзгә өчен БМК	+	-
Мәртән авылы	Авыл клубы өчен БМК	+	-
Барлыгы жирлек буенча:		2	-

Шулай итеп, авыл жирлеге территориясендә административ-эшлекле һәм ижтимагый төзелешләрне жылыту өчен беренче чиратта 2 блок-модульле котельный (БМК) төзү тәкъдим ителә.

Проектлауның алдагы стадияләрендә бер-берсеннән аз гына ераклыкта урнашкан проектлана торган объектларны бер котельныйга тоташтыру мөмкинлеген карарга кирәк.

Торак йорт төзелешен жылылык белән тәмин итү бер контурлы яки ике контурлы жылылык генераторларыннан (көнкүреш газ казаннарыннан) тормышка ашырылырга тәкъдим ителә.

Проект тарафыннан искергән һәм нәтижәсез технологияләрне файдаланудан баш тартуға һәм иң яхшы файдалана алырлык технологияләр принципларына күчүгә һәм заманча инновацион технологияләр кертүгә юнәлдерелгән оештыру чаралары тәкъдим ителә.

2. Газ белән тәмин итү

Газның хисап чыгымнары

Планлаштырылган карарлар нигезендә халыкны газ белән тәмин итүне күздә тотарга кирәк - (хужалык-көнкүреш һәм коммуналь ихтыяжлар).

Халыкның хужалык-көнкүреш һәм коммуналь-көнкүреш ихтыяжлары өчен газ чыгымнары газ куллануның эреләнгән күрсәткечләре буенча 42-101-2003 П.3. 12 п. нигезендә, 34 МДж/м³ газның яну жылылыгы вакытында, төзекләндерү дәрәжәсенә карап, (8000 ккал/м³) билгеләнгән:

- газ жылыткычларыннан кайнар су белән тәмин иткәндә - елына 300 м³;
- кайнар су белән тәмин итүнең төрле төрләре булмаганда - 180 м³/ел (авыл жирлегендә 220).

М³/с га газның максималь исәп-хисап чыгымы, 0°С һәм газ басымы 0,1 МПа булганда (760 мм).ст.) хужалык-көнкүреш һәм житештерү ихтыяжларына еллык чыгым өлешен түбәндәге формула буенча билгеләргә кирәк.

$$V_{hmax} = V_y * K_{hmax};$$

Анда: K_{hmax} - сәгатьлек максимум коэффициенты (2,3,4 нче таблица 42-101-2003 ел)

- - V_y - Еллык газ тотылу, м³/ел

Житештерү булмаган характердагы көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре ихтыяжлары өчен газ чыгымы торак йортларга газ чыгымының 5% күләмендә кабул ителгән.

Халыкның коммуналь-көнкүреш ихтыяжларына газга ихтыяж беренче чиратта (2025 ел) һәм исәп-хисап срогына (2040 ел) 4.12.5.1 нче таблицада бирелгән.

4.12.5.1 нче таблица

Килдебәк авыл жирлеге халкының коммуналь-көнкүреш ихтыяжлары өчен газга ихтыяж, мең м³/елга

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Газның еллык чыгымы		
		Ел башына булган гамәлдәге хәл	I чират (2025 ел)	Хисап срогы (2040 ел)
1	Килдебәк ав.	136,4	139,26	142,56
2	Мәртән авылы	11,22	16,72	29,92
3	Туктар авылы	61,6	61,16	60,5

Авыл жирлеген буенча:	209,22	217,14	232,98
-----------------------	--------	--------	--------

Гамәлдәге һәм проектланган сәнәгать предприятиеләренең газга ихтыяжын предприятиеләр проектлары нигезендә билгеләргә кирәк.

Проект карары

Проект газлаштырылган барлык объектларны тотрыклы газ белән тәмин итүгә мөмкинлек бирә торган газүткәргечләрнең гамәлдәге системасын максималь файдалану күздә тотыла.

РФ Дәүләт шәһәр техник күзәтчелегенең «Газ бүлү һәм газ куллану системаларының куркынычсызлыгы кагыйдәләре» таләпләре нигезендә 2003 елда корыч газүткәргечләр өчен техник диагностикалау файдалануга кертелгәннән соң 40 ел узгач үткәрелергә тиеш.

Газүткәргечләрнең техник торышы турында диагноз кую һәм аларны алга таба куллану ресурсын билгеләү буенча мәгълүматлар булмау сәбәпле, техник чишелешләрдә гамәлдәге газүткәргечләрне максималь саклау һәм куллану күздә тотыла.

Торак-коммуналь секторны газ белән тәмин итү ГРП яки ШРП дан соң түбән басымлы газүткәргечләр системасыннан каралган.

Килдебәк авыл жирлегенең торак пунктларында яңа территорияләр төзелү сәбәпле, проект тарафыннан тәкъдим ителә:

Беренче чират һәм хисап срогына (2040 елга кадәр).

Килдебәк авылы:

1. гамәлдәге ГРП һәм ШРП-дан кулланучыга кадәр түбән басымлы газүткәргечләр сузу;

Мәртен авылы:

2. гамәлдәге ГРП һәм ШРП-дан кулланучыга кадәр түбән басымлы газүткәргечләр сузу;

Туктар авылы:

3. гамәлдәге ГРП һәм ШРП дан кулланучыга кадәр түбән басым газүткәргечләрен сузу.

Проект тарафыннан искергән һәм нәтижәсез технологияләрне файдаланудан баш тартуға һәм иң яхшы файдалана алырлык технологияләр принципларына күчүгә һәм заманча инновацион технологияләр кертүгә юнәлдерелгән оештыру чаралары тәкъдим ителә.

1. Электр белән тәмин итү

Электр йөкләнешләрен исәпләү

Килдебәк авыл жирлегенең генераль планы буенча электр йөкләнеше ике срокта билгеләнә:

- беренче чират - 2025 ел;

- исәп-хисап срогы - 2040 ел.

Хужалык-көнкүреш һәм коммуналь ихтыяжларның электр йөкләнешен исәпләү бер кешегә электр куллану нормалары буенча РД 34.20.185-94 (1999 елгы үзгәреш) «Шәһәр электр челтәрләрен проектлау инструментлары» нигезендә башкарылган.

Коммуналь-көнкүрөш секторының еллык электр куллануы РД 34.20.185-94, 2.4.4 нче таблица нигезендә исәпләнгән "Коммуналь-көнкүрөш кулланучыларының электр энергиясе чыгымының һәм электр йөкләнешен максимум куллану сәгатләрәнендә еллык санының эреләнгән күрсәткечләре".

Китерелгән зурайтылган күрсәткечләр торак һәм ижтимагый биналар, коммуналь-көнкүрөш хезмәте күрсәтү предприятиеләре, транспорт хезмәте күрсәтү объектлары, тышкы яктылык белән электр куллануны күздә тотта Бу мәгълүматлар торак биналарда кондиционирлау, электр белән жылыту һәм электр белән су жылытуны куллануны исәпкә алмый.

Коммуналь-көнкүрөш секторының исәп-хисап куәте РД 34.20.185-94, 2.4.3.таблицасы нигезендә исәпләнгән "Чагыштырмача исәп-хисап коммуналь-көнкүрөш йөкләнешендә эреләнгән күрсәткечләре ("кече" шәһәрләр категориясе, табигый газдагы плитәләр белән). Таблицада китерелгән күрсәткечләр торак һәм ижтимагый биналарның (административ, уку, фәнни, дэвалау, сәүдә, тамаша кылу, спорт), коммуналь предприятиеләрнендә, транспорт хезмәте күрсәтү объектларының (автомобильләренә саклау өчен гаражларның һәм ачык мәйданчыкларның), тышкы яктылыкның йөкләнешен исәпкә ала. Шулай ук таблицада, кагыйдә буларак, поселок бүлү чөлтәрләре буенча тукланучы төрле вак сәнәгать кулланучылары исәпкә алынган.

Предприятиеләрнендә электр йөкләнешен исәпләүне әлеге предприятиеләрнендә электр белән тәмин итү проектлары яисә тиешле аналоглар буенча башкарырга кирәк.

4.12.6.1 нче таблица

Килдәбәк авыл жирлегә территориясендә урнашкан коммуналь-көнкүрөш секторының һәм вак сәнәгать предприятиеләрнендә елына электр куллануы, бер мең кВт/ел.

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Еллык электр куллану, мең кВт.сәг/ел		
		Башлангыч ел	Беренче чират 2025 ел	Хисап срогы - 2040 ел
1	Килдәбәк ав.	1345,4	1373,61	1406,16
2	Мәргән авылы	110,67	164,92	295,12
3	Туктар авылы	607,6	603,26	596,75
Барлығы жирлек буенча:		2063,67	2141,79	2298,03

4.12.6.2 нче таблица

Килдәбәк авыл жирлегә территориясендә урнашкан коммуналь-көнкүрөш секторының һәм вак сәнәгать предприятиеләрнендә исәп-хисап куәте

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Исәп-хисап куәте, кВт		
		Башлангыч ел	Беренче чират 2025 ел	Хисап срогы - 2040 ел
1	Килдәбәк ав.	310,11	312,47	319,88
2	Мәргән авылы	43,93	59,63	96,92
3	Туктар авылы	107,55	137,23	151,03
Барлығы жирлек буенча:		461,67	508,19	567,76

4.12.6.3 нче таблица

Килдебэк авыл жирлеге территориясендә урнашкан коммуналь-көнкүреш секторының һәм вак сәнэгать предприятиеләренең трансформатор егәрлеге, кВА

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Исәп-хисап куәте		
		Ел башына булган гамәлдәге хәл	Беренче чират 2025 ел	Хисап срогы - 2040 ел
1	Килдебэк ав.	329,90	332,42	340,29
2	Мәртен авылы	46,74	63,43	103,11
3	Туктар авылы	114,42	145,99	160,67
Барлығы жирлек буенча:		491,14	540,63	604,01

Коммуналь-көнкүреш секторының сроклары (I чират һәм исәп-хисап срогы) буенча электр куллану, куәт һәм трансформатор куәте күрсәткечләре, шулай ук электр куллануның беренче чиратка һәм исәп-хисап срогына шактый артуы, халыкның шактый артуын исәпкә алып, 4.12.6.4 нче таблицада китерелде.

4.12.6.4 нче таблица

Олы Нырты авыл жирлеге коммуналь-көнкүреш секторының торак пунктлар чикләренә кертелә торган һәм төшереп калдырыла торган жир кишәрлекләре исемлеге

№ т/б		Үлчәү берәмлеге	Башлангыч ел	Беренче чират 2025 ел	Хисап срогы - 2040 ел.	Башлангыч елга карата 2040 елга үсеш
1	Еллык электр куллану	мең кВт *час/год	2063,67	2141,79	2298,03	234,36
2	Исәп-хисап куәте	кВт	461,67	508,19	567,76	106,09
3	Трансформатор куәт	кВА	491,14	540,63	604,01	112,87

Проект карары

Исәп-хисапка таянып, без авыл жирлегендә электр куллануны шактый арттыра алмыйбыз. Шулай ук вакытта жирлекне электр белән тәмин итүнең гамәлдәге схемасын файдалану мөмкинлеге дә бар.

Килдебэк авыл жирлегенең торак пунктларында яңа территорияләр төзелү сәбәпле, проект тарафыннан тәкъдим ителә:

Беренче чиратка һәм хисап срогына (2040 елга кадәр) түбәндәгеләр тәкъдим ителә:

- Килдебэк авылы торак майданнарын гамәлдәге трансформатор подстанцияләреннән житәрлек резерв куәтенә ия 10/0,4 кВ лы электр энергиясе белән тәмин итү;

- Мәртен авылы торак майданнарын гамәлдәге трансформатор подстанцияләреннән житәрлек резерв куәтенә ия 10/0,4 кВ торак майданчыкларын электр энергиясе белән тәмин итү;

- Туктар авылының гамәлдәге трансформатор подстанцияләреннән житәрлек резерв куәтенә ия 10/0,4 кВ торак майданчыкларын электр энергиясе белән тәмин итү.

- физик тузган очракта электр тапшыру линиялэренен терэк баганаларын алыштыру;

- 10 һәм 0,4 кВ көчөнөшлө (энергияне сак тоту технологиялэрен гамэлгө кертеп) электр тапшыру линиялэрен яңа торақ йортларга һәм ижтимагы-эшлекле билгелэнештэге объектларга кадэр төзү (кирэк булганда);

- трансформатор подстанциялэрен һәм 10/0,4 кВ трансформаторларын алмаштыру (реконструкциялэү), эксплуатациялэүнең норматив срогың хезмэт иткэн һәм гамэлдэге норматив-техник талэплэргэ жавап бирми торган трансформатор подстанциялэрен һәм трансформаторларын алмаштыру (реконструкциялэү), чөнки капитал ремонтка чыгымнар чагыштырмача, хэтта реконструкциялэү чыгымнарыннан артып китэ. Трансформатларны артык норматив сроклы эксплуатациялэү эчке элементларның техник характеристикаларын үзгэртүгэ китерэ һәм нэтижэ буларак югалтуның 5-7% ка артуына китерэ. Моннан тыш, кулланучыларда ихтыяж егэрлэге үсеше нэтижэсендэ трансформаторларның бер өлөшө егэрлеккэ артык йөклөнөш белэн эшли, бу 0,38-10 кВ чөлтэрендэге көчөнөш кимүгэ һәм электр энергиясен югалтуларның артуына китерэ;

- урамнарны яктырту линиялэрен төзү һәм реконструкциялэү.

Электр чөлтэре хужалыгы объектларының яңа төзелеше күлэмнэре һәм корылмага һәм реконструкциягэ планлаштырыла торган объектларның характеристикалары, 10 һәм 0,4 кВ линиялэрен трассировкалары, гамэлдэге чөлтэрнең фаразлана торган йөклөнөшөннэн һәм урнашу урынына, техник параметрларыннан чыгып билгелэнэчэк һәм проектлауның алдагы стадиялэрендэ төгэллэштерелэргэ тиеш. Заманча талэплэргэ туры китереп, электр чөлтэрлэренэ тэкьдим ителэ:

1. ВЛны тиз эшли торган ВЧ яклау белэн тээмин итү;
2. Подстанциялэрне телемеханикалаштыру;;
3. Торақ пунктларның бүлү чөлтэрендэ электр энергиясен исэпкэ алуның автоматлаштырылган системаларын монтажлау. Барлык кулланучылар электр энергиясен исэпкэ алу приборлары белэн тээмин ителэргэ тиеш. Электр энергиясен объектив һәм нэтижэле исэпкэ алу проблемаларының берсе - искергэн исэпкэ алу приборларын югары дэрэжэдэ ялгышлык белэн эксплуатациялэү. Бу шарт электр энергиясен коммерциячел исэпкэ алуның автоматлаштырылган системасын кертүне шактый кыенлаштыра
4. Энергияне сак тоту технологиялэрен куллану һәм реактив куэтне компенсациялэү.

1. Аз токлы чөлтэрлэр

Телефонлаштыру

Гомуми файдаланудагы телефон чөлтэрен үстерү элэге элемтэ төренэ заявкаларны канэгатылэндэрунең 100% шартларыннан алып барылырга тиеш.

Телефонлаштыруны жирлек территориясендэ гамэлдэ булган АТСтан тормышка ашыру планлаштырыла. Телефон элемтэсен үстерү заманча цифрлы

жиһазлар базасында гамәлдәге телефон челтәрен реконструкцияләүгә һәм киңәйтүгә юнәлдереләчәк.

Проект белән тәкъдим ителә:

- Килдебәк авылында заманча цифрлы технологияләрне кулланып, гамәлдәге АТСта 291 номерга кадәр куәтне арттырып реконструкцияләү;

- заманча цифрлы технологияләрдән файдаланып, АТСны модернизацияләү. АТСның аналог жиһазларын, мөмкин булганча, оптик-жепселле сызыкча корылмалардан файдаланып, цифрлы станциягә күчерү;

- Мәртән авылында жепселле-оптик элементә линиясеннән «Таттелеком» ГАЖнең термо шкафы төзү;

- оптик-жепселле элементә, кәрәзле элементә, IP-телефония, Internet челтәре үсеше.

- линияле элементә корылмалары төзү;

- спутник элементәсен һәм цифрлы телерадиотапшыруларны да кертеп, элементә чаралары өлкәсендә яңа технологик казанышлар кертү.

Кабельле телефон каналын торак һәм ижтимагый төзелеш объектларына кадәр төзүне «Таттелеком» ГАЖ көче белән гамәлгә ашыру тәкъдим ителә. Кабельле канализация төзелеше күзәтү жайланмалары куелган асбоцемент торбалардан тәкъдим ителә.

Муниципаль берәмлектә колачлау зонасын киңәйтү өчен GSM стандартының өстәмә база станцияләрен урнаштыру тәкъдим ителә.

Авыл жирлегенең торак районы өчен гаилә кору коэффициенты - 3,5 кеше. Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре ихтыяжларын исәпкә алмау коэффициенты 1,25 тәшкил итә

Яңа төзелгән территориядә телефон йөкләнешенең бүленеше 4.12.7.1 нче таблицада китерелгән.

4.12.7.1 нче таблица

Килдебәк авыл жирлегенең яңа төзелгән территориясенә телефон йөкләнешен бүлү

№ т/б	Күрсәткеч атамасы	Телефоннар саны		
		Гамәлдәге хәл	Беренче чират	Исәп-хисап чоры
1	Проектлана торган торак төзелешенә телефон йөкләнеше	179	203	233
2	Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләренә телефон йөкләнеше	-	51	58
3	Телефоннарның гомуми саны	179	254	291

Радиофикация

Авыл жирлеген радиофикацияләү өчен радиосигнал бирүне тәэмин итүче радиоузел төзелешен һәм гамәлдәге һәм проектлана торган торакны һәм социаль-мәдәни көнкүреш объектларын тоташтырып, су бие радиолиниясе буенча бүлү фидерлары төзүне карарга кирәк.

Телевидение

Татарстан Республикасында DVB-T цифрлы эфир тапшырулары стандартыннан файдаланып, цифрлы эфир-кабельле телевидение челтәре булдырылды. Транспорт челтәре сыйфатында «ВолгаТелеком» ААҖ зона жепселле-оптик челтәре кулланыла.

Цифрлы телевидение челтәре, тапшырыла торган программалар саны буенча да (кимендә 10), сурәтне, тавышны тапшыру, ТВ сигналлар кабул итү сыйфаты буенча да аналог челтәрләр алдында өстенлекләргә ия. Бу кабул итүне бер дециметрлы антеннага кимендә 10 программа кабул итәргә мөмкинлек бирә, аналог тапшыргычлар белән чагыштырганда кечерәк куәткә тапшыргычларны файдаланырга, шулай ук телетапшырулар челтәрләрен компьютер челтәрләре белән тоташтыру мөмкинлеген тәмин итә.

Цифрлы телевидение белән беррәттән, муниципаль берәмлек халкы аналог телевидениесен кабул итү мөмкинлегенә ия.

2. Территориянең инженерлык эзерлеген үстерү буенча чаралар

Әлеге бүлектә территорияне инженерлык эзерләү чаралары буенча гомуми тәкъдимнәр бирелгән. Гамәлдә билгеле бер участокка хас конкрет проблемалардан чыгып эш итәргә кирәк. Капиталь төзелеш объектларын төзегәндә территориянең геологик шартларын, грунтларның током составын һәм физик үзлекләрен бәяләү, грунтларның эрозия тотрыклылыгын, грунт суларының ятуын билгеләү максатында инженер-геологик тикшеренүләр үткөрү мәжбүри. Шулай ук шундый ук инженер-геологик шартларда төзелешнең булган тәҗрибәсен кулланырга кирәк. Территориянең рельефын оештыруның ахыргы варианты жир участогын эксплуатацияләүне катлауландыра торган кирәкмәгән табигать процессларының интенсивлыгына, фаразланган йөкләмәләр һәм йогынтыларга, инженерлык чараларына эксплуатация чыгымнарына һәм аларның максатчанлыгына бәйле рәвештә сайлана

4.13.1 Эрозиягә каршы, ишелүгә каршы чаралар

Казкаш елгалары һәм аның торак пункт буйлап агып узучы кушылдыклары өчен тау битендәге эрозия вакытлы су агымнары рәвешендәге сызыкча эрозия хас, урыны белән шактый тирән, чокырларга әйләндерелгән, ишелү эрозия үсеш алган. Яр буйларында эрозиягә дучар булган яр буйлары, локаль рәвештә саклагыч яшелләндерү чаралары үткәрелде. Агроурманмелиорация юлы белән елга үзәннәренең һәм ерганак битләренең терраса битләрен тагын да ныгыту зарур. Чокырларның тар өлешен күмү дә мөмкин.

СП 116.13330.2012 нигезендә, күпеллек үләннәренә башка ярдәмчел саклану чараларыннан башка чәчү тау битләрендә (откосаларда) 35°гә кадәр текә, ә зуррак текә булганда (45°гә кадәр) - туфракны ябыштыручы материаллар белән яисә яшел габионнар һәм биоматлар кулланып чәчү рөхсәт ителә.

Грунт хәрәкәте процессларын кисәтү һәм тотрыкландыру өчен, икътисади максатка ярашлы булганда, аңа кирәкле текәлекне бирү, сөзәклекне терраслау юлы белән су бүлү (тау канавалары) террасларында алга таба урнаштыру,

тотрыксыз грунтларны бетерү яки алыштыру юлы белән, сөзәклекнең рациональ профильләштерү чараларына мөрәжәгать итәргә мөмкин.

Сөзәклек рельефы үзгәрү мөмкин булмаганда, тотып торы корылмаларын алдан күрергә кирәк.

Авыл хужалыгы жирләренең зур мәйданнары булганда рельефның чагыштырмача аз беркетелүе күзәтелә. Яссы эрозиянең үсешен булдырмау өчен саклагыч урман полосаларын утыртырга кирәк.

4.13.2 Өске агымны оештыру буенча чаралар

Табигий дренаж өчен унайсыз шартлары булган проблемалы территорияләр өчен өске агымны оештыру схемасын эшләргә кирәк.

4.13.3 Су басудан саклану чаралары

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 29 августындагы 1625-р номерлы карары нигезендә, Саба районының (2019 елның 16 февралендәге 301-р номерлы үзгәрешләр белән) торак пунктлары «Су басу (су басу) ихтималы булган Татарстан Республикасы торак пунктлары исемлегенә» кертелмәгән. Жирлек территориясе буйлап ага торган Казкаш елгасы язгы ташу чорында куркыныч тудырмый, кушылдыкларның бер өлеше фәкәт ташу һәм язгы ташу чорында гына тулылана. Кадастр номеры 16:35:090201:58 булган участокның чикләрендә локаль су басу рәвешендәге грунт сулары күтәрелү белән билгеләнгән.

Инженерлык яклавының территориаль системасы үзләштерүче дренажларны, фильтрациягә каршы пәрделәрне, өске агымны оештыру белән территорияне вертикаль планлаштыруны, ачык су агымнарының һәм табигий дренажның башка элементларын, яңгыр канализациясен, су объектларының дәрәжәле режимын жайга салуны үз эченә ала.

4.13.4 Сейсмик куркыныч

Карта нигезендә (В - сейсмик куркыныч дәрәжәсе, 5% ка тигез), СП 14.13330.2018 "сейсмик районнарда төзелеш. СНиП II-7-81 Актуальләштерелгән редакция", Килдебәк авыл жирлегенә территориясе MSK-64 шкаласы буенча 6 балл жир тетрәүләр ешлыгы булган зонага керә, Россия Федерациясе ОСР-2015 территориясе территориясен гомуми сейсмик районлаштыру С (1%) картасы нигезендә, жирлек территориясе 7 балл жир тетрәүләр интенсивлыгы булган зонага керә.

Биналар һәм корылмалар төзегәндә сейсмик куркыныч дәрәжәсен, корылмаларның һәм биналарның нигезләрен исәпләүне исәпкә алырга кирәк. Бу - 14.13330.2018, СП 20.13330.2016 таләпләре нигезендә үтәлгән тиеш.

3. Табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары, гражданнар оборонасы чаралары исемлеге

“Гражданнар оборонасы, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары исемлеге” генераль планы бүлеге 22.2.10-2016 “Гадәттән тыш хәлләрдә иминлек. Гражданнар оборонасы буенча чараларны нигезләү һәм исәпкә алу тәртибе, территориаль планлаштыру документларын эшлэгәндә табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чараларын, 165.1325800.2014 «Гражданнар оборонасы буенча инженер-техник чаралар», гражданнар оборонасы өлкәсендә һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау буенча башка норматив документлар, Саба муниципаль районы Гражданнар оборонасы планы, шулай ук башлангыч мәгълүматлар һәм Татарстан Республикасы Гражданнар оборонасы эшләре һәм гадәттән тыш хәлләр министрлыгы (алга таба - ТР Гадәттән тыш хәлләр министрлыгы) тарафыннан 2019 елның 19 декабрендәге 495 номерлы бирелгән таләпләр нигезендә.

4.14.1 Территорияне кыскача тасвирлау

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Килдебәк авыл җирлеге территориясе Казкаш елгасы үзәне белән билгеләнгән калкулыклы үзәнлектән гыйбарәт. Карала торган территориянең абсолют биеклекләре 120 - 180 м чикләрендә тирбәлә.

Килдебәк авыл җирлеге территориясенә геологик төзелешендә Пермь һәм дүртенче катламнар катнаша.

Авыл җирлеге уртача континенталь климат зонасында урнашкан, кышын салкын, жәен жылы һәм җитәрлек явым-төшемле. Нормада уртача еллык температура +4,7°Сны тәшкил итә.

Инженер-геологик һәм климат шартларының тулырак тасвирламасы «Әйләнә-тирә мохитне саклау» бүлегендә китерелгән.

Килдебәк авыл җирлегенә гомуми мәйданы 5634,0743 га тәшкил итә, шул исәптән 185,4638 га торак пунктларның мәйданы, шулардан: Килдебәк авылы - 103,3255 га, Мәртән авылы - 36,2355 га, Туктар авылы - 45,9028 га (картографик материал буенча), шуларның 85,8%ы авыл хужалыгы куллану зонасында урнашкан, 3,2%ы торак пунктлар белән тәэмин ителгән, 0,6%ы транспорт инфраструктурасы зонасы белән капланган.

Килдебәк авыл җирлегенә башкарма комитеты тарафыннан бирелгән мәгълүматларга караганда, 2019г башына халык саны 951 кеше тәшкил иткән, шуларның 262 е - хезмәткә сәләтле яшьтәге кешеләр.

Торак пунктлар елга буйлап урнашкан, алар озынча формада. Килдебәк авыл җирлегенә торак фонды гомуми торак мәйданы 28.25 мең кв.м тәшкил итә. Хәзерге вакытта Килдебәк авыл җирлегенә торак фонды шәхси төзелеш белән тәэмин ителгән.

Житештерү объектлары эре мөгезле терлек фермалары тарафыннан тәкъдим ителгән. Ашлык, машина-трактор паркы һәм ягулык-майлау материаллары склады бар.

Килдебәк авыл жирлегенең Татарстан Республикасының башка жирлекләре һәм районнары белән транспорт элемтәсе хәзерге вакытта региональ әһәмияттәге «Байлар Сабасы - Лесхоз»; «Килдебәк - Иске Икшермә»; «Килдебәк - Туктар - Мәртен» автомобиль юллары һәм жирле әһәмияттәге автомобиль юллары аша гамәлгә ашырыла.

Килдебәк авыл жирлеген су белән тәмин итүнең төп чыганагы - жир асты сулары. Халык су белән артезиан скважиналарыннан да, чишмәләрдән дә файдалана. Су алу скважиналар һәм Килдебәк авылы янындагы бер каптировкаланган чишмә белән тормышка ашырыла. 1 күтәрелү жир станциясе су кабул итү корымалары белән бергә эшли.

Эчәргә яраклы һәм хужалык-көнкүреш ихтыяжларына суның тәүлеклек уртача чыгымы, суны чагыштырма кулланудан чыгып, 140 л/тәүлек: Килдебәк т.п. да 86,80 м³/тәүлек, Мәртен т. п. 7,14

м³/тәүлек, Туктар т. п. да 39,20 м³/тәүлек тәшкил итә.

Килдебәк авыл жирлегендә үзәкләштерелгән су чыгару системасы юк.

Килдебәк авыл жирлегенең торақ пунктларына табигый газ югары басымлы авылара газүткәргечләр буенча АГРСтан газ бүлү пунктларына кадәр (ГРП, ШРП) тапшырыла. Алга таба түбән басым челтәрләре буенча турыдан-туры кулланучыга. Газ бүлү станцияләренең үзенчәлеге 3.13.5.1 таблицада китерелгән. Жирлек мәгълүматы буенча, бистәара газүткәргечләрнең физик тузуы 100% тәшкил итә.

Торақ пунктларның комплектлы трансформатор подстанцияләрен электр белән тәмин итү ВЛ-10 кВ ф 21,22 «Саба» һава линияләре белән башкарылган. Физик халәт канәгатьләнерлек, кайбер линияләрнең тузуы 25 %ка житә.

4.14.2 Территорияне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау буенча гамәлдәге чаралар, гражданнар оборонасы чаралары

4.14.2.1 Территория һәм оешмаларны гражданнар оборонасы буенча төркемнәргә (булган хәлгә) кертү

ТР Гадәттән тыш хәлләр министрлыгы мәгълүматы буенча, гражданнар оборонасы буенча төркемнәргә проектлана торган территория кагылмый.

Жирлек территориясендә гражданнар оборонасы буенча категориягә кертелгән оешмалар юк.

4.14.2.2 Күчерү (гамәлдәге хәл)

Башка районга халык эвакуациясе каралмаган.

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Гражданнар оборонасы һәм халыкны яклау планы (алга таба - ГО планы) нигезендә Саба районының барлык жирлекләре торақ фонд биналарына күчеп утыру юлы белән эвакуацияләнә торган халыкны урнаштыру өчен билгеләнгән. Эвакуацияләнүче халык саны ГО планы белән билгеләнгән. Килдебәк авыл жирлегендә кабул итү эвакуация пунктын оештыру каралган.

4.14.2.3 Халыкны инженерлык ягыннан яклау (гамэлдәге хэл)
Шәхси участокларда иң гади яшеренү урыннары (баз) бар.

4.14.2.4 Инженерлык инфраструктурасы (гамэлдәге хэл)
Су белән тәмин итү

Хәзерге вакытта скважиналардан су алу мөмкинлеге күләме эчәргә яраклы һәм хужалык-көнкүреш ихтыяжлары өчен суга ихтыяжны каплай. Скважиналар дебиты шулай ук кирәк булган очракта су жыю жайланмасы күләмен арттырырга мөмкинлек бирә.

Электр энергиясе сүнгән һәм скважиналарда насослар эше тукталган очракта, су белән тәмин итү чыганагы булып жирлектә барлык торак пунктлар янында булган чишмәләр торырга мөмкин.

Газ белән тәмин итү

Югары басымлы газүткәргечләр 0,6 Мп биналарга һәм корылмаларга кадәр минималь ераклыкны саклап жирлек территориясе буенча салынган.

Электр белән тәмин итү

Торак пунктларны электр белән тәмин итү "Саба» ВЛ-10 кВ ф.21 һава линияләре белән башкарылган.

4.14.2.5 Гражданлык оборонасы буенча хәбәр итү системасы (гамэлдәге хэл)

Хәбәр итү системасы булмау ашыгыч хәбәрләр тапшыру өчен халыкның игътибарын электрон массакүләм мәгълүмат чараларына вакытында жәлеп итәргә мөмкинлек бирми. Халыкка мәгълүмат бирү республика һәм жирле телерадиотапшырулар аша тапшырыла. Шулай ук жирле үзидарә органнары мәгълүматы буенча һәр жирлектә хәбәр итү һәм хәбәр итү объекты буларак кулланыла ала торган кычкырып жибәрүче белән жиһазландырылган мәчет бар.

4.14.2.6 Потенциаль куркыныч объектлар, куркыныч житештерү объектлары һәм мөмкин булган куркыныч зоналар (гамэлдәге хэл)

“Халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында”гы 21.12.1994 N 68-ФЗ Федераль законы (03.07.2019 ел редакциясендә) “Халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында”гы Федераль закон нигезендә потенциал куркыныч объект - югары дәрәжәдәге биналар һәм корылмалар урнашкан объект, яки берьюлы биш меңнән артык кеше булырга мөмкин объект.

2009 елның 30 декабрәдәге 384-ФЗ номерлы Федераль закон (02.07.2013 елгы № 384-ФЗ) "Биналар һәм корылмаларның иминлеге турында техник регламент", Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә аеруча куркыныч, техник яктан катлаулы яки уникаль объектларга кертелгән биналар һәм корылмалар югары дәрәжәдәге җаваплылык дәрәжәсендәге биналарга һәм корылмаларга карый, алар арасында I һәм II класслы куркыныч житештерү объектлары бирелә, аларда куркыныч матдәләр барлыкка киләләр,

файдаланылалар, эшкәртеләләр, сакланалар, юкка чыгарылалар (РФ Шәһәр төзелеше кодексының 48 нче маддәсенә 11 нче пункты).

ТР Гадәттән тыш хәлләр министрлыгы мәгълүматлары буенча, жирлек территориясендә аварияләр гадәттән тыш хәлләр зоналары барлыкка килергә мөмкин булган потенциал куркыныч объектлар юк.

Жирлек территориясендә «Куркыныч житештерү объектларының сәнәгать иминлеге турында» 1997 елның 21 июлендәге 116-ФЗ номерлы Федераль закон (алга таба - №116-ФЗ) белән билгеләнгән куркыныч житештерү объектлары урнашкан. Шартлау һәм янгын чыгу куркынычы булган объектларга 0,005 Мптан югары басымлы газүткәргечләр керә, алар 116-ФЗ номерлы 2 нче кушымтаның 4 нче пунктында каралганча, III класслы куркынычка керә

Жирлек территориясә химик зарарлану, мөмкин булган жимерелүләр, радиоактив зарарлану зоналарына эләкми. Гидродинамик куркыныч объектлар юк.

Килдәбәк авыл жирлегә территориясендә магистраль газүткәргеч участогы уза һәм АГРС урнашкан. АГРС тирәсендә, «Газпром трансгаз Казан» ЖЧЖнең Сәнәгать куркынычсызлыгы декларациясә нигезендә физик зарарлану зонасы һәм төрле авария сценарийларында тискәре йогынты булмаган зона билгеләнә.

Килдәбәк авылының чиге янында ыңдыр табагы урнашкан. 1 нче кушымтаның 6 нчы һәм 2 нче кушымтаның 9 нчы пункты нигезендә, әлегә объектлар IV класслы куркыныч житештерү объектларына керә.

4.14.2.7 Территорияне һәм халыкны куркыныч табигый процесслардан (булган нигезләмәдән) яклау

Жирлек территориясендә урман янгыннары барлыкка килергә мөмкин. Торак пункттан урман полосаларына кадәр янгынга каршы ара үтәлми.

ТР Гадәттән тыш хәлләр министрлыгы мәгълүматлары буенча, жирлек территориясә катастрофик су басу зонасына эләкми. Кадастр номеры 16:35:090201:58 булган участокның чикләрендә локаль су басу рәвешендәге грунт сулары күтәрелү белән билгеләнгән.

Килдәбәк авылы тирәсендә хәвәфлелекнең III классына карый торган ике гидротехник корылма бар. Плотиналарның тузу проценты 13%.

Куркыныч геологик процесслардан Казкаш елгасының уң һәм сул ярлары буйлап тау битләрендә барган жимерелүләргә һәм аның кушылдыкларын аерып күрсәтергә мөмкин.

4.14.2.8 Янгын куркынычсызлыгын тәмин итү системасы (гамәлдәге хәл)

Якындагы янгын сүндерү өлеше Байлар Сабасы (МЧС) бистәсендә урнашкан, күрше Мишә авыл жирлегенә Лесхоз бистәсендә 11 км ераклыктагы «Янгын сагы» ДКУ бар. Килдәбәк авылына янгын сүндерү машинасы якынча 20 мин та барып житә. Килдәбәк авылында машина-трактор паркы территориясендә "Янгыннан ирекле саклау турында" 06.05.2011 N 100-ФЗ Федераль законы (22.02.2017) нигезендә ирекле янгын сагы урнашкан.

Янгынга каршы тышкы су белән тәмин итү чыганакларына янгын гидрантлары һәм су башнясы керә, ул 10 минутлык янгынга каршы су запасын

саклый. Янғын гидрантлары һәр торак пунктта суүткәргеч челтәрләрдә урнаштырылган: Килдебәктә - 8 данә., Туктарда - 1 данә., Мәртендә - 5 данә. Килдебәк, Туктар торак пунктларында янғын сүндерү пирслары белән жиһазланмаган буалар бар.

Шулай ук Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2004 елның 11 октябрәндәге карары белән «Татарстан Республикасы территориясендә эре янғыннарны сүндерү, гадәттән тыш хәлләрне һәм аварияләрне бетерү өчен көчләрне һәм янғын саклау чараларын жәлеп итү планын раслау турында» 447 номерлы Татарстан Республикасы территориясендә эре янғыннарны сүндерү, гадәттән тыш хәлләрне һәм һәлакәтләрне бетерү өчен көчләрне һәм янғын саклау чараларын жәлеп итү планы эшләнде (ТР МКның 2004 елның 11 октябрәндәге 447 номерлы карары белән расланды). N 447), әлеге план нигезендә Килдебәк авыл жиригә Казан терәк пунктына хезмәт күрсәтү зонасына керә.

4.12.1 Казан терәк пунктына хезмәт күрсәтү зонасы

План буенча жәлеп ителә торган көчләр һәм чаралар:				Барлыгы көч һәм чаралар
Район көчләре һәм чаралары	районара хезмәттәшлек	Республикаара (өлкәара) хезмәттәшлек	Терәк пунктлары көчләрен һәм чараларын жәлеп итү	
ПЧ: АЦ-5; ДПО: АЦ-2; жайлаштырылган техника - 5 ВПО: янғын сүндерү поезды - 1	Кукмара муниципаль районыннан АЦ-1 Балтач муниципаль районыннан АЦ-2 Мамадыш районыннан АЦ-1 Арча районыннан АЦ-2 Теләче районыннан АЦ-2	-	АЦ-3, АЛ-1, ПНС-1, АВ-1, АР-1, П/П-1, АСО-1	АЦ-18, АЛ-1, ПНС-1, АВ-1, АР-1, АСО-1, П/П-1, жайлаштырылган техника - 5 янғын сүндерүче поезд - 1

Искәрмә: эре янғыннарны сүндерү, Татарстан Республикасы территориясендә гадәттән тыш хәлләрне һәм аварияләрне бетерү өчен көчләрне һәм янғын саклау чараларын жәлеп итү планында кулланыла торган кыскартулар: АЦ - автоцистерна, АЛ - автобаскыч, АВ - һавалы-көбекле янғын сүндерү машинасы, АСО - элемент һәм яктырту автомобиле, АСА - авария-коткару автомобиле, АР - жиңле автомобиль, ПЧ - янғын сүндерү бүлеге, ДПО - ирекле янғын сүндерү сагы, ВПО - ведомство янғын сүндерү сагы, ПНС - янғын сүндерү насос станциясе

СП 31.13330.2012 нигезендә, шулай ук П70.0010.09-90 гади булмаган объектларда эчке һәм тышкы янғын сүндерү системаларын проектлау буенча пособие нигезендә тышкы янғын сүндерүгә су чыгымнары нормасы һәр торак пункт өчен 5 л/с тәшкит итә (1000 кешедән азрак халкы булган торак пунктта 1 тапкыр янғыннар саны). Эчке янғын сүндерүгә суның хисап чыгышы - 2,5 л/с. Янғынны сүндерү озынлыгы - 3 сәгать.

Саба муниципаль районы Башкарма комитетының 2019 елның 3 сентябрдәге 1029-п номерлы карары нигезендә Саба районы территориясендә гражданнар оборонасы буенча чараларны үтәүне тәмин итү буенча территориаль штаттан тыш формироваиеләр исемлеге расланды. «Саба МПП ЖКХ» ААЖ зыян күргән очракта халыкны эчә торган су белән тәмин итү өчен, Саба районы кулланучылар жәмгыяте кайнар туклану белән тәмин итү өчен, Саба РУЭС Арча ЗУЭС, «Таттелеком» ААЖ хәбәр иткән өчен жаваплы

4.14.3 Хәрби вакытта һәм техноген һәм табигый характердагы гадәттән тыш хәлләрдә, территориянең тотрыклы эшләвен арттыру, халыкны яклау һәм тормыш белән тәмин итү буенча тәкъдимнәр

4.14.3.2 Күчерү (тәкъдим ителә торган чаралар)

Гражданнар оборонасы буенча төркемнәргә кертелмәгән торак пунктлар территорияләре өчен 6.2.2.ГОСТ Р 22.2.10-2016 нигезендә эвакуацияләнергә һәм имин районга жибәрелергә тиешле халык санын исәпләү таләп ителми.

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Гражданнар оборонасы һәм халыкны яклау планы нигезендә Саба районының барлык жирлекләре торак фонд бинасына күчереп утырту юлы белән эвакуацияләнә торган халыкны урнаштыру өчен билгеләнгән. Жирлек территориясендә кабул итү-эвакуация пункты урнаштыру каралган.

4.14.3.3 Халыкны инженерлык ягыннан яклау (тәкъдим ителә торган чаралар)

Килдебәк авыл жирлегә куркынычсыз район булып тора.

Килдебәк жирлегә территориясендә гражданнар оборонасының саклау корылмаларын төзү таләп ителми.

Урам чөлтәре (тәкъдим ителә торган чаралар)

Торак пунктларда һәр йортка янгын сүндерү техникасының килүе тәмин ителергә тиеш.

4.14.3.4 Инженерлык инфраструктурасы (тәкъдим ителә торган чаралар)

Су белән тәмин итү

Су куллану исәпләүләре буенча чыганақлардан мөмкин булган су алу күләмнәренә төзәтмәләр кертергә кирәк (4.12.1.2 нче таблица). Таләп ителә торган күләмнәргә ирешү насосларны күпкә куәтлерәклеләренә алмаштыру яисә су белән тәмин итү чыганақлары санын арттыру юлы белән гамәлгә ашырылырга мөмкин. Кирәк булганда торак пунктларны су белән тәмин итү схемасына яисә яңа проектка үзгәрешләр кертүне күздә тотарга кирәк.

Скважиналарның яртысыннан да ким булмаган өлеше электр кабул итү жайланмаларын автоном резерв туклану чыганақларына тоташтырырга һәм насосларны күчмә электр станцияләренә тоташтыру жайланмаларына ия булырга

тиеш.

Шулай ук 165.1325800.2014 "Гражданнар оборонасы буенча инженер-техник чаралар" таләпләренә ярашлы рәвештә, су алу корылмаларының бер төркеме сафтан чыккан очракта, калган корылмаларның куәте объектларның житештерү-техник ихтыяжларына, шулай ук тыныч вакытта халык саны өчен хужалык-эчә торган ихтыяжларга авария режимы буенча су бирүне тәэмин итәргә тиеш.

Радиоактив пычранудан һәм (яисә) су белән тәэмин итү объектларын электр энергиясе белән үзәкләштерелгән тәэмин итү шартларында су белән тәэмин итә торган имин зонада су белән тәэмин итүдән саклаучы суммар проект житештерүчәнлегә халыкның ихтыяжларын канәгатьләндерү өчен житәрлек булырга тиеш, шул исәптән эвакуацияләнгән, шулай ук барлык милек рәвешендәге предприятиеләрдә, крестьян (фермер) һәм шәхси ярдәмче хужалыкларда, эчәр суларда булган авыл хужалыгы хайваннары һәм кошлары; халык өчен - бер кешегә кимендә 25 л исәбеннән; авыл хужалыгы хайваннары һәм кошлары өчен - Россия Авыл хужалыгы министрлыгы билгели торган нормалар буенча (5.23.13800.2014). Шуңа бәйле рәвештә жирлек территориясендә булган чишмәләрне төзекләндерергә кирәк.

Газ белән тәэмин итү

"Куркыныч житештерү объектларының сәнәгать иминлегә турында" 1997 елның 21 июлендәге 116-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә газүткәргечләр куркыныч житештерү объектлары булып тора, бу аралаша торган тирәлекнең куркыныч житештерү факторлары жыелмасына бәйле: транспортлана торган газның шартлау һәм янғын куркынычы үзлекләре Куркыныч житештерү объектларына газ бүлү һәм газ куллану челтәрләре 0,005Мга кадәр (116-ФЗ номерлы кушымта), ягъни ГРП һәм УГШтан кулланучыларга кадәр баручы челтәрләр керә алмый.

Челтәрләрне һәм жиһазларны вакытында алыштыруны күзәтергә кирәк. Хәзерге вакытта, жирлекнең жирле үзидарә органнары мәгълүматы буенча, УГШ тузуы Килдебәк, Туктар һәм Мәртендә 100 % тәшкил итә. Яңа объектлар төзегәндә 62.13330.2011 нигезендә урта һөнәри белем бирү учреждениеләреннән алынган минималь ераклыктарны исәпкә алырга, сак зоналары режимын сакларга.

Проектлана торган территория гражданнар оборонасы буенча төркемнәргә кагылмаганлыктан, 165.1325800.2014 нигезендә газ белән тәэмин итү системасын урнаштыруга махсус таләпләр юк.

Электр белән тәэмин итү

Проектлана торган территория гражданнар оборонасы буенча төркемнәргә карамый, электр белән тәэмин итү системасын урнаштыруга махсус таләпләр юк.

4.14.3.5 Хәбәр итү системасы (тәкъдим ителә торган чаралар)

Хәрби хәрәкәтләр алып барганда яки бу гамәлләр нәтижәсендә килеп чыккан хәвеф-хәтәр турында халыкка хәбәр итү өчен, шулай ук гадәттән тыш хәлләрдә, жирле хәбәр итү системасын төзәргә кирәк, ул СП 165.1325800.2014 таләпләренә туры килергә тиеш.

Килдебәк авыл жирлеге территориясе тиз үсә торган куркыныч табигый күренешләр һәм техноген процесслар барлыкка килү куркынычы булмау сәбәпле, халыкка экстрен хәбәр итү зонасына эләкми. (ТР МКның 2013 елның 21 декабрендәге 899 номерлы карары нигезендә, халыкка экстрен хәбәр итү зоналары исемлеген раслау турында (анда булган кешеләрнең гомеренә һәм сәламәтлегенә турыдан-туры куркыныч янауы куркыныч янауы территорияләр һәм техноген процесслар барлыкка килү куркынычы янаган территорияләр) раслау хакында). Халыкка экстрен хәбәр итүнең комплекслы системасын булдыру зарурлыгы (КСЭОН) алга таба куркыныч табигый һәм техноген процессларның тиешле территорияләре булу белән билгеләнәчәк

Халыкның игътибарын жәлеп итү өчен, район ЕДСка тоташтырып, 500 м га хәбәр итү радиусы булган РСУ-300 сөйләм сиреналарын урнаштыру кирәк. Сөйләм сирена жайланмасы эшен тәмин итү өчен интернет-тоташтыру яисә стационар телефон элементсе булу кирәк. Районның ЕДДСка тоташуның техник мөмкинлеген исәпкә алып, РСУны Килдебәктәге авыл клубы бинасына, Туктар авылындагы авыл клубы бинасына, Мәртән авыл клубы бинасына, шулай ук интернет челтәренә тоташтырылган торак биналарга урнаштырырга кирәк.

РСУ урнаштыру график материалда күрсәтелгән.

4.14.3.6 Потенциаль куркыныч объектлар, куркыныч житештерү объектлары һәм мөмкин булган куркыныч зоналар (тәкъдим ителә торган чаралар)

Магистраль газүткәргечләренә саклау кагыйдәләрен үтәргә кирәк.

4.14.2.7 Территорияне һәм халыкны куркыныч табигый процесслардан яклау (тәкъдим ителә торган чаралар)

Территорияне су басудан саклау өчен участокларда һәм урамнарда локаль дренаж системалары урнаштыруны күздә тотарга кирәк.

Ишелү һәм эрозиягә дучар булган тау битләре буйлап саклык билгеләнешендәге яшелләндерү үткәрергә кирәк.

Куркыныч табигый процессларны һәм күренешләренә инженер-геологик тикшеренүләр нәтижәләре буенча билгеләргә, инженер-геологик тикшеренүләр башкару мәжбүри.

Янгын куркынычсызлыгы

Килдебәк авыл жирлегенә урман фонды 165,5800 гектар майданны били, бу авыл жирлегенә барлык майданының 2,9%ын тәшкил итә.

Килдебәк авыл жирлеге территориясендә Сабабаш кишәрлеге урманчылыгының “Саба урманчылыгы” ДКУ урманнары урнашкан.

Урман фонды урманнарыннан тыш, жирлек территориясендә шулай ук урман жирләре һәм урман утыртмалары да бар.

4.14.2.8 Янгын куркынычсызлыгын тәмин итү системасы (тәкъдим ителә торган чаралар)

Янгыннарны кискәтү өчен биналардан һәм корылмалардан урманчылыктарга, газүткәргечләргә кадәр янгынга каршы араны сакларга кирәк, жирле үзидарә органнары тарафыннан 2008 елның 22 июлендәге 123-ФЗ номерлы Федераль законның 63 маддәсе (2018 елның 27 декабрдәге 123-ФЗ редакциясендә) "Янгын куркынычсызлыгы таләпләре турында техник регламент" (алга таба - 123-ФЗ номерлы) нигезендә янгын куркынычсызлыгы чараларын гамәлгә ашырырга кирәк.

СП 4.13130.2013 "Янгынга каршы торы системаларының 4.14 нче пункты нигезендә Яклау объектларында янгын таралуны чикләү. Күләмле-планлаштыру һәм конструктив чишелешләргә таләпләр», бер-ике катлы индивидуаль төзелеш булган авыл жирлекләрен төзү чикләреннән урманчылыктарда (урман паркларында) урман утыртмаларына кадәр янгынга каршы ераклыктар 30 метрдан да ким булмаска тиеш.

123-ФЗ маддәсе нигезендә, жир асты газ үткәргечләренен күчәреннән торак пунктларга, аерым сәнәгать һәм авыл хужалыгы оешмаларына, биналарга һәм корылмаларга кадәр янгынга каршы ераклыктар «Техник жайга салу турында» Федераль закон нигезендә кабул ителгән техник регламентлар билгеләгән минималь таләпләргә туры килергә тиеш, бу объектлар өчен, эш басымы дәрәжәсенә, диаметрына, объектларның жаваплылык дәрәжәсенә карап.

Янгын сүндерү максатларында пирсны сулык (су агымы) ярында төзекләндерүне күздә тотарга кирәк, анда суның тирәнлеген, кышкы чорда туңуны исәпкә алып, кимендә 1 метр тәшкил итә, янгын баклары (резервуарлары) жирлек территориясендә су запасын урнаштыруны күздә тотарга кирәк. Янгын сүндерү сулыклары сыйфатында Килдебәк һәм Туктар торак пунктларында буаларны кулланырга мөмкин.

Янгын гидрантларын урнаштыру «СП 8.130.2009. Кагыйдәләр жыелмасы. Янгынга каршы яклау системалары. Янгынга каршы тышкы су белән тәэмин итү чыганакалары. Янгын куркынычсызлыгы таләпләре" (раслаулар). Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының 2009 елның 25 мартындагы 178 боерыгы белән (09.12.2010 ред.)

Суүткәргеч челтәрдә янгын гидрантларын урнаштыру, янгын сүндерү жиңсәләре озынлыгын исәпкә алып, әлегә челтәр аша хезмәт күрсәтүче теләсә кайсы бинаның, корылманың яисә аның бер өлешенен янгынны сүндерүне тәэмин итәргә тиеш.

«Янгыннан ирекле саклау турында» 2011 елның 6 маендагы 100-ФЗ номерлы Федераль закон (22.02.2017 ел) нигезендә ирекле янгын сагы булдыруны күздә тотарга кирәк.

5. ТЕХНИК-ИКЪТИСАДЫЙ КҮРСӘТКЕЧЛӘР

5.1 таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Килдебәк авыл жирлегенә территориясеннән файдалану балансы

№ т/б	Территория исеме	Гамәлдәге хәл (2019 ел).		Хисап срогы (2040 ел.)	
		га	%	га	%
Килдебәк авыл жирлегенә гомуми мәйданы, шул исәптән:		5634,0743	100	5634,0743	100
1	Торак пунктлар территорияләре, шул исәптән:	185,555	3,3	188,1314	3,3
1.1	Килдебәк.	103,4061	1,8	106,4409	1,9
1.2	- Мәртән авылы	36,2365	0,6	36,4175	0,6
1.3	Туктар авылы.	45,9124	0,8	45,273	0,8
2	Житештерү зоналары, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы зоналары, шул исәптән:	40,253	0,7	40,253	0,7
2.1	- транспорт инфраструктурасы зонасы	35,9982	0,6	35,9982	0,6
2.2	- инженерлык инфраструктурасы зонасы	2,3656	0,04	0,6978	0,01
2.3	- житештерү зонасы	2,8892	0,05	2,8892	0,05
3	Авыл хужалыгы куллану зонасы, шул исәптән:	4829,8176	85,7	4826,7152	85,7
3.1	- авыл хужалыгы жирләре зонасы	4702,4888	83,5	4699,82041	83,4
3.2	- авыл хужалыгы предприятиеләренә житештерү зонасы	72,7456	1,3	71,02452	1,3
3.3	- авыл хужалыгы билгеләнешендәге башка зоналар	54,5832	1,0	54,5832	1,0
4	Рекреацион билгеләнгән зоналар, шул исәптән:	558,3902	9,9	557,9169	9,9
4.1	- ял зонасы	2,9549	0,05	2,4816	0,04
4.2	- урманнар зонасы	555,4353	9,9	555,4353	9,9
5	Махсус билгеләнештәге зоналар, шул исәптән:	4,0761	0,07	5,0754	0,09
5.1	- зиратлар зонасы	3,7569	0,07	4,7562	0,08
5.2	- калдыкларны жыю һәм күмү зонасы	0,3192	0,006	0,3192	0,006
6	Акваторияләр зонасы	15,9824	0,3	15,9824	0,3

Авыл хужалыгы жирләренә зонасын кыскарту (2,6684 га) 4.9 бүлгә нигезендә массакүләм әйләнү рекреациясенә төзекләндерелгән урыннарын урнаштыру белән бәйлә.

Авыл хужалыгы предприятиеләренә житештерү зонасын кыскарту (1,7211 га) 4.11 бүлек нигезендә гамәлдә булмаган теплица территориясен Килдебәк авылы чигенә керту белән бәйлә.

5.2 таблица

Генераль план проектының төп техник-икътисадый күрсәткечләре

№ т/б	Күрсәткеч атамасы	Үлчәү берәмлеге	Башлангыч ел	Беренче чират (2025 ел)	Хисап срогы (2040 ел.)
1.	Халык				
1.1	Даими халык саны - барлыгы, шул исәптән	кеше.	951	963	978
	Килдебәк ав.	кеше.	620	633	648
	Мәрген авылы	кеше.	51	52	55
	Туктар авылы	кеше.	280	278	275
1.2	Икенче торак төзүче халык саны - барлыгы, шул исәптән	кеше.	-	24	81
	Килдебәк ав.	кеше.	-	-	-
	Мәрген авылы	кеше.	-	24	81
	Туктар авылы	кеше.	-	-	-
2.	Торак фонды				
2.1	Даими халык өчен торак фонды - барлыгы, шул исәптән	мең кв.м	28,25	30,17	31,49
	Килдебәк ав.	мең кв.м	18,97	19,09	19,57
	Мәрген авылы	мең кв.м	2,69	2,69	2,69
	Туктар авылы	мең кв.м	6,59	8,39	9,23
2.2	Икенче торак төзүче халык өчен торак фонды - барлыгы, шул исәптән	мең кв.м	-	0,96	3,24
	Килдебәк ав.	мең кв.м	-	-	-
	Мәрген авылы	мең кв.м	-	0,96	3,24
	Туктар авылы	мең кв.м	-	-	-
2.3	Даими халык өчен яңа торак төзелеш - барлыгы, шул исәптән.	мең кв.м	-	1,92	1,32
	Килдебәк ав.	мең кв.м	-	0,12	0,48
	Мәрген авылы	мең кв.м	-	-	-
	Туктар авылы	мең кв.м	-	1,80	0,84
2.4	Икенче торак төзүче халык өчен яңа торак төзелеш - барлыгы, шул исәптән.	мең кв.м	-	0,96	2,28
	Килдебәк ав.	мең кв.м	-	-	-
	Мәрген авылы	мең кв.м	-	0,96	2,28
	Туктар авылы	мең кв.м	-	-	-
3.	Халыкка социаль һәм мәдәни-көн күреш хезмәт күрсәтү объектлары				
3.1	Мәктәпкәчә белем бирү оешмалары, шул исәптән.	урын	64	70	70
	-гамәлдәге саклана торган		-	64	70
	- яңа төзелеш		-	6	-
3.2	Гомуми белем бирү оешмалары, шул исәптән.	урын	120	142	142
	-гамәлдәге саклана торган		-	120	142
	- яңа төзелеш		-	22	-
3.3	Балаларга өстәмә белем бирү оешмалары, шул исәптән	урын	-	158	170
	-гамәлдәге саклана торган		-	-	158
	- яңа төзелеш		-	158	12
3.4	Дәвалау-профилактика медицина оешмалары, шул исәптән.	бер сменага килүчеләр саны	36	36	36
	-гамәлдәге саклана торган		-	36	36
	- яңа төзелеш		-	-	-
3.5	Мәдәният йортлары, авыл клублары, шул исәптән	урын	380	380	380
	-гамәлдәге саклана торган		-	330	380

№ т/б	Күрсәткеч атамасы	Үлчәү берәмлеге	Башлангыч ел	Беренче чират (2025 ел)	Хисап срогы (2040 ел.)
	- яңа төзелеш		-	50	-
3.6	Китапханәләр, шул исәптән.	мең нөсхә	16,0	16,0	16,0
	-гамәлдәге саклана торган		-	16,0	16,0
	- яңа төзелеш		-	-	-
3.7	Спорт заллары, шул исәптән	Идән майданы кв.м	700	700	700
	-гамәлдәге саклана торган		-	700	700
	- яңа төзелеш		-	-	-
3.8	Яссы спорт корылмалары, шул исәптән.	кв.м	-	2064	2064
	-гамәлдәге саклана торган		-	-	2064
	- яңа төзелеш		-	2064	-
3.9	Сәүдә предприятиеләре, шул исәптән	кв.м. сәүдә майданы	265	318	318
	-гамәлдәге саклана торган		-	265	318
	- яңа төзелеш		-	53	-
3.10	Көнкүрешкә хезмәт күрсәтү предприятиеләре, шул исәптән	эш урыны	-	4	4
	-гамәлдәге саклана торган		-	-	4
	- яңа төзелеш		-	4	-
3.11	Жәмәгать туклануы предприятиеләре, шул исәптән	утырту урыннары	-	42	42
	-гамәлдәге саклана торган		-	-	42
	- яңа төзелеш		-	42	-
3.12	Элемтә бүлекләре, шул исәптән	объект	1	1	1
	-гамәлдәге саклана торган		-	1	1
	- яңа төзелеш		-	-	-
3.13	Банк бүлекләре, филиаллары, шул исәптән	объект	-	1	1
	-гамәлдәге саклана торган		-	-	1
	- яңа төзелеш		-	1	-
3.14	Полиция, шул исәптән.	кеше.	-	1	1
	-гамәлдәге саклана торган		-	-	1
	- яңа төзелеш		-	1	-
3.15	Жәмәгать бәдрәфләре, шул исәптән	прибор	-	1	1
	-гамәлдәге саклана торган		-	-	1
	- яңа төзелеш		-	1	-
4.	Халыкка ритуаль хезмәт күрсәтү				
4.1	Зиратларның гомуми майданы	га	9,0120	9,0120	9,0120
5.	Транспорт инфраструктурасы				
5.1	Гомуми файдаланудагы автомобиль юлларының озынлыгы - барлыгы, шул исәптән:	км	15,8	15,8	15,8
5.1.1	Федераль әһәмияттәге	км	-	-	-
5.1.2	Төбәк яисә муниципальара әһәмияттәге	км	12,1	12,1	12,1
5.1.3	Жирле әһәмияттәге	км	3,7	3,7	3,7
6	Инженерлык инфраструктурасы				
6.1	Су белән тәэмин итү				
	- Су куллану	Куб. м./тәүлеккә	354,31	363,63	382,28
6.2	Канализация				
	- юынты суларның гомуми килү күләме	Куб. м./тәүлеккә	166,43	172,73	185,33
6.3	Санитар чистарту				
	- ККК күләме	т/ел	312,55	395,57	450,54

№ т/б	Күрсәткеч атамасы	Үлчәү берәмлеге	Башлангыч ел	Беренче чират (2025 ел)	Хисап срогы (2040 ел.)
	- ККК өчен контейнерлар	данә	-	14	16
6.4.	Жылылык белән тәэмин итү				
	- Котельныйларның гомуми саны	данә	-	2	2
6.5.	Газ белән тәэмин итү				
	- Еллык газ тоту	мең нм3 / ел	209,22	217,14	232,98
6.6.	Электр белән тәэмин итү				
	- еллык электр куллану	мең кВт.сәг./ел	2063,67	2141,79	2298,03
	- исәп-хисап күзәте	кВт	461,67	508,19	567,76
	- трансформатор подстанцияләренә гомуми күзәте	кВА	491,14	540,63	604,01
6.7.	Аз токлы челтәрләр				
	- телефоннар саны	данә	179	254	291

6. ФАЙДАЛАНЫЛГАН ӘДӘБИЯТ ИСЕМЛЕГЕ

Норматив-хокукый актлар

- Россия Федерациясе Шәһәр төзелешенең 2004 елның 29 декабрендәге 190-ФЗ номерлы кодексы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
- 2001 елның 25 октябрендәге 136-ФЗ номерлы Россия Федерациясе Жир кодексы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
- 2006 елның 3 июнәндәге 74-ФЗ номерлы Су кодексы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
- 2006 елның 4 декабрендәге 200-ФЗ номерлы урман кодексы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
- 1994 елның 30 ноябрендәге 51-ФЗ номерлы Гражданлык кодексы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
- «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
- «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарих һәм мәдәният ядкарьләре) турында» 2002 елның 25 июнәндәге 73-ФЗ номерлы Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
- «Жирләрне яисә жир кишәрлекләрен бер категориядән икенчесенә күчерү турында» 2004 елның 21 декабрендәге 172-ФЗ номерлы Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
- «Дәүләт һәм муниципаль мөлкәтне хосусыйлаштыру турында» 2001 елның 21 декабрендәге 178-ФЗ номерлы Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
- «Дәүләт реестрлары белешмәләрендә каршылыкларны бетерү һәм жир кишәрлегенең билгеле бер жирләр категориясенә каравын билгеләү максатларында Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2017 елның 29 июләндәге 280 номерлы Федераль закон.
- 2008 елның 22 июләндәге 123-ФЗ номерлы "Янгын куркынычсызлыгы таләпләре турындагы техник регламент" (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) Федераль закон..
- «Янгыннан ирекле саклау турында» 2011 елның 6 маендагы 100-ФЗ номерлы Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
- "Куркыныч житештерү объектларының сәнәгать иминлеге турында" 1997 елның 21 июләндәге 116-ФЗ номерлы Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
- «Халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» 1994 елның 21 декабрендәге 68-ФЗ номерлы Федераль закон.
- - 2009 елның 30 декабрендәге 384-ФЗ номерлы «Биналарның һәм корылмаларның куркынычсызлыгы турында техник регламент» федераль законы;

- «2019 елга кадәр жәмәгать инфраструктурасы, социаль хезмәт күрсәтүләр белән тәэмин ителешнең социаль гарантияләре дәрәжәсен билгеләү турында» 2009 елның 26 гыйнварындагы 42 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

- «Эре янгыннарны сүндерү, Татарстан Республикасы территориясендә зур янгыннарны сүндерү, гадәттән тыш хәлләрне һәм аварияләрне бетерү өчен көчләрне һәм янгын саклау чараларын жәлеп итү планын раслау турында» 2004 елның 11 октябрдәге 447 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары

- «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлдәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

- «Саба муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

- Кагыйдәләр жыентыгы 42.13330.2016 "Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү» ярдәмче программасы «СНиП 2.07.01-89 (Россия Федерациясе Төзелеш һәм торак-коммуналь хужалыгы министрлыгының 2016 елның 30 декабрдәге 1034/пр номерлы боерыгы нигезендә) (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән), Татарстан Республикасы шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативлары белән (

- Татарстан Республикасының шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативлары . Министрлар Кабинетының 2013 елның 27 декабрдәге 1071 номерлы карары белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

- Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының шәһәр төзелешен проектлауның жирле нормативлары. Татарстан Республикасы Саба район Советының 2015 елның 06 апрелдәге 36/9 номерлы карары белән).

- Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Килдебәк авыл жирлегендә шәһәр төзелешен проектлауның жирле нормативлары.

- СП 2.1.3678-20 «Оешмаларга, биналарны, корымаларны, жиһазларны һәм транспортны эксплуатацияләүгә, шулай ук товарларны сатуны, эшләр башкаруны яисә хезмәтләр күрсәтүне гамәлгә ашыручы хужалык субъектлары эшчәнлегенә шартларына санитар-эпидемиологик таләпләр» (РФ Баш санитар табибының 2020 елның 24 декабрдәге 44 номерлы карары белән расланган).

- Кагыйдәләр жыелмасы 62.13330.2011 "Газ бүлү системалары". <http://demo.garant.ru/> - [/document/3923575/entry/0](http://demo.garant.ru/document/3923575/entry/0)СНиП 42-01-2002 актуаль редакциясе (РФ Төбәк үсеше Министрлыгының 2010 елның 27 декабрдәге 780 номерлы боерыгы нигезендә расланган). N 780) (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

- «Металл һәм полиэтилен торбалардан газ бүлү системаларын проектлау һәм төзү буенча гомуми нигезләмәләр» СП 42-101-2003.

- СанПиН 2.2.1/2.1.1200-03 "Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләр, корылмалар һәм башка объектларның санитар классификациясе" (РФ Баш дәүләт санитария табибының 2007 елның 25 сентябрэндәге 74 нче номерлы карары белән расланган. (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

- СП 30.13330.2020 "Эчке суүткәргеч һәм биналарны канализацияләү" (РФ Төзелеш һәм торак-коммуналь хужалыгы министрлыгының 2020 елның 30 декабрэндәге 920/пр номерлы боерыгы белән расланган).

- СП 124.13330.2012 "Жылылык челтәрләре". СНИП 41-02-2003 актуаль редакциясе (РФ Төбәк үсеше министрлыгының 2012 елның 30 июнэндәге 280 номерлы боерыгы белән расланган).

- РД 34.20.185-94 "Шәһәр электр челтәрләрен проектлау инструкциясе".

- СО 153-34.48.519-2002 «0.4-35 кВ көчәнешле һава электр линияләрендә элементә жепселле-оптик линияләрен проектлау, төзү һәм эксплуатацияләү кагыйдәләре.

- Россия Федерациясе Энергетика министрлыгының 2015 елның 23 июнэндәге 380 номерлы «Электр энергиясен кулланучыларның аерым энергия кабул итүче жайланмалары (энергия кабул итүче жайланмалар төркемнәре) өчен актив һәм реактив куәтне куллану нисбәтен исәпләү тәртибе турында» боерыгы (Россия Юстиция министрлыгы тарафыннан 2015 елның 22 июлендәге 38151 номерлы теркәлгән).

- «Жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторын раслау турында» 2020 елның 10 ноябрэндәге П/0412 номерлы Федераль дәүләт теркәве, кадастр һәм картография хезмәте боерыгы (2021 елның 20 апреленә үзгәрешләр белән).

- «Каты коммуналь калдыкларны туплау нормативларын раслау турында» 2016 елның 12 декабрэндәге 922 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

- Калдыклар, шул исәптән каты коммуналь калдыклар белән эш итү өлкәсендә Татарстан Республикасы территориаль схемасы (раслаулар). Министрлар Кабинетының 2018 елның 13 мартындагы 149 номерлы карары белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

- 14.13330.2018 "Сейсмик районнарда төзелеш" кагыйдәләре жыелмасы. СНИП П-7-81 актуаль редакциясе (РФ Төзелеш һәм торак-коммуналь хужалыгы министрлыгының 2018 елның 24 маендагы 309/пр номерлы боерыгы белән расланды).

- СП 115.13330.2016 "Куркыныч табигый йогынтыларның геофизикасы". СНИП 22-01-95 актуаль редакциясе (Россия Федерациясе Төзелеш һәм торак-коммуналь хужалык министрының 2016 елның 16 декабрэндәге 956/пр номерлы боерыгы белән расланды).

- Кагыйдэлэр жыелмасы 31.13330.2012 "Су белән тәмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар». СНИП 2.04.02-84 актуаль редакциясе (РФ Төбәк үсеше министрлыгының 2011 елның 29 декабрендәге 260/пр номерлы боерыгы нигезендә) (үзгәрешләр һәм өстәмэләр белән).
 - П 70.0010.09-90 Эчке һәм тышкы янғын сүндерү системаларын проектлау буенча пособие гади булмаган объектлар.
 - Кагыйдэлэр жыелмасы 30.13330.2016 "Эчке суүткәргеч һәм биналарны канализацияләү". СНИП 2.04.01-85 актуаль редакциясе (Россия Федерациясе Төзелеш һәм торак-коммуналь хужалыгы министрлыгының 2016 елның 16 декабрендәге 951/пр номерлы боерыгы белән раслап) (үзгәрешләр һәм өстәмэләр белән).
 - СП 116.13330.2012 "Территорияләрне, биналарны һәм корылмаларны куркыныч геологик процесслардан инженер яклау. Төп нигезләмәләр". СНИП 41-02-2003 актуаль редакциясе (РФ Төбәк үсеше министрлыгының 2012 елның 30 июнендәге 280 номерлы боерыгы белән расланган).
 - 20.13330.2016 кагыйдэлэр қыентыгы «Йөкләнешләр һәм йогынты». СНИП 2.04.01-85 актуаль редакциясе (Россия Федерациясе Төзелеш һәм торак-коммуналь хужалыгы министрлыгының 2016 елның 3 декабрендәге 891/пр номерлы боерыгы белән раслап) (үзгәрешләр һәм өстәмэләр белән).
 - ГОСТ Р 22.2.10-2016 «Гадәттән тыш хәлләрдә куркынычсызлык. Территориаль планлаштыру документларын эзерләгәндә гражданнар оборонасы чараларын, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чараларын нигезләү һәм исәпкә алу тәртибе». (Техник жайга салу һәм метрология буенча Федераль агентлыкның 2016 елның 29 июнендәге 727-ст номерлы боерыгы белән расланды).
 - Кагыйдэлэр жыелмасы 165.1325800.2014 "Гражданнар оборонасы буенча инженер-техник чаралар". СНИП 2.01.51-90 (РФ Төзелеш һәм торак-коммуналь хужалык министрлыгының 2014 елның 12 ноябрәндәге 705/пр номерлы боерыгы белән расланган) актуаль редакциясе (үзгәрешләр һәм өстәмэләр белән).
 - Кагыйдэлэр жыелмасы 4.13130.2013 "Янғынга каршы тору системалары. Яклау объектларында янғын таралуны чикләү. Күләмлә-планлаштыру һәм конструктив чишелешләргә таләпләр (үзгәрешләр һәм өстәмэләр белән).
 - Су басу (су басу) куркынычы булган зоналарга элэгүче Татарстан Республикасы торак пунктлары исемлегә (раслаулар). Министрлар Кабинетының 2013 елның 29 августындагы 1625-р номерлы күрсәтмәсе (үзгәрешләр һәм өстәмэләр белән).
 - Аеруча кыйммәтле продуктив авыл хужалыгы жирләре исемлегә (утв. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның 23 декабрендәге 3056-р номерлы күрсәтмәсе (үзгәрешләр һәм өстәмэләр белән).
 - ИТС 10-2019 Жирлекләре, шәһәр округларын үзәкләштерелгән су чыгару системаларын кулланып, агып төшүче суларны иң яхшы мөмкин булган технологияләр белән чистарту буенча мәгълүмати-техник белешмәлек.

- СанПиН 2.1.3684-21 «Шәһәр һәм авыл жирлекләре территорияләрен тотуга, су объектларына, эчә торган суга һәм халыкны эчә торган су белән тәэмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак урыннарына, житештерү, ижтимагый биналарны эксплуатацияләүгә, санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чараларны оештыруга һәм үткәругә санитар-эпидемиологик таләпләр» (раслаулар). Россия Федерациясе Баш дәүләт санитария табибының 2021 елның 28 гыйнварындагы 3 номерлы карары белән.

- Халыкка (андагы кешеләрнең гомеренә һәм сәламәтлегенә турыдан-туры куркыныч янаучы тиз үсүче табигать күренешләре һәм техноген процесслар барлыкка килү куркынычына дучар булган территорияләр) экстрен хәбәр итү зоналары исемлегенә (раслаулар). Министрлар Кабинетының 2013 елның 21 декабрендәге 899 номерлы карары белән).

Федераль программалар

Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2019 елның 13 февралендәге күрсәтмәсе белән расланган 2025 елга кадәрге чорга Россия Федерациясенен пространство үсеш стратегиясе N 207-р (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

РФ Президентының 2017 елның 13 маендагы 208 номерлы Указы белән расланган 2030 елга кадәрге чорга Россия Федерациясенен икътисады куркынычсызлык стратегиясе.

Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2013 елның 19 мартындагы 384-р номерлы күрсәтмәсе (2019 елның 29 гыйнварына үзгәрешләр белән) белән расланган, федераль әһәмияттәге автомобиль юллары федераль транспорты (тимер юл, һава, диңгез, эчке су, торба үткәргеч) өлкәсендә Россия Федерациясенен территорияль планлаштыру схемасы.

Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2016 елның 01 августындагы 1634-р номерлы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) күрсәтмәсе белән расланган Россия Федерациясенен энергетика өлкәсендәге территорияль планлаштыру схемасы.

Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2012 елның 28 декабрендәге 2607-р күрсәтмәсе белән расланган Россия Федерациясенен сәламәтлек саклау өлкәсендәге территорияль планлаштыру схемасы.

Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2013 елның 26 февралендәге 247-р күрсәтмәсе белән расланган Россия Федерациясенен югары һөнәри белем өлкәсендәге территорияль планлаштыру схемасы.

Республика программалары

1. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2011 елның 21 февралендәге 134 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасын территорияль планлаштыру схемасы (Министрлар Кабинетының 2021 елның 13 августындагы 709 номерлы карары редакциясендә);

2. «2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисады үстерү стратегиясен
раслау
турында»

2015 елның 17 июнендәге 40-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы (үзгәрешләр һәм өстәмэләр белән).

3. «2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясен гамәлгә ашыру чаралары планын раслау турында» 2015 елның 25 сентябрэндәге 707 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары (үзгәрешләр һәм өстәмэләр белән).

4. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2008елның 22 октябрэндәге 763 номерлы карары (үзгәрешләр һәм өстәмэләр белән) белән расланган «2020 елга кадәр һәм 2030 елга кадәр чорга Татарстан Республикасының житештерү көчләрен үстерү һәм урнаштыру» программасы.

Муниципаль программалар

1. 016-2021 елларга һәм 2030 елга кадәр план чорына Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының социаль-икътисадый үсеш стратегиясе;

2. илдебәк авыл жирлегенә социаль инфраструктурасын комплекслы үстерү программасы;

3. илдебәк авыл жирлегенә транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасы.

Башка әдәбият

1. Татарстан Республикасының тарихи һәм мәдәни һәйкәлләр жьентыгы . - Т.И. - Административ районнар. - Казан: «Мастер Лайн» басмасы, 1999 - 460 б.

2. Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы тарафыннан 2014 елның 12 апрелендә бирелгән, Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләренә торак пунктларында гамәлдәге мәдәният һәм сәнгать объектлары исемлеге, Татарстан Республикасының мәдәни мирас объектлары исемлеге һәм ачыкланган объектлар исемлеге, Татарстан Республикасының мәдәни мирас объекты билгеләре булган объектлар исемлеге

3. Татарстан Республикасында тарихи һәм мәдәни күчәмсез һәйкәлләрне өйрәнү, саклау, реставрацияләү һәм куллану: Мәгълүмат жьентыгы. 2-3 басма Тарих һәм мәдәният һәйкәлләре. Тарихи-мәдәни территорияләр. Тарихи шәһәрләр - Казан: «Карпол», 2001 - 335 б.

4. “Торак урыннарын санитар чистарту һәм жьештыру” белешмәсе (Мәскәү, 1990 ел).

Фонд материаллары

- Саба муниципаль районының Килдебәк авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан бирелгән мәгълүматлар.

- Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының 2012 елның 19 декабрендәге 165 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Саба муниципаль районын территорияль планлаштыру схемасы.

4. КУШЫМТАЛАР

1 кушымта

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитетының 2020 елның 24 мартындагы 513-п номерлы Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы авыл жирлекләренең генераль планнары проектларын эзерләү турындагы карары

2 кушымта

2019 елның 19 декабрдәге 496 номерлы Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Килдебәк авыл жирлегенең генераль планы проекты составында гражданнар оборонасы чаралары исемлеген, гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чараларын эшләү өчен чыгыш ясау мәгълүматлары һәм таләпләр.

3 кушымта

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Килдебәк авыл жирлеге башкарма комитеты хаты (Килдебәк авыл жирлегенең шәхси ярдәмче хужалык объекты чикләрен бүлөп бирү турындагы мәгълүмат белән хат) №244, 20.12.2019 ел

4 кушымта

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Килдебәк авыл жирлеге башкарма комитеты хаты (Килдебәк авыл жирлегенең торак пунктлары чикләренә кадастр номерлары 16:35:090407:159, 16:35 0902:49, 16:35:090506:12, 16:35:090504:35:090504:35, 6:35:090403:19) №2107/һәм 15.07.2021 ел

5 кушымта

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитетының хаты (кадастр номеры 16:35:090407:159) №3049/И 28.10.2020 булган жир кишәрлегенең функциональ билгеләнеше буенча мәгълүмат белән хат)

6 кушымта

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитетының хаты (Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Килдебәк авыл жирлеге зиратларының факттагы чикләре буенча мәгълүмат белән хат) №3224/И 01.11.2019.

1 кушымта

РЕСПУБЛИКА
ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫ

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ
КОМИТЕТ САБИНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА

САБА МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫНЫҢ БАШКАРМА
КОМИТЕТЫ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

24.03.2020

№ 513-н

О подготовке проекта Генеральных планов
сельских поселений Сабинского
муниципального района Республики Татарстан

В соответствии с частью 2 статьи 24 Градостроительного кодекса Российской Федерации и частью 4 статьи 14 Федерального закона от 06 октября 2003 №131-ФЗ «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации» частью 5 статьи 15 Закона Республики Татарстан от 28.07.2004 №45-ЗРТ «О местном самоуправлении в Республике Татарстан» учитывая, что полномочия органов местного самоуправления сельских поселений являются вопросами местного значения муниципальных районов и решаются на территориях сельских поселений органами местного самоуправления муниципального района Исполнительный комитет Сабинского муниципального района Республики Татарстан

ПОСТАНОВЛЯЕТ:

1. Начать подготовку проекта Генеральных планов сельских поселения Сабинского муниципального района Республики Татарстан.

2. Отделу инфраструктурного развития Исполнительного комитета Сабинского муниципального района Республики Татарстан подготовить проекты Генеральных планов следующих сельских поселений Сабинского муниципального района:

- Большеныртинское сельское поселение Сабинского муниципального района Республики Татарстана;
- Верхнесиметское сельское поселение Сабинского муниципального района Республики Татарстана;
- Иштуганское сельское поселение Сабинского муниципального района Республики Татарстана;
- Кильдебяжское сельское поселение Сабинского муниципального района Республики Татарстана;
- Нижнешитцинское сельское поселение Сабинского муниципального района Республики Татарстана;
- Мичанское сельское поселение Сабинского муниципального района Республики Татарстана.

3. Опубликовать настоящее постановление на официальном сайте Сабинского муниципального района по адресу: <http://saby.tatarstan.ru>.

4. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на Рамазанова Э.Д., заместителя начальника отдела инфраструктурного развития Исполнительного комитета Сабинского муниципального района.

Руководитель

М.Р. Ишниязов

2 қушымта

**ИСХОДНЫЕ ДАННЫЕ И ТРЕБОВАНИЯ ДЛЯ РАЗРАБОТКИ ПЕРЕЧНЯ
МЕРОПРИЯТИЙ ПО ГРАЖДАНСКОЙ ОБОРОНЕ, МЕРОПРИЯТИЙ ПО
ПРЕДУПРЕЖДЕНИЮ ЧРЕЗВЫЧАЙНЫХ СИТУАЦИЙ,**

в составе проекта

**«Генеральный план Кильдебякского сельского поселения
Сабинского муниципального района Республики Татарстан»**

г.Казань

№ 496 от 19 декабря 2019
(Исх. № 484/04 от 12.11.2019)

От кого: **Министерства по делам
гражданской обороны и чрезвычай-
ным ситуациям Республики Татар-
стан**

Кому: **ГБУ «Фонд пространственных
данных»**

В соответствии с запросом ГБУ «Фонд пространственных данных» сообщая исходные данные и требования для разработки перечня мероприятий по гражданской обороне, мероприятий по предупреждению чрезвычайных ситуаций, включаемые в задание на разработку градостроительной документации «Генеральный план Кильдебякского сельского поселения Сабинского муниципального района Республики Татарстан».

1. Для разработки перечня мероприятий по гражданской обороне:

Основные положения плана гражданской обороны поселения:

проектируемая территория к группам по гражданской обороне не относится; на территории организаций, отнесенных к категории по гражданской обороне, не имеется;

данная территория не попадает в зоны возможного химического заражения, возможных разрушений, возможного радиоактивного заражения и возможного катастрофического затопления;

строительство защитных сооружений гражданской обороны не требуется.

**Основные положения планов гражданской обороны отраслей промышлен-
ности, размещенных и размещаемых на территории поселения:**

размещение новых промышленных предприятий планировать в соответствии с требованиями «СП 165.1325800.2014 Актуализированная редакция «СНиП 2.01.51-90 «Инженерно-технические мероприятия по гражданской обороне».

Расселение:

требования к формированию систем расселения, групповых систем населенных мест районов рассредоточения и эвакуации населения предусмотреть в соответствии «СП 165.1325800.2014 Актуализированная редакция «СНиП 2.01.51-90 «ИТМ по ГО»;

численность рассредоточиваемого, эвакуируемого населения, расселяемого в загородной зоне на первую очередь и расчетный срок – в соответствии с Планом гражданской обороны и защиты населения Сабинского муниципального района РТ;

размещение сборно-эвакуационных (приемно-эвакуационных) пунктов – в соответствии с Планом гражданской обороны и защиты населения Сабинского муниципального района РТ.

Инженерные коммуникации:

требования по системе водо-снабжения – согласно «СП 165.1325800.2014 Актуализированная редакция «СНиП 2.01.51-90 «ИТМ по ГО»;

требования к устойчивому электроснабжению – согласно «СП 165.1325800.2014 Актуализированная редакция «СНиП 2.01.51-90 «ИТМ по ГО»;

требования по системе оповещения гражданской обороны предусмотреть в соответствии с указом Президента РФ от 13.11.2012г. № 1522 «О создании комплексной системы экстренного оповещения населения об угрозе возникновения или о возникновении чрезвычайных ситуаций» (необходима установка речевой си- ренной установки с подключением к ЕДДС района).

2. Для разработки перечня мероприятий по предупреждению чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера необходимо учесть следующее:

опасные природные процессы и явления определить по результатам инженерно-геологических изысканий, выполнение инженерно-геологических изысканий обязательно;

существующие потенциально опасные объекты, аварии на которых могут привести к образованию зон чрезвычайных ситуаций в Сабинском муниципальном районе:

- ООО «Газпром трансгаз Казань» (Площадка компрессорной станции "Арская" Шеморданского ЛПУМГ (422050, Сабинский район, п. Шемордан), Станция газораспределительная АГРС Ташкент-2 Нижние Шитцы Константиновского ЛПУМГ (422067, Сабинский район, с. Нижние Шитцы, АГРС), Станция газораспределительная АГРС-10 Сабабаш Константиновского ЛПУМГ (422062, Сабинский район, с. Сабабаш, АГРС), Станция газораспределительная АГРС-10 Богатые Сабы Константиновского ЛПУМГ (422060, Сабинский район, р.ц. Богатые Сабы, АГРС).

3. Основные нормативные и методические документы, рекомендуемые для использования при разработке перечня мероприятий по гражданской обороне, мероприятий по предупреждению чрезвычайных ситуаций:

Перечень основных нормативных и методических документов, рекомендуемых для использования при проектировании перечня мероприятий по гражданской обороне, мероприятий по предупреждению ЧС, приведен в ГОСТ Р 22.2.10-2016 «Безопасность в чрезвычайных ситуациях. Порядок обоснования и учета мероприятий по гражданской обороне, мероприятий по предупреждению чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера при разработке документов территориального планирования».

Дополнительные требования:

1. Перечень мероприятий проекта строительства должен быть разработан в строгом соответствии с требованиями ГОСТ Р 22.2.10-2016 «Безопасность в чрезвычайных ситуациях. Порядок обоснования и учета мероприятий по гражданской обороне, мероприятий по предупреждению чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера при разработке документов территориального планирования» с обязательным представлением текстового и графического материала.

2. Для отображения вопросов перечня мероприятий по гражданской обороне, мероприятий по предупреждению чрезвычайных ситуаций разработать:

основные технико-экономические показатели перечня мероприятий по гражданской обороне в генеральном плане;

план сетей водоснабжения и канализации;

схему газоснабжения;

схему теплоснабжения;

схему сетей радиовещания и телевидения, обеспечивающих устойчивую работу системы централизованного оповещения гражданской обороны.

3. Выполненный перечень мероприятий по гражданской обороне, мероприятий по предупреждению ЧС в составе проекта «Генеральный план Кильдебякского сельского поселения Сабинского муниципального района Республики Татарстан» согласовать с министерством по делам гражданской обороны и чрезвычайным ситуациям Республики Татарстан.

4. Выполненный перечень мероприятий по гражданской обороне, мероприятий по предупреждению ЧС в составе проекта «Генеральный план Кильдебякского сельского поселения Сабинского муниципального района Республики Татарстан» представить на экспертизу согласно постановлению Правительства Российской Федерации от 5 марта 2007 г. № 145 «О порядке организации и проведения государственной экспертизы проектной документации и результатов инженерных изысканий» в составе проекта.

Настоящие исходные данные действительны в течение 3-х лет с момента выдачи.

Заместитель министра

Н.В. Суржко

Республика Татарстан
ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
КИЛЬДЕБЯКСКОГО СЕЛЬСКОГО
ПОСЕЛЕНИЯ
САБИНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА

Республика Татарстан,
с. Кильдебяк, ул. Кооперативная, 20а
тел. 45-5-50

Татарстан Республикасы
САБА МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ
КИЛЬДЕБЭК АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

Татарстан Республикасы,
Килдебэк авылы, Кооператив
урамы, 20а йорт
тел. 45-5-50

Kilb.sab@tatar.ru

20.12.2019

№244

Директору ГБУ
«Фонд пространственных данных
Республики Татарстан»
Р.В. Комарову

Уважаемый Руслан Викторович!

Исполнительный комитет Кильдебякского сельского поселения
Сабинского муниципального района РТ в ответ на ваше письмо №532/04 от
29.11.2019 по вопросу №4 сообщает следующее:

Объект личного подсобного хозяйства (Бадиков), расположенного в
близости с. Сабабаш, общей площадью 1437 кв.м. пересекает границы
Кильдебякского сельского поселения Сабинского муниципального района РТ
и Мешинского сельского поселения Сабинского муниципального района РТ.
Объект (карда для КРС) не является капитальным строением.

Глава Кильдебякского сельского поселения:

Н.Н. Загидуллин

4 кушымта

РУКОВОДИТЕЛЬ
ИСПОЛНИТЕЛЬНОГО
КОМИТЕТА САБИНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
422060, Республика Татарстан, Сабинский район,
п.г.т. Богатые Сабы, ул. Г.Закирова, 52

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
САБА МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫНЫҢ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ
ЖИТӘКЧЕСЕ

422060, Татарстан Республикасы, Саба районы,
Байлар Сабасы ш.т.п., Г.Закиров урамы, 52 йорт

тел. (84362) 2-31-33, 2-31-44, факс (84362) 2-31-74, e-mail: saba@tatar.ru, www.saby.tatarstan.ru

№ _____ от _____

На № _____ от _____

<http://www.saby.tatarstan.ru/>

Директору государственного
бюджетного учреждения
«Фонд пространственных данных
Республики Татарстан»
Р.В. Комарову

Уважаемый Руслан Викторович!

При разработке генерального плана Кильдебякского сельского поселения Сабинского муниципального района просим внести следующие изменения:

На земельных участках с кадастровыми номерами 16:35:090402:49, 16:35:090506:12, 16:35:090504:35 расположены каптированные родники, их необходимо включить в границы населенных пунктов с. Кильдебяк, с. Мартыново, д. Туктар.

С целью организации культурно-массовых мероприятий с населением предусмотрено мероприятие по благоустройству набережной в с. Кильдебяк на земельном участке с кадастровым номером 16:35:090403:19 площадью 1868 кв. м. Для этого необходимо включить вышеуказанный земельный участок в границы населенного пункта Кильдебяк.

Так же на земельном участке с кадастровым номером 16:35:090407:159 площадью 17211 кв. м. планируется создать условия для развития малого и среднего предпринимательства с соответствующей инфраструктурой. Для организации оперативной работы необходимо включить вышеуказанный земельный участок в границы населенного пункта Кильдебяк.

Просим также в генеральном плане сменить категории земельного участков с кадастровыми номерами 16:35:090505:19 площадью 10173 кв. м., 16:35:090406:5 площадью 16812 кв. м., 16:35:090408:88 площадью 5447 кв. м., 16:35:090408:24 площадью 500 кв. м. и 16:35:090506:5 площадью 7109 кв. м. из категории земель сельскохозяйственного назначения в категорию земель особо охраняемых территорий и объектов с целью использования под рекреацию, для организации экотуризма.

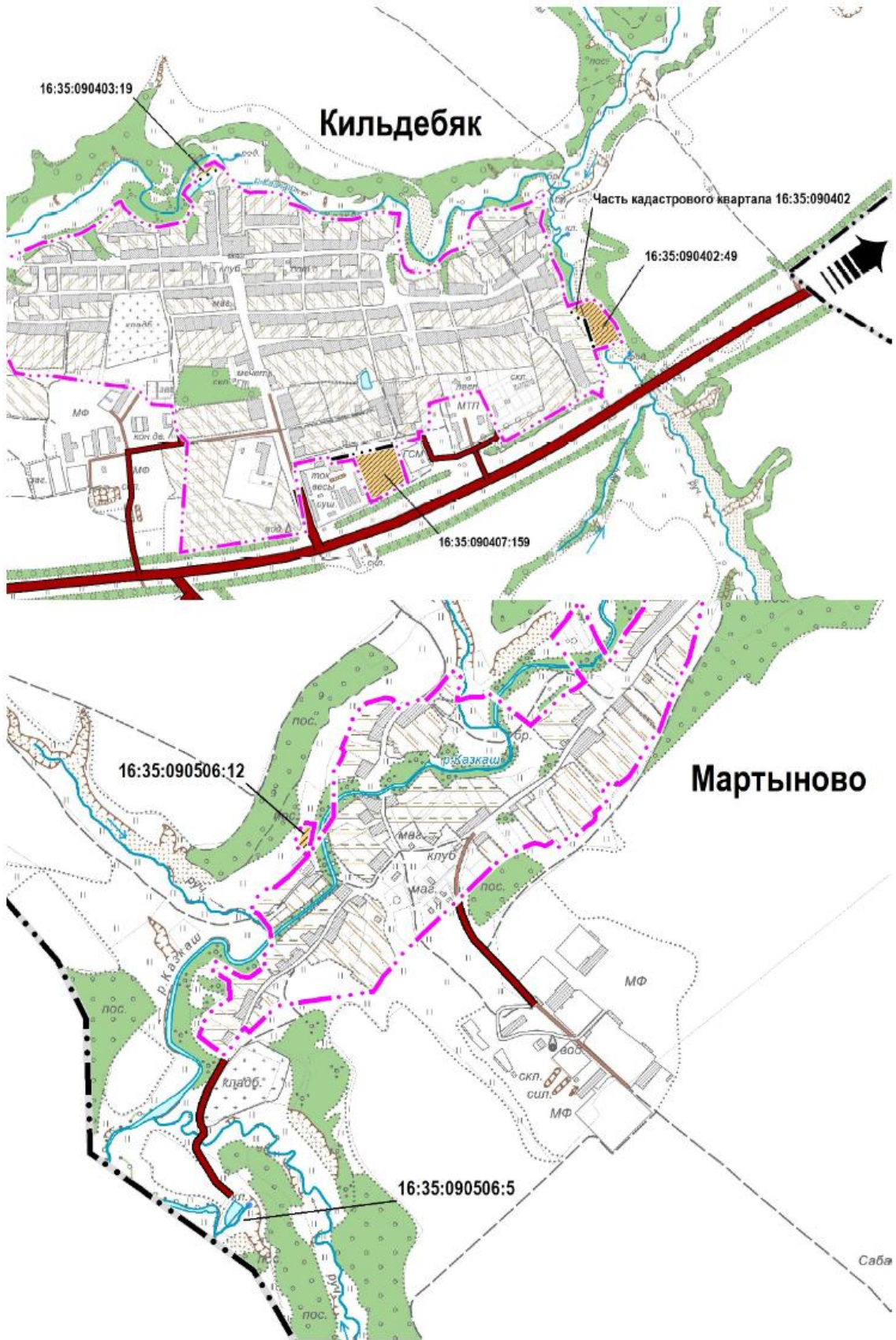
Приложение: графические материалы на 4 листах в 1 экз.

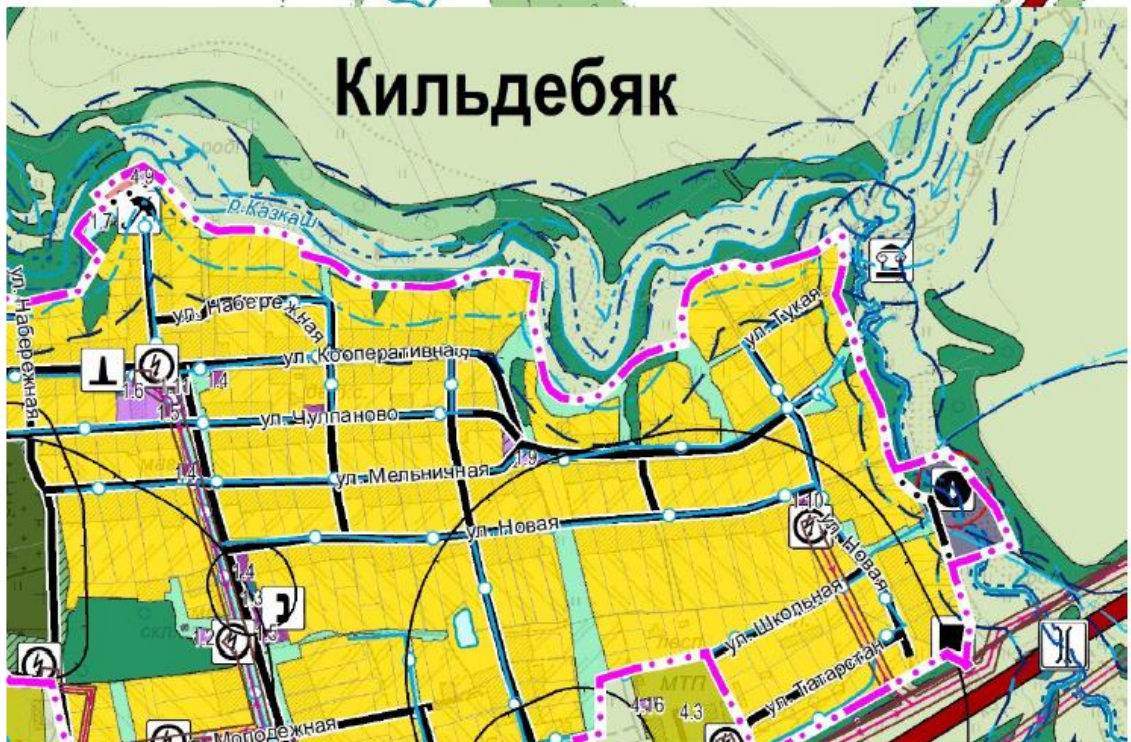
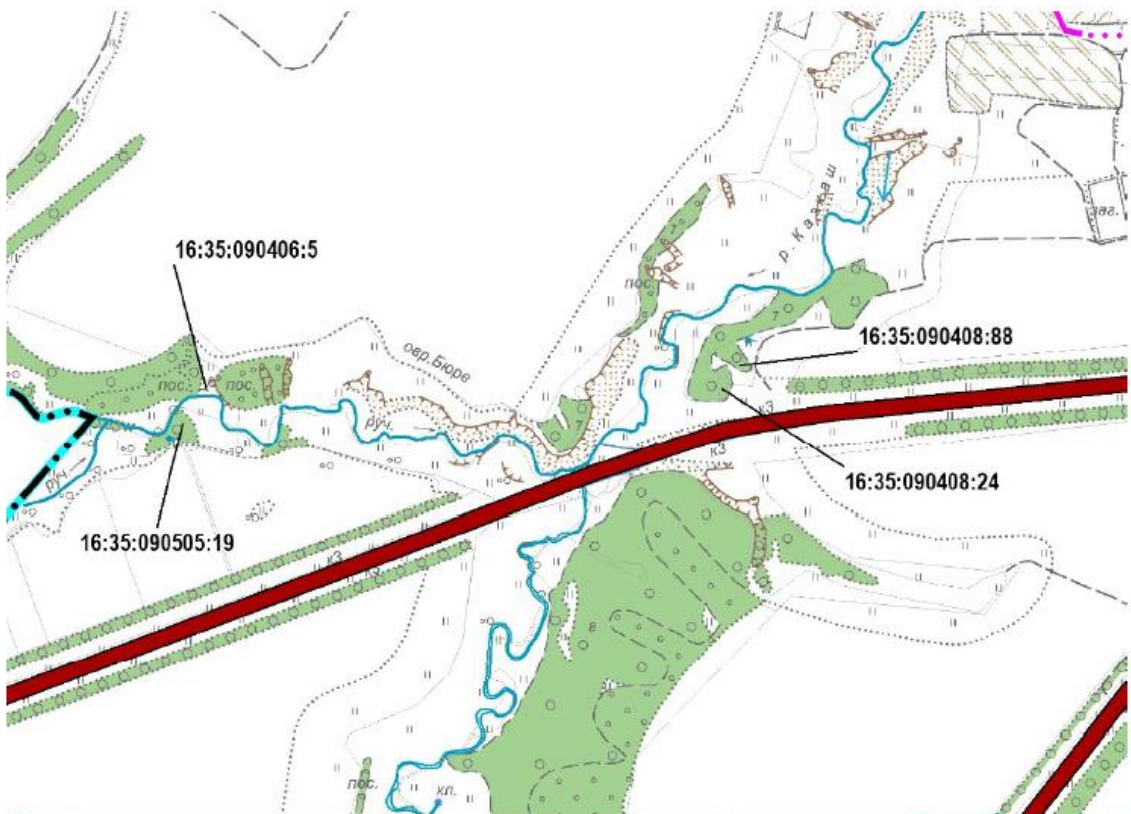
С уважением,

М.Р. Ишниязов

(без подписи на бумажном экземпляре
для отправки в электронной форме)

Кутдусов И.И.,
2-36-54

5 қушымта

РУКОВОДИТЕЛЬ
ИСПОЛНИТЕЛЬНОГО
КОМИТЕТА САБИНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
422060, Республика Татарстан, Сабинский район,
п.г.т. Богатые Сабы, ул. Г.Закирова, 52

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
САБА МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫНЫҢ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ
ЖИТӨКЧЕСЕ
422060, Татарстан Республикасы, Саба районы,
Байлар Сабасы ш.т.п., Г.Закиров урамы, 52 йорт

тел. (84362) 2-31-33, 2-31-44, факс (84362) 2-31-74, e-mail: saba@tatar.ru, www.saby.tatarstan.ru

№ _____ от _____
На № _____

Директору ГБУ «Фонд
пространственных данных
Республики Татарстан»
Р.В. Комарову

Уважаемый Руслан Викторович!

В рамках разработки генерального плана Кильдебякского сельского поселения Сабинского муниципального района Республики Татарстан прошу включить в границы населенного пункта Кильдебяк земельный участок с кадастровым номером 16:35:090407:159, на территории которого планируется организация производства по переработке и хранению фруктов и овощей (сушке, засолке, маринованию и квашению) V класса опасности.

С уважением,

И.о. Руководителя

Исполнительного комитета

Сабинского муниципального района

М.Р. Ишниязов

(без подписи на бумажном экземпляре

для отправки в электронной форме)

Шакирзянова М.Ф.,
2-32-73

6 кушымта

РУКОВОДИТЕЛЬ
ИСПОЛНИТЕЛЬНОГО
КОМИТЕТА САБИНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
422060, Республика Татарстан, Сабинский район,
п.г.т. Богатые Сабы, ул. Г.Закирова, 52

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
САБА МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫНЫҢ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ
ЖИТӘКЧЕСЕ
422060, Татарстан Республикасы, Саба районы,
Байлар Сабасы ш.т.п., Г.Закиров урамы, 52 йорт

тел. (84362) 2-31-33, 2-31-44, факс (84362) 2-31-74, e-mail: saba@tatar.ru, www.saby.tatarstan.ru

№ _____ от _____

На № 451/03 от 29.10.2019

Директору ГБУ «Фонд
пространственных данных
Республики Татарстан»
Р.В. Комарову

Уважаемый Руслан Викторович!

По Вашему запросу информация по фактическим границам кладбищ Большенуртинского, Верхнесиметского, Иштуганского, Кильдебяжского, Мичанского, Нижнешитцинского сельских поселений Сабинского муниципального района Республики Татарстан с указанием поворотных точек в виде таблиц координат в системе МСК-16 направлена на электронные адреса ГБУ ФПД РТ Давлятова Мария Андреевна - Mariya.Davlyatova@tatar.ru и dimaganchurin@mail.ru 31 октября 2019г.

С уважением,

М.Р. Ишниязов
(без подписи на бумажном экземпляре
для отправки в электронной форме)

Шакирзянова М.Ф.,
2-32-73

**«Татарстан Республикасының пространство мәгълүматлары фонды»
Дәүләт бюджет учреждениесе**

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
КИЛДЕБӘК АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНЕҢ
ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫ**

**Генераль план проектын нигезләү материаллары
Әйләнә-тирә мохитне саклау
Аңлатма язуы**

Казан 2021

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы
Килдебәк авыл жирлегенә
ГЕНЕРАЛЬ ПЛАН ПРОЕКТЫ СОСТАВЫ

№ т/б	Атамасы	бит/битләр номеры
1 Том Генераль план		
Текст материаллары		
1	Территориаль планлаштыру турында Нигезләмә	44
График материаллар		
2	Жирлекнең жирле әһәмияттәге объектларын планлаштырып урнаштыру картасы М1:10000	1/1
3	Жирлек составына керүче торак пунктларның чикләре (шул исәптән төзелә торган торак пунктларның чикләре) картасы М1:10000	2/1
4	Жирлекнең функциональ зоналары картасы М1:10000	3/1
Кушымта		
5	Торак пунктлар чикләре турында белешмәләр	24
2 Том Генераль планни нигезләү буенча материаллар		
Текст материаллары		
1	Аңлатма язуы	119
2	Әйләнә-тирә мохитне саклау. Аңлатма язуы	38
График материаллар		
3	Жирлек территориясен заманча файдалануның картасы М1:10000	1/1
4	Табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычы янаган территорияләр, гражданнар оборонасы чаралары картасы М1:10000	2/1
5	Инженерлык инфраструктурасы картасы М1:10000	3/1
6	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (гамәлдәге урыны) М1:10000	4/1
7	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (проект тәкъдире) М1:10000	5/1

Т
М
М
Х
Х
Ү
ү8
р
р
иФ
иА
рЙ
рД
иА
иЛ
иА
иН
иЫ
иЛ
иГ
иА
иН
р
иЭ
иД
иЭ
рБ
ри
дя
кТ
и
ри
рС
рЕ
иМ
иЛ
рЕ
иГ
иЕ

я.....

и
р
р
и
и
и
и
и

1. ТЕРРИТОРИЯНЕҢ ТАБИГЫЙ ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ

1.1 Рельеф һәм геоморфология

Килдебәк авыл жирлеге территориясе Көнбатыш Кама алды геоморфологик районы составына керә, аның рельефы елга үзәннәре белән бүлгәләнгән калкулыклы тигезлектән гыйбарәт.

Геоморфологик яктан караганда, авыл жирлеге территориясе Казкаш елгасының югары агымында урнашкан. Карала торган территориянең абсолют биеклекләре 120 - 180 м [41] чикләрендә тирбәлә.

1.2 Геологик төзелеш

Килдебәк авыл жирлегенең геологик төзелешендә Пермь һәм дүртенче катламнар катнаша. Дүртенчел ясалмалар элювиаль, элювиаль-делювиаль, аллювиаль генетик типларны үз эченә ала.

Элювиаль һәм элювиаль-делювиаль ясалмалар су бүленешләрендә һәм елга үзәннәре битләрендә тышлык рәвешендә таралган.

1.3 Тектоника һәм сейсмиклык

Килдебәк авыл жирлеге территориясе, Саба муниципаль районының бөтен территориясе кебек үк, Көнчыгыш Европа платформасының Идел-Урал антеклизының үзәк өлешендә урнашкан һәм Төньяк Татар гөмбәзенә үзәк өлешенә туры килә. Килдебәк авыл жирлегенә янында Ульяновск-Ижевск-Пермь тирәнлегенә ярылуы, шулай ук Казан төбәк ярылуы уза. Район Казан һәм Кама буе сейсмоген зоналарында урнашкан.

Карта нигезендә (В - сейсмик куркыныч дәрәжәсе, 5% ка тигез) СП 14.13330.2018 "сейсмик районнарда төзелеш. Килдебәк авыл жирлегенә территориясе «СНиП II-7-81» актуаль редакциясе MSK-64 шкаласы буенча 6 балл жир тетрәүләренә интенсивлыгы булган зонага керә, Россия Федерациясе территориясен ОСР-2015 гомуми сейсмик районлаштыруның С (1%) картасы нигезендә, жир тетрәүләренә ешлыгы 7 баллга тигез зонага керә.

1.4 Файдалы казылмалар

“Россия федераль геология фонды” ФДБУ сайтында бастырылган файдалы казылмалар ятмалары майданнарының цифрлы чикләре картасы нигезендә, шулай ук Татарстан Республикасы Экология һәм табигый байлыklar министрлыгы мәгълүматы буенча, Килдебәк авыл жирлегенә территориясендә Туктар кирпеч балчыгы (38) ятмасы бар.

Жирле үзидарә органнары белешмәләренә караганда, авыл жирлегенең үз ихтыяжлары өчен гомумтаралган файдалы казылмалар чыгару максатларында Туктар авылыннан төньякка таба жир асты байлыклары кишәрлекләре кулланыла.

Жир асты сулары эчэ торган һәм хужалык-көнкүрешне су белән тээмин итү чыганакалары сыйфатында файдаланыла.

1.5 Гидрогеологик шартлар

– Гидрогеологик районлаштыру нигезендә Килдебәк авыл жирлеге территориясе Кама-Нократ артезиан бассейнының көньяк-көнбатыш өлешендә урнашкан.

Эчэргә яраклы һәм хужалык-көнкүреш су белән тээмин итү максатларында Түбән уржамдагы карбонат-терриген комплексы кулланыла, аңа чишмә сулары, скважиналар ярдәмендә эксплуатацияләнә торган югары Казан терриго-карбонат комплексы туры килә. Скважиналарның чагыштырма дебиты 0,04 дән 0,5 л/с ка кадәр үзгәрә.

– Су йөртүчән горизонтны тукландыру атмосфера явым-төшемнәрен инфильтрацияләү, шулай ук түбән төзелешле су йөртүчән комплекслардан жир асты суларын китерү нәтижәсендә гамәлгә ашырыла.

– Жир асты суларының химик составы сульфатлы-гидрокарбонатлы һәм гидрокарбонатлы-сульфатлы минерализация белән 0,5-1,7 г/л һәм 6,0 дән 23,0 мг-экв./л.

– Су комплексы хужалык-эчэ торган һәм үзәкләштерелгән су белән тээмин итү чыганагы буларак кулланыла.

1.6 Өске сулар

Килдебәк авыл жирлегенәң гидрографик челтәре 28,4 км озынлыктагы Казкаш елгасыннан гыйбарәт, бассейн мәйданы 216 км². Елганың озынлыгы 0,4 км дан 4,5 км га кадәр 8 кушылдыгы бар. Катнаш туклану, кар өстенлек итә. Авыл жирлеге территориясендә Казкаш елгасы 14,2 км ага. Килдебәк авыл жирлегенәң гидрологик челтәренәң гомуми озынлыгы 40 км чамасы [41].

1.7 Климат характеристикасы

– Килдебәк авыл жирлегенәң Саба муниципаль районының климат характеристикасы Татарстан Республикасын территорияль планлаштыру схемасы белешмәләреннән файдаланып төзелгән. Якын метеостанция Арча шәһәрендә урнашкан.

– Авыл жирлеге уртача континенталь климат зонасында урнашкан, кышын салкын, жәен жылы һәм житәрлек явым-төшемле. Нормада һаваның уртача еллык температурасы +4,7оС тәшкил итә.

– Явым-төшемнең еллык күләме уртача 544 мм тәшкил итә, елына чагыштырма дымлылык - 77%. Явым-төшемнең иң күп өлеше елның жылы вакытында, үсемлекләрнең вегетация чорында ява, салкын чорда уртача 115 мм туры килә.

– Кар капламын билгеләүнең күпьяеллык датасы - 19 ноябрьдә. Кыш ахырына туфрак 151 см тирәнлектә туңа. Кар капламы март башында 34 см биеклеккә житә. Күпьяеллык кар яву датасы - 13 апрель. Кыш ноябрь уртасыннан апрель уртасына кадәр дәвам итә. Тотрыклы кар япмасы булган көннәр саны - 153; салкын булмаган чор озынлыгы 122 көн тәшкил итә.

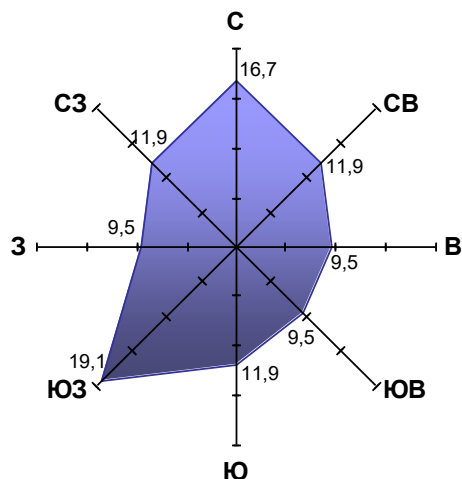
Яз озын, июнь уртасына кадәр дәвам итә һәм яңгырлы салкын һәм жылы чорларның чиратлашуы белән характерлана.

Жәй - жылы, июльнең уртача температурасы +20,9оС. Максималь температура +31,9оС ка житә. Жәй көне төньяк жылләре өстенлек итә.

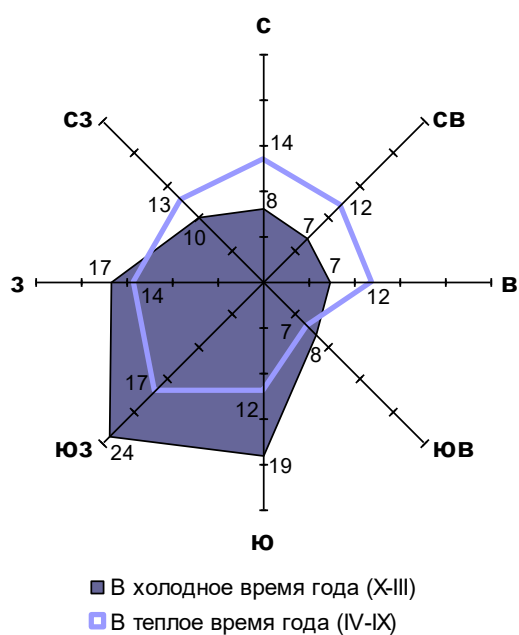
Көз сентябрьдә килә һәм тотрыксыз һава торышы белән характерлана.

Күпьяеллык күрсәткечләр буенча беренче кырау 24 сентябрьдән, фактта - 12 октябрьдән, туфракта - 11 сентябрьдән билгеләп үтелә. Күпьяеллык мәгълүматлар буенча соңгы кыраулар 19 майда билгеләп үтелә, фактта - 27 апрельдә һавада һәм 18 майда туфракта.

Жилнең уртача тизлеге 4,2 м/сек тәшкил итә, аерым очрақларда тизлек 12-15 м/сек га житә, елына бер-ике тапкыр 20-25 м/сек га кадәр көчәю күзәтелә. Уртача еллык киселештә көньяк чирек жылләре өстенлек итә (1.7.1 нче рәсем). Ел чорлары буенча жил юнәлешләренең кабатлануы (1.7.2 нче рәсем).

1.7.1 нче рәсем. Жилләр розасы («ТР УГМС» ФДБУ мәгълүматлары буенча)

1.7.2 нче рәсем. Ел фасыллары буенча жил юнәлешләренең кабатлануы, Атмосфера күренешләреннән көзге чорда, нигездә, томан өстенлек итә, жәйге чорда - яшенле яңгырлар һәм боз ява. Кайвакыт май аенда һәм сентябрь башында иртә яшенле яңгырлар ява башлый. Бозлавык-тундырма көз азагыннан яз уртасына кадәр билгеләнә.

1.7.1 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Килдебәк авыл җирлегенең төп климат характеристикалары

Айлар/климат характеристикалары	I	II	III	IV	V	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ел
Өткән айларның уртача температурасы, °C	-9,4	-11,3	-1,7	1,4	13,5	16,9	20,9	18,4	12,4	3,9	-7,2	-7,9	4,7
Өткән айларның уртача температурасы, °C	1,2	2,6	5,8	20,8	28,4	29,3	31,9	33,4	24,3	13,8	6,7	0,7	33,4
Өткән айларның уртача температурасы, C	-26,1	-26,5	-12	-16,1	1,8	3,5	11,9	6,9	0,6	-3,6	-19,7	-22,8	-26,5
Суммар кояш радиациясе, мДж/м2	113	220	467	650	840	873	875	695	486	267	127	84	475
Явым-төшемнен уртача күләме, мм	53,1	17,2	32,6	39,1	44,6	52,8	96,3	38,9	54,8	36	33,7	44,4	544
Һаваның чагыштырма дымлылыгы, %	86	81	83	73	63	69	71	67	76	82	84	90	77
Су парының сыгымчалылыгы, мб	2,2	2,2	3,1	6,0	8,7	12,3	14,9	13,8	9,9	6,5	4,2	2,8	7,2
Туендыруның житмәве (мб)	0,4	0,4	0,6	2,3	6,3	9,3	8,6	7,0	4,0	1,4	0,6	0,4	3,4
Кояш балкышы озынлыгы, сәгатьләр	39	71	136	195	262	308	296	265	165	69	40	34	1880
Кояшсыз көннәр саны	18	13	7	4	2	0	1	1	5	12	18	21	102
Гомуми болытлы булу, баллар	7,5	6,8	6,6	5,9	5,7	5,4	5,5	5,7	6,5	7,9	7,8	7,8	6,6
Жилнең уртача тизлеге, м/с	4,8	4,6	4,7	4,1	4,4	3,7	3,4	3,5	4,0	4,5	4,5	4,8	4,2
Күк күкрәү белән көннәрнең уртача саны				0,5	3	6	7	5	1				23
Бураннар белән көннәрнең уртача саны	11	9	9	1	0,05					0,6	4	9	44
Томанлы көннәрнең уртача саны		22				8					22		30

1.8 Ландшафтлар, туфрак катламы, хайваннар һәм үсемлекләр дөньясы

Ландшафтлар

Килдебәк авыл жирлеге территориясе бореаль Төньяк семигумид ландшафт зонасы, Көнъяк-ландшафт зонасы, Кукмара калкулыгы ландшафт районы чикләрендә, чүп үләннәре булмаган Урал буе киң яфраклы-ак чыршы-чыршы (имән-юкә) һәм нарат урманнары (нарат культураларын өстенләштерәләр) белән якты-соры урман һәм агач-көлсу туфракларда урнашкан.

Урынның делювиаль-солифлюкцион һәм өлешчә элювиаль-делювиаль катламнарда формалашкан авышлык һәм үзәнлек типлары табигый-территориаль комплексның өстенлекле типлары булып тора.

Кешенең хужалык эшчәнлегенә нәтижәсендә жирлек территориясендә ландшафтның түбәндәге типлары формалашкан: сәнэгать - селитеб - торак пунктлар һәм авыл хужалыгы предприятиеләре территориясендә; сөрүлек һәм көтүлекләргә үз эченә алган авыл хужалыгы; эксплуатация урманнары тарафыннан тәкъдим ителгән урман хужалыгы төрләре.

Туфрак япмасы

Килдебәк авыл жирлеге территориясендә туфрак катламы ачык соры туфраклардан тора. Туфраклар калкулыкларга, яссы таулыкка һәм су бүлүче сөзәклекләргә нигезләнгән. Дүртенче урман, делювиаль балчыклы туфракларда, элювиаль комнарда, балчыкларда һәм балчыклы туфракларда якты соры туфраклар формалашкан.

Гумус горизонты аз күләмдә - 15-20 см, якты-соры төстәге, гумус эчтәлегенә 1,5-3% тан 5% ка кадәр үзгәрә торган.

Хайваннар һәм үсемлекләр дөньясы

Килдебәк авыл жирлеге территориясендә куяның төрле төрләре, сусар, бурсык, америка чәшкесе, сукуыр тычкан кебекләр очрый. Төрле кимерүчеләр күп: урман тычканы, кырныкыннан сирәгрәк, хомяк, грач, саз камышы, чибис, зяблик, кара стрижа, грач, йорт чыпчыгы, кырыкны, галка, соры карга, күгәрчен, кыр күгәрчене һәм башкалар.

Саба муниципаль районы территориясендә Татарстан Республикасының Кызыл китабына кертелгән, сирәк очрый торган һәм юкка чыгу куркынычы астында булган 26 төр хайван очрый, ә атап әйткәндә :

- 5 төр имезүчеләр: ике төсле күнтөк, көрән озын колаклы ярканат, ак куян, гади очкын, көрән аю.

- кошлар - 17 төр: кече күлбога, соры каз, кыр саз карчыгасы, болын саз карчыгасы, гади шөпшәашар, каракош, гади торымтай, клинтух, урман күгәрчене, колаклы ябалак, ак ябалак, саз ябалагы, чырайсыз йонлы аяклы ябалак, чыпчык битле ябалак, тукран, соры каракош, эрбет ябалдашы,

Рептилия классы - 1 төр: гади кара елан

- умырткасызлар - 3 төр: язгы калкан, аполлон, зәңгәр орден тасмасы

Татарстан Республикасы территориясен геоботаник зоналаштыру нигезендә, жирлек катнаш урманнар зонасында урнашкан.

Татарстан Республикасының Кызыл китабына кертелгән үсемлек төрләрәнән Саба муниципаль районында очрый: куык -яфрак, зур яфраклы күрән, кыр кашкарые үләне, жыерчыклы песи борчагы, урман чәе, ике яфраклы төнге миләүшә,киң яфраклы цинна, тубалбаш.

1.9 Куркыныч инженер-геологик процесслар һәм күренешләр

Казкаш елгалары һәм аның торак пункт буйлап агып узучы кушылдыклары өчен тау битендәге эрозия вакытлы су агымнары рәвешендәге сызыкча эрозия хас, урыны белән шактый тирән, чокырларга әйләндерелгән, ишелү эрозия үсеш алган.

Килдебәк т.п. Набережная урамы 1, 18, 19, 20 йортлар тирәсе һәм Тукай урамнары 7-9 йортлар тирәсе «ЭГП (экзоген геологик процесслар) актив йогынтысына бирелгән Татарстан Республикасы һәм Казан шәһәре муниципаль районнарының (экзоген геологик процессларның) төзелгән территорияләре исемлегенә» кертелгән. Набережная урамындагы участокларга ерганак һәм елга эрозиясе хас, Тукай урамындагы участокларга чокыр эрозиясе хас.

Жирле үзидарә органнары мәгълүматлары буенча, язгы ташу чорында су басу зонасы һәм ташу вакытында кадастр номеры 16:35:090201:58 булган участкада күзәтелә.

2. ӘЙЛӘНӘ-ТИРӘ МОХИТНЕҢ ХӘЗЕРГЕ ТОРЫШЫН БӘЯЛӘУ

2.1 Атмосфера һавасының торышын бәяләү

Килдебәк авыл жирлегендә атмосфера һавасын пычратуның төп чыганагы - авыл хужалыгы предприятиеләре. Килдебәк авыл жирлегендә эре мөгезле терлек фермалары, кәжә фермасы, машина-трактор паркы һәм ягулык-майлау материаллары склады урнашкан.

«Урта Саба» ЖЧЖнең сәнәгать майданчыгына карата атмосфера һавасына пычраткыч матдәләр бүлөп чыгаруның (ПДВ) нормативлары проекты эшләнде («Татарстан Республикасында гигиена һәм эпидемиология үзәге» ФБУЗның (Татарстан) эксперт бәяләмәсе 24.11.2015 № 82698). Шулай ук ПДВ нормативлары проекты «Лукоз Саба» ЖЧЖнең (ФБУЗның «Татарстан Республикасында (Татарстан) гигиена һәм эпидемиология үзәге» эксперт бәяләмәсенә карата эшләнгән) Саба, Кукмара, Мамадыш районнарында 11.07.2017 № 3864.

Предприятиеләр эшчәнлеге барышында атмосфера һавасының аммиак, сероводород, меркаптаннар һәм башка пычрак матдәләр, шулай ук микроорганизмнар белән пычрануы күзәтелә. Әлеге предприятиенең эшләве һәм аның әйләнә-тирә мохит сыйфатына йогынтысы белән бәйлә төп проблемалар-жиһазландырылган тирес саклау урыннары булмау.

Килдебәк авыл жирлеге территориясен төбәк әһәмиятендәге автомобиль юллары кисеп үтә: «Байлар Сабасы - Лесхоз»; «Килдебәк - Иске Икшермә»; «Килдебәк - Туктар - Мәртен», һәм жирле әһәмияттәге автомобиль юллары.

2.2 Су ресурсларының торышын бәяләү

Жир өсте һәм жир асты су объектларының торышын бәяләү

Өске су объектларында суның сыйфатына торак пунктлар һәм фермалар, шулай ук авыл хужалыгы жирләрәннән чистартылмаган өске агым тискәре йогынты ясый. Язгы ташу һәм ташу чорында туфрак, тирес массасы, шул исәптән басуларга чыгарылган ягулык-майлау материаллары, шулай ук яраланган чокырлар булмау яки тиешле дәрәжәдә төзек булмау очрагында канализация агынтылары юыла. Биоген матдәләрнең өске суларына элөгүе биотик пычрануга китерә, шул ук вакытта Мишә елгасының үз-үзен пассив чистартуына китерә.

Өске суларны саклау өлкәсендәге проблемаларга су саклау зоналары режимын үтәмәү керә, ә атап әйткәндә, торак төзелешендә үзәкләштерелгән су чыгару системалары булмау, агып төшүче суларны чистартмыйча фермалардан басуларга чыгару, тирес белән дәрәс эш итмәү керә. Мәсәлән, РФ Су кодексын бозып, Казкаш елгасының су саклау зонасына, яр бие яклау полосасына «Гатин Л.Р.» КФХ, Туктар бистәсендә һәм Мәртен авылы зиратлары керә, Килдебәк, Туктар, Мәртен торак пунктларында канализациясез торак урыны урнаштырылган.

Жирлек территориясендә яр бие яклау полосалары чикләренә керә торган авыл хужалыгы жирләрәнең полосалары күп кенә очракларда махсус билгеләнештәге яшелләндерелгән территорияләрнең төп мәйданнарыннан аерылган, бу территориядән файдалануның махсус шартлары булган элөгү зоналар чикләрендә режим үтәлешенә ярдәм итә.

Торак секторның көнкүреш юынты сулары герметик тупланма рәвешендә төзекләндерелгә мөмкин булган индивидуаль чүп-чар чокырларына жыела, ул чакта, әгәр мондый чокырлар даими суыртылып торса, пычрану чыганагы булып тормый, тик аларны филтрлау төбе булган йоткыч кое рәвешендә урнаштырганда, грунт пычрану куркынычы барлыкка килә.

Эчә торган һәм хужалык-көнкүрешне су белән тәмин итүнең гамәлдәге чыганакалары торышын бәяләү

Килдебәк авыл жирлегендә эчә торган суны һәм хужалык-көнкүрешне су белән тәмин итү максатларында алты скважина (5) файдаланыла, шуларның икесе Килдебәктә, Туктарда урнашкан өч скважина, берсе Мәртен авылында. Эчә торган һәм хужалык-көнкүрешне су белән тәмин итү өчен кулланыла торган Скважиналар:

- 39 нчы скважина Туктар торак пунктының көньяк-көнчыгыш читендә урнашкан, Туктар торак пункты су белән тәмин итү чыганагы булып тора һәм «Саба МПП ЖКХ» ААҖнеке;

- Туктар авылының көньяк читендә урнашкан ферманы хужалык-көнкүрешне су белән тәмин итү өчен скважина, «Урта Саба» ЖЧЖнә карый;

- Туктар бистәсендәге 39 нчы скважинадан көньяк-көнбатышка таба 307 м ераклыкта урнашкан хужалык-көнкүрешне су белән тәмин итү өчен скважина «Юлбат» АХП» ЖЧЖ кулында;

- Килдебәк бистәсендәге чишмә - «Сабиржан» хужалык-эчә торган су белән тәмин итү чыганагы, Ткегкөрмән ерганагы буйлап ага торган Казкайш инеше үзәнненең уң як ярындагы түбәнге өлешендә урнашкан;

- фермаларны хужалык-көнкүрешне су белән тээмин итү өчен скважина «Лукоз Саба» ЖЧЖенең терлекчелек комплексы жир асты байлыктары кишәрлегендә Килдебәк авылыннан 0,7 км көньякта урнашкан;

- Мәртен торак пунктының көньяк-көнчыгыш читендәге скважина, фермаларны һәм торак пунктны хужалык-көнкүрештә су белән тээмин итү өчен, «Мәртен агрофирмасы» ЖЧЖнә карый.

Жирлек территориясендә 4 чишмә халыкның шәхси ихтияжлары өчен файдаланыла. Хәзерге вакытта чишмәләрнең хәле канәгатьләнәрлек дип бәяләнә.

2.3 Жир ресурсларының торышын бәяләү

Жирлек территориясенә күпчелек өлешен авыл хужалыгы жирләре били. Туфракның торышына кертелә торган минераль ашламалар һәм агулы химикатлар саны һәм ешлыгы йогынты ясый.

Жирлек территориясендә жил саклагыч һәм туфракны саклау утыртмалары бар.

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның 23 декабрдәге 3056-р номерлы күрсәтмәсе белән расланган «Татарстан Республикасы территориясендә, федераль законнарда билгеләнгән очрактардан тыш, башка максатларда файдалану рөхсәт ителми торган аеруча кыйммәтле продуктив авыл хужалыгы жирләре исемлегенә» ярашлы рәвештә, авыл жирлегенә территориясендә әлегә төр жирләр юк.

Жирле үзидарә органнары мәгълүматлары буенча, Килдебәк авыл жирлегендә сугарулы жирләр бар.

Туфракта авыр металлларны һәм аларның тозларын булуы мөһим әһәмияткә ия, аларның чыганактары агулы химикатлар, автотранспорттан ташлаулар булырга мөмкин Техноген йөкләнешен автомобиль юллары янында туфрак ала: «Байлар Сабасы- Лесхоз»; «Килдебәк - Иске Икшермә»; «Килдебәк - Туктар - Мәртен», һәм жирле әһәмияттәге автомобиль юллары.

Автотранспорт двигательләре эшләгәндә аэрозоль һәм тузанлы кисәкчекләрдән торган "шартлы каты" ташландыклар барлыкка килә. Иң күп санда кургаш һәм корым кушылмалары барлыкка килә. Кургашның гомуми санның 20% ка якыны аэрозольләр рәвешендә газлар белән тарала, 80% ы юлга якын жирләр өстендә каты кисәкчеләр һәм су белән эрегән кушылмалар рәвешендә төшә, туфракта сөрүлек катламының тирәнлегендә яки атмосфера явым-төшемнән филтрацияләү тирәнлегендә туплана. Туфракта кургаш кушылмалары туплануының куркынычы аның үсемлекләре файдалана алырлык булудан һәм аның азык чылбыры звенолары буенча хайваннар, кошлар һәм кешегә күчүеннән гыйбарәт.

Шулай ук жир катламына машина-трактор паркы, ягулык-майлау материалларын саклау склады йогынты ясый.

2.4 Житештерү һәм куллану калдыктары белән эш итү

Житештерү һәм куллану калдыктарын барлыкка китерү чыганактары - торак сектор, социаль инфраструктура объектлары, авыл хужалыгы объектлары.

Каты коммуналь калдыкларны (алга таба - ТКО) жыюны «ТКХ Саба МПП» ААЖ атнага ике тапкыр башкара. Жирлектә КККны туплау майданчыклары юк, һәр кеше барлыкка килгән калдыкларны капчыкларга тутыра.

Биологик калдыкларны жыю һәм алып китүне «ТКХ Саба МПП» ААЖ махсус жиһазландырылган транспорт чарасы ярдәмендә башкара. Биологик калдыкларны утильләштерү Алабуга шәһәрәндә ветеринария-санитария утилизация заводында бара.

"Яр Чаллы шәһәре" муниципаль районнарының һәм шәһәр округының жирле үзидарә органнарына дәүләт вәкаләтләре бирелә торган "Татарстан Республикасы пространство мәғлүматлары фонды" дәүләт бюджет учреждениесенә 2019 елның 16 октябрәндәге 913 номерлы хат белән бирелгән Баш ветеринария идарәсенә "Дәүләт вәкаләтләре" нигезендә "Татарстан Республикасы пространство мәғлүматлары фонды" дәүләт бюджет учреждениесенә 913 номерлы хаты, шулай ук Саба районының жирле үзидарә органнары мәғлүматлары бирелә. Килдебәк авыл жирлегендә ике биотермик чокыр урнашкан. 16:35:930505:23 кадастр номеры булган жир кишәрлегендә урнашкан 16 нчы ветеринария-санитария карточкасы номеры булган биотермик чокыр бетерелде (20 нче номерлы 16.12.2019 номерлы акт), 16:35:090501:19 кадастр номеры булган жир кишәрлегендә урнашкан 21 нче ветеринария-санитария карточкасы номеры булган биотермик чокыр бетерелде (4нче номерлы акт 2014 елның 05 августындагы 17г). Юлбат торак пунктның Тенеки авылы ба номерлы ветеринария-санитария карточкасы номеры белән урнашкан, кадастр номеры 16:35:190507:60 булган жир кишәрлегендә урнашкан Биотермик чокыр бетерелде (8 нче номерлы 30.11.2017 номерлы ликвидация акты) [35].

Терлекчеләктән алынган калдыклар, тирес, моның өчен жайлаштырылмаган урыннарда фермалар территориясендә туплана һәм басуларга 2.3.1 п. нигезләмәләрен үтәмичә генә чыгарыла. СП 1.2.1170-02 «Гигиена, токсикология, санитария. Агрохимикатларның куркынычсызлыгына гигиеник таләпләр», алар нигезендә туфракны азот һәм башка туклану элементлары белән баету өчен кулланыла торган тирес һәм тавык тизәге беренчел зарарсызландыруга (термик киптерүгә, комплеклаштыруга һ.б.) дучар ителергә, гамәлдәге норматив документлар таләпләренә туры килергә, патоген микрофлорасы булмашка тиеш.

Терлекчеләкнең калдыклары, атап әйткәндә, Туктар авылыннан көньякта урнашкан «Урта Саба» ЖЧЖ фермасыннан тирес чыгару өчен махсус жиһазландырылган урында ферма территориясендә жыела.

2.5 Зиратлар белән вәзгыять

Килдебәк авыл жирлегендә дүрт гамәлдәге зират урнашкан.

2.6 Акустик режим. Радиацион-гигиена торышы һәм электр магнит нурланышы

Килдебәк авыл жирлеге территориясендә радиация шартлары табигый (табигый) һәм радиация чыганакалары йогынтысында формалаша. Авыл жирлеге территориясендә радиация-гигиена вәзгыятье тотрыклы дип характерлана.

Электр магнит нурланышы чыганагы булып электр тапшыру линиясе тора, аларның санитар аермасы аларның саклау зонасы белән туры килә. 10 кВ югары тизлекле линияләре торак пунктлар территориясенә керә.

Шау-шулы пычрану чыганакалары булып машина-трактор паркы, төбәк юллары тора: «Байлар Сабасы - Лесхоз», «Килдебәк - Иске Икшермә», «Килдебәк - Туктар - Мәртән».

2.7 Яшелләнделгән территорияләрнең торышын бәяләү

Хәзерге вакытта жирлекнең торак пунктларында гомуми файдаланудагы яшелләнделерү зонасы бүленми.

9.14 п. буенча СП 42.13330.2011 "СНиП 2.07.01-89*. Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү» жирлекнең торак пунктларында гомуми файдаланудагы яшелләнделерү 12.м²/кеше тәшкил итәргә тиеш.

Махсус билгеләнештәге яшел территорияләр төбәк юллары буйларында, авыл хужалыгы жирләрендә һәм су агымнарының су саклау зоналары чикләрендә урнашкан җил саклау, су һәм туфрак саклау эһәмиятендәге үсентеләр тарафыннан тәкъдим ителгән.

2.8 Хайваннар һәм үсемлекләр дөньясының торышын бәяләү

Татарстан Республикасы Саба районы буенча аучылык ресурсларына кертелгән хайваннар саны (Дәүләт аучылык реестрыннан өземтә) 2.8.1 нче таблицада китерелде.

2.8.1 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба районы буенча аучылык ресурсларына кертелгән хайваннар саны (Дәүләт аучылык реестрыннан өземтә)

Хайваннар	Саны, төре
Тояклы хайваннар*	
Кабан	41
Поши	402
Аю	
Соры аю	4
Йонлы хайваннар*	
Төлке	201
Селәүсен	1
Бурсык	19
Урман сусары	100
Чәшке	22
Ак куян	231
Соры куян	1130
Европа кондызы	264
Тиен	701
Ондатра	407
Кошлар**	
Тәлләтәвеч	30

Соры көртлек	616
Божыр	192
Гади кыр тавыгы	3025
Кыр үрдөгө	1588
Чүрөкэй	1141

*Тояклы, кыйммөтлө йонлы хайваннарның, аюларның саны 2019 елның 31 августына китерелгән.

** Кошларның саны 2019 елның 31 мартына китерелде.

Антропоген йөкләнешне төбәк юллары буйлап урнашкан яклау полосалары кичерә: «Байлар Сабасы-Лесхоз», «Килдебәк-Иске Икшермә», «Килдебәк-Туктар-Мәртен».

Казкаш елгасы ярлары янындагы территорияләр һәм яшел массивлар төзекләндерелә.

2.9 Халык сәламәтлеген өчен хәвеф-хәтәрне бәяләү.

Мөгезле эре терлек фермалары һәм кәжә фермасы халыкка тискәре йогынты ясый.

Санитар саклау зоналарының өченче пояслары чикләрендә ягулык-майлау материалларын аерганда жир асты суларының скважиналарда химик пычрануы куркынычы бар.

3. УРМАН ФОНДЫ ЖИРЛӘРЕ

Килдебәк авыл жирлеген территориясендә урман фонды жирләре Сабабаш кишәрлеген урманчылыгының “Саба урманчылыгы” ДКУ яклау урманнары тарафыннан 165,5800 га тапшырылган, бу авыл жирлеген барлык мәйданының 2,9%ын тәшкил итә (33).

Саклагыч урманнар, әйләнә-тирә мохитне саклау, су саклау, саклау, санитар-гигиена, сәламәтләндерү һәм башка файдалы функцияләрне саклау максатларында, аларны саклау урманнарының максатчан билгеләнеше һәм алар башкара торган файдалы функцияләр белән бер үк вакытта файдалану шарты белән бер үк вакытта урманнардан файдаланып үзләштерелергә тиеш.

Жирлек территориясендә саклагыч урманнар кыйммәтле урманнар һәм урман категорияләре белән тәкъдим ителгән, алар чүлле, ярымчүлле, урман-дала, урман-тундра, далаларда, тауларда урнашкан. Алар буенча мәгълүмат 3.1.1. һәм 3.1.2 нче таблицаларда китерелгән.

3.1.1 таблица

Саба муниципаль районы Олы Нырты авыл жирлеген
торак пунктлар чикләренә кертелә торган һәм төшереп калдырыла торган
жир кишәрлекләре исемлеген

Участок исеме	БДКМРга белешмэләр	Участоктан файдалану режимын фактта үтәү
Урман фонды жирләре	16:35:000000:942 16:35:000000:944 16:35:000000:389 16:35:000000:923 16:35:0000:385и башкалар.	Үтәлә

3.1.2 таблица

Килдебәк авыл жирлегә территориясендә урнашкан урман фонды жирләреннән файдалануның хокукий режимы

Зона исеме	Участоктан файдалануның хокукий режимы	Нигезләү: (норматив документлар)
Саба урманчылыгының саклау урманнары	Урман кодексының 25 ст. белән рөхсәт ителгән барлык төрләре дә рөхсәт ителә, сагыз эзерләүдән, урман плантацияләрен булдырудан, агачны һәм башка урман ресурсларын эшкәртүдән тыш	Саба урманчылыгының урман хужалыгы регламенты, раслаулар. ТР Урман хужалыгы министрлыгының 2019 елның 19 декабрендәге 113 номерлы боерыгы белән
Саклау урманнары, категориясе - чүлләр, ярымчүлләр, урман-дала, урман-тундра зоналарында, далаларда, тауларда урнашкан урманнар	Чүл, ярымчүл, урман-дала, урман-тундра зоналарында, далаларда, тауларда урнашкан урманнарда түбәндәгеләр тыела: 1) урман-парк зоналары 2) яшел зоналар	Саба урманчылыгының урман хужалыгы регламенты, раслаулар. ТР Урман хужалыгы министрлыгының 2019 елның 19 декабрендәге 113 номерлы боерыгы белән

4. ФАЙДАЛЫ КАЗЫЛМА ЯТМАЛАРЫНЫҢ ТАУ БҮЛЕКЛӘРЕ

Татарстан Республикасы Экология һәм табигый ресурслар министрлыгы мәгълүматларына караганда, Килдебәк авыл жирлегә территориясендә Кирпеч балчыгы ятмаларының лицензияле участогы урнашкан (САБ № 01182 ТЭ лицензиясе).

Жирлек территориясендә тау токымнары статусына ия жир асты байлыкларының лицензияле участоклары файдаланыла, алар чикләрендә эчәргә яраклы һәм хужалык-көнкүрешне су белән тәмин итү өчен жир асты сулары чыгарыла (38).

5. АЕРУЧА САКЛАНА ТОРГАН ТАБИГый ТЕРРИТОРИЯЛӘР

Килдебәк авыл жирлегә чикләрендә махсус сакланучы табигый территорияләре юк (18,20).

6. ТЕРРИТОРИЯДӘН ФАЙДАЛАНУНЫҢ МАХСУС ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР

6.1 Житештерү һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары

Булган объектларның санитар-яклау зоналары турындагы мәғлүматлар һәм санитар-яклау зоналары режимын үтәү турындагы мәғлүмат 6.1.1 нче таблицада китерелгән. Объектларның санитар-яклау зонасын куллану регламентлары 6.1.2 нче таблицада китерелгән.

КН 16:35:090407:159 булган жир кишәрлегендә, кулланылмый торган теплица урынында, Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенә «Татарстан Республикасы пространство мәғлүматлары фонды» ДБУ (Кушымта) адресына юлланган 1706 номерлы хаты нигезендә, V класслы хәвәфлелектәге жиләк-жимеш һәм яшелчәләр (киптерү, тозлау, маринование һәм квашений) эшкәртү һәм саклау производствосын оештыру планлаштырыла. Әлеге объект барлыкка килә торган якинча санитар-яклау зонасын исәпкә алып, яшәү тирәлегә сыйфатының нормалаштырылган күрсәткечләре булган гамәлдәге территорияләргә карата 50 м. Планлаштырылган объекттан Килдебәк авылының Школьная урамындагы шәхси торак йортлар урнашкан жир кишәрлекләре чикләренә кадәр ераклык 50 м тәшкит итә, перспективалы производстводан Школьная урамы буенча яшәүче халыкка тискәре йогынты юк. Төзелә торган санитар-яклау зонасы чикләрендә сәнәгать майданчыгыннан төньякка таба махсус билгеләнгән яшелләндерү планлаштырылган.

6.1.1 нче таблица

Килдебәк авыл жирлегә территориясендә урнашкан житештерү һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары

Объект исеме	СЗЗ төре (якинча, исәп-хисап, билгеләнгән)	СЗЗ күләме, м	СЗЗ, объект турында БДКМРна белешмәләр	Нигезләү: (норматив документлар)	Объектның СЗЗ режимын үтәү
Авыл хужалыгы житештерүе объектлары гамәлдәге					
«Юлбат» АХП» ЖЧЖенең эре мөгезле терлекләр фермасы Килдебәк 550 баш	Якинча	300	16:35:090408:15	СанПиН 2.2.1/2.1.1200-03, 7.1.11	СЗЗна торак төзелеше, балалар бакчасы эләгә
«Лукоз Саба» ЖЧЖенең Кәжә фермасы Килдебәк авылында 4200 баш	Исәп-хисап	300	16:35:090408:86 16:35:090408:81	СанПиН 2.2.1/2.1.1200-03 сәг.7.1.11, «Татарстан Республикасында гигиена һәм эпидемиология үзәге» ФБУЗ баш табибы тарафыннан расланган 61663 номерлы эксперт бәяләмәсе	СЗЗна ферма ихтияжлары өчен скважина эләгә
«Гатин Л.Р» КФХ Килдебәк торак пункты 50 баш	Якинча	50	16:35:090408:32	СанПиН 2.2.1/2.1.1200-03, 7.1.11	СЗЗга торак

					төзелешә элэгә
«Юлбат» АХП» ЖЧЖенең эре мөгезле терлекләр фермасы Туктар ., 440 баш	Якынча	300	16:35:090504:34	СанПиН 2.2.1/2.1.1200-03, 7.1.11	ССЗга торак йортлар, балалар бакчасы, скважиналар элэгә
«Урта Саба» ЖЧЖенең 210 башка югары технологияле роботлаштырылган сөтчелек комплексы	Исәп-хисап	Сәнәгать майданчыгы чикләреннән һәрьяклап 50	16:35:090504:113 16:35:090504:110	СЗЗ проекты (корректировка), 1562-2020 елның 30 мартындагы 1562-2020 номерлы эксперт баяләмәсе, 2020 елның 13 апрелдәге 16.11.11.000.Т.000766.04. 20 санитар-эпидемиологик нәтижә	Үтәлә
КФХ Каюмов И.Г. Туктар ш. 200 баш	Якынча	300	16:35:090504:27	СанПиН 2.2.1/2.1.1200-03, 7.1.11	СЗЗЗЗга елга элэгә
"Мәргән агрофирмасы» ЖЧЖенең мөгезле эре терлекләр фермасы 1100 баш	Якынча	300	16:35:090501:6	СанПиН 2.2.1/2.1.1200-03, 7.1.11	СЗЗЗЗга торак төзелешә, скважина элэгә
КФХ, Мәүлетов И.Г. Туктар п, 50 баш	Якынча	50	16:35:090504:50	СанПиН 2.2.1/2.1.1200-03, 7.1.11	Үтәлә
Туктар авылыннан төньяктарак урнашкан «Гаязов» КФХ 25 баш	Якынча	50	16:35:090505:26	СанПиН 2.2.1/2.1.1200-03, 7.1.11	Үтәлә
«Юлбат» АХП» ЖЧЖ ыңдыр табагы	Якынча	50	16:35:090407:51	СанПиН 2.2.1/2.1.1200-03, 7.1.11	СЗЗЗЗга торак төзелешә ,балалар бакчасы элэгә
Азык-төлек продуктларын эшкәртү буенча сәнәгать объектлары һәм производстволар					
Жиләк-жимеш һәм яшелчәләрне (киптерү, тозлау, маринадлау һәм куалау) эшкәртү һәм саклау буенча сәнәгать житештерүенең перспективалы үсешә майданчыгы, рекультивацияләүчә файдаланыла торган теплица территориясендә 1,3444 гектар майдандагы куркыныч V кл.	Якынча	50	16:35:090407:159	СанПиН 2.2.1/2.1.1200-03 сәг.7.1.8	Үтәлә
Транспорт инфраструктурасын корылмалары һәм хезмәтләр күрсәтү					

«Юлбат» АХП» ЖЧЖенең машина-трактор паркы	Якынча	300	16:35:090407:51	СанПиН 2.2.1/2.1.1200-03 сэг.7.1.11.	С333га торак төзелеше элэгә
Техник хезмәт күрсәтү станциясе	Якынча	50	16:35:090101:61 3	СанПиН 2.2.1/2.1.1200-03, 7.1.12	С333га торак төзелеше элэгә
Ягулык-майлау материаллары склады	Якынча	100	-	СанПиН 2.2.1/2.1.1200-03 сэг.7.1.11.	С333га торак төзелеше элэгә
Магистраль газүткәргечләр					
Магистраль газүткәргеч	Якынча	100	-	РФ Хөкүмәтенең 2017 елның 08 сентябрэндәге 1083нче карары	Үтәлә
АГРС	Якынча	150	-	РФ Хөкүмәтенең 2017 елның 08 сентябрэндәге 1083нче карары	Үтәлә
Күмү урыннары					
Килдебәк авылының көньяк- көнбатышындагы зират.	Якынча	50	16:35:090101:21 7 16:35:090101:25 9	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200- 03	С3333га торак төзелешләр е элэгә
Туктар көньяктагы зират			16:35:090504:11 1		С3333га торак төзелешләр е элэгә
Туктар көньяк- көнбатышындагы зират			16:35:090301:28		С3333га торак төзелешләр е элэгә
Мәртен т.п. көнъягындагы зират			16:35:090501:33 16:35:090501:34		С3333га торак төзелешләр е элэгә

6.1.2 нче таблица

Килдебәк авыл жирлеге территориясендә урнашкан санитар-яклау зоналарынан файдалану регламентлары

Зона исеме	Зонадан файдалануның хокукый режимы	Нигезләү: (норматив документлар)
Санитар-саклау зонасы	Түбәндәгеләрне урнаштыру рөхсәт ителми: – торак йортлар, аерым торак йортларны, ландшафт-рекреация зоналарын, ял итү зоналарын, курортлар, шифаханәләр һәм ял йортлары территорияләрен, бакчачылык ширкәтләре һәм коттедж төзелешләре территорияләрен, күмәк яисә шәхси дача һәм бакча участокларын да кертеп, шулай ук яшәү тирәлегә сыйфатын нормалаштыра торган сыйфат күрсәткечләре булган башка территорияләр – спорт корылмалары, балалар майданчыклары, мэгариф һәм балалар учреждениеләре, гомуми файдаланудагы дәвалау-профилактика һәм савыктыру учреждениеләре; – дарулар, дару чаралары һәм (яисә) дару рәвешләре, фармацевтика	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03

	<p>предприятиеләре өчен чимал складлары һәм ярымпродуктлар житештерү объектлары; сәнәгатьнен азык-төлек тармаклары объектлары, азык-төлек чималы һәм азык-төлек продуктарының күпләп складлары объектлары, эчәр суларны эзерләү һәм саклау өчен суүткәргеч корымалар комплекслары.</p> <p>Авария хәлендәге дежур персонал өчен торак булмаган биналар, вахта ысулы буенча эшләүчеләр өчен биналар, идарә итү биналары, конструктор бюролары, административ билгеләнештәге биналар, фәнни-тикшеренү лабораторияләре, поликлиникалар, ябык типтагы спорт-савыктыру корымалары, мунчалар, кер юу корымалары, сәүдә һәм жәмәгать туклануы объектлары, мотельләр, кунакханәләр, гаражлар, жәмәгать һәм индивидуаль транспортны саклау өчен майданчыклар һәм корымалар, янгын деполары, жирле һәм транзит коммуникацияләр, ЛЭП, электр подстанцияләре, нефть һәм газ үткәргечләре, техник су белән тәмин итү өчен артезиан скважиналары, техник су белән тәмин итү өчен су суыту корымалары, техник канализация канализация станцияләре, су белән тәмин итү станцияләре, АЗС, су белән тәмин итү корымалары урнаштыру.</p>	
Зиратларның санитар-яклау зонасы	<p>Зиратларның санитар-яклау зоналары, биналар һәм жирләү өчен билгеләнгән корымалар территорияләрендә, дини объектлардан һәм жирләү йортларыннан тыш, әлеге объектларга хезмәт күрсәтү белән бәйлә булмаган биналар һәм корымалар төзү рөхсәт ителми.</p> <p>Санитар-саклау зоналары территориясе планлаштырылган, төзекләндерелгән һәм яшелләндерелгән булырга, транспорт һәм инженерлык коридорлары булырга тиеш.</p>	СанПиН 2.1.2882-11

6.2 Автомобиль юлларының юл буге полосалары, тимер юлларның саклау зонасы, аэродром яны территориясе

Жирлек территориясе буенча «Байлар Сабасы-Лесхоз», «Килдебәк-Иске Икшермә», «Килдебәк-Туктар-Мәртен» IV категорияле төбәк юллары уза. СЗЗ проектлары автомагистраль юллар өчен генә эшләнә, Килдебәктә әлеге юллар юк.

IV категориядәге региональ юллардан юл буге полосасы 50 м тәшкит итә, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2008 елның 1 декабрендәге 841 номерлы карары нигезендә.

Төбәк әһәмиятендәге автомобиль юлларының юл буге полосалары чикләрендә жир участкаларыннан (жир кишәрлекләреннән) файдалануның аерым режимы билгеләнә, аның буенча гомуми файдаланудагы автомобиль юлларының юл буге полосаларында капитал корымалар төзү тыела, түбәндәгеләр искәrmә булып тора:

- мондый автомобиль юлларына хезмәт күрсәтү, аларны төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау, ремонтлау һәм тоту өчен билгеләнгән объектлар;

- Россия Федерациясе Эчке эшләр министрлығының Юл хәрәкәте иминлеге дәүләт инспекциясе объектлары;

- юл сервисы объектлары, реклама конструкцияләре, мәгълүмати щитлар һәм күрсәткечләр;

- инженерлык коммуникацияләре [22].

6.3 Магистраль яисә сәнәгать торбаүткәргечләренә (газүткәргечләр, нефть үткәргечләр һәм нефть продуктлары үткәргечләр, аммиакопроводларга) кадәр ин аз ераклыктагы зоналар

Килдебәк авыл жирлеге территориясендә магистраль газүткәргеч уза, АГРС бар.

Килдебәк авыл жирлеге территориясе буйлап уза торган магистраль газүткәргечләрдә кран төеннәре һәм азык-төлек шәмнәре урнаштырылган. СП 36.13330.2012 нигезендә, шәмнәрдән биналар һәм корылмаларның фундаментларына кадәр Минималь ераклык 300 м тәшкит итә.

Углеводород чималы магистраль торба үткәргечләре өчен минималь ара 36.13330.2012 "Магистраль торба үткәргечләр" нигезендә билгеләнә. СНИП 2.05.06-85*» и СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 Актуальләштерелгән редакциясе «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе»

6.3.1 нче таблица

Магистраль торбаүткәргечләргә кадәр минималь ераклыктагы зоналардан файдалану регламентлары

Зона исеме	Зонадан файдалану режимы	Норматив документлар
Минималь ераклык зоналары	<p>Түбәндәгеләрне урнаштыру рөхсәт ителми:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ торақ пунктлар; ➤ бакча йортлары булган күмәк бакчалар; ➤ аерым сәнәгать һәм авыл хужалыгы предприятиеләрен; ➤ кошчылык фабрикалары, теплица комбинатлары һәм хужалыклары; ➤ файдалы казылмаларны эшкәртү карьерлары; ➤ автомобильләр өчен гаражлар һәм ачык тукталышлар; ➤ халык күпләп жыела торган аерым биналар (мәктәпләр, хастаханәләр, балалар бакчалары, вокзаллар һ.б.); ➤ тимер юл станцияләре; аэропортлар; елга портлары һәм пристаньнары; гидро-, электростанцияләр; I-IV класслы елга транспортының гидротехник корылмалары; ➤ чистарту корылмалары һәм су үткәргеч насос станцияләре; ➤ 1000 м³ дан артык күләмдә саклана торган жиңел кабынып китүчән һәм янучан сыектыклар һәм газлар складлары; 	<p>СП 36.13330.2012 "СНИП 2.05.06-85*. Магистраль торбаүткәргечләр"</p>

	автомобильләргә ягулык салу станцияләре һ.б.	
--	---	--

Магистраль һәм промысел торбаүткәргечләренен (газүткәргечләр, нефть үткәргечләр һәм нефть продуктары үткәргечләренен, аммиак үткәргечләренен) саклау зоналары

Магистраль торба үткәргечләренен сак зоналары РФ Хөкүмәтенен 2017 елның 08 сентябрэндәге 1083нче карары нигезендә билгеләнә. Объектларның саклау зоналарыннан файдалану регламентлары 6.4.1 нче таблицада китерелгән.

6.4.1 нче таблица

Килдебәк авыл жирлегә территориясендә урнашкан санитар-яклау зоналарыннан файдалану регламентлары

Зона исеме	Зонадан файдалануның хокукый режимы	Нигезләү: (норматив документлар)
Саклау зоналары	<p>Сак зоналарында тыела:</p> <ul style="list-style-type: none"> - контроль-үлчәү һәм контроль-диагностика пунктларын, кисәтү язуларын, магистраль газүткәргечләренен урнашу урынын тану һәм сигнал билгеләрен күчерү, күмү, зарарлау һәм жимерү;; - элемент кабель линияләрендә хезмәт күрсәтә торган көчләнү пунктларының ишекләрен һәм люкларын, линия арматурасы узеллары коймаларын, электрохимик саклану жайланмалары ишекләрен, линия һәм карау коелары люкларын ачарга, краннар, задвижкалар ачарга һәм ябарга, элемент, энергия белән тәмин итү, магистраль газүткәргечләр телемеханика жайланмаларын кертәргә һәм өзәргә;; -- чүпләкләр оештырырга, сык һәм коррозия-агрессив матдәләр һәм ягулык-майлау материалларын агызырга;; - теләсә нинди материалларны, шул исәптән ягулык-майлау материалларын туплау яки теләсә нинди материалларның саклагычларын урнаштыру;; - магистраль газүткәргечен жимерүдән саклы торган яр саклау, су чыгару корылмаларына, Жир һәм башка корылмаларга (жайланмаларга) зыян китерергә; - якорьга суднолар һәм йөзү объектларын, диңгез имезүчеләрен табу, су биологик ресурсларын тоту (тоту) кораллары белән балык тоту, агуланган якорь-чылбыр белән йөзү;; - су объектларының төбен һәм ярларын үзгәртү белән бәйлә тирәнәйтү һәм башка эшләр башкару, магистраль газүткәргеч объектына техник хезмәт күрсәтү өчен кирәкле эшләрдән тыш; - бәрү-импульссы жайланмалар һәм ярдәмче механизмнар кулланып эшләр башкару, йөкләр ташлау; - эшчәнлектән тыш рекреация эшчәнлеген гамәлгә ашырырга, учаклар ягырга һәм ут чыганакларын урнаштырырга; - сак зоналарын коймалау һәм киртәләү; - нинди дә булса биналар, корылмалар урнаштырырга; - магистраль газүткәргечкә санкцияләnmәгән тоташтыруны (тоташтыруны) тормышка ашырырга. 	<p>РФ Хөкүмәтенен 2017 елның 08 сентябрэндәге 1083нче карары</p>

6кВ көчөнөшлө һәм аннан да күбрәк көчөнөшлө һава электр линияләренең сак зоналары

Килдебәк авыл җирлегенең торак пунктларын һәм авыл хужалыгы житештерүе объектларын электр белән тәэмин итү «Байлар Сабасы - Лесхоз» автомобиль юлы буйлап килүче «Саба» ҺЛ-10 кВ ф 17, 21, 22 ПС һава линияләре белән башкарылган; «Килдебәк - Иске Икшермә»; «Килдебәк - Туктар - Мәртен» электр тапшыру линияләрен бүлү челтәре.

6.5.1 нче таблица

Килдебәк авыл җирлеге территориясендә урнашкан электр үткәргечләренең һава линияләренең сак зоналары

Объект исеме	Сак зонасы күләме, м	БДКМРга белешмәләр	Нигезләү: (норматив документлар)	Зонадан файдалану режимын фактта үтү
Линия 10 кВ	10	16.35.2.42	09.04.2015 № 36 жир төзелеше эше 09.04.2015 "Электр челтәре объектлары саклау зоналарын билгеләү һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан участкалардан файдалануның махсус шартлары турында" 2009 елның 24 февралендәге 160 номерлы карары	Сак зонасына Килдебәк, Туктар, Мәртен торак пунктларында торак төзелеше элгә

6.5.2 нче таблица

Килдебәк авыл җирлеге территориясендә урнашкан электр тапшыруының һава линияләрен саклау зоналарыннан файдалану регламентлары

Зона исеме	Зонадан файдалануның хокукый режимы	Нигезләү: (норматив документлар)
Саклау зоналары	Электр тапшыру линияләренең сак зонасында эксплуатацияләүнең куркынычсызлыгын һәм өзлексез булуын боза алырлык яки алар барышында кешеләргә карата куркыныч туарга мөмкин булган гамәлләр уздыру тыела. Аерым алганда, түбәндәгеләр тыела: <ul style="list-style-type: none"> – ягулык-майлау материаллары саклагычларын урнаштырырга; – чүплекләр ясарга; – шартлату эшләрен башкарырга; – ут кабызырга; – ачы һәм коррозия матдәләрен һәм ягулык-майлау материалларын ыргытырга һәм аларны агызырга; – чыбыкларга таяну һәм аларга чит предметларны якынайту, шулай ук терәкләргә менү; – давыл вакытында яки экстремаль һава шартларында электр тапшыру һава линияләренең сак зонасында булырга яки анда эшләр башкарырга 	«Электр челтәре хужалыгы объектларының сак зоналарын билгеләү һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан кишәрлекләрдән файдалануның махсус шартлары турында» 2009 елның 24 февралендәге 160нчы номерлы карары

	Һава электр линияләренең саклау зонасы чикләрендә бу линияләрне кулланучы оешма ризалыгыннан башка төзелеш, монтаж һәм су сиптерү эшләрен башкару, агач утырту һәм кисү, азык, ашламалар, ягулык һәм башка материаллар туплау, йөк төялгән яисә юл өслегеннән йөксез гомуми биекlege 4 м дан артык булган машиналар һәм механизмнар өчен йөрү тыела.	
--	--	--

6.6 Су саклау зоналары, яр бую яклау полосалары һәм яр бую полосалары, балыкчылык тыюлыклары зоналары

Авыл жирлеге чикләренә керә торган су агымнарын саклау зоналары турындагы белешмәләр 6.6.1 нче таблицادا китерелгән.

6.6.1 нче таблица

Килдебәк авыл жирлеге территориясендә урнашкан су саклау зоналары, яр бую яклау полосалары һәм яр бую полосалары

Объект исеме	Саклау зонасы төре	Зона күләме, м	БДКМРга белешмәләр	Нигезләү: (норматив документлар)	Зонадан файдалану режимын фактта үтәү
Казкаш елгасы	Яр бую полосасы	20	-	6 ст. Су кодексы	
	Яр бую саклау полосасы	50	16.35.2.28	65 ст. Су кодексы	Яр бую яклау полосасы һәм су саклау зонасы чикләрендә эре мөгезле терлекләр фермалары, каналлаштырылган торак төзелешләре, жирләр, зиратлар эләгә
	Су саклау зонасы	100	16.35.2.26	65 ст. Су кодексы	
Исемсез су	Яр бую полосасы	5	-	6 ст. Су кодексы	Үтәлә
	Яр бую саклау полосасы	50	-	65 ст. Су кодексы	
	Су саклау зонасы	50	-	65 ст. Су кодексы	

6.6.2 нче таблица

Килдебәк авыл жирлеге территориясендә су саклау зоналарынан, яр бую яклау полосаларынан һәм яр бую полосаларынан файдалану регламентлары

Зона исеме	Зонадан файдалануның хокукый режимы	Нигезләү: (норматив документлар)
Яр бую полосасы	Һәр граждaн , хәрәкәт итү һәм анда булу өчен,шул исәптән һәвәскәр һәм спорт балыкчылыгы һәм йөзү чараларын жәлеп итү өчен,гомуми файдаланудагы су объектларының яр бую полосасынан файдаланырга хокуклы (механик транспорт файдаланудан тыш).	РФ Су кодексы

	Яр бие полосасы чикләрендә жир кишәрлекләрен хосусыйлаштыру тыела.	РФ Жир кодексы
Яр бие саклау полосасы	Яр бие яклау полосалары чикләрендә су саклау зонасы өчен билгеләнгән чикләүләр белән беррәттән түбәндәгеләр тыела: жирләрне сөрү; -юыла торган грунтларның өемнәрен урнаштыру; - авыл хужалыгы терлекләрен көтү һәм алар өчен жәйге лагерьлар, ванналар оештыру	РФ Су кодексы
Су саклау зонасы	Су саклау зоналары чикләрендә түбәндәгеләр тыела: – туфракның уңдырышлылыгын көйләү максатларында агып төшүче сулардан файдалану; – зиратларны, үлөт базларын, житештерү һәм куллану калдыкларын күмү урыннарын, химик, шартлаткыч, агулы матдәләрне, радиоактив калдыкларны күмү пунктларын урнаштыру; – зарарлы организмнарга каршы көрәш буенча авиация чараларын гамәлгә ашыру; – транспорт чараларының (махсус транспорт чараларынан тыш) хәрәкәте һәм туктап торуы, моңа юлларда һәм юлларда каты өслекле махсус жиһазландырылган урыннарда аларның хәрәкәте һәм туктап торулары керми; – машинага ягулык салу станцияләрен, ягулык-майлау материаллары складларын урнаштыру (моңа, әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге кануннар һәм Су кодексы таләпләрен үтәгән очракта, транспорт чараларын техник карау һәм ремонтлау өчен кулланыла торган техник хезмәт күрсәтү станцияләрен, ягулык-майлау материаллары складларын портлар, суднолар төзү һәм суднолар ремонтлау оешмалары, эчке су юллары инфраструктурасы территорияләрендә урнаштырылган очраklar керми); – пестицидларның һәм агрохимикатларның махсуслаштырылган саклагычларын урнаштыру, пестицидлар һәм агрохимикатлар куллану; – агым суларны, шул исәптән дренаж суларны агызу; – гомумтаралган файдалы казылмаларны разведкалау һәм чыгару (гомумтаралган файдалы казылмаларны разведкалау һәм чыгару файдалы казылмаларның башка төрләрен разведкалау һәм чыгаруны гамәлгә ашыручы жир асты байлыкларынан файдаланучылар тарафыннан тау бүлемтекләренен жир асты байлыклары һәм (яисә) геологик бүлемтекләренен жир асты байлыклары турындагы РФ законнары нигезендә бирелгән чикләрдә, 1992 елның 21 февралендәге РФ Канунының 19.1 статьясы нигезендә расланган техник проект нигезендә гамәлгә ашырылган очраklarдан тыш). N 2395-1 "Жир асты байлыклары турында"). Су саклау зоналары чикләрендә, су объектларын пычранудан, чүпләнүдән, ләм утырудан һәм сулыкларны сәегудан саклауны тәэмин итә торган корылмалар белән су кануннарына һәм әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге кануннарға ярашлы рәвештә, мондый объектларны проектлау, төзү, реконструкцияләү, эксплуатациягә кергү, хужалык һәм башка объектларны эксплуатацияләү рөхсәт ителә. Су объекттын пычранудан, чүпләнүдән, ләм утырудан һәм суларны ярлыландырудан саклауны тәэмин итә торган корылма төрен сайлау әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге кануннар нигезендә билгеләнгән пычраткыч матдәләр, башка матдәләр һәм микроорганизмнарны	РФ Жир кодексы

	<p>ташлауның мөмкин нормативларын үтәү зарурлыгын исәпкә алып гамәлгә ашырыла.</p> <p>Су объектларын пычранудан, чүпләнүдән, ләм басудан һәм суларны ярлыландырудан саклауны тәэмин итә торган корылмалар дигәндә түбәндәгеләр аңлашыла:</p> <ul style="list-style-type: none"> – үзәкләштерелгән су чыгару системалары (канализацияләр), явым-төшем суларын агызу өчен үзәкләштерелгән су чыгару системалары; – агып төшүче суларны үзәкләштерелгән су чыгару системаларына (шул исәптән яңгыр суларын, кар суларын, инфильтрация, су сиптерү һәм дренаж суларын) жибәрү (агызу) корылмалары һәм системалары, әгәр алар шундый суларны кабул итү өчен билгеләнгән булса; – агып төшүче суларны (шул исәптән яңгыр суларын, кар суларын, инфильтрация, су сиптерү һәм дренаж суларын) чистарту өчен аларны чистартуны әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге законнар һәм Су кодексы таләпләре нигезендә билгеләнгән нормативлардан чыгып тәэмин итүче локаль чистарту корылмалары; – житештерү һәм куллану калдыкларын жыю корылмалары, шулай ук агып төшүче суларны (шул исәптән яңгыр суларын, кар суларын, инфильтрация суларын, су юу һәм дренаж суларын) су үткәрни торган материаллардан ясалган приемникларга чыгару (агызу) корылмалары һәм системалары. <p>Су саклау зоналары чикләрендә урнашкан һәм агып төшүче суларны чистарту корылмалары белән жиһазландырылмаган гражданның бакчачылык, яшелчәчелек яисә дача коммерциягә карамаган берләшмәләре территорияләренә карата, аларны мондый корылмалар белән жиһазландырган һәм (яисә) үзәкләштерелгән системаларга тоташтырган мизгелгә кадәр, әйләнә-тирә мохиткә пычраткыч матдәләр, башка матдәләр һәм микроорганизмнар керүне булдырмый торган су үткәрни торган материаллардан ясалган приемниклар куллану рөхсәт ителә.</p>	
--	---	--

6.7 Су басу һәм су басу зоналары

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 29 августындагы 1625-р номерлы карары нигезендә, Саба районының (2019 елның 16 февралендәге 301-р номерлы үзгәрешләр белән) торак пунктлары «Су басу (су басу) ихтималы булган Татарстан Республикасы торак пунктлары исемлегенә» кертелмәгән. Жирлек территориясә буйлап ага торган Казкаш елгасы язгы ташу чорында куркыныч тудырмый, кушылдыкларның бер өлеше фәкәть су ташу һәм су ташу чорында гына (39) тугырыла.

Жирле үзидарә органнары мәгълүматлары буенча, язгы ташу чорында су басу зонасы һәм ташу вакытында кадастр номеры 16:35:090201:58 булган участка күзәтелә.

6.8 Эчә торган һәм хужалык-көнкүрешне су белән тәэмин итү чыганаclarын санитар саклау зоналары

Халыкның эчә торган һәм хужалык-көнкүреш максатлары өчен кулланыла торган скважиналар өчен «Саба ТКХ МПП» ААЖ һәм «Лукоз Саба» ЖЧЖ ияләре өчен [35] санитария саклау зоналары проектлары эшләнә.

Су белән тәмин итү чыганаclarын санитар саклау зоналары турында мәгълүмат беренче, икенче һәм өченче пояслар, аларны куллану регламентлары һәм фактик торышы буенча 6.8.1 һәм 6.8.2 нче таблицаларда бирелгән.

6.8.1 нче таблица

Килдебәк авыл жирлеге территориясендә урнашкан эчәргә яраклы һәм хужалык-көнкүрешне су белән тәмин итү чыганаclarын санитар саклау зоналары

Зона билгеләнә торган объект исеме	Санитария саклау зоналары, м			Мәгълүматлар чыганагы	БДКМРга белешмәләр	Зонадан файдалану режимын фактта үтәү
	1 пояс	2 пояс	3 пояс			
Туктарда 39нчы Скважина эчәргә яраклы су белән тәмин итү чыганагы (Туктар шт.п. көньяк-көнчыгышта)	R=30	R=54	R=360	Татарстан Республикасы Экология һәм табигый ресурслар министрлыгының 2015 елның 02 сентябрәндәге 693-п номерлы боерыгы	ЗСО-3 16.35.2.510 ЗСО-2 16.35.2.614	Үтәлә
«Лукоз Саба» ЖЧЖ фермасы участогында су жыю жайланмасы (Килдебәк көньяктан 0,7 км көньякта)	R=30	R=56	R=374	«Татарстан Республикасында гигиена һәм эпидемиология үзәге № 61663» ФБУЗның эксперт бәяләмәсе 2013елның 21 маеннан.		Су жыю жайланмасы «Лукоз Саба» ЖЧЖнең терлекчелек комплексы участогында урнашкан
Килдебәкнең көнчыгышында «Сабиржан» су жыю-каптажы	R=50	Югарыда, R=280 ташкыны буенча, түбәндә э жир асты сулары агымы буйлап 50 м. киңлек 300мның үзәк өлешендә .	Югарыда R=2300 ташкыны буйлап, аска таба 50 м. жир асты сулары агымы буйлап иңе 800м.	Татарстан Республикасы Экология һәм табигый ресурслар министрлыгының 2016 елның 14 октябрәндәге 1095-п номерлы боерыгы	ОКС 16:35:090402: 48 ЗСО-3 16.35.2.590 ЗСО-2 16.35.2.554	Үтәлә
Су жыю скважиналары ЗСО проектларынан башка	R=50			СанПиН 2.1.4.1110-02		үтәлми

Мәрттен ш.п. көнбатышында планлаштырылган скважина	R=50			СанПиН 2.1.4.1110-02	Беренче пояска торақ зонасы элэгә
---	------	--	--	-------------------------	---

6.8.2 нче таблица

Эчә торган һәм хужалык-көнкүрешне су белән тәмин итү чыганақларын санитар саклау зоналарыннан файдалану регламентлары

Зона исеме	Зонадан файдалануның хокукый режимы	Нигезләү: (норматив документлар)
Санитар саклау зонасы	<p>I пояс чикләрендә югары көпшәле ағачлар утырту рөхсәт ителми, суүткәргеч корылмаларны эксплуатацияләүгә, реконструкцияләүгә һәм киңәйтүгә турыдан-туры катнашы булмаган барлык төзелеш төрләре, шул исәптән төрле билгеләнештәге торба үткәргечләр салу, торақ һәм хужалык-көнкүреш биналарын урнаштыру, кешеләр яшәве, агулы химикатлар һәм ашламалар куллану рөхсәт ителми.</p> <p>Биналар агып төшүче суларны яқындагы көнкүреш яки житештерү канализациясе системасына, яки, икенче пояс территориясендә санитар режимны исәпкә алып, ЗСО I нче поясыннан читтә урнашкан чистарту корылмаларының жирле станцияләренә жибәрү белән жиһазландырылган булырга тиеш.</p> <p>Санитар саклау зоналары 2 нче һәм 3 нче пояслар чикләрендә түбәндәге очрақларда тыела: туфрак капламын бозуга бәйлә яңа скважиналар бораулау һәм яңа төзелеш (Роспотребнадзор Идарәсенәң ТО белән мәжбүри килештергәндә башкарыла); эшкәртелгән суларны жир асты офыкларына утырту һәм каты калдыкларны жир асты байлыкларын эшкәртү; ГСМ, агулы химикатлар һәм минераль ашламалар, проматлар туплаучылар, шламосаклагычлар һәм башка объектлар урнаштыру; жир асты суларын химик пычрату куркынычын тәмин итә торган объектларны урнаштыру; мондый объектларны санитар саклау зонасы 3 нче пояс чикләрендә жир асты суларын жир асты суларына тапшырганда гына урнаштыру, жир асты суларын саклаганда, жир асты суларын махсус саклау чараларын үтәгәндә, жир асты суларын саклаганда, жир асты суларын махсус пычратуга контрольдә тоту чараларын үтәгәндә, Роспотребология органнары тарафыннан бирелгән радиация күзәтчелеген исәпкә алып, жир асты байлыкларын саклау органнары бәяләмәсен исәпкә алып кына рөхсәт ителә.</p>	СанПиН 2.1.4.1110-02 «Су белән тәмин итү чыганақларын һәм эчәргә яраклы суүткәргечләрне санитар саклау зоналары» 2002 ел
	<p>Шулай ук II пояс чикләрендә жир асты суларын микроб пычрату куркынычын китереп чыгара торган зиратларны, үлэт базларын, ассенизация кырларын, фильтрлау кырларын, тирес саклагычларны, силос траншеяларын, терлекчелек һәм кошчылык предприятиеләрен һәм башка объектларны урнаштыру; ашламалар</p>	

һәм агулы химикатлар куллану; төп файдаланудагы урманнарны кисү тысла.

6.9 Дәвалау-савыктыру урыннарын, курортларны һәм табигый дәвалау ресурсларын саклауны санитар (тау-санитария) бозу

Жирлек территориясендә әлеге объектларның төрлөрө юк.

6.10 Саклана торган объектлар зоналары, саклана торган хәрби объектлар зоналары, хәрби объектларның саклау зоналары

Мәгълүматларның ачык чыганаclarына караганда, Килдебәк авыл жирлегә территориясендә саклана торган объектлар, саклана торган хәрби объектлар юк.

6.11 Әйләнә-тирә мохитнең торышын күзәтү стационар пунктларының сак зоналары

Килдебәк авыл жирлегә территориясендә әйләнә-тирә мохитнең торышын стационар күзәтү пунктлары юк [42].

6.12 Махсус сакланылучы табигать территорияләренең (дәүләт табигать тыюлыгы, милли парк, табигать паркы, табигать һәйкәленең) саклау зоналары

Килдебәк авыл жирлегә чикләрендә махсус сакланучы табигать территорияләренең сак зоналары (20) юк.

7. ТЕРРИТОРИЯЛӘРНЕ ТОТРЫКЛЫ ҮСТЕРҮ БУЕНЧА ЧАРАЛАР

Жирлектә килеп туган хәлне анализлау йомгаклары буенча, жирлекнең югарыда телгә алынган проблемаларын хәл итүгә юнәлдерелгән түбәндәге объектлы-юнәлешле чаралар эшләнде, шулай ук территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналардан файдалану режимын тәртипкә китерү, гомумән һәм тулаем алганда, экологик хәлне савыктыруга, халыкның экологик иминлеген тәмин итүгә, территориянең табигатьтән нәтижәле файдалануын һәм экологик тотрыклы үсешен тәмин итүгә юнәлдерелгән чаралар эшләнде.

7.1 Атмосфера һавасын саклау чаралары

Авыл хужалыгы житештерүенең ориентлаштырылган санитар-яклау зоналары: Эре мөгезле терлекләр фермалары: «Юлбат» АХП» ЖЧЖ Килдебәк ш.т.п., «Гатин Л.Р.» ЖЧЖ Кильәдебәк ш.т.п., «Юлбат» АХП» ЖЧЖ Туктар ш.т.п., «Мавлетов И.Г.» ЖЧЖ, «Юлбат» АХП» ЖЧЖ ашлык амбарлары торак секторны каплай, әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясаучы чыганаclar тирәсендә махсус билгеләнештәге яшелләндерү эшләрен башкарырга кирәк.

Барлык фермалар өчен законнарда билгеләнгән тәртиптә санитар-яклау зоналарын билгеләргә кирәк. Шулай ук тирес туплау урынын да оештырырга кирәк. Тиресне бетерү һәм тирес куллануга эзерлек системаларын технологик

проектлау нормалары нигезендә (НТП 17-99) тирес саклау урыны торак һәм терлекчелек корылмаларына карата жил исә торган якта һәм рельефтан түбәнрәк булган яктан аерып бирелә. Шулай ук эре мөгезле терлекләр фермасы өчен санитар-яклау зоналарын нигезләү проектын да башкарачак, аның нәтижәләре буенча санитар-яклау зоналарын кыскарту мөмкин булачак.

7.2 Жир өсте һәм жир асты суларын саклау һәм алардан нәтижәле файдалану чаралары

Балык хужалыгы сулыкларына аерым игътибар бирергә кирәк. Әлеге сулыкларны канализация һәм агым сулары белән пычрату, машиналар һәм тарлар юу, су басу юлы белән зарарсызландырылмаган биотермик ысул белән ашлама (хайваннарның йогышлы авырулары буенча имин булмаган хужалыклардан тирес буалары белән ашлама) куллану рөхсәт ителми, «Балыкчылык хужалыклары өчен ветеринария-санитария кагыйдәләре» нигезендә, ул 1971 елның 31 маендагы Баш ветеринария идарәсе тарафыннан расланган.

8) гомумтаралган файдалы казылмаларны разведкалау һәм чыгару (гомумтаралган файдалы казылмаларны разведкалау һәм чыгару файдалы казылмаларның башка төрләрән разведкалау һәм чыгаруны гамәлгә ашыручы жир асты байлыкларыннан файдаланучылар тарафыннан тау бүлемнәренәң жир асты байлыклары турындагы Россия Федерациясе законнары һәм (яисә) геологик бүлеп чыгару чикләрендә "Жир асты байлыклары турында" 1992 елның 21 февралендәге 2395-1 номерлы Россия Федерациясе Законының 19.1 статьясы нигезендә расланган техник проект нигезендә бирелгән очрактардан тыш). Шуңа бәйле рәвештә, су саклау зонасы чигендә чыгару участогы майданын кыскарту таләп ителә.

Эчә торган һәм хужалык-көнкүрешне су белән тәэмин итү чыганакларын - скважиналарны саклауга аерым игътибар бирергә кирәк. Зңче пояс чикләрендә эшчәнлек алып бару режимнары бозылган.

Санитария саклау зоналары проектын эшләргә кирәк:

- Туктарның көньяк читендә урнашкан скважина өчен;

- Туктар 39 нчы скважинадан көньяк-көнбатышка таба 307 м ераклыкта урнашкан скважина өчен;

- н Мәртен торак пунктның көньяк-көнчыгыш читендәге скважина өчен;

- Мәртен көнбатышында планлаштырыла торган скважина өчен.

«Әхмәдуллин» КФХ фермасы өчен агып төшүче суларны чыгару схемасын эшләргә кирәк, аның нигезендә терлекләргә тоту өчен бинада канализация системасы тирес чыгару схемасы белән бәйләнгән булырга тиеш.

- «Килдебәк "Юлбат АХП» ЖЧЖ» өчен эре мөгезле терлекләр

«Гатин Л.Р.» Килдебәк,

- Туктар «Юлбат» АХП ЖЧЖ,

Туктар авылының «Мәүлетов И.Г.»

«Каюмов И.Г.», Туктар

«Мәртен агрофирмасы» Мәртен,

- «Лукоз Саба» ЖЧЖ - Килдебәк.

Басуларга чистартылмаган агынты суларны агызуга юл куймаска, юлларның каты өслеген оештырырга, чүп контейнерлары урнаштыру өчен майданчыклар булдырырга кирәк.

Су саклау зонасында үз ихтыяжлары өчен гомумтаралган файдалы казылмалар чыгару тыела.

Физик тузган саен су белән тәэмин итү челтәрләрен алыштыру тәкъдим ителә. Үзәкләштерелгән ташландык суларны агызу системасы булмаганда, хужалык-көнкүреш юынты суларны жыю әйләнә-тирә мохиткә пычраткыч матдәләр, башка матдәләр һәм микроорганизмнар килүне булдырмый торган су үткәрә торган материаллардан эзерлэнгән приемникларга башкарылырга тиеш. Агым суларын чыгару даими рәвештә башкарылырга тиеш.

7.3 Жир ресурсларын саклау һәм алардан нәтижәле файдалану гамәлләре

Чокыр-балка челтәре үсешен булдырмас өчен, чокырларны, бигрәк тә авыл хужалыгы жирләренең майданын киметергә ярдәм итә торган урыннарны яшелләндерергә кирәк.

Кирәк булганда, жирләр территориясендә жил саклагыч һәм туфрак саклагыч утыртмаларның майданнары арту мөмкин.

7.4 Житештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү системасын оптимальләштерү чаралары

Фермалар территориясендә тирес туплау урыннарын оештырырга, шулай ук алдан зарарсызландыру чараларын үткәергә кирәк. Түбән урыннарда, бигрәк тә кар һәм янгыр сулары белән су басуга дучар булган урыннарда, шулай ук су чыганаклары янында тирес саклау урыннары төзү рөхсәт ителми. Саклау урыны әйләндереп алынган һәм яшелләндерелгән булырга тиеш. Агынты суларны эшкәртү, зарарсызландыру, саклау һәм куллану өчен эзерләү корылмалары терлекчелек биналарынан 60 км ераклыкта ферма һәм комплекслар коймаларынан читтә урнаштырыла. Озак вакыт тотканнан соң (5.8 п. ССР баш дәүләт санитария табибы тарафыннан расланган терлекчелек предприятиеләре өчен санитария кагыйдәләре 31.12.1987 № 4542-87 нигезендә 12 ай дәвамында тирес кырларга чыгарылырга мөмкин.

Каты коммуналь һәм биологик калдыкларны үз вакытында фермалардан жыярга кирәк. Халык ягыннан калдыкларны туплау кагыйдәләрен үтәү таләп ителә, фермалар житәкчелеге ягыннан су үткәрми торган контейнерларда каты коммуналь калдыкларны туплауны оештырырга кирәк.

7.5 Халыкны физик йогынтылардан яклау чаралары

Торак пунктлар территориясенә керә һәм төбәк һәм жирле әһәмияттәге урамнар һәм юллар буйлап бара торган 10 кВ биеклектәге 10 кВ линияләрен сак зоналарын кыскарту өчен жир асты өскә китерергә кирәк.

7.6 Объектларны житештерүне һәм урнаштыруны оптимальләштерү чаралары

Житештерү объектларына карата агып төшүче суларны чистарту һәм калдыкларны урнаштыру өлкәсендә мөмкин булган иң яхшы технологияләрне куллану тәкъдим ителде. Фермаларның санитар-яклау зоналарының исәп-хисап чикләрен нигезләү проектын эшләү, йә фермалар территорияләрен кыскарту, торак пунктлар чикләреннән читтә санитар-яклау зоналарын урнаштыру максатында куәтләрне киметү зарур.

Рекультивацияләнүче гамәлдә булмаган теплица территориясендә 1,3444 га майданда жиләк-жимеш һәм яшелчәләрне эшкәртү һәм саклау буенча сәнәгый производствоның перспектив үсеше майданчыгы, яшәү тирәлегенен нормалаштырылган күрсәткечләре белән булган территорияләргә карата 50 м төзелә торган санитар-саклау зонасында урнашкан. Планлаштырылган объекттан Килдебәк авылының Школьная урамындагы шәхси торак йортлар урнашкан жир кишәрлекләре чикләренә кадәр ераклык 50 м тәшкил итә, перспективалы производстводан Школьная урамы буенча яшәүче халыкка тискәре йогынты юк. Төзелә торган санитар-яклау зонасы чикләрендә сәнәгать майданчыгыннан төньякка таба махсус билгеләнгән яшелләндерү планлаштырылган.

Жиләк-жимеш һәм яшелчәләрне (киптерү, тозлау, маринадлау һәм квашений) эшкәртү һәм саклау буенча житештерү объектында V класслы куркыныч калдыкларны туплау майданчыгы оештырырга, агып төшүче суларны локаль чистарту корымаларына илтүне тәмин итәргә кирәк.

Гамәлдәге зиратның санитар-яклау зонасы чикләренә өлешчә торак йортлар элэгүе сәбәпле, зират территориясенен үсүенә юл куярга ярамый. Шуннан соңгы күмүләрне зиратларның факттагы чикләре чикләрендә башкаралар.

Жилнең өстенлек итүче юнәлешен һәм гамәлдәге һәм планлаштырыла торган санитар-яклау зоналарын исәпкә алып, яңа торак төзелеше объектларын дөрес урнаштырырга тәкъдим ителә.

б.п. да планлаштырыла торган торак төзелеше. Туктар, Мәртен Килдебәк яр буе полосасы чикләрен исәпкә алып, санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан. Планлаштырылган торак зонасы өлешчә билгеләнгән су саклау зонасына һәм Казкаш елгасының яр буе яклау полосасына элэгүгә бәйле рәвештә, әлеге территорияне проектлаганда мәжбүри шарт булып су бүлеп чыгаруның үзәкләштерелгән системасын, йә су үткәрми торган материаллардан ясалган су агызып төшүче суларны кабул итү урыннарына чыгару системасын төзү тора.

7.7 Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарны оештыру һәм алардан файдалану режимын үтәү чаралары

Гамәлдәге һәм планлаштырылган сәнәгать объектлары өчен санитар-яклау зоналарын урнаштырырга һәм махсус билгеләнештәге яшелләндерү чараларын үткәргә кирәк. Туфракка пычраткыч матдәләр элэгү мөмкинлеген булдырмау максатларында яңа производство урнаштырганда су алу скважиналарын санитар саклау зоналарының өченче пояс режимын сакларга кирәк.

7.8 Территориянең табиғый-экологик каркасын булдыру чаралары

Су агымнарының яр буе яклау полосалары буйлап махсус билгеләнештәге яшелләндерүләрне дә оештырырга кирәк. Кардан, газдан һәм тузаннан саклау максатларында федераль һәм региональ әһәмияттәге автомобиль юллары буйлап урман саклау полосалары оештыру тәкъдим ителә.

Яшелләндерү эшләрен башкарганда, туфрақ-климат шартларына жайлашкан утыртмаларның жирле токымнарын кулланырга тәкъдим ителә. Ылыслы һәм яфраклы токымнардан катнаш үсентеләр булдыру киңәш ителә, алар киң һәм төрле декоратив мөмкинлекләргә ия һәм шул ук вакытта әйләнә-тирә мохитне пычратуга да бирешми.

7.9 Махсус сакланылучы табиғать территорияләреннән файдалану режимын үтәүгә юнәлдерелгән чаралар

Килдебәк авыл жирлегә чикләрендә махсус сакланучы табиғать территорияләре юк.

7.10 Махсус сакланылучы табиғать территорияләрен оештыру чаралары

Жирлек чикләрендә махсус сакланылучы табиғать территорияләрен оештыру каралмаган, алар булмау сәбәпле.

7.11 Хайваннар һәм үсемлекләр дөньясын саклау чаралары

Урман утыртмаларын эшлэгәндә үсемлекләреннән һәм хайваннарның урман төрләре һәм хайваннар яшәү шартлары төрлелеген саклау өчен төп биотоплар – кисү каралмаган һәм биотөрлелекне саклау өчен мөһим әһәмияткә ия булган кечкенә майдан участкалары саклана. Аларның булуы урман тирәлеген кисүләрдә торгызуга ярдәм итә. Бу объектлар тере организмнарның сирәк очрый торган һәм зәгыйфь төрләреннән потенциал яшәү урыннары булып тора. Төп биотоплар исемлегә “Саба урманчылыгы” урман хужалыгы регламентында билгеләнде.

“Хайваннар дөньясы турында” 1995 елның 24 апрелендәге 52-ФЗ номерлы Федераль законның 22 статьясы (18.02.2020г.), хайваннар дөньясы объектларын миграцияләү юлларын саклауны тәмин итүче чараларны гамәлгә ашыру өлешендә, “Саба урманчылыгы” ДКУ урман массивында үсемлекләреннән һәм хайваннарның урман төрләрен яшәү шартларының төрлелеген саклау өчен, урман секларын эшкәрткәндә төп биотоплар - зур булмаган майдан участкалары саклана, алар кисүләргә кагылмый һәм биотөрлелекне саклау өчен мөһим әһәмияткә ия. Аларның булуы урман тирәлеген кисүләрдә торгызуга ярдәм итә. Бу объектлар тере организмнарның сирәк очрый торган һәм зәгыйфь төрләреннән потенциал яшәү урыннары булып тора. Төп биотоплар исемлегә Саба урманчылыгының урман хужалыгы регламентында билгеләнде.

Жирлек территориясендә предприятиеләрне һәм корылмаларны проектлаганда объектның үсемлекләр һәм хайваннар дөньясына йогынтысын

бөялөүгә игътибар итэргә кирәк һәм кирәк була калса, саклау чараларын карарга кирәк.

Жирлек территориясендә предприятиеләрне һәм корылмаларны эксплуатацияләгәндә һәм проектлаганда хайваннар дөньясы һәлак булу куркынычын булдырмау һәм кыскарту чараларын күрергә кирәк. Россия Федерациясе Хөкүмәтенен «Житештерү процессларын башкарганда хайваннар дөньясы объектларының үлемен булдырмау, шулай ук транспорт магистральләрен, торбаүткәргечләрен, элемент һәм электр үткәргечләрен эксплуатацияләгәндә хайваннар дөньясы объектларының үлемен булдырмау таләпләрен раслау турында» 1996 елның 13 августындагы 997 номерлы карары, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Житештерү процессларын башкарганда, шулай ук Татарстан Республикасы территориясендә транспорт, торбаүткәргечләр, элемент һәм электр тапшыруы линияләрен эксплуатацияләгәндә хайваннар дөньясы объектларының үлемен булдырмау буенча таләпләр турында» 2000 елның 15 сентябрдәге 669 номерлы карары нигезендә.

7.12 Халыкны табигый характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау чаралары

Жирлек территориясендә Мәртән авылы янында Казкаш елгасының яр буе линиясен дамба рәвешендә жыю каралган.

Су басу зонасына элэгүче 16:35:090201:58 кадастр номеры булган участка яклауның төп чаралары сыйфатында территориянең өслеген ясалма күтәрүне, локаль дренажларны күздә тотарга кирәк.

Территорияне табигый характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау чаралары «Территориянең инженерлык эзерлеге чаралары» 4.13 пункттында жентекләбрәк каралган, ә урман янгыннарын кисәтү чаралары «Гражданның оборонасы буенча чаралар исемлеге, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары» 4.14 пункттында язылган. Анда Югары Симет авыл жирлегенең генераль планын нигезләү буенча материалларның аңлатма язуы каралган.

7.13 Территориянең санитар-эпидемиологик торышын һәм халыкның сәламәтлеген оптимальләштерү чаралары

Санитар-яклау зоналарыннан файдалану режимнарын үтәү, житештерү предприятиеләре өчен санитар-яклау зоналарының исәп-хисап чикләре проектларын үтәү; эчәр су белән тәмин итү чыганаclarын санитар саклау зоналары таләпләрен үтәү һәм хужалык-эчәр суларының сыйфатын лаборатор тикшереп тору; торак пунктлар чикләре буйлап махсус билгеләнештә яшелләндерүне оештыру; локаль чистарту корылмалары урнаштыру; ферма калдыклары белән дәрәс эш итү территориянең санитар-эпидемиологик торышын яхшыртуга һәм халык сәламәтлегенә уңай йогынты ясарга ярдәм итәчәк.

8. ФАЙДАЛАНЫЛГАН ӘДӘБИЯТ ИСЕМЛЕГЕ

1. Татарстан Республикасы Ландшафтлары. Региональ ландшафт-экология анализы / Ермолаев О.П., Игонин М.Е., Бубнов А.Ю., Павлова С.В. - Казан: «Слово». - 2007. - 411 б.

2. Татарстан Республикасының Кызыл китабы: хайваннар, үсемлекләр, гөмбәләр/ И. Щеповских ред.- Казан: Табигать: Стар, 1995. - 454 б.

Фонд материаллары

3. Татарстан Республикасын территорияль планлаштыру схемасы (үзгәрешләр кергү), ТР МК № 569 09.07.2020 карары белән расланды.

4. Саба муниципаль районы территорияль планлаштыру схемасы, Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының 2012 елның 19 декабрдәгә 165 номерлы карары белән расланган

Башлангыч мәгълүматлары

5. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының жирле үзидарә органнары һәм Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Килдебәк авыл жирлегә биргән нәтижәләр.

Норматив документлар исемлеге

6. "Шәһәр төзелеше кодексы" 2004 елның 29 декабрдәгә 190 номерлы федераль закон

7. «Су кодексы» 2006 елның 3 июлендәгә 74 номерлы Федераль закон

8. «Урман кодексы» 2006 елның 4 декабрдәгә 200 номерлы Федераль закон

9. «Хайваннар дөньясы турында» 95 елның 24 апрелдәгә 52 номерлы Федераль закон

10. "Жир кодексы" 2019 елның 27 декабрдәгә 136 номерлы Федераль закон

11. «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындагы 7 номерлы Федераль закон

12. "Жир асты байлыклары турында" 1992 елның 21 февралдәгә 2395-1 номерлы Федераль закон

13. «Халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында» 1999 елның 30 мартындагы 52 номерлы Федераль закон

14. Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2009 елның 24 февралдәгә 160нчы номерлы «Электр челтәре хужалыгы объектларының саклау зоналарын билгеләү һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан кишәрлекләрдән файдалануның махсус шартларын билгеләү тәртибе турында» карары

15. «Урында су саклау зоналары чикләрен һәм су объектларының яр буе яклау полосалары чикләрен билгеләү кагыйдәләре» 2009 елның 10 гыйнварындагы 17 номерлы Россия Федерациясе Хөкүмәтенен карары

16. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының "Язгы ташу чорында су басу (су басу) ихтималы зоналарына элэгүче Татарстан Республикасы торақ пунктлары исемлеге" 2019 елның 16 февралендәге 301-р номерлы карары

17. ТАССР Министрлар Советының 1978 елның 10 гыйнварындагы 25 номерлы карары

18. «Татарстан АССР Министрлар Советының, Татарстан ССР Министрлар Кабинетының һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының махсус сакланылучы табигать территорияләре мәсьәләләре буенча аерым норматив хокукый актларына үзгәрешләр кертү турында» 2005 елның 29 декабрендәге 644 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары

19. «Аеруча кыйммәтле продуктив авыл хужалыгы жирләре исемлеге» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның 23 декабрендәге 3056-р номерлы карары

20. «Татарстан Республикасында махсус сакланылучы табигать территорияләренә дәүләт реестрын раслау һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының махсус сакланылучы табигать территорияләре мәсьәләләре буенча аерым карарларына үзгәрешләр кертү турында» 2009 елның 24 июлендәге 520 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары

21. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының "Язгы ташу чорында су басу (су басу) ихтималы зоналарына элэгүче Татарстан Республикасы торақ пунктлары исемлеге" 2019 елның 16 февралендәге 301-р номерлы карары

22. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Гомуми файдаланудагы автомобиль юлларының бүленгән полосалары һәм юл бие полосалары» 2008 елның 1 декабрендәге 841 номерлы карары

23. 2010 елның 28 декабрендәге 820 номерлы СП 42.13330.2011 «СНиП 2.07.01-89*. Шәһәр төзелеше. Россия Федерациясе Региональ үсеш министрлыгының 2010 елның 28 декабрендәге 820 номерлы боерыгы белән расланган "Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү".

24. СП 131.13330.2012 "СНиП 23-01-99. Төзелеш климатологиясе".

25. СП 14.13330.2018 "СНиП II-7-81. Төзелеш сейсмик районнарда. Актуальләштерелгән редакция".

26. СП 116.13330.2012 "СНиП 22-02-2003. Территорияләр, биналар һәм корымаларны куркыныч геологик процесслардан инженер саклау. Төп нигезләмәләр»

27. СП 1.2.1170-02 «Гигиена, токсикология, санитария. Агрохимикатларның иминлегенә гигиена таләпләре»

28. СанПиН 2.1.4.1110-02 «Эчәр өчен билгеләнгән су белән тәэмин итү чыганаclarын һәм суүткәргечләрне санитар саклау зоналары».

29. СанПиН 2.2.1/2.1.1200-03 «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корымаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе»

30. СНиП 2.07.01-89 Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү

31. Биологик калдыкларны жыю, утильләштерү һәм юкка чыгару буенча ветеринария-санитария кагыйдәләре РФ баш дәүләт ветеринария инспекторы 04.12.1995 ел

32. Магистраль торбаүткәргечләрне саклау кагыйдәләре 1992 елның 22 апрелдәге Дәүләт шәһәр техник күзәтчелеге карары

33. Арча урманчылыгының урман хужалыгы регламенты. Татарстан Республикасы Урман хужалыгы министрлыгының 2019 елның 19 февралдәге 113-ОС номерлы боерыгы белән расланган

Табигатьне саклау документлары исемлеге

34. Жир асты байлыктарыннан файдалануга лицензияләр

35. Татарстан Республикасы Экология һәм табигать ресурслары министрлыгы боерыклары

36. Санитар-эпидемиологик һәм эксперт бәяләмәләре

37. Үләт базын бетерү акты

Интернет-ресурслар

38. «Россия федераль геология фонды» ФДБУнең файдалы казылмалар ятмалары майданнарының цифрлаштырылган чикләре картасы <https://rfgf.ru/info-resursy/karta-otsifrovannyh-granits>

39. Татарстан Республикасы Экология һәм табигый ресурслар министрлыгының <https://ecokarta.tatar.ru> сайтында бастырылган Татарстан Республикасы Экология һәм табигый байлыктар министрлыгының экологик картасы

40. <https://pkk.rosreestr.ru> сайтында бастырылган ачык кадастр картасы

41. <https://geobridge.ru/maps> сайтында бастырылган топографик карта

42. <http://www.tatarmeteo.ru/ru/ru/gidrologiya/gidrologicheskaya-set.html> сайтында бастырылган гидрологик күзәтүләр челтәре

43. http://fp.crc.ru/doc/?oper=s&type=max&text_prodnm сайтында бастырылган проект документациясенә санитар-эпидемиологик бәяләмәләр реестры

44. Кулланучылар һәм кеше иминлеге өлкәсендә күзәтчелек федераль хезмәтенә Татарстан Республикасы буенча идарәсенә рәсми сайты http://16.rospotrebnadzor.ru/678?p_id.

45. Татарстан Республикасы Дәүләт комитетының биологик ресурслар буенча рәсми сайты <https://ojm.tatarstan.ru/>